

Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego

URZĄD STATYSTYCZNY
W WARSZAWIE
STATISTICAL OFFICE
IN WARSZAWA

Statistical Yearbook Mazowieckie Voivodship

2013

ZESPÓŁ REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*
URZĘDU STATYSTYCZNEGO *OF STATISTICAL OFFICE*

PRZEWODNICZĄCY *PRESIDENT*
Zofia Kozłowska

REDAKTOR GŁÓWNY *EDITOR-IN-CHIEF*
Barbara Czerwińska-Jędrusiak

CZŁONKOWIE *MEMBERS*
Agnieszka Ajdyn
Anna Branicka
Konrad Cuch
Patrycja Gałązka-Seliga
Krzysztof Kowalski
Elżbieta Lipińska
Gabriela Nowakowska
Ewa Polanowska
Wiesława Rogalska
Grażyna Silny

SEKRETARZ *SECRETARY*
Małgorzata Bieńkowska

Redakcja, tłumaczenie i skład komputerowy — *Editing, translation and setting —*
Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych *Mazovian Centre for Regional Surveys*
Urzędu Statystycznego *of Statistical Office*

Projekt okładki *Cover design*
Lidia Motrenko-Makuch

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego *When publishing Statistical Office data*
prosimy o podanie źródła *please indicate source*

ISSN 1509-9652

Publikacja dostępna na CD *Publication available on CD*
oraz w Internecie — www.stat.gov.pl/warsz/ *and on the Internet — www.stat.gov.pl/warsz/*

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Warszawie przekazuje Państwu czternaste wydanie „Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego”. Publikacja zawiera bogaty zestaw informacji charakteryzujących poziom życia społeczeństwa i stan gospodarki województwa.

Opracowanie rozpoczynają trzy tablice przeglądowe zawierające ważniejsze dane o województwie w latach 2000 i 2005–2012 oraz wybrane dane o województwie na tle kraju, jak również o podregionach województwa w 2012 r.

Szczegółowe dane statystyczne zgrupowano w 23 działach tematycznych poprzedzonych uwagami ogólnymi zawierającymi wyjaśnienia dotyczące terminologii, metodologii i zakresu informacji. Zamieszczony materiał statystyczny wzbogacono ilustracją graficzną w formie wykresów i kartogramów.

W porównaniu z poprzednią edycją wprowadzono do Rocznika następujące ważniejsze zmiany w sposobie i zakresie prezentacji danych:

- w dziale „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna” dane o pracownikach medycznych, ambulatoryjnej i stacjonarnej opiece zdrowotnej podano łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Zakres tematyczny działu wzbogacono o informacje dotyczące lekarzy specjalistów, a także opieki nad dzieckiem, wspomaganie rodziny oraz rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- w dziale „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo” dane o liczbie gospodarstw rolnych i powierzchni użytków rolnych za lata 2010–2012 podano według definicji gospodarstwa rolnego wprowadzonej w 2012 r.

Ponadto w obecnej edycji Rocznika zaprezentowano wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2011 r. dotyczące ludności faktycznie zamieszkałej oraz gospodarstw domowych.

Przy opracowywaniu poszczególnych działów korzystano z wyników badań statystycznych statystyki publicznej, jak również ze źródeł pozastatystycznych.

Czytelnikom zainteresowanym danymi o podstawowych jednostkach podziału terytorialnego województwa polecamy, wydaną równocześnie, publikację pt. „Województwo Mazowieckie 2013 – Podregiony, Powiaty, Gminy”. Opracowanie to stanowi niejako uzupełnienie niniejszego Rocznika.

Oddając do rąk Państwa „Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego” dziękuję wszystkim osobom i instytucjom za przekazane informacje, które przyczyniają się do wzbogacania jego treści.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Warszawie

Zofia Kozłowska

Warszawa, styczeń 2014 r.

PREFACE

The Statistical Office in Warszawa is pleased to present the fourteenth bilingual edition of the “Statistical Yearbook of Mazowieckie Voivodship”. The Yearbook includes information characterising living conditions of society and the state of the economy of the voivodship.

Three review tables containing major data on voivodship in years 2000 and 2005–2012 and selected data on voivodship compared with the rest of the country as well as its subregions in 2012 are presented at the beginning of the publication.

Detailed statistical data on voivodship have been grouped in 23 chapters, preceded by general notes explaining terminology, methodology and scope of information used in the publication. Presented statistical information has been enriched with maps and charts.

In comparison to the previous edition of the Yearbook the main changes in the scope and presentation of the data are:

- in the chapter “Health care and social welfare” data on medical personnel in outpatient and in-patient health care facilities include data on health care services of the Ministry of National Defence, Ministry of the Interior and the Internal Security Agency. The chapter has been enriched with the information on specialist doctors, child care, assistance to families, family and institutional foster care;*
- in the chapter “Agriculture, hunting and forestry” data on the number of agricultural holdings and agricultural land area for 2010–2012 have been given according to the definition of an agricultural holding introduced in 2012.*

In addition, the current edition of the Yearbook presents the results of the National Population and Housing Census of 2011 regarding actually residing population and households.

Survey results of public statistics as well as non-statistical sources of information have been used while compiling the publication.

For readers who are interested in data on the basic units of territorial division we recommend simultaneously published “Mazowieckie Voivodship 2013 – Subregions, Powiats, Gminas”, which can be treated as a complementary source of information.

Presenting the “Statistical Yearbook of Mazowieckie Voivodship” I would sincerely like to thank all persons and institutions for their assistance in providing data which have contributed to enriching the contents of this publication.

*Director
of the Statistical Office in Warszawa*

Zofia Kozłowska

Warszawa, January 2014

SPIS RZECZY

Przedmowa
Spis tablic
Spis wykresów
Objaśnienia znaków umownych
Skróty
Uwagi ogólne

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Województwo na tle kraju w 2012 r.
II. Ważniejsze dane o województwie
III. Wybrane dane o podregionach województwa (NTS 3) w 2012 r.

DZIAŁY

I. Geografia
II. Stan i ochrona środowiska
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości
V. Ludność. Wyznania religijne
VI. Rynek pracy
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych
VIII. Budżety gospodarstw domowych
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania
X. Edukacja i wychowanie
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
XII. Kultura. Turystyka. Sport
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne
XIV. Ceny
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo
XVI. Przemysł i budownictwo
XVII. Transport i łączność
XVIII. Handel i gastronomia
XIX. Finanse przedsiębiorstw
XX. Finanse publiczne
XXI. Inwestycje. Środki trwałe
XXII. Rachunki regionalne
XXIII. Prywatyzacja. Podmioty gospodarki narodowej

CONTENTS

	Str. Page
<i>Preface</i>	3, 4
<i>List of tables</i>	6—17
<i>List of graphs</i>	17
<i>Symbols</i>	18
<i>Abbreviations</i>	18, 19
<i>General notes</i>	20—25

REVIEW TABLES

<i>Voivodship on the background of the country in 2012</i>	26—31
<i>Major data on the voivodship</i>	32—49
<i>Selected data by voivodship subregions (NTS 3) in 2012</i>	50—58

CHAPTERS

<i>Geography</i>	59— 61
<i>Environmental protection</i>	62— 82
<i>Administrative division and territorial self-government</i>	83— 87
<i>Public safety. Justice</i>	88— 96
<i>Population. Religious denominations</i>	97—127
<i>Labour market</i>	128—164
<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	165—175
<i>Household budgets</i>	176—183
<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	184—196
<i>Education</i>	197—228
<i>Health care and social welfare</i>	229—243
<i>Culture. Tourism. Sport</i>	244—257
<i>Science and technology. Information society</i>	258—271
<i>Prices</i>	272—275
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>	276—304
<i>Industry and construction</i>	305—320
<i>Transport and communications</i>	321—329
<i>Trade and catering</i>	330—335
<i>Finances of enterprises</i>	336—348
<i>Public finance</i>	349—357
<i>Investments. Fixed assets</i>	358—365
<i>Regional accounts</i>	366—370
<i>Privatization. Entities of the national economy</i>	371—382

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA		
CHAPTER I. GEOGRAPHY		
Położenie geograficzne.....	1	59
Geographic location.....	1	59
Powierzchnia i granice w 2012 r.	2	59
Area and borders in 2012.....	2	59
Układ pionowy powierzchni.....	3	60
Elevations.....	3	60
Większe rzeki.....	4	60
Principal rivers.....	4	60
Większe i głębsze jeziora.....	5	61
Larger and deeper lakes.....	5	61
Temperatury powietrza.....	6	61
Air temperatures.....	6	61
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usłonecznienie i zachmurzenie.....	7	61
Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation cloudiness.....	7	61
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA		
CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi ogólne.....	x	62
General notes.....	x	62
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa.....	1 (8)	69
Geodesic status, directions and changes of voivodship land use.....	1 (8)	69
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne.....	2 (9)	70
Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes.....	2 (9)	70
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane.....	3 (10)	70
Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land.....	3 (10)	70
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ...	4 (11)	71
Water withdrawal for needs of the national economy and population.....	4 (11)	71
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności.....	5 (12)	71
Water consumption for needs of the national economy and population.....	5 (12)	71
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych.....	6 (13)	72
Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling fish ponds.....	6 (13)	72
Jakość wody z wodociągów dostarczanej ludności do spożycia w 2012 r.	7 (14)	72
Quality of water supplied to the population for consumption from waterworks in 2012.....	7 (14)	72
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi.....	8 (15)	73
Industrial and municipal waste water discharged into waters or into the ground.....	8 (15)	73
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków....	9 (16)	73
Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed.....	9 (16)	73
Oczyszczalnie ścieków.....	10 (17)	74
Wastewater treatment plants.....	10 (17)	74
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza.....	11 (18)	74
Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality.....	11 (18)	74
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza.....	12 (19)	75
Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality.....	12 (19)	75
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania.....	13 (20)	76
Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as their storage yards areas.....	13 (20)	76
Odpady według rodzajów w 2012 r.	14 (21)	77
Waste by type in 2012.....	14 (21)	77
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona.....	15 (22)	77
Legally protected areas possessing unique environmental value.....	15 (22)	77
Kampinoski Park Narodowy.....	16 (23)	78
Kampinoski National Park.....	16 (23)	78
Rezerwy przyrody.....	17 (24)	78
Nature reserves.....	17 (24)	78
Parki krajobrazowe.....	18 (25)	79
Landscape parks.....	18 (25)	79
Pomniki przyrody.....	19 (26)	79
Monuments of nature.....	19 (26)	79
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące).....	20 (27)	80
Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices).....	20 (27)	80

	Tabl. Table	Str. Page
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej.....	21 (28)	81
Kierunki finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.....	22 (29)	82
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.....	23 (30)	82
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY	CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT	
Uwagi ogólne.....	x	83
Jednostki administracyjne województwa.....	1 (31)	85
Gminy w 2012 r.	2 (32)	85
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2012 r.	3 (33)	86
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2012 r.	4 (34)	86
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej.....	5 (35)	87
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE	
Uwagi ogólne.....	x	88
Przestępstwa stwierdzone przez Policję i prokuraturę w zakończonych postępowaniach przygotowawczych.....	1 (36)	91
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję i prokuraturę.....	2 (37)	93
Wpływ spraw do sądów powszechnych.....	3 (38)	93
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego.....	4 (39)	94
Załatwione sprawy rodzinne.....	5 (40)	95
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym.....	6 (41)	95
Zarejestrowana działalność Państwowej Straży Pożarnej...	7 (42)	96
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ. WYZNANIA RELIGIJNE	CHAPTER V. POPULATION. RELIGIOUS DENOMINATIONS	
Uwagi ogólne.....	x	97
Ludność.....	1 (43)	102
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym.....	2 (44)	102
Ludność według płci i wieku.....	3 (45)	103
Miasta i ludność w miastach.....	4 (46)	104
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską.....	5 (47)	104
Mediana wieku (wiek środkowy) ludności według płci.....	6 (48)	104
Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego faktycznego.....	7 (49)	105
Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia.....	8 (50)	106
Ludność według struktury identyfikacji narodowo-etnicznej w 2011 r.	9 (51)	106
Ludność według głównego źródła utrzymania.....	10 (52)	107
Gospodarstwa domowe według liczby osób.....	11 (53)	108
Gospodarstwa domowe według składu rodzinnego.....	12 (54)	108

		Tabl. Table	Str. Page
Osoby niepełnosprawne.....	<i>Disabled persons</i>	13 (55)	108
Ruch naturalny ludności.....	<i>Vital statistics</i>	14 (56)	109
Małżeństwa zawarte i rozwiązane	<i>Marriages contracted and dissolved</i>	15 (57)	110
Małżeństwa zawarte w 2012 r. według wieku nowożeńców	<i>Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2012.....</i>	16 (58)	110
Małżeństwa zawarte w 2012 r. według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców	<i>Marriages contracted by previous marital status of bridegrooms and brides in 2012</i>	17 (59)	112
Małżeństwa wyznaniowe.....	<i>Church or religious marriages</i>	18 (60)	113
Rozwoły w 2012 r. według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa	<i>Divorces by age of spouses at the moment of filling petition for divorce in 2012.....</i>	19 (61)	114
Rozwoły według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie	<i>Divorces by the number of underage children in the marriage.....</i>	20 (62)	115
Urodzenia	<i>Births</i>	21 (63)	115
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki	<i>Live births by birth order and age of mother</i>	22 (64)	116
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności	<i>Female fertility and reproduction rates of population.....</i>	23 (65)	116
Zgony według płci i wieku zmarłych.....	<i>Deaths by sex and age of deceased.....</i>	24 (66)	117
Zgony według przyczyn.....	<i>Deaths by causes</i>	25 (67)	118
Zgony niemowląt według płci i wieku	<i>Infant deaths by sex and age</i>	26 (68)	120
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn	<i>Infant deaths by selected causes.....</i>	27 (69)	121
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez policję.....	<i>Suicides registered by police.....</i>	28 (70)	122
Przeciętne dalsze trwanie życia.....	<i>Life expectancy.....</i>	29 (71)	122
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały.....	<i>Internal and international migration of population for permanent residence.....</i>	30 (72)	123
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków.....	<i>Internal migration of population for permanent residence by direction</i>	31 (73)	124
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants.....</i>	32 (74)	125
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	<i>International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants.....</i>	33 (75)	125
Niektóre wyznania religijne	<i>Selected religious denominations</i>	34 (76)	126
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	128
Aktywność ekonomiczna ludności	Economic activity of the population		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku na podstawie spisu w 2011 r.	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age on the basis of the census in 2011.....</i>	1 (77)	137
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia na podstawie spisu w 2011 r.	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by educational level on the basis of the census in 2011.....</i>	2 (78)	138
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej — na podstawie BAEL.....	<i>Economic activity of the population aged 15 and more — on the LFS basis</i>	3 (79)	139
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2012 r. — na podstawie BAEL	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2012 — on the LFS basis</i>	4 (80)	140
Pracujący	Employment		
Pracujący.....	<i>Employed persons.....</i>	5 (81)	141
Pracujący według statusu zatrudnienia	<i>Employed persons by employment status</i>	6 (82)	142
Przeciętne zatrudnienie.....	<i>Average paid employment.....</i>	7 (83)	143
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni	<i>Full- and part-time paid employment.....</i>	8 (84)	144

		Tabl. Table	Str. Page
Przyjęcia do pracy	Hires	9 (85)	145
Zwolnienia z pracy	Terminations	10 (86)	146
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy	The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time	11 (87)	148
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2012 r.	Job vacancies, newly created and liquidated job in 2012....	12 (88)	149
Bezrobocie	Unemployment		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy.....	Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers.....	13 (89)	151
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani	Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls.....	14 (90)	151
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy.....	Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority	15 (91)	152
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy	Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers.....	16 (92)	154
Wydatki Funduszu Pracy.....	Expenditures of Labour Fund	17 (93)	154
Warunki pracy	Work conditions		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture).....	18 (94)	155
Wydarzenia i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie).....	Contact-mode of injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture).....	19 (95)	157
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie	Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture.....	20 (96)	159
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	Persons working in hazardous conditions.....	21 (97)	159
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2012 r.	Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2012.....	22 (98)	161
Choroby zawodowe.....	Occupational diseases.....	23 (99)	162
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych	Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions	24 (100)	163
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.....	Occupational accidents and occupational diseases benefits	25 (101)	164
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS		
Uwagi ogólne	General notes.....	x	165
Wynagrodzenia	Wages and salaries		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	Average monthly gross wages and salaries.....	1 (102)	167
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2012	2 (103)	168
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2012.....	3 (104)	170
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	Average gross wages and salaries for October 2012.....	4 (105)	172
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) by great occupational groups for October 2012	5 (106)	174

		Tabl. Table	Str. Page
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Social security benefits		
Emeryci i renciści	Retirees and pensioners.....	6 (107)	175
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto.....	Gross retirement pay and pension benefits.....	7 (108)	175
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH	CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS		
Uwagi ogólne.....	General notes.....	x	176
Gospodarstwa domowe	Households.....	1 (109)	181
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych	Average monthly per capita available income in households.....	2 (110)	181
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych	Average monthly per capita expenditures in households.....	3 (111)	182
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych.....	Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs in households.....	4 (112)	182
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania	Households furnished with selected durable goods.....	5 (113)	183
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych	At-risk of poverty rates in households.....	6 (114)	183
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS		
Uwagi ogólne.....	General notes.....	x	184
Infrastruktura komunalna	Municipal infrastructure		
Wodociągi i kanalizacja.....	Water supply and sewage systems.....	1 (115)	188
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	Consumers and consumption of electricity in households ...	2 (116)	188
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households	3 (117)	189
Ogrzewnictwo	House-heating.....	4 (118)	189
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej	Population using water supply, sewage and gas supply systems	5 (119)	190
Odpady komunalne	Municipal waste	6 (120)	190
Nieczystości ciekłe	Liquid waste	7 (121)	191
Składowiska odpadów komunalnych	Landfill sites with municipal waste	8 (122)	191
Komunikacja miejska.....	Urban transport.....	9 (123)	192
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej	Generally accessible and estate area green belts.....	10 (124)	192
Mieszkania	Dwellings		
Zasoby mieszkaniowe.....	Dwelling stocks.....	11 (125)	193
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje	Dwellings in dwelling stocks fitted with installations	12 (126)	193
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2012 r.	Housing allowances paid out in 2012.....	13 (127)	194
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe	Administration of grounds for dwelling construction	14 (128)	194
Mieszkania, których budowę rozpoczęto.....	Dwellings in which construction has begun	15 (129)	195
Mieszkania oddane do użytkowania.....	Dwellings completed.....	16 (130)	195
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb	Dwellings completed by number of rooms.....	17 (131)	196

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER X. EDUCATION		
Uwagi ogólne	General notes.....	x	197
Edukacja według szczebli kształcenia	Education by level.....	1 (132)	202
Szkoły według organów prowadzących	Schools by school governing authority.....	2 (133)	204
Uczniowie według grup wieku	Pupils and students by age groups	3 (134)	207
Współczynnik skolaryzacji.....	Enrolment rate.....	4 (135)	208
Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych	Computers in schools for children and youth and in post-secondary schools	5 (136)	209
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych.....	Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools.....	6 (137)	210
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych.....	Students studying foreign languages in schools for adults	7 (138)	211
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.....	Education of people with special educational needs	8 (139)	212
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze.....	Special education centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres.....	9 (140)	213
Wychowanie pozaszkolne.....	Extracurricular education	10 (141)	214
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools)	11 (142)	214
Domy i stołówki studenckie	Student dormitories and canteens.....	12 (143)	215
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia	Students of higher education institutions receiving scholarships	13 (144)	215
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	Primary schools for children and youth (excluding special schools)	14 (145)	216
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools).....	15 (146)	217
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	Basic vocational schools for youth (excluding special schools)	16 (147)	218
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia.....	Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by fields of education ..	17 (148)	218
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych).....	General secondary schools for youth (excluding special schools)	18 (149)	218
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	Specialized secondary schools for youth (excluding special schools).....	19 (150)	219
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	Technical secondary schools for youth (excluding special schools)	20 (151)	219
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia....	Students and graduates of technical secondary schools for youth (excluding special schools) by fields of education	21 (152)	219
Uczniowie i absolwenci ogólnokształcących szkół artystycznych dla młodzieży według grup kierunków kształcenia.....	Students and graduates of general art schools for youth by fields of education	22 (153)	220
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży	Level art schools for children and youth.....	23 (154)	220
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych).....	Post-secondary schools (excluding special schools).....	24 (155)	220
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by fields of education.....	25 (156)	221
Szkoły wyższe	Higher education institutions	26 (157)	221
Filie, zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne oraz zamiejscowe ośrodki dydaktyczne szkół wyższych według lokalizacji w roku akademickim 2012/13.....	Branches sections, basic organizational units in another location as well as teaching centres in another location of higher education institutions in 2012/13 academic year by place of residence	27 (158)	222

	Tabl. Table	Str. Page
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół.....	<i>Students of higher education institutions by study forms and type of schools</i>	28 (159) 223
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół.....	<i>Graduates of higher education institutions by study forms and type of schools</i>	29 (160) 223
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych.....	<i>Academic teachers in higher educational institutions</i>	30 (161) 224
Cudzoziemcy — studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół.....	<i>Foreigners — students and graduates by study forms and type of schools</i>	31 (162) 224
Studia podyplomowe i doktoranckie.....	<i>Postgraduate and doctoral studies</i>	32 (163) 225
Studia podyplomowe według grup kierunków kształcenia....	<i>Postgraduate studies by fields of education</i>	33 (164) 226
Szkoły dla dorosłych.....	<i>Schools for adults</i>	34 (165) 227
Wychowanie przedszkolne.....	<i>Pre-primary education</i>	35 (166) 227
DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE	
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x 229
Pracownicy medyczni w 2012 r.	<i>Medical personnel in 2012</i>	1 (167) 235
Lekarze specjaliści w 2012 r.	<i>Doctors specialists in 2012</i>	2 (168) 235
Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2012 r.	<i>Out-patient health care in 2012</i>	3 (169) 236
Stacjonarna opieka zdrowotna w 2012 r.	<i>In-patient health care in 2012</i>	4 (170) 237
Szpitalne ogólne w 2012 r.	<i>General hospitals in 2012</i>	5 (171) 238
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna.....	<i>Emergency medical services and first aid</i>	6 (172) 238
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne.....	<i>Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets</i>	7 (173) 239
Krwiodawstwo.....	<i>Blood donation</i>	8 (174) 239
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia.....	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings</i>	9 (175) 240
Żłobki i kluby dziecięce.....	<i>Nurseries and children's clubs</i>	10 (176) 240
Placówki wsparcia dziennego.....	<i>Day-support centres</i>	11 (177) 241
Rodzinną pieczę zastępczą.....	<i>Family foster care</i>	12 (178) 241
Instytucjonalną pieczę zastępczą.....	<i>Institutional foster care</i>	13 (179) 242
Pomoc społeczna stacjonarna.....	<i>Stationary social welfare</i>	14 (180) 242
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców.....	<i>Stationary social welfare facilities by groups of residents</i>	15 (181) 242
Świadczenia pomocy społecznej.....	<i>Social assistance benefits</i>	16 (182) 243
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT	
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x 244
Kultura	Culture	
Książki i broszury wydane.....	<i>Books and pamphlets published</i>	1 (183) 247
Gazety i czasopisma wydane.....	<i>Newspapers and magazines published</i>	2 (184) 247
Biblioteki publiczne (z filiami).....	<i>Public libraries (with branches)</i>	3 (185) 248
Muzea.....	<i>Museums</i>	4 (186) 248
Galerie sztuki.....	<i>Art galleries</i>	5 (187) 248
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe...	<i>Theatres, music institutions, entertainment enterprises</i>	6 (188) 249
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice.....	<i>Cultural centres and establishments, clubs and community centres</i>	7 (189) 249
Kina stałe.....	<i>Fixed cinemas</i>	8 (190) 250
Abonenci telewizji kablowej.....	<i>Cable television subscribers</i>	9 (191) 250
Abonenci radiowi i telewizyjni.....	<i>Radio and television subscribers</i>	10 (192) 250

	Tabl. Table	Str. Page
Turystyka		
Baza noclegowa turystyki	11 (193)	251
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki	12 (194)	253
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki	13 (195)	254
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki	14 (196)	254
Sport		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe	15 (197)	255
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2012 r.	16 (198)	255
Wybrane obiekty sportowe w 2010 r.	17 (199)	257
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE		
Uwagi ogólne	x	258
Nauka i technika		
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej	1 (200)	263
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia	2 (201)	264
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące)	3 (202)	265
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin nauk (ceny bieżące)	4 (203)	265
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)	5 (204)	266
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące)	6 (205)	266
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej	7 (206)	266
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2012 r.	8 (207)	267
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2010–2012	9 (208)	268
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące)	10 (209)	269
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące)	11 (210)	270
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe	12 (211)	270
Spółeczeństwo informacyjne		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne	13 (212)	271
Cele wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach	14 (213)	271
DZIAŁ XIV. CENY		
Uwagi ogólne	x	272
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	1 (214)	273
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług	2 (215)	273
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych	3 (216)	275
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach	4 (217)	275
Tourism		
<i>Tourist accommodation establishments</i>	<i>11 (193)</i>	<i>251</i>
<i>Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments</i>	<i>12 (194)</i>	<i>253</i>
<i>Occupancy in tourist accommodation establishments</i>	<i>13 (195)</i>	<i>254</i>
<i>Catering establishments in tourist accommodation establishments</i>	<i>14 (196)</i>	<i>254</i>
Sport		
<i>Physical education organizations and sports clubs</i>	<i>15 (197)</i>	<i>255</i>
<i>Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2012</i>	<i>16 (198)</i>	<i>255</i>
<i>Selected sports facilities in 2010</i>	<i>17 (199)</i>	<i>257</i>
CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY		
<i>General notes</i>	<i>x</i>	<i>258</i>
Science and technology		
<i>Units and employment in research and development activity</i>	<i>1 (200)</i>	<i>263</i>
<i>Employment in research and development activity by educational level</i>	<i>2 (201)</i>	<i>264</i>
<i>Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices)</i>	<i>3 (202)</i>	<i>265</i>
<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by field of science (current prices)</i>	<i>4 (203)</i>	<i>265</i>
<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by source of funds (current prices)</i>	<i>5 (204)</i>	<i>266</i>
<i>Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices)</i>	<i>6 (205)</i>	<i>266</i>
<i>Degree of consumption of research equipment in research and development activity</i>	<i>7 (206)</i>	<i>266</i>
<i>Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2012</i>	<i>8 (207)</i>	<i>267</i>
<i>Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2010–2012</i>	<i>9 (208)</i>	<i>268</i>
<i>Expenditures on innovation activity in industry (current prices)</i>	<i>10 (209)</i>	<i>269</i>
<i>Expenditures on innovation activity in industry by source of funds (current prices)</i>	<i>11 (210)</i>	<i>270</i>
<i>Domestic inventions and utility models</i>	<i>12 (211)</i>	<i>270</i>
Information society		
<i>Enterprises using selected information and communication technologies</i>	<i>13 (212)</i>	<i>271</i>
<i>Purpose of using the Internet by enterprises</i>	<i>14 (213)</i>	<i>271</i>
CHAPTER XIV. PRICES		
<i>General notes</i>	<i>x</i>	<i>272</i>
<i>Price indices of consumer goods and services</i>	<i>1 (214)</i>	<i>273</i>
<i>Retail prices of selected goods and services</i>	<i>2 (215)</i>	<i>273</i>
<i>Average procurement prices of major agricultural products</i>	<i>3 (216)</i>	<i>275</i>
<i>Average marketplace prices received by farmers</i>	<i>4 (217)</i>	<i>275</i>

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO	CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY	
Uwagi ogólne.....	x	276
Rolnictwo	Agriculture	
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno- -produkcyjne w rolnictwie	1 (218)	281
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków	2 (219)	283
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych.....	3 (220)	283
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rol- niczej (ceny stałe)	4 (221)	284
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	5 (222)	284
Powierzchnia zasiewów	6 (223)	286
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów	7 (224)	287
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych.....	8 (225)	288
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z drzew.....	9 (226)	289
Powierzchnia, zbiory i plony z krzewów owocowych i plantacji jagodowych.....	10 (227)	290
Bydło, tżozda chlewna, owce i konie.....	11 (228)	291
Drób	12 (229)	292
Produkcja żywca rzeźnego	13 (230)	292
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów	14 (231)	293
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych	15 (232)	293
Ciągniki rolnicze	16 (233)	294
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik.....	17 (234)	294
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące).....	18 (235)	295
Skup ważniejszych produktów rolnych	19 (236)	296
Ekologiczne gospodarstwa rolne	20 (237)	297
Łowiectwo	Hunting	
Ważniejsze zwierzęta łowne	21 (238)	297
Odstzał ważniejszych zwierząt łownych	22 (239)	298
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie	23 (240)	298
Leśnictwo	Forestry	
Powierzchnia gruntów leśnych.....	24 (241)	299
Powierzchnia lasów	25 (242)	300
Zasoby drzewne na pniu	26 (243)	301
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane	27 (244)	302
Pozyskanie drewna	28 (245)	303
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień	29 (246)	304
Pożary w lasach	30 (247)	304
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION	
Uwagi ogólne.....	x	305
Przemysł	Industry	
Produkcja sprzedana przemysłu.....	1 (248)	308
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnio- nych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące).....	2 (249)	310

		Tabl. Table	Str. Page
Produkcja wybranych wyrobów.....	<i>Production of selected products.....</i>	3 (250)	310
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle	<i>Average paid employment in industry.....</i>	4 (251)	312
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle...	<i>Average monthly gross wages and salaries in industry.....</i>	5 (252)	314
Budownictwo	Construction		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące).....	<i>Construction and assembly production (current prices).....</i>	6 (253)	316
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące).....	<i>Construction and assembly production by type of constructions (current prices).....</i>	7 (254)	316
Budynki oddane do użytkowania.....	<i>Buildings completed.....</i>	8 (255)	318
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków	<i>Buildings completed by type of buildings.....</i>	9 (256)	319
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie	<i>Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction.....</i>	10 (257)	320
DZIAŁ. XVII. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	CHAPTER XVII. TRANSPORT AND COMMUNICATIONS		
Uwagi ogólne	<i>General notes.....</i>	x	321
Transport	Transport		
Linie kolejowe eksploatowane.....	<i>Railway lines operated.....</i>	1 (258)	324
Drogi publiczne o twardej nawierzchni.....	<i>Hard surface public roads.....</i>	2 (259)	324
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane	<i>Registered road vehicles and tractors.....</i>	3 (260)	325
Linie regularnej komunikacji autobusowej	<i>Regular bus transport lines.....</i>	4 (261)	325
Transport samochodowy zarobkowy	<i>Hire or reward road transport.....</i>	5 (262)	326
Ruch pasażerów w porcie lotniczym im. Fryderyka Chopina w Warszawie (Warszawa-Okęcie)	<i>Passenger traffic at Fryderyk Chopin airport in Warszawa (Warszawa-Okęcie).....</i>	6 (263)	326
Przeładunek ładunków w porcie lotniczym im. Fryderyka Chopina w Warszawie (Warszawa-Okęcie)	<i>Freight loaded and unloaded at Fryderyk Chopin airport in Warszawa (Warszawa-Okęcie).....</i>	7 (264)	327
Wypadki drogowe i ich ofiary	<i>Road traffic accidents and their casualties.....</i>	8 (265)	327
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów	<i>Road traffic accidents by culprits, major causes and types of vehicles.....</i>	9 (266)	328
Łączność	Communications		
Podstawowe usługi pocztowe	<i>Basic postal services.....</i>	10 (267)	329
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne.....	<i>Telephone subscribers and telephone sets.....</i>	11 (268)	329
DZIAŁ. XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x	330
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące)	<i>Retail sales (current prices).....</i>	1 (269)	333
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące).....	<i>Retail sales by groups (current prices).....</i>	2 (270)	333
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące)	<i>Wholesale in trade enterprises (current prices).....</i>	3 (271)	333
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw	<i>Shops by organizational form and petrol stations.....</i>	4 (272)	334
Gastronomia	<i>Catering.....</i>	5 (273)	334
Magazyny handlowe.....	<i>Trade warehouses.....</i>	6 (274)	335
Targowiska	<i>Marketplaces.....</i>	7 (275)	335
DZIAŁ. XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x	336
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors.....</i>	1 (276)	340
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji.....	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by sections.....</i>	2 (277)	341
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych	<i>Enterprises by obtained financial results.....</i>	3 (278)	342

		Tabl. Table	Str. Page
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach	<i>Economic relations in enterprises</i>	4 (279)	343
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw	<i>Current assets of enterprises</i>	5 (280)	344
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw	<i>Share equity (funds) of enterprises</i>	6 (281)	346
Kapitał zakładowy spółek	<i>Share capital of companies</i>	7 (282)	347
Zobowiązania przedsiębiorstw	<i>Liabilities of enterprises</i>	8 (283)	348
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	349
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	<i>Revenue of local self-government entities budgets by type</i>	1 (284)	352
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2012 r.	<i>Revenue of local self-government entities budgets by division in 2012</i>	2 (285)	354
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	<i>Expenditure of local self-government entities budgets by type</i>	3 (286)	355
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2012 r.	<i>Expenditure of local self-government entities budgets by division in 2012</i>	4 (287)	356
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych	<i>Revenue and costs of self-government budgetary establishments</i>	5 (288)	357
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	358
Inwestycje	Investments		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	<i>Investment outlays (current prices)</i>	1 (289)	361
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące)	<i>Investment outlays in enterprises (current prices)</i>	2 (290)	362
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące)	<i>Investment outlays in enterprises by groups (current prices)</i>	3 (291)	363
Środki trwałe	Fixed assets		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne)	<i>Gross value of fixed assets (current book-keeping prices) ..</i>	4 (292)	364
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne)	<i>Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices)</i>	5 (293)	365
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	366
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	<i>Gross domestic product (current prices)</i>	1 (294)	369
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące)	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices)</i>	2 (295)	370
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych	<i>Nominal income in the households sector</i>	3 (296)	370
DZIAŁ XXIII. PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	371
Prywatyzacja	Privatization		
Przedsiębiorstwa państwowe objęte procesem prywatyzacji w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	<i>State owned enterprises included in the privatization process from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012</i>	1 (297)	373
Przedsiębiorstwa państwowe sprywatyzowane metodą bezpośrednią i zlikwidowane w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	<i>State owned enterprises privatized by the direct method and liquidated from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012</i>	2 (298)	373

	Tabl. Table	Str. Page
Spółki powstałe w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych i ich prywatyzacja w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	<i>Companies established as a result of the commercialization of state owned enterprises and their privatization from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012.....</i>	3 (299) 374
Spółki powstałe na bazie majątku sprywatyzowanych bezpośrednio i zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r. ...	<i>Companies established on the basis of the assets of directly privatized and liquidated state owned enterprises from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012.....</i>	4 (300) 374
Przedsiębiorstwa państwowe według stanu prawno-organizacyjnego w 2012 r.	<i>State owned enterprises by legal and organizational status in 2012.....</i>	5 (301) 375
Podmioty gospodarki narodowej	<i>Entities of the national economy</i>	
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON.....	<i>Entities of the national economy in the REGON register.....</i>	6 (302) 375
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji.....	<i>Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections</i>	7 (303) 376
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji.....	<i>Commercial companies by legal status and sections.....</i>	8 (304) 378
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji	<i>Newly registered entities of the national economy by selected legal forms and sections.....</i>	9 (305) 379
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji.....	<i>Liquidated entities of the national economy by selected legal forms and sections</i>	10 (306) 381

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

	Str. Page	
Podział administracyjny województwa mazowieckiego w 2012 r.	<i>Administrative division of Mazowieckie voivodship in 2012.....</i>	58
Podział województwa mazowieckiego według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)	<i>Division of the Mazowieckie voivodship according to the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)</i>	59
Ludność według płci i wieku w 2012 r.	<i>Population by sex and age in 2012</i>	96
Ruch naturalny ludności	<i>Vital statistics</i>	97
Przeciętne trwanie życia.....	<i>Life expectancy</i>	97
Struktura pracujących według sekcji	<i>Structure of employed persons by sections.....</i>	164
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku i poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by age and educational level.....</i>	164
Odczylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie	<i>Relative deviations of average monthly gross wages and salaries in selected sections from average wages and salaries in voivodship.....</i>	165
Mieszkania wyposażone w instalacje w 2012 r.	<i>Dwellings fitted with instalations in 2012.....</i>	196
Mieszkania oddane do użytkowania	<i>Dwellings completed.....</i>	196
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2012/13	<i>Education by educational level in 2012/13 school year.....</i>	197
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2012 r.	<i>Land use in agricultural holdings in 2012.....</i>	304
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2011 r. (ceny stałe 2010 r.).....	<i>Structure of market agricultural output in 2011 (constant prices 2010).....</i>	304
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	<i>Structure of construction and assembly production (current prices)</i>	305
Relacja wyników budżetów jednostek samorządu terytorialnego do dochodów ogółem.....	<i>Relation of results of local self-government entities budgets to total revenue.....</i>	348
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące).....	<i>Structure of gross value added by kinds of activities (current prices)</i>	348
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2012 r.	<i>Structure of entities of the national economy in 2012.....</i>	349

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Kreska (—)	—	zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero: (0)	—	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
(0,0)	—	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka (.)	—	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak x	—	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak Δ	—	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 18 na str. 24. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 18 on page 24.</i>
Znak *	—	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych. <i>data revised.</i>
Znak #	—	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics.</i>
„W tym” “Of which”	—	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma (,)	—	used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	= tysiąc = <i>thousand</i>	mm	= milimetr <i>millimetre</i>
mln	= milion <i>million</i>	m	= metr <i>metre</i>
zł <i>zl</i>	= złoty = <i>zloty</i>	km	= kilometr <i>kilometre</i>
szt. <i>pcs</i>	= sztuka = <i>piece</i>	m ²	= metr kwadratowy <i>square metre</i>
egz.	= egzemplarz	ha	= hektar <i>hectare</i>
kpl.	= komplet	km ²	= kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
wol. <i>vol.</i>	= wolumin = <i>volume</i>	ml	= mililitr <i>millilitre</i>
g	= gram <i>gram</i>	l	= litr <i>litre</i>
kg	= kilogram <i>kilogram</i>	hl	= hektolitr <i>hectolitre</i>
dt	= decytona <i>deciton</i>	m ³	= metr sześcienny <i>cubic metre</i>
t	= tona <i>tonne</i>	dam ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>

hm ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>	pkt	= punkt
kWh	= kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	poj.	= pojemność
GWh	= gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	poz.	= pozycja
GJ	= gigadżul <i>gigajoule</i>	tabl.	= tablica <i>table</i>
°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	ust.	= ustęp
s	= sekunda <i>second</i>	0°1'1" {	E = wschód <i>East</i>
h	= godzina <i>hour</i>		N = północ <i>North</i>
d	= doba		S = południe <i>South</i>
24 h	= 24 hours		W = zachód <i>West</i>
r.	= rok	Dz.U.	= Dziennik Ustaw
p u	= powierzchnia użytkowa	Dz.Urz.	= Dziennik Urzędowy
ceg <i>brick</i>	= cegła przeliczeniowa materiałów ściennych <i>= standard brick unit expressing the quantity of wall building materials</i>	i in.	= i inne
t/r <i>t/y</i>	= ton rocznie <i>= tonnes per year</i>	im.	= imienia
art. <i>Art.</i>	= artykuł <i>= article</i>	itp. <i>etc.</i>	= i tym podobne <i>= and the like</i>
cd. <i>cont.</i>	= ciąg dalszy <i>= continued</i>	m.in. <i>i.a.</i>	= między innymi <i>= among others</i>
dok. <i>cont.</i>	= dokończenie <i>= continued</i>	np. <i>e.g.</i>	= na przykład <i>= for example</i>
gm. m.	= gmina miejska <i>urban gimna</i>	tj. <i>i.e.</i>	= to jest <i>= that is</i>
gm. m-w.	= gmina miejsko-wiejska <i>urban-rural gimna</i>	tzn. <i>i.e.</i>	= to znaczy <i>= that is</i>
gm. w.	= gmina wiejska <i>rural gimna</i>	tzw.	= tak zwany
Lp. <i>No.</i>	= liczba porządkowa <i>= number</i>	ww.	= wyżej wymieniony
kk	= Kodeks karny	PKP	= Polskie Koleje Państwowe
kks	= Kodeks karny skarbowy	NTS	= Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych <i>Nomenclature of Territorial Units for Statistics</i>
m.st.	= miasto stołeczne <i>Capital City</i>	EKG <i>ECE</i>	= Europejska Komisja Gospodarcza <i>= Economic Commission for Europe</i>
nr (Nr) <i>No.</i>	= numer <i>= number</i>	EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Unii Europejskiej <i>Statistical Office of the European Union</i>
ok.	= około	ONZ <i>UN</i>	= Organizacja Narodów Zjednoczonych <i>= United Nations</i>
		UE <i>EU</i>	= Unia Europejska <i>= European Union</i>

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — dotyczą całej gospodarki narodowej.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności — PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej — *Statistical Classification of Economic Activities in the European Community* — NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz.U. Nr 251, poz. 1885 z późn. zm.), zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności — PKD 2004.

PKD 2007, w stosunku do klasyfikacji PKD 2004, wprowadziła zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności, a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi; zmiany te spowodowały brak porównywalności danych, również przy niezmienionych nazwach niektórych poziomów klasyfikacyjnych.

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa” oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby”;

2) według **sektorów instytucjonalnych** — wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

3) według **sektorów własności**:

- sektor publiczny — grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
- sektor prywatny — grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagra-

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook — unless otherwise indicated — concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

1) according to the **Polish Classification of Activities — PKD 2007**, compiled on the basis of the *Statistical Classification of Economic Activities in the European Community* — NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885 with later amendments) and replaced the Polish Classification of Activities — PKD 2004/NACE Rev. 1.1.

PKD 2007/NACE Rev. 2 differs from PKD 2004/NACE Rev. 1.1 classification in the fact that it introduced scope-related changes, i.e. new groupings of activity types as well as transfers of some types of activities between individual classification levels. In some cases these changes result in the lack of comparability of data, also if the names of classification levels remain unchanged.

The item **“Industry”** was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

The item **“Other services”** was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation”, “Other service activities” as well as “Activities of households as employers; undifferentiated goods- and services-producing activities of households for own use”;

2) according to **institutional sectors** — exclusively within the scope of regional accounts;

3) according to **ownership sectors**:

- public sector — grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local self-government entities as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,
- private sector — grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital

nicznych) oraz „własność mieszana” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszana” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Dane prezentowane dla województwa i podregionów odpowiadają poziomowi 2 i 3 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obowiązującej w krajach Unii Europejskiej. NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz.U. Nr 214, poz. 1573 z późn. zm.) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2007 r.

Poziom 3 — **podregiony** (w województwie mazowieckim 6 jednostek) — grupują jednostki szczebla powiatowego.

4. Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i — jeśli nie zaznaczono inaczej — obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- powyżej 49 osób.

5. Dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 opracowano — jeśli nie zaznaczono inaczej — tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

7. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON).

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

Informacje w rejestrze REGON tworzone są na podstawie danych zgłaszanych bezpośrednio przez podmioty, na których ciąży obowiązek rejestracji oraz dokonywania zmian cech objętych wpisem. Dane te nie podlegają dodatkowej weryfikacji.

(property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Data presented for voivodship and subregions correspond to levels 2 and 3 of the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS), compiled on the basis of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obligatory in the countries of the European Union. NTS valid since 1 I 2008 was introduced by the decree by the Council of Ministers, dated 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573 with later amendments) replacing the NTS valid until 31 XII 2007.

Level 3 — **subregions** (in mazowieckie voivodship 6 units) — grouping powiats.

4. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and — unless otherwise indicated — include entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- more than 49 persons.

5. Data — unless otherwise indicated — are compiled in accordance with **the respective organizational status of units of the national economy**.

6. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions are compiled — unless otherwise indicated — using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

7. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity, registered in the Country Official Register of the Units of the National Economy (REGON).

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and services) on their own-account in order to earn a profit.

Information in REGON register is produced on the basis of data submitted directly by entities, which are obliged to register and report on changes in features required for the registration. The data are not further verified.

8. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku — obok PKD 2007 — należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego oraz zatrudnionych i ich wynagrodzeń; klasyfikacja opracowana na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 VII 2010 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 537 z późn. zm.), w miejsce obowiązującej do 30 VI 2010 r.;
- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług — PKWiU 2008**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2008, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2009 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz.U. Nr 207, poz. 1293 z późn. zm.), w miejsce PKWiU stosowanej do 31 XII 2008 r.;
- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania produktów budownictwa; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz.U. Nr 112, poz. 1316 z późn. zm.);
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz.U. Nr 242, poz. 1622), w miejsce stosowanej do 31 XII 2010 r.

9. Informacje o województwie i podregionach oraz w podziale na miasta i wieś — jeśli nie zaznaczono inaczej — podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „miasta” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek, przez „wieś” — pozostałe terytorium województwa.

10. Dane w cenach bieżących odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach i na wykresach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji i wartości dodanej brutto — jeśli nie zaznaczono inaczej — przyjęto kategorię **cen bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu

8. *Other than NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:*

- 1) *the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councillors of organs of local self-government entities as well as paid employees and their wages and salaries are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 VII 2010 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (Journal of Laws No. 82, item 537 with later amendments), replacing the classification valid until 30 VI 2010;*
- 2) *the **Polish Classification of Products and Services — PKWiU 2008**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2009 by the decree of the Council of Ministers, dated 29 X 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293 with later amendments), in place of the PKWiU classification used until 31 XII 2008;*
- 3) *the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;*
- 4) *the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which products of construction are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by the decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316 with later amendments);*
- 5) *the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by the decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622), in place of the classification used until 31 XII 2010.*

9. *Information on voivodship and subregions as well as by urban and rural area — unless otherwise indicated — is presented according to administrative division in a given period. The term urban area is understood as an area located within the administrative borders of these units, while a rural area is understood as the remaining territory of the voivodship.*

10. *Data in current prices correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables and charts in which prices are not defined, data are expressed in current prices.*

*In order to evaluate production and gross value added — unless otherwise indicated — the **basic price** category was implemented.*

***Basic price** is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on*

lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług — VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych, zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

11. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej — średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006—2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

12. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki — w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach — obliczono w warunkach porównywalnych.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

13. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności faktycznie zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. produkcja, sprzedaż, nakłady inwestycyjne) — według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną — jeśli nie zaznaczono inaczej — za lata 1999—2009 na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, przy czym dla lat 1999 (stan w dniu 31 XII), 2000 i 2001 według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r., od 2010 r. na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, przy czym dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

14. Dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

15. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products include: value added tax — VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports (including excise tax) as well as other taxes on products, such as excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g., on games of chance and mutual betting, lump sum tax on goods and services from occasional transport of passengers in buses with foreign registration).

11. Constant prices were adopted as follows:

- 1) agricultural output — average national current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in case of which average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
- 2) sold production of industry:
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006—2010,
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

12. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices — in case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods — are calculated in comparable conditions.

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

13. When computing per capita data (per 1000 population, etc.) as of the end of a year (e.g., beds in hospitals, fixed assets), the actually living population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., production, sales, investment outlays) — as of 30 VI.

For calculations, it was assumed to use the number of population calculated — unless otherwise indicated — for the years 1999—2009 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002, for 1999 (as of 31 XII), 2000 and 2001 by the administrative division valid as of 31 XII 2002, and since 2010 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011, for 2010 by the administrative division valid as of 31 XII 2011.

14. Data — unless otherwise indicated — do not include the budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

15. Selected information presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of the Statistical Office.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, zgodnie z zasadą, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

18. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

17. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information for the last presented year given as the source.

18. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

**skrót
abbreviation**

**pełna nazwa
full name**

MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)
INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD-10 Revision)

Choroby krwi i narządów krwiotwórczych
Diseases of blood and blood-forming organs

Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych
Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism

Wady rozwojowe wrodzone
Congenital anomalies

Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities

Objawy i stany niedokładnie określone
Symptoms and ill-defined conditions

Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane
Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI — PKD 2007
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY — NACE Rev. 2

**sekcje
sections**

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Handel; naprawa pojazdów samochodowych
Trade; repair of motor vehicles

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles

Zakwaterowanie i gastronomia
Accommodation and catering

Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Accommodation and food service activities

Obsługa rynku nieruchomości

Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Administrowanie i działalność wspierająca

Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI — PKD 2007 (dok.)
 STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY—NACE Rev. 2 (cont.)

działy
divisions

Produkcja skór i wyrobów skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of pharmaceutical products</i>	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

*

* *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych, w „Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej” oraz na stronie internetowej GUS <http://www.stat.gov.pl>.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications, in the “Statistical Yearbook of the Republic of Poland” as well as on the web page of the CSO <http://www.stat.gov.pl>.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R.
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship	SPECIFICATION	
	ogółem total			Polska = 100 Poland = 100
POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY — stan w dniu 31 XII AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION — as of 31 XII				
Powierzchnia w km ²	312680	35558	11,4	Area in km ²
Powiaty	314	37	11,8	Powiats
Miasta na prawach powiatu	65	5	7,7	Cities with powiat status
Gminy	2479	314	12,7	Gminas
Miasta	908	85	9,4	Towns
Miejscowości wiejskie	52577	8549	16,3	Rural localities
Sołectwa	40571	7321	18,0	Village administrator's offices
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION				
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:
pyłowych	52,4	4,6	8,8	particulates
gazowych	216513,7	27841,9	12,9	gases
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3191	296	9,3	Municipal wastewater treatment plants ^a (as of 31 XII)
w tym: biologiczne	2316	225	9,7	of which: biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	820	71	8,7	with increased biogene removal (disposal)
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	123123,5	5971,7	4,9	Waste generated (during the year; excluding municipal waste) in thous. t
Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w tys. t	9580,9	1376,1	14,4	Municipal waste collected ^b (during the year) in thous. t
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące): służące ochronie środowiska:				Outlays on fixed assets (current prices): in environmental protection:
w milionach złotych	10127,8	985,0	9,7	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	4,3	2,1	x	in % of total investment outlays
służące gospodarce wodnej:				in water management:
w milionach złotych	2787,9	267,9	9,6	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,2	0,6	x	in % of total investment outlays
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE PUBLIC SAFETY				
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				Ascertained crimes in completed preparatory proceedings:
w liczbach bezwzględnych	1119803	142841	12,8	in absolute numbers
na 10 tys. ludności	291	270	x	per 10 thous. population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w %	67,8	60,4	x	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %

^a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dane szacunkowe.

^a Working on sewage network. ^b Estimated data.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		
LUDNOŚĆ POPULATION				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38533,3	5301,8	13,8	Population (as of 31 XII) in thous.
miasta	23336,4	3402,6	14,6	urban areas
wieś	15196,9	1899,2	12,5	rural areas
w tym kobiety	19884,0	2765,1	13,9	of which females
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	149	x	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	56,6	59,0	x	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,04	0,53	x	Natural increase per 1000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicz- nych na pobyt stały na 1000 ludności ...	-0,17	2,51	x	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 popula- tion
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES				
Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 XII) w tys. ...	13850,5	2273,6	16,4	Employed persons ^{ab} (as of 31 XII) in thous.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	3530,47	4375,97	123,9	Average monthly gross wages and salaries in zł
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	2136,8	271,9	12,7	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w %	13,4	10,7	x	Registered unemployment rate ^b (as of 31 XII) in %
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				Network (as of 31 XII) in km:
wodociągowej rozdzielczej	283102,5	41729,8	14,7	water supply distribution
kanalizacyjnej rozdzielczej ^c	125580,6	12109,4	9,6	sewage distribution ^c
gazowej	137371,4	14965,2	10,9	gas supply
Zasoby mieszkaniowe ^d (stan w dniu 31 XII):				Dwelling stocks ^d (as of 31 XII):
mieszkania: w tysiącach	13722,8	2112,5	15,4	dwellings: in thousands
na 1000 ludności	356,1	398,5	x	per 1000 population
izby: w tysiącach	52332,4	7668,2	14,7	rooms: in thousands
na 1000 ludności	1358,1	1446,4	x	per 1000 population
powierzchnia użytkowa mieszkań:				useful floor area of dwellings
w tysiącach m ²	999659,5	150410,1	15,0	in thousands m ²
na 1000 ludności w m ²	25942,7	28369,8	x	per 1000 population in m ²

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^c Łącznie z kolektorami. ^d Na podstawie bilansu.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. ^c Including collectors. ^d Based of balance.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.) MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)				
Mieszkania oddane do użytkowania:				<i>Dwellings completed:</i>
w tysiącach	152,9	30,6	20,0	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności:				<i>per 1000 population:</i>
mieszkania	4,0	5,8	x	<i>dwellings</i>
izby	16,6	22,4	x	<i>rooms</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	406,2	563,9	x	<i>useful floor area of dwellings in m²</i>
EDUKACJA ^a I WYCHOWANIE — stan na początku roku szkolnego EDUCATION ^a — as of beginning of the school year				
Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				<i>Pupils and students in schools^b in thous.:</i>
podstawowych	2160,8	312,1	14,4	<i>primary</i>
gimnazjalnych	1161,7	156,2	13,4	<i>lower secondary</i>
zasadniczych zawodowych ^c	207,9	19,7	9,5	<i>basic vocational^c</i>
liceach ogólnokształcących ^d	579,7	90,9	15,7	<i>general secondary^d</i>
liceach profilowanych	14,7	3,5	24,0	<i>specialized secondary</i>
technikach ^e	522,5	59,0	11,3	<i>technical secondary^e</i>
artystycznych ogólnokształcących ^f	12,8	1,3	9,9	<i>general art^f</i>
policealnych	334,3	36,9	11,0	<i>post-secondary</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^g :				<i>Children attending pre-primary education establishments^g:</i>
w tysiącach	1216,5	187,2	15,4	<i>in thousands</i>
na 1000 dzieci w wieku 3—6 lat	716	759	x	<i>per 1000 children aged 3—6</i>
OCHRONA ZDROWIA ^h I POMOC SPOŁECZNA — stan w dniu 31 XII HEALTH CARE ^h AND SOCIAL WELFARE — as of 31 XII				
Pracownicy medyczni ⁱ :				<i>Medical personnelⁱ:</i>
lekarze	85025	14040	16,5	<i>doctors</i>
lekarze dentyści	12491	1441	11,5	<i>dentists</i>
pielęgniarki ^k	211628	29544	14,0	<i>nurses^k</i>
Przychodnie	19412	2497	12,9	<i>Out-patients departments</i>
Szpitala ogólne	913	115	12,6	<i>General hospitals</i>
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	188,8	26,3	13,9	<i>Beds in general hospitals in thous.</i>
Apteki ogólnodostępne ^l	11999	1585	13,2	<i>Generally available pharmacies^l</i>

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 197. ^b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. ^{c—e} Łącznie z uczniami: ^c — szkół specjalnych przysposabiających do pracy, ^d — uzupełniających liceów ogólnokształcących, ^e — techników uzupełniających. ^f Dających uprawnienia zawodowe. ^g Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą. ^h Łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw wewnętrznych oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. ⁱ Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ^k Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. ^l Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, ust. 13 na str. 231.

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 197. ^b Excluding schools for adult, except post-secondary schools. ^{c—e} Including students: ^c — special job-training schools, ^d — supplementary general secondary schools, ^e — supplementary technical secondary schools. ^f Leading to professional certification. ^g Excluding pre-primary education establishments in the units performing health care activities. ^h Data include health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior, the Internal Security Agency. ⁱ Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local self-government administration and Nationale Health Fund. ^k Including master nurses. ^l See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item 13 on page 231.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		
KULTURA. TURYSTYKA CULTURE. TOURISM				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8182	969	11,8	Public libraries (including branches; as of 31 XII)
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	131616,5	17326,6	13,2	Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	768	115	15,0	Museums with branches (as of 31 XII)
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	26709,5	6657,9	24,9	Museum and exhibition visitors in thous.
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	447	60	13,4	Fixed cinemas (as of 31 XII)
Widzowie w kinach stałych w tys.	37474,3	8197,2	21,9	Audience in fixed cinemas in thous.
Baza noclegowa turystyki ^a : miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) w tys.	675,4	45,8	6,8	Tourist accommodation establishments ^a : number of beds (as of 31 VII) in thous.
korzystający z noclegów w tys.	22635,4	3376,0	14,9	tourists accommodated in thous.
ROLNICTWO^b I LEŚNICTWO AGRICULTURE^b AND FORESTRY				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) ^c w tys. ha	14529,4	1957,1	13,5	Agricultural land in good agricultural condition (as of June) ^c in thous. ha
pod zasiewami ^d	10431,6	1269,5	12,2	sown area ^d
grunty ugorowane	439,9	73,5	16,7	fallow land
uprawy trwałe	398,0	115,0	28,9	permanent crops
w tym sady	368,4	108,6	29,5	of which orchards
ogrody przydomowe	53,5	4,6	8,5	kitchen gardens
łąki i pastwiska	3206,5	494,5	15,4	meadows and pastures
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^d w tys. ha:				Sown area (as of June) ^d in thous. ha:
zboża	7704,3	960,7	12,5	cereals
ziemniaki	358,8	44,8	12,5	potatoes
warzywa gruntowe ^e	175,5	23,4	13,3	ground vegetables ^e
Zbiory w tys. t:				Production in thous. t:
zboża	28543,8	2823,6	9,9	cereals
ziemniaki	8740,4	993,6	11,4	potatoes
warzywa gruntowe ^e	4553,2	628,5	13,8	ground vegetables ^e
Plony z 1 ha w dt:				Yields per 1 ha in dt:
zboża	37,0	29,4	79,5	cereals
ziemniaki	244	222	91,0	potatoes
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9163,8	815,0	8,9	Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO INDUSTRY AND CONSTRUCTION				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				Sold production of industry (current prices):
w milionach złotych	1178303,6	241044,8	20,5	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.	30578	45538	148,9	per capita in zł
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^f (ceny bieżące):				Sales of construction and assembly production ^f (current prices):
w milionach złotych	170643,8	37142,9	21,8	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.	4428	7017	158,5	per capita in zł

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^c Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. ^d Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przysporanie (nawozy zielone). ^e Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^f Zrealizowanej przez podmioty budowlane — według miejsca wykonywania robót.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Data are presented according to the official residence of the land user. ^c Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. ^d Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). ^e Including kitchen gardens. ^f Realized by construction units — by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship	SPECIFICATION	
	ogółem total			Polska = 100 Poland = 100
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ — stan w dniu 31 XII <i>TRANSPORT AND COMMUNICATIONS — as of 31 XII</i>				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km	280719,1	35023,4	12,5	<i>Hard surface public roads (urban and non-urban) in km</i>
w tym o nawierzchni ulepszonej w %	91,9	94,7	x	<i>of which improved in %</i>
Samochody zarejestrowane ^a w tys. szt.:				<i>Registered cars^a in thous. units:</i>
osobowe	18744,4	2838,9	15,1	<i>passenger cars</i>
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	3178,0	579,0	18,2	<i>lorries and road tractors^b</i>
Placówki dla usług pocztowych ^c	14382	1891	13,1	<i>Postal service offices^c</i>
Telefoniczne łącza główne ^d :				<i>Fixed main line^d:</i>
w tysiącach	6177,0	1214,8	19,7	<i>in thousands</i>
w tym standardowe łącza główne	5182,0	980,4	18,9	<i>of which standard main line</i>
na 1000 ludności	160,3	229,1	x	<i>per 1000 population</i>
HANDEL — stan w dniu 31 XII <i>TRADE — as of 31 XII</i>				
Sklepy	357289	47298	13,2	<i>Shops</i>
Liczba ludności na 1 sklep	108	112	x	<i>Population per shop</i>
Targowiska stałe	2215	320	14,4	<i>Permanent marketplaces</i>
FINANSE PUBLICZNE <i>PUBLIC FINANCE</i>				
Budżety gmin^e				<i>Budgets of gminas^e</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	78407,5	9652,7	12,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3022	3106	102,8	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	78491,4	9564,8	12,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3025	3078	101,7	<i>per capita in zł</i>
Budżety miast na prawach powiatu				<i>Budgets of cities with powiat status</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	61247,0	14224,2	23,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	4865	6509	133,8	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	63730,8	14948,3	23,5	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	5062	6840	135,1	<i>per capita in zł</i>
Budżety powiatów				<i>Budgets of powiats</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	22522,9	2670,3	11,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	868	859	99,0	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	22476,5	2693,4	12,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	866	867	100,0	<i>per capita in zł</i>
Budżety województw				<i>Budgets of voivodships</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	15236,1	2489,3	16,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	395	470	118,9	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	15760,5	2462,9	15,6	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	409	465	113,8	<i>per capita in zł</i>

^a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. ^b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. ^c Dane dotyczą poczty publicznej i operatorów niepublicznych. ^d Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Including having temporary permission given at the end of the year. ^b Including vans. ^c Data concern the public post office and operators of the non-public. ^d Data concern operators of the public telecommunication network. ^e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (dok.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE INVESTMENTS. FIXED ASSETS				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				<i>Investment outlays (current prices):</i>
w milionach złotych	237627,3	46481,7	19,6	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	6167	8781	142,4	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				<i>Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i>
w milionach złotych	2877957,5	609035,0	21,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	74688	114874	153,8	<i>per capita in zł</i>
PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY				
Przedsiębiorstwa państwowe objęte procesem prywatyzacji ^a	5901	727	12,3	<i>State owned enterprises included in the privatization process^a</i>
skomercjalizowane.....	1761	199	11,3	<i>commercialized</i>
objęte prywatyzacją bezpośrednią	2196	292	13,3	<i>included in direct privatization</i>
w tym sprywatyzowane	2118	263	12,4	<i>of which privatized</i>
poddane likwidacji.....	1944	236	12,1	<i>subject to liquidation</i>
w tym zlikwidowane.....	1127	137	12,2	<i>of which liquidated</i>
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^b (stan w dniu 31 XII)	3975334	699212	17,6	<i>Entities of the national economy in the REGON register^b (as of 31 XII)</i>
sektor publiczny	123506	12945	10,5	<i>public sector</i>
sektor prywatny	3851828	686267	17,8	<i>private sector</i>
RACHUNKI REGIONALNE W 2011 R. REGIONAL ACCOUNTS IN 2011				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				<i>Gross domestic product (current prices):</i>
w milionach złotych	1528127	341720	22,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	39665	64790	163,3	<i>per capita in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				<i>Gross value added (current prices):</i>
w milionach złotych	1342386	300184	22,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 pracującego ^c w zł	96262	130278	135,3	<i>per employed person^c in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>
w milionach złotych	934354	172110	18,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	24253	32632	134,6	<i>per capita in zł</i>

^a W okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.; bez państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączonych do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. ^b Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^c Do przeliczeń przyjęto przeciętną w roku liczbę pracujących.

^a From 1 VIII 1990 to 31 XII 2012; excluding state farms incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury. ^b Excluding persons tending private farms in agriculture. ^c For calculations the average number of employed persons was applied.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
POWIERZ AR						
1	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII).....	35579	35559	35557	35558	35558
STAN I OCHRONA ENVIRONMENTAL						
2	Pobór wody — w % poboru ogółem — na cele: produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybac- twem)	82,2	85,6	86,7	86,3	84,9
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	13,7	10,8	10,1	10,2	11,2
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	65,0	75,8	82,3	81,1	74,4
5	w tym do produkcji przemysłowej	54,8	65,9	72,4	71,2	64,5
Ścieki przemysłowe i komunalne ^c odprowadzone do wód lub do ziemi:						
6	oczyszczane w % wymagających oczyszczenia	65,3	71,5	78,2	87,6	87,6
7	nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	2,8	1,9	1,5	0,8	0,8
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogółu ludności ^d	40,6	47,3	49,0	50,5	49,2
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążli- wych dla czystości powietrza w tys. t:						
9	pyłowych	13,9	11,3	11,3	9,9	6,7
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	188,3	217,1	232,2	196,2	156,9
Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążli- wych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:						
11	pyłowych	98,9	99,2	99,2	99,3	99,6
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	4,5	16,8	15,7	24,3	40,4
13	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komu- nalnych) ^e na 1 km ² w t	123,1	164,7	162,4	190,9	194,7
14	Odpady komunalne zebrane ^f (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg ...	279	291	299	322	324
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyj- nych na gospodarkę narodową:						
15	służące ochronie środowiska	3,1	3,0	2,6	2,4	3,1
16	służące gospodarce wodnej	0,6	0,8	0,7	0,7	0,8
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):						
17	w % powierzchni ogólnej	29,6	29,6	29,6	29,6	29,6
18	na 1 mieszkańca w m ²	2060	2043	2037	2031	2025
BEZPIECZEŃSTWO PUBLIC						
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygo- towawczych:						
19	w liczbach bezwzględnych	182421	205990	189162	159857	136522
20	na 10 tys. ludności	357	400	366	309	263
21	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w %	34,3	50,4	57,2	60,4	58,7

^a Z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. ^c Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie podstawie bilansów. ^e Patrz uwagi ogólne działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 7 na str. 65. ^f Dane szacunkowe; w 2000 r. określane jako *a* From own intakes. *b* Water withdrawal by intakes before entering the water network. *c* Since 2010 data are not comparable with data for based on balances. *e* See general notes to the chapter “Environmental protection”, item 7 on page 65. *f* Estimated data; in 2000 defined as solid

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
CHNIA					
EA					
35558	35558	35558	35558	Area in km ² (as of 31 XII)	1
ŚRODOWISKA PROTECTION					
				Water withdrawal — in % of total withdrawal — for purposes of:	
85,9	86,2	86,2	86,4	production ^a (excluding agriculture, forestry and fishing)	2
10,6	10,6	10,6	10,5	exploitation of water supply network ^b	3
77,5	77,7	76,3	77,4	Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	4
67,5	68,0	66,9	68,0	of which for industrial production	5
				Industrial and municipal ^c wastewater discharged into waters or into the ground:	
89,4	81,4	78,5	89,2	treated in % of requiring treatment	6
0,7	1,4	1,5	0,7	untreated per 1 km ² in dam ³	7
51,3	53,0	52,6	63,9	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^d	8
				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:	
5,1	5,2	4,9	4,6	particulates	9
153,7	175,2	161,6	153,0	gases (excluding carbon dioxide)	10
				Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:	
99,6	99,6	99,7	99,7	particulates	11
39,5	40,1	42,5	43,8	gases (excluding carbon dioxide)	12
164,8	156,2	212,6	167,9	Waste generated (during the year; excluding municipal waste) ^e per 1 km ² in t	13
299	299	275	260	Municipal waste collected ^f (during the year) per capita in kg	14
				Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:	
3,5	2,9	2,9	2,1	in environmental protection	15
1,2	1,4	0,7	0,6	in water management	16
				Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII):	
29,7	29,7	29,7	29,7	in % of total area	17
2020	2003	1997	1991	per capita in m ²	18
PUBLICZNE SAFETY					
				Ascertained crimes in completed preparatory proceedings:	
145274	140040	142551	142841	in absolute numbers	19
279	266	270	270	per 10 thous. population	20
59,1	59,9	61,1	60,4	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %	21

ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. *d* Ludność korzystająca — na podstawie szacunków, ludność ogółem — na odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę w katalogu odpadów. *e* previous years due to change in the methodology of municipal wastewater. *f* Population connected to — estimated data, the total population — waste removed; since 2003 data are not comparable with data for previous years due to change in the catalogue of waste.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
LUD						
POPUL						
1	Ludność (stan w dniu 31 XII).....	5115010	5157729	5171702	5188488	5204495
2	miasta.....	3307907	3338255	3346700	3356370	3364505
3	wieś.....	1807103	1819474	1825002	1832118	1839990
4	w tym kobiety.....	2655399	2685792	2694813	2705344	2714164
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII).....	108,0	108,7	108,8	108,9	109,0
6	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII).....	144	145	145	146	146
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):						
7	przedprodukcyjnym.....	1168478	1016696	1000290	988843	980545
8	produkcyjnym.....	3105393	3274648	3293676	3309405	3319515
9	poprodukcyjnym.....	841139	866385	877736	890240	904435
10	Małżeństwa na 1000 ludności.....	5,5	5,4	5,8	6,3	6,5
11	Rozwody na 1000 ludności.....	1,1	1,7	1,9	1,8	1,8
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności.....	9,4	9,7	10,2	10,7	11,3
13	Zgony ^b na 1000 ludności.....	10,2	10,1	10,1	10,2	10,3
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności.....	-0,8	-0,3	0,1	0,4	1,1
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych.....	7,2	6,0	5,0	4,9	4,9
16	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności.....	1,8	2,9	3,0	2,9	2,2
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:						
17	mężczyźni.....	69,8	71,1	71,4	71,3	71,7
18	kobiety.....	78,6	80,2	80,1	80,4	80,6
RYNEK						
LABOUR						
Pracujący ^{cd} (stan w dniu 31 XII):						
19	w tysiącach.....	2387,0	2066,8	2116,1	2218,5	2252,6
20	w tym kobiety.....	1160,6	988,3	1005,6	1053,2	1067,5
21	na 1000 ludności.....	467	401	409	428	433
22	w sektorze prywatnym w %.....	75,2	75,3	76,0	76,9	77,0
według rodzajów działalności w %:						
23	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	.	15,5	15,2	14,5	14,3
24	przemysł i budownictwo.....	.	20,9	21,6	21,8	20,8
25	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^d ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^d ; informacja i komunikacja.....	.	29,0	28,7	29,1	29,8
26	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^d	6,0	6,1	6,5	6,6
27	pozostałe usługi.....	.	28,6	28,4	28,1	28,5

^a Patrz uwagi ogólne działu „Ludność. Wyznania religijne”, ust. 2 na str. 97. ^b Łącznie ze zgonami niemowląt. ^c Według faktycznego miejsca wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. — Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005—2009 — Narodowego Spisu ^a See general notes to the chapter “Population. Religious denominations”, item 2 on page 97. ^b Including infant deaths. ^c By actual workplace in 2000 — of the Agricultural Census 1996, in 2005—2009 — of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
NOŚĆ ATION^a					
5222167	5267072	5285604	5301760	Population (as of 31 XII)	1
3374711	3380942	3393043	3402557	urban areas	2
1847456	1886130	1892561	1899203	rural areas	3
2724346	2745457	2755948	2765094	of which females	4
109,1	108,9	108,9	109,0	Females per 100 males (as of 31 XII)	5
147	148	149	149	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)	6
Population of age (as of 31 XII):					
975278	987386	984537	983722	pre-working	7
3329007	3346992	3343429	3333922	working	8
917882	932694	957638	984116	post-working	9
6,4	5,8	5,2	5,1	Marriages per 1000 population	10
1,7	1,6	1,7	1,7	Divorces per 1000 population	11
11,5	11,6	10,9	10,8	Live births per 1000 population	12
10,5	10,2	10,1	10,3	Deaths ^b per 1000 population	13
1,0	1,4	0,8	0,5	Natural increase per 1000 population	14
4,9	4,5	3,4	4,3	Infant deaths per 1000 live births	15
2,4	2,5	2,7	2,5	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	16
Life expectancy at the moment of birth:					
71,8	72,6	72,7	72,9	males	17
80,4	81,0	81,6	81,3	females	18
PRACY MARKET					
2256,7	2225,6	2262,1	2273,6	Employed persons ^{cd} (as of 31 XII):	19
1074,6	1069,6	1091,4	1106,8	in thousands	20
432	423	428	429	of which women	21
77,0	76,6	77,3	77,4	per 1000 population	22
in private sector in %					
by kind of activities in %:					
14,2	13,5	13,3	13,2	agriculture, forestry and fishing	23
20,3	20,0	19,9	19,5	industry and construction	24
29,6	29,2	29,0	29,2	trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and communication	25
6,4	6,7	6,8	6,9	financial and insurance activities; real estate activities	26
29,5	30,6	31,0	31,2	other services	27

pracy i (od 2004 r.) rodzaju działalności. ^d Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. — Powszechnego Spisu Rolnego 2010. and (since 2004) kind of activity. ^d Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results: 2002, since 2010 — of the Agricultural Census 2010.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
RYNEK LABOUR						
	Przeciętne zatrudnienie:					
	w przemyśle:					
1	w tysiącach	334,9	346,1	362,8	377,6
2	na 1000 ludności	65,0	67,0	70,1	72,7
	w budownictwie:					
3	w tysiącach	110,3	114,7	128,1	120,7
4	na 1000 ludności	21,4	22,2	24,7	23,2
5	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	289,9	332,5	285,6	219,9	178,0
6	2000 = 100	100,0	114,8	98,6	75,9	61,4
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):					
7	kobiety	53,1	50,0	52,0	53,4	52,6
8	w wieku 24 lata i mniej	28,6	20,9	19,3	17,7	18,3
9	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	46,8	54,3	53,9	50,2	40,8
10	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy.....	287	162	107	50	64
11	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	10,8	13,8	11,8	9,0	7,3

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA
WAGES AND SALARIES.

12	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł.....	2469,59	3027,00	3166,02	3418,86	3771,71
13	2000 = 100	100,0	122,5	128,1	138,3	152,5
14	w tym: w przemyśle	2718,82	2840,17	3059,29	3376,16
15	w budownictwie	2487,55	2691,10	3026,90	3415,61
16	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	1181,4	1162,0	1160,8	1165,7	1174,1
17	pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	902,9	915,3	922,0	934,8	951,3
18	rolników indywidualnych	278,5	246,7	238,8	230,9	222,8
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:					
19	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	851,37	1146,98	1240,10	1280,04	1402,72
20	rolników indywidualnych ^b	571,90	720,71	762,19	772,93	820,16

INFRASTRUKTURA KOMU
MUNICIPAL INFRASTRUC

	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:					
21	wodociągowej.....	24623	33600	35335	37078	38503
22	kanalizacyjnej ^c	5032	7356	7894	8445	8906
	Zużycie w gospodarstwach domowych:					
	wody z wodociągów:					
23	w hektometrach sześciennych	205,2	191,6	193,7	189,7	191,4
24	na 1 mieszkańca w m ³	40,2	37,2	37,5	36,6	36,8
	energii elektrycznej w miastach ^d :					
25	w gigawatogodzinach.....	2554,2	2786,5	2922,0	2935,6	3009,4
26	na 1 mieszkańca w kWh	772,9	836,0	874,0	875,8	895,8

^a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. — Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^b Łącznie z wypłatami czerń z Funduszu Emerytalno-Rentowego. ^c Łącznie z kolektorami. ^d Do 2004 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania

^a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was used for calculation, as the Agricultural Census 2002, since 2010 — of the Agricultural Census 2010. ^b Including payments from non-agricultural social security system excluding households, whose the main source of maintenance was income from a private farm in agriculture.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.)					
MARKET (cont.)					
				Average paid employment:	
				in industry:	
362,2	357,8	361,4	359,9	in thousands	1
69,5	68,1	68,5	68,0	per 1000 population	2
				in construction:	
134,0	123,1	134,3	130,6	in thousands	3
25,7	23,4	25,5	24,7	per 1000 population	4
224,5	238,3	246,7	271,9	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.	5
77,4	82,2	85,1	93,8	2000 = 100	6
				In % of registered unemployed (as of 31 XII):	
48,1	48,3	49,5	47,8	women	7
20,2	19,9	19,1	18,2	aged 24 years and less	8
30,8	34,6	39,1	39,6	out of work for longer than 1 year	9
140	110	119	114	Registered unemployed persons (as of 31 XII) per a job offer	10
9,0	9,7	9,8	10,7	Registered unemployment rate ^a (as of 31 XII) in %	11
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
SOCIAL SECURITY BENEFITS					
3915,46	4031,95	4243,41	4375,97	Average monthly gross wages and salaries in zł	12
158,3	163,0	171,5	176,8	2000 = 100	13
3542,41	3706,08	3935,26	4058,91	of which: in industry	14
3716,10	3850,49	4013,13	4067,28	in construction	15
1186,9	1174,5	1158,0	1143,1	Average number of retirees and pensioners in thous.	16
				receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution	17
971,9	966,9	957,4	948,6		
215,0	207,6	200,6	194,5	farmers	18
				Average monthly gross retirement pay and pension in zł:	
1533,58	1637,58	1719,97	1813,14	paid by the Social Insurance Institution	19
872,87	915,29	946,81	1014,74	farmers ^b	20
NALNA. MIESZKANIA					
TURE. DWELLINGS					
				Distribution network (as of 31 XII) in km:	
39066	40076	41078	41730	water supply	21
9695	10496	11308	12109	sewage ^c	22
				Consumption in households:	
				water from water supply systems:	
				in cubic hectometre	23
185,5	188,8	192,7	191,3	per capita in m ³	24
35,6	35,9	36,5	36,1	electricity in urban areas ^d :	
				in gigawatt-hour	25
3014,9	3102,2	3105,1	3148,9		
894,8	919,2	917,1	926,7	per capita in kWh	26

przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. — Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005—2009 — Narodowego Spisu Powszechnego z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczenia był dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

estimated using the results: in 2000 — of the Agricultural Census 1996, in 2005—2009 — of the Population and Housing Census 2002 as well tem, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund. c Including collectors. d Until 2004

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
INFRASTRUKTURA KOMU MUNICIPAL INFRASTRUC						
	Zasoby mieszkaniowe ^a (w 2000 r. — zamieszkane; stan w dniu 31 XII):					
	mieszkania:					
1	w tysiącach	1674,2	1875,5	1900,0	1927,2	1963,6
2	na 1000 ludności	327,3	363,6	367,4	371,4	377,3
3	izby na 1000 ludności	1077,6	1275,1	1289,3	1305,2	1328,0
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :					
4	na 1000 ludności	19015	24417	24791	25222	25817
5	przeciętna 1 mieszkania.....	58,1	67,1	67,5	67,9	68,4
	Mieszkania oddane do użytkowania:					
	mieszkania:					
6	w tysiącach	25,2	28,2	27,1	30,3	38,2
7	na 1000 ludności	4,9	5,5	5,2	5,8	7,3
8	izby na 1000 ludności	18,8	20,8	20,2	22,8	28,5
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :					
9	na 1000 ludności	430,1	513,6	501,2	579,4	714,2
10	przeciętna 1 mieszkania.....	87,3	93,7	95,6	99,2	97,2
EDUKACJA ^b I EDUCA						
	Uczniowie w szkołach ^c (stan na początku roku szkolnego) w tys.:					
11	podstawowych ^d	400,0	336,6	324,9	315,2	307,6
12	gimnazjach	147,4	199,3	193,2	186,5	178,8
13	zasadniczych zawodowych ^e	59,8	24,0	23,2	23,6	23,8
14	liceach ogólnokształcących ^f	137,3	109,6	109,1	106,9	103,0
15	liceach profilowanych.....	x	23,9	20,0	15,4	11,6
16	technikach ^f	107,1	53,2	52,4	53,9	55,6
17	artystycznych ogólnokształcących ^g	1,1	1,3	1,2	1,3	1,3
18	policealnych	20,9	32,2	37,0	34,1	41,4
	Absolwenci szkół ^c w tys.:					
19	podstawowych.....	150,1 ^h	63,2	61,1	59,3	55,3
20	gimnazjów	x	66,4	65,8	64,1	61,0
21	zasadniczych zawodowych ^e	19,8	7,4	7,8	7,1	6,8
22	liceów ogólnokształcących ⁱ	25,9	35,9	34,6	34,4	33,6
23	liceów profilowanych	x	8,4	7,9	6,9	5,5
24	techników ⁱ	22,5	15,8	12,5	10,4	10,9
25	artystycznych ogólnokształcących ^g	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2
26	policealnych	10,6	9,9	10,3	9,3	10,6
27	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^h (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	13,5	13,1	12,2	11,4	11,0

^a Na podstawie bilansów; dane od 2010 r. podano w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011, patrz uwagi ogólne dla szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. ^d Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. ^{e, f} Od kształcącymi i technikami. ^g Dające uprawnienia zawodowe. ^h Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. ⁱ Łącznie z uzupełniającymi odpowiedziami z liceami profilowanymi i szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

^a Based on balance; data since 2010 are given on the basis of results from the Population and Housing Census 2011, see general notes to the c Excluding schools for adults, except post-secondary schools. ^d Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments, respectively. ^g Leading to professional certification. ^h Data include graduates of 8th and 6th grade. ⁱ Including supplementary general schools: including specialized secondary schools as well as special job-training schools.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)					
				<i>Dwelling stocks^a (in 2000 — inhabited; as of 31 XII):</i>	
				<i>dwellings:</i>	
2000,7	2063,0	2085,6	2112,5	<i>in thousands</i>	1
383,1	391,7	394,6	398,5	<i>per 1000 population</i>	2
1350,0	1419,5	1431,8	1446,4	<i>rooms per 1000 population</i>	3
				<i>useful floor area of dwellings in m²:</i>	
26398	27641	27984	28370	<i>per 1000 population</i>	4
68,9	70,6	70,9	71,2	<i>average per dwelling</i>	5
				<i>Dwellings completed:</i>	
				<i>dwellings:</i>	
39,0	29,0	25,1	30,6	<i>in thousands</i>	6
7,5	5,5	4,8	5,8	<i>per 1000 population</i>	7
28,2	22,1	19,8	22,4	<i>rooms per 1000 population</i>	8
				<i>useful floor area of dwellings in m²:</i>	
714,5	563,7	505,1	563,9	<i>per 1000 population</i>	9
95,6	102,3	106,1	97,7	<i>average per dwelling</i>	10
EDUCATION					
				<i>Pupils and students in schools^c (as of beginning of the school year)</i>	
				<i>in thous.:</i>	
305,1	304,9	311,5	312,1	<i>primary^d</i>	11
172,7	165,9	160,5	156,2	<i>lower secondary</i>	12
23,5	22,3	21,0	19,7	<i>basic vocational^e</i>	13
99,9	96,8	93,9	90,9	<i>general secondary^f</i>	14
8,9	7,1	6,0	3,5	<i>specialized secondary</i>	15
57,7	58,7	58,2	59,0	<i>technical secondary^f</i>	16
1,4	1,3	1,3	1,3	<i>general art^g</i>	17
31,8	32,2	36,7	36,9	<i>post-secondary</i>	18
				<i>Graduates in schools^c in thous.:</i>	
54,0	52,2	50,9	49,4	<i>primary</i>	19
59,4	57,3	54,2	53,4	<i>lower secondary</i>	20
7,0	7,4	7,2	6,8	<i>basic vocational^e</i>	21
34,5	32,0	31,6	30,5	<i>general secondaryⁱ</i>	22
4,4	3,3	2,4	2,1	<i>specialized secondary</i>	23
10,7	11,2	12,4	13,0	<i>technical secondaryⁱ</i>	24
0,2	0,2	0,2	0,2	<i>general art^g</i>	25
8,7	8,8	9,4	9,6	<i>post-secondary</i>	26
				<i>Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools^{ik} (excluding schools for adults) per 1000 population</i>	27
10,9	10,3	10,2	9,9		

tu „Infrastruktura komunalna. Mieszkania”, ust. 3 na str. 187. *b* Patrz uwagi ogólne do rozdziału „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 197. *c* Bez roku szkolnego 2004/05 łącznie: *e* — ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, *f* — z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnowiednio: liceami ogólnokształcącymi od roku szkolnego 2005/06 i technikami od roku szkolnego 2006/07. *k* Od roku szkolnego 2004/05 łącznie

chapter “Municipal infrastructure. Dwellings” item 3 on page 187. *b* See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 197. *e, f* Since 2004/05 school year including: *e* — special job-training schools, *f* — supplementary schools: general secondary and technical secondary general secondary since 2005/06 school year and technical secondary since 2006/07 school year respectively. *k* Since 2004/05 school year

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
EDUKACJA ^a I EDUCA						
1	Studenci szkół wyższych ^b (stan w dniu 30 XI) w tys.	331,1	368,6	365,5	360,9	354,2
2	Absolwenci szkół wyższych ^{bc} w tys.	52,3	74,7	72,7	75,8	75,3
3	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	38,5	37,3	36,1	35,9	37,4
4	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	15,1	11,8	12,9	7,2	8,1
Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):						
5	miejsca w przedszkolach w tys.	87,1	92,1	95,9	99,6	104,9
6	dzieci ^d w tys.	116,0	118,4	124,3	127,8	135,9
7	w przedszkolach.....	85,7	89,3	94,2	99,2	105,7
8	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych.....	30,3	29,1	30,1	28,5	29,6
9	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3—6 lat	381	443	473	500	530
OCHRONA ZDROWIA ^e I HEALTH CARE ^e AND						
Pracownicy medycyny ^f (stan w dniu 31 XII):						
10	lekarze.....	13666	11609	11811	12167	11896
11	lekarze dentyści	1712	1327	1374	1609	1498
12	pielęgniarki ^g	24819	24202	24068	25534	25320
13	Łóżka w szpitalach ogólnych ^h (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	47,4	45,6	44,7	44,2	46,6
14	Leczeni w szpitalach ogólnych (bez międzyoddziałowego ruchu chorych) na 10 tys. ludności.....	1454	1842	1759	1741	1817
15	Przychodnie ⁱ (stan w dniu 31 XII).....	1087	1512	1678	1707	1740
16	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII).....	844	1061	1086	1113	1191
17	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę ogólnodostępną.....	6060	4861	4762	4662	4370
Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:						
18	lekarskie	4,9	5,7	6,1	6,4	6,7
19	stomatologiczne	0,5	0,6	0,7	0,7	0,7
20	Dzieci w żłobkach ^k i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku ^l do lat 3	23,7	26,4	28,1	27,4	27,3
KULTURA. CULTURE.						
21	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	1067	1013	1003	995	995
22	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3168	3240	3240	3241	3262
23	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności.....	165	179	172	168	168
Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.:						
24	na 1000 ludności.....	3263	3259	3120	3034	2918
25	na 1 czytelnika	19,8	18,2	18,2	18,1	17,4
26	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności.....	2,9	2,8	2,8	2,9	3,3
27	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^m na 1000 ludności	472	431	425	440	501
28	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII).....	93	103	103	104	102
29	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	530	561	556	616	622

^a Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 197. ^b Łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami cudzoziemców. ^c Z poprzedniego roku akademickiego, a w 2000 r. — z roku kalendarzowego; patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie szkolnego i punktami przedszkolnymi; od 2007 r. bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do 2011 r. wewnętrznych oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego). ^f Od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla oddziałów szpitalnych; od 2008 r. łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. ⁱ Patrz uwagi ogólne działu „Ochrona zdrowia i pomoc dżonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 197. ^b Including branch sections, basic organizational units in Interior; excluding foreigners. ^c From the previous academic year, and in 2000 — the calendar year; see general notes to the chapter “Education points; since 2007 excluding pre-primary education in the units performing health care activities (unit the 2011 defined as health care institution). ^f Since 2005 working directly with a patient; since 2006 including persons for whom the primary workplace is a medical and nurse practice. notes to the chapter “Health care and social welfare” item 3 on page 229. ^k Including nursery wards. ^l Until 2010 excluding children’s clubs. ^m Data

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
WYCHOWANIE (dok.)					
<i>TION^a (cont.)</i>					
342,7	328,0	310,6	294,2	Students of higher education institutions ^b (as of 30 XI) in thous.	1
77,9	83,0	84,7	82,4	Graduates of higher education institutions ^{b,c} in thous.	2
35,0	36,4	36,7	36,0	Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.	3
8,3	8,5	8,9	9,2	Graduates of schools for adults in thous.	4
113,8	123,8	133,2	141,1	Pre-primary education (as of beginning of the school year): places in nursery schools in thous.	5
149,4	161,3	177,5	187,2	children ^d in thous.	6
113,4	120,6	128,3	135,4	in nursery schools	7
34,5	37,8	44,6	46,4	in pre-primary sections in primary schools	8
549	539	543	547	Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3–6	9
POMOC SPOŁECZNA					
SOCIAL WELFARE					
12253	12239	12148	14040	Medical personnel ^f (as of 31 XII):	10
1466	1310	1385	1441	doctors	11
25911	25545	26369	29544	dentists	12
46,2	45,9	46,1	49,5	nurses ^g	13
1850	1974	2071	2337	Beds in general hospitals ^h (as of 31 XII) per 10 thous. population	14
1940	1990	2456	2497	In-patients in general hospitals (excluding inter-ward patient transfer) per 10 thous. population	15
1357	1485	1495	1585	Out-patients departments ⁱ (as of 31 XII)	16
3848	3547	3536	3345	Generally available pharmacies (as of 31 XII)	17
6,9	6,6	6,9	7,2	Population (as of 31 XII) per generally available pharmacy	18
0,8	0,8	0,9	0,9	Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	19
27,8	28,6	32,8	41,7	medical	20
				dental	19
				Children in nurseries ^k and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3 ^l	20
TURYSTYKA					
TOURISM					
991	987	986	969	Public libraries (including branches; as of 31 XII)	21
3290	3271	3276	3268	Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.	22
178	182	181	182	Public library borrowers per 1000 population	23
2880	2829	2856	2917	Public library loans in vol.:	24
16,2	15,6	15,8	16,0	per 1000 population	25
3,1	3,5	3,5	3,4	per borrower	26
495	541	555	527	Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population	27
113	115	116	115	Audience in theatres and music institutions ^m per 1000 population	28
639	891	894	1258	Museums with branches (as of 31 XII)	29
				Museum and exhibition visitors per 1000 population	29

organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi, bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych; bez nie^a, ust. 18 na str. 201. *d* Od 2008 r. łącznie z — nieuwzględnionymi w podziale według rodzaju placówek — zespołami wychowania przedokreślanych jako zakłady opieki zdrowotnej). *e* W 2012 r. łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw w których głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska i pielęgnarska. *g* łącznie z magistrami pielęgniarstwa. *h* Bez miejsc dziennych na społeczna^a ust. 3 na str. 229. *k* łącznie z oddziałami żłobkowymi. *l* Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. *m* Dane dotyczą działalności prowa-

another location as well as teaching centres in another location, excluding academies of the Ministry of National Defence and of the Ministry of tion^a, item 18 on page 201. *d* Since 2008 including, entities excluded in division according to type, pre-primary education groups and pre-primary *e* In 2012 data include health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior, the Internal Security Agency. *g* Including master nurses. *h* Excluding day places in hospital wards; since 2008 including beds and incubators for newborns. *i* See general concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
KULTURA. CULTURE.						
1	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	78	64	52	50	55
2	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	7,9	8,3	7,7	8,0	8,3
3	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	1078	1270	1486	1548	1514
Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:						
4	radiowi	241	234	210	203	189
5	telewizyjni	234	225	203	196	182
6	Obiekty noclegowe turystyki ^a (stan w dniu 31 VII)	299	332	331	320	325
7	w tym hotele	71	120	117	117	135
8	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	59,6	71,8	71,2	69,0	77,9
9	Korzystający z noclegów na 1000 ludności	316	420	449	482	521
ROLNICTWO ^b AGRICULTURE ^b						
10	Użytki rolne (stan w czerwcu) ^{cd} w tys. ha	2354,8	2135,7	2135,7	2194,5	2138,0
11	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	x	95,3	96,9
12	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^{de} w tys. ha	1590,1	1349,7	1392,2	1398,5	1381,4
w tym w %:						
13	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	69,5	72,9	72,4	72,6	73,5
14	w tym: pszenica	10,5	10,0	10,9	9,3	9,4
15	żyto	28,8	22,9	22,7	19,7	21,1
16	ziemniaki	14,2	5,8	7,2	5,9	5,9
17	buraki cukrowe	1,9	1,6	1,7	1,6	1,2
Zbiory w tys. t:						
18	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	2192,3	2601,0	2111,3	2576,5	2747,3
19	w tym: pszenica	445,6	456,7	414,1	428,5	461,1
20	żyto	765,4	691,7	562,0	555,0	672,5
21	ziemniaki ^f	4240,8	1262,8	1343,6	1656,1	1568,8
22	buraki cukrowe	961,8	907,1	1020,0	944,7	614,0
Plony z 1 ha w dt:						
23	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	19,8	26,4	20,9	25,4	27,1
24	w tym: pszenica	26,8	33,7	27,3	33,1	35,3
25	żyto	16,7	22,3	17,8	20,1	23,1
26	ziemniaki ^f	187	160	135	201	191
27	buraki cukrowe	317	409	433	432	382
Zwierzęta gospodarskie ^d :						
bydło (stan w czerwcu):						
28	w tysiącach sztuk	926,5	954,3	984,6	1005,8	1038,7
29	na 100 ha użytków rolnych ^e w szt.	39,3	44,7	46,1	45,8	48,6
trzoda chlewna (stan w końcu lipca):						
30	w tysiącach sztuk	1821,6	2026,6	2066,4	1926,4	1562,2
31	na 100 ha użytków rolnych ^e w szt.	77,4	94,9	96,8	87,8	73,1
Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^e :						
32	żywno rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^g w kg	161,1	212,7	228,8	217,4	213,2
33	mleka krowiego w l	796	1026	1068	1049	1159

^a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^c Od prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 na str. 276. ^d W 2010 r. dane ^f Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^g Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego,

^a Since 2011 concern establishments 10 and more bed places. ^b Data are presented according to the official residence of the land user. ^c land who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter “Agriculture, hunting and forestry”, item 3 on page 276. ^f (green fertilizers). ^g Since 2010 excluding kitchen gardens. ^g Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game;

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
TURYSTYKA (dok.)					
TOURISM (cont.)					
53	56	59	60	Fixed cinemas (as of 31 XII)	1
8,1	8,2	8,4	8,4	Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population	2
1666	1544	1645	1549	Audience in fixed cinemas per 1000 population	3
Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:					
180	176	174	174	radio	4
173	170	168	168	television	5
376	405	459	466	Tourist accommodation establishments ^a (as of 31 VII)	6
148	156	162	173	of which hotels	7
78,0	82,3	83,2	86,3	Number of beds (as of 31 VII) per 10 thous. population	8
534	606	633	638	Tourists accommodated per 1000 population	9
LEŚNICTWO					
AND FORESTRY					
2190,3	1935,7	2045,2	2011,6	Agricultural land (as of June) ^{cd} in thous. ha	10
96,5	98,6	96,6	97,3	of which in good agricultural condition in %	11
1421,0	1208,8	1189,7	1269,5	Sown area (as of June) ^{de} in thous. ha	12
of which in %:					
73,2	72,9	71,9	72,1	basic cereals (including cereal mixed)	13
9,8	10,5	8,9	11,8	of which: wheat	14
20,6	16,5	17,4	14,9	rye	15
6,0	4,5	4,4	3,5	potatoes	16
1,0	1,0	1,1	0,9	sugar beets	17
Crop production in thous. t:					
2837,0	2405,7	2212,9	2587,7	basic cereals (including cereal mixed)	18
486,9	439,2	339,8	527,8	of which: wheat	19
647,1	453,6	413,6	426,9	rye	20
1404,0	1189,1	1088,6	993,6	potatoes ^f	21
692,9	528,1	504,2	631,9	sugar beets	22
Yields per 1 ha in dt:					
27,3	27,3	25,9	28,3	basic cereals (including cereal mixed)	23
34,9	34,6	32,2	35,2	of which: wheat	24
22,1	22,8	20,0	22,6	rye	25
166	219	210	222	potatoes ^f	26
479	449	400	578	sugar beets	27
Livestock ^g :					
cattle (as of June):					
989,8	1059,5	1016,7	1050,6	in thousand heads	28
45,2	54,7	49,7	52,2	per 100 ha of agricultural land ^c in heads	29
pigs (as of the end of July):					
1331,8	1440,2	1299,7	999,4	in thousand heads	30
60,8	74,4	63,6	49,7	per 100 ha of agricultural land ^c in heads	31
Production per 1 ha of agricultural land ^c :					
215,6	276,5	264,2	305,2	of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^g	32
				in kg	
1120	1433	1296	1323	of cows' milk in l	33

2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych Powszechnego Spisu Rolnego. e Od 2010 r. bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone), króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej.

c Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land d In 2010 data of the Agricultural Census. e Since 2010 excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing in post-slaughter warm weight.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
ROLNICTWO ^a I AGRICULTURE ^a						
1	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^b : ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg.....	291	180	147	110	111
2	ziemniaki w kg.....	35	30	29	26	30
3	buraki cukrowe w kg.....	408	425	478	430	289
4	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w kg	92	166	182	168	167
5	mleko krowie w l.....	518	815	800	775	824
Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{b,c} w kg:						
6	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi).....	76,1	78,7	108,4	110,6	115,5
7	wapniowych.....	54,1	54,6	47,6	26,0	23,3
8	Ciągniki rolnicze (stan w czerwc; w 2000 r. — stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^{b,c} w szt.	7,6	9,7	.	10,5	10,3
9	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha.....	788,9	798,5	803,8	805,6	808,9
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):						
10	w tysiącach hektarów.....	778,2	787,0	792,1	793,9	797,1
11	na 1 mieszkańca w ha.....	0,152	0,153	0,153	0,153	0,153
12	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %.....	21,9	22,1	22,3	22,3	22,4
13	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	198,7	228,1	226,3	231,7	229,4
PRZE INDU						
Produkcja sprzedana przemysłu:						
14	w milionach złotych (ceny bieżące).....	.	134376,6	158084,5	170849,6	184379,9
15	rok poprzedni = 100 (ceny stałe ^f).....	.	.	115,1	108,0	106,6
16	2005 = 100 (ceny stałe ^f).....	.	100,0	115,1	124,3	132,5
17	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące).....	.	401263	456779	470888	488261
18	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące).....	.	26091	30609	32992	35492
BUDO CONST						
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^g (ceny bieżące):						
19	w milionach złotych.....	.	17193,8	22976,5	25688,5	30206,2
20	w tym sektor prywatny w %.....	.	97,7	97,9	98,2	98,0
21	na 1 mieszkańca w zł.....	.	3338	4449	4961	5814
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ TRANSPORT AND COMMUNI						
Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^h :						
22	w kilometrach.....	1782	1710	1707	1708	1746
23	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km.....	5,0	4,8	4,8	4,8	4,9
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):						
24	w kilometrach.....	28545	29567	30032	30567	31012
25	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km.....	80,2	83,1	84,5	86,0	87,2
Samochody osobowe zarejestrowane ⁱ :						
26	w tysiącach sztuk.....	1472,6	1904,0	2078,4	2284,8	2518,9
27	na 1000 ludności.....	288	369	402	440	484

^a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^b Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej (łowiectwo i leśnictwo), ust. 3 na str. 276. ^c Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w wadze g Zrealizowanej przez podmioty budowlane — według miejsca wykonywania robót. ^h Dane dotyczą sieci kolejowej Polskich Kolei Państwowych czasowe wydane w końcu roku.

^a Data are presented according to the official residence of the land user. ^b Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not carry out agricultural activities (hunting and forestry), item 3 on page 276. ^c Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; ^g Realized by construction units — by place of performing works. ^h Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP) as well as since the year.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
LEŚNICTWO (dok.) AND FORESTRY (cont.)					
				Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land ^b :	
182	238	228	256	basic cereal grains (including cereal mixed) in kg	1
27	28	30	21	potatoes in kg	2
316	258	253	288	sugar beets in kg	3
171	226	226	257	animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^c in kg	4
827	914	903	992	cows' milk in l	5
				Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land ^{b,d,e} in kg:	
92,3	100,8	100,9	106,9	mineral or chemical (including mixed fertilizers)	6
16,0	23,7	24,1	15,3	lime	7
				Agricultural tractors (as of June; in 2000 — as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land ^{b,d,e} in units	8
10,1	11,0	.	.		
814,0	820,7	822,3	826,9	Forest land (as of 31 XII) in thous. ha	9
				Forest areas (as of 31 XII):	
802,1	808,8	810,2	815,0	in thousand hectares	10
0,154	0,154	0,153	0,154	per capita in ha	11
22,6	22,7	22,8	22,9	Forest cover (as of 31 XII) in %	12
226,8	230,9	254,1	259,0	Removals (timber) per 100 ha of forest area in m ³	13
MYSŁ STRY					
				Sold production of industry:	
181570,0	199318,9	229106,8	241044,8	in million zlotys (current prices)	14
100,2	106,2	103,3	100,2	previous year = 100 (constant prices ^f)	15
132,8	141,0	145,7	146,0	2005 = 100 (constant prices ^f)	16
501317	557088	633930	669790	per employee in zl (current prices)	17
34825	37918	43439	45538	per capita in zl (current prices)	18
WNICTWO RUCTION					
				Sales of construction and assembly production ^g (current prices):	
36266,2	37466,5	34636,9	37142,9	in million zlotys	19
98,3	99,5	99,5	99,4	of which private sector in %	20
6956	7128	6567	7017	per capita in zl	21
— stan w dniu 31 XII					
CATIONS — as of 31 XII					
				Railway lines operated — standard gauge ^h :	
1766	1683	1709	1712	in kilometres	22
5,0	4,7	4,8	4,8	per 100 km ² of total area in km	23
				Hard surface public roads (urban and non-urban):	
32973	33700	34588	35023	in kilometres	24
92,7	94,8	97,3	98,5	per 100 km ² of total area in km	25
				Registered passenger cars ⁱ :	
2522,0	2619,4	2737,9	2838,9	in thousand units	26
483	497	518	535	per 1000 population	27

oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, poubojowej ciepłej. *d* W roku gospodarczym. *e* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *f* Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 11 na str. 23. (PKP) oraz od 2005 r. również innych podmiotów będących zarządcami infrastruktury kolejowej. *i* Od 2011 r. łącznie z posiadającymi pozwolenia

not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general in post-slaughter warm weight. *d* In farming year. *e* In 2010 data of the Agricultural Census. *f* See general notes to Yearbook, item 11 on page 23. 2005 of other entities which are administrators of railway infrastructure. *i* Since 2011 including having temporary permission given at the end of

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ TRANSPORT AND COMMUNI						
1	Placówki dla usług pocztowych ^a :					
	w liczbach bezwzględnych.....	886	865	871	883	874
2	na 100 tys. ludności	17,3	16,8	16,8	17,0	16,8
3	Telefoniczne łącza główne ^b :					
	w tysiącach.....	1762,0	1878,3	1834,1	1737,3	1644,6
4	na 1000 ludności	344,5	364,2	354,6	334,8	316,0
HAN TRA						
5	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):					
	w milionach złotych.....	94589,7	123774,3	140959,2	156419,3	175421,5
6	na 1 mieszkańca w zł.....	18506	24033	27293	30206	33767
7	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	60,7 ^c	54,3	50,3	48,0	49,9
8	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep.....	84 ^c	95	103	108	104
FINANSE PUBLIC						
Budżety gmin^e						
Dochody:						
9	w milionach złotych.....	8353,4 ^f	5394,2	6429,7	7075,6	7726,9
10	na 1 mieszkańca w zł.....	1807 ^f	1817	2158	2366	2572
Wydatki:						
11	w milionach złotych.....	8945,6 ^f	5515,3	6491,3	6992,2	8051,2
12	na 1 mieszkańca w zł.....	1936 ^f	1857	2179	2338	2680
Budżety miast na prawach powiatu						
Dochody:						
13	w milionach złotych.....	948,1 ^f	8722,4	10081,4	11421,6	12046,9
14	na 1 mieszkańca w zł.....	1937 ^f	4000	4614	5220	5500
Wydatki:						
15	w milionach złotych.....	1029,3 ^f	8871,4	9627,6	10735,4	12359,7
16	na 1 mieszkańca w zł.....	2103 ^f	4068	4406	4906	5643
Budżety powiatów						
Dochody:						
17	w milionach złotych.....	1913,1 ^f	1584,1	1781,9	1963,3	2210,1
18	na 1 mieszkańca w zł.....	414 ^f	533	598	657	736
Wydatki:						
19	w milionach złotych.....	1944,8 ^f	1580,9	1832,3	1945,1	2219,2
20	na 1 mieszkańca w zł.....	421 ^f	532	615	650	739
Budżet województwa						
Dochody:						
21	w milionach złotych.....	397,0	1592,1	2121,3	2482,6	2560,2
22	na 1 mieszkańca w zł.....	78	309	411	479	493
Wydatki:						
23	w milionach złotych.....	406,6	1697,3	2361,8	2728,3	3079,2
24	na 1 mieszkańca w zł.....	80	330	457	527	593

^a Dane dotyczą poczty publicznej; w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. ^b Dane dotyczą operatorów telekomunikacji publicznej; w 2000 r. przyjęto liczbę ludności opracowaną na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 powiatu. ^c Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2002 r. ustroju m.st. Warszawy.

^a Data concern public post; in 2000 post offices and telecommunication service offices. ^b Data concern operators of the public telecommunication system; in 2000 the number of population calculated on the basis of the Population and Housing Census 2002 by the administrative change in 2002 system of Capital City Warszawa.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
— stan w dniu 31 XII (dok.)					
CATIONS — as of 31 XII (cont.)					
886	893	926	942	Postal service offices ^a :	1
17,0	17,0	17,5	17,8	in absolute numbers	2
				per 100 thous. population	
1521,5	1652,0	1295,9	1214,8	Fixed main line ^b :	3
291,3	313,7	245,2	229,1	in thousands	4
				per 1000 population	
DEL					
DE					
183052,7	185504,2	200046,0	214796,4	Retail sales (current prices):	5
35109	35290	37929	40580	in million zlotys	6
48,4	49,3	46,1	47,3	per capita in zl	7
108	107	115	112	Shops (as of 31 XII) in thous.	8
				Population (as of 31 XII) per shop	
PUBLICZNE ^d					
FINANCE ^d					
				Budgets of gminas^e	
				Revenue:	
7989,7	8719,0	9247,8	9652,7	in million zlotys	9
2645	2828	2987	3106	per capita in zl	10
				Expenditure:	
8743,1	9321,0	9568,9	9564,8	in million zlotys	11
2894	3023	3091	3078	per capita in zl	12
				Budgets of cities with powiat status	
				Revenue:	
11936,0	12405,7	13302,9	14224,2	in million zlotys	13
5442	5707	6106	6509	per capita in zl	14
				Expenditure:	
13389,8	14346,8	14404,1	14948,3	in million zlotys	15
6105	6600	6611	6840	per capita in zl	16
				Budgets of powiaty	
				Revenue:	
2331,5	2648,3	2711,8	2670,3	in million zlotys	17
772	859	876	859	per capita in zl	18
				Expenditure:	
2490,5	2783,1	2765,0	2693,4	in million zlotys	19
824	903	893	867	per capita in zl	20
				Budget of voivodship	
				Revenue:	
2950,9	2452,9	2457,7	2489,3	in million zlotys	21
566	467	466	470	per capita in zl	22
				Expenditure:	
3244,3	2508,6	2595,4	2462,9	in million zlotys	23
622	477	492	465	per capita in zl	24

nikacyjnych sieci publicznej. c Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów. d Do przeliczeń danych na według podziału administracyjnego obowiązującego w 2000 r. e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach

tion network. c Data are not comparable due to change in 2004 the method of shop survey. d For calculations of data per capita for 2000, division valid in 2000. e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status. f Data are not comparable due to

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
INWESTYCJE. INVESTMENTS.						
1	Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące): w milionach złotych.....	41930,0	29018,7	33284,3	41545,4	47314,5
2	na 1 mieszkańca w zł.....	8203	5634	6445	8023	9108
3	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne): w milionach złotych.....	298304,6	396704,4	407013,2	440015,3	477820,5
4	na 1 mieszkańca w zł.....	58319	76915	78700	84806	91809
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY						
5	Ogółem: w tysiącach.....	520,4	601,7	609,6	627,3	649,4
6	na 10 tys. ludności.....	1017	1167	1179	1209	1248
7	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej: w tysiącach.....	128,4	159,2	166,4	173,6	178,3
8	2000 = 100.....	100,0	124,0	129,6	135,2	138,8
9	w tym: przedsiębiorstwa państwowe.....	0,4	0,2	0,2	0,1	0,1
10	spółdzielnie.....	3,3	3,3	3,3	3,3	3,2
11	spółki handlowe.....	44,4	63,6	68,4	73,8	77,7
12	w tym z udziałem kapitału zagranicznego.....	15,0	19,1	20,6	22,4	23,5
13	spółki cywilne.....	54,0	51,8	52,2	52,8	52,5
14	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą: w tysiącach.....	392,0	442,5	443,2	453,7	471,1
15	2000 = 100.....	100,0	112,9	113,1	115,7	120,2
16	na 10 tys. ludności.....	766	858	857	874	905
RACHUNKI REGIONAL						
17	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące): w milionach złotych.....	152079	209167	229223	255560	275345
18	na 1 mieszkańca w zł.....	29753	40613	44383	49350	53002
19	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) — rok poprzedni = 100.....	.	106,4	108,9	108,3	105,2
20	Wartość dodana brutto (ceny bieżące): w milionach złotych.....	135294	184285	201360	223571	241031
21	na 1 mieszkańca w zł.....	26469	35782	38988	43173	46397
22	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych: w milionach złotych.....	91046	111037	118159	126790	137854
23	na 1 mieszkańca w zł.....	17813	21560	22879	24484	26536
24	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych — rok poprzedni = 100.....	.	101,0	105,2	105,0	104,6

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. *b* Bez osób prowadzących gospodarstwa ogólne działu „Rachunki regionalne”, ust. 12 na str. 368. *d* Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną na bazie wyników Narodowego

a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. *b* Excluding persons tending private farms in the chapter “Regional accounts”, item 12 on page 368. *d* For calculations, it was assumed to use the number of population calculated on the

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
ŚRODKI TRWAŁE ^a					
FIXED ASSETS ^a					
45479,9	43333,3	45781,4	46481,7	Investment outlays (current prices):	1
8723	8244	8680	8781	in million zlotys	2
513452,2	550436,3	586354,8	609035,0	per capita in zł	3
98322	104505	110934	114874	Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):	4
REJESTRZE REGON ^b — stan w dniu 31 XII					
IN THE REGON REGISTER ^b — as of 31 XII					
646,7	681,0	675,1	699,2	Total: in thousands	5
1238	1293	1277	1318,8	per 10 thous. population	6
184,2	194,1	203,0	216,8	Legal persons and organizational entities without legal personality:	7
143,4	151,1	158,1	168,9	in thousands	8
0,1	0,1	0,1	0,1	2000 = 100	9
3,2	3,2	3,1	3,1	of which:	10
82,7	89,3	95,9	104,8	state owned enterprises	11
24,3	25,6	26,9	28,8	cooperatives	12
52,2	53,5	54,5	55,4	commercial companies	13
462,5	487,0	472,1	482,4	of which with foreign capital participation	14
118,0	124,2	120,4	123,0	civil law partnerships	15
886	925	893	910	Natural persons conducting economic activity:	16
REGIONALNE ^c					
ACCOUNTS ^c					
293917	315792	341720	.	Gross domestic product (current prices):	17
56119 ^d	60075	64790	.	in million zloty	18
103,2	105,2	104,6	.	per capita in zł	19
261197	278133	300184	.	Gross domestic product (constant prices) — previous year = 100	20
49872 ^d	52911	56915	.	Gross value added (current prices):	21
151781	160340	172110	.	in million zlotys	22
28980 ^d	30503	32632	.	per capita in zł	23
106,5	103,1	103,5	.	Gross nominal disposable income in the households sector:	24
indywidualne w rolnictwie. c Dane za lata 2009 i 2010 zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika; patrz uwagi Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.					
agricultural. c Data for 2009 and 2010 were changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook; see general notes to basis of the results of the Population and Housing Census 2011.					

III. WYBRANE DANE O PODREGIONACH WOJEWÓDZTWA (NTS 3) W 2012 R.
SELECTED DATA BY VOIVODSHIP SUBREGIONS (NTS 3) IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ciechanow- sko-płocki	Ostrołęcko- -siedlecki	Radomski	M.st. Warszawa	Warszawski wschodni	Warszawski zachodni
POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY — stan w dniu 31 XII AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION — as of 31 XII						
Powierzchnia w km ²	7780	12090	5763	517	5104	4304
Total area in km ²						
Powiaty	7	10	7	—	6	7
Powiats						
Miasta na prawach powiatu	1	2	1	1	—	—
Cities with powiat status						
Gminy	65	91	51	1	58	48
Gminas						
Miasta	13	17	11	1	23	20
Towns						
Miejscowości wiejskie	1964	2588	1408	—	1209	1380
Villages						
Sołectwa	1680	2284	1098	—	1105	1154
Village administration units						
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION						
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	65,9	629,1	1660,6	308,2	83,9	62,6
Water withdrawal for needs of the national economy and population in hm ³						
w tym — w % — na cele: of which — in % — for purposes of:						
produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	40,5	88,5	97,6	68,4	4,3	13,2
production ^a (excluding agriculture, forestry and fishing)						
eksploatacji sieci wodociągowej ^b	51,9	5,8	1,6	31,6	75,7	57,5
exploitation of water supply network ^b						
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi: Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground:						
wymagające oczyszczania w hm ³	29,0	26,8	18,7	104,4	25,6	32,4
requiring treatment in hm ³						
w tym oczyszczane w %	99,9	99,4	99,9	75,8	99,8	99,6
of which treated in %						
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^c (stan w dniu 31 XII): Municipal wastewater treatment plants ^c (as of 31 XII):						
liczba	73	72	46	5	49	51
number						
przepustowość w dam ³ /d	84,0	112,9	86,3	523,2	85,0	162,5
capacity in dam ³ /24 h						
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^d	50,3	47,5	58,7	84,8	51,8	61,2
Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^d						
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t: Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:						
pyłowych	1,1	1,0	1,0	0,9	0,3	0,4
particulates						
gazowych	6650,1	3880,5	10374,2	6259,3	268,4	409,6
gases						

^a Z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach przed włączeniem do sieci. ^c Pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^d Ludność korzystająca — na podstawie szacunków, ludność ogółem — na podstawie bilansów.

^a From own intakes. ^b Water withdrawal by intakes before entering the water network. ^c On sewerage system. ^d Population connected to — estimated data, the total population — based on balances.

III. WYBRANE DANE O PODREGIONACH WOJEWÓDZTWA (NTS 3) W 2012 R. (cd.)
SELECTED DATA BY VOIVODSHIP SUBREGIONS (NTS 3) IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ciechanow- sko-płocki	Ostrołęcko- -siedlecki	Radomski	M.st. Warszawa	Warszawski wschodni	Warszawski zachodni
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)						
Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych: <i>Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:</i>						
pyłowych..... <i>particulates</i>	67,5	99,6	99,9	99,8	89,8	94,8
gazowych (bez dwutlenku węgla)..... <i>gases (excluding carbon dioxide)</i>	31,7	44,0	50,2	40,1	20,4	64,4
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t..... <i>Waste generated (during the year; excluding municipal waste) in thous. t</i>	479,5	623,9	1255,1	2807,8	513,0	292,4
w tym w %: <i>of which in %:</i>						
poddane odzyskowi..... <i>recovered</i>	81,2	76,4	81,1	29,5	93,8	95,5
unieszkodliwione poprzez składowanie ^a <i>treated by landfilled^a</i>	5,4	19,3	17,4	68,8	2,1	0,1
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) w tys. t..... <i>Waste (excluding municipal waste) landfilled up to now (accumulated^b; end of year) in thous. t</i>	18,9	8248,5	29430,7	5593,1	34,1	145,3
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w mln zł: <i>Outlays on fixed assets (current prices) in mln zł:</i>						
służące ochronie środowiska..... <i>in environmental protection</i>	161,4	155,2	96,7	165,9	230,9	174,9
służące gospodarce wodnej..... <i>in water management</i>	41,3	43,5	18,1	65,9	51,8	47,4
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII): <i>Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII):</i>						
w % powierzchni ogólnej..... <i>in % of total area</i>	43,6	14,2	26,1	23,6	43,1	37,5
na 1 mieszkańca w m ² <i>per capita in m²</i>	5391	2270	2417	71	2772	2062
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE PUBLIC SAFETY						
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych: <i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings:</i>						
w liczbach bezwzględnych..... <i>in absolute numbers</i>	13581	19073	14256	57087	19268	19576
na 10 tys. ludności..... <i>per 10 thous. population</i>	215	252	229	334	244	251
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w %..... <i>Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %</i>	73,5	75,7	72,9	46,4	66,2	61,6

a Na terenach własnych zakładów i na terenach obcych. *b* Na terenach własnych zakładów.
a On own plant grounds and other land. *b* On own plant grounds.

III. WYBRANE DANE O PODREGIONACH WOJEWÓDZTWA (NTS 3) W 2012 R. (cd.)
SELECTED DATA BY VOIVODSHIP SUBREGIONS (NTS 3) IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ciechanow- sko-plocki	Ostrołęcko- -siedlecki	Radomski	M.st. Warszawa	Warszawski wschodni	Warszawski zachodni
LUDNOŚĆ POPULATION						
Ludność (stan w dniu 31 XII)	629672	756669	623276	1715517	793363	783263
<i>Population (as of 31 XII)</i>						
w tym kobiety	321785	381990	317730	928629	408238	406722
<i>of which females</i>						
Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	104,5	102,0	104,0	118,0	106,0	108,0
<i>Females per 100 males (as of 31 XII)</i>						
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	81	63	108	3317	155	182
<i>Population per 1 km² of total area (as of 31 XII)</i>						
W % ogółu ludności (stan w dniu 31 XII) — ludność: <i>In % of total population (as of 31 XII) — population:</i>						
w miastach	45,9	37,9	49,4	100,0	53,2	48,7
<i>in urban areas</i>						
w wieku: <i>of age:</i>						
przedprodukcyjnym	19,2	20,2	19,2	15,8	20,8	19,9
<i>pre-working</i>						
produkcyjnym	63,4	62,9	63,4	62,3	63,2	63,1
<i>working</i>						
poprodukcyjnym	17,4	16,9	17,4	22,0	16,0	17,1
<i>post-working</i>						
Urodzenia żywe	6353	8199	6323	18795	9303	8308
<i>Live births</i>						
Zgony	6763	7919	6698	18460	7163	7451
<i>Deaths</i>						
w tym niemowląt	28	54	27	84	24	31
<i>of which infant</i>						
Przyrost naturalny	-410	280	-375	335	2140	857
<i>Natural increase</i>						
Saldo migracji na pobyt stały: <i>Net migration for permanent residence:</i>						
wewnętrznych	-1087	-1644	-1258	6368	4731	5692
<i>internal</i>						
zagranicznych	18	21	27	255	63	101
<i>international</i>						
Na 1000 ludności: <i>Per 1000 population:</i>						
urodzenia żywe	10,08	10,82	10,14	10,98	11,77	10,65
<i>live births</i>						
zgony ^a	10,73	10,45	10,74	10,79	9,06	9,55
<i>deaths^a</i>						
przyrost naturalny	-0,65	0,37	-0,60	0,20	2,71	1,10
<i>natural increase</i>						
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-1,70	-2,14	-1,97	3,87	6,07	7,43
<i>internal and international net migration for perma- nent residence</i>						
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	4,41	6,59	4,27	4,47	2,58	3,73
<i>Infant deaths per 1000 live births</i>						

a Łącznie ze zgonami niemowląt.
a Including infant deaths.

III. WYBRANE DANE O PODREGIONACH WOJEWÓDZTWA (NTS 3) W 2012 R. (cd.)
SELECTED DATA BY VOIVODSHIP SUBREGIONS (NTS 3) IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ciechanow- sko-płocki	Ostrołęko- -siedlecki	Radomski	M.st. Warszawa	Warszawski wschodni	Warszawski zachodni
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES						
Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 XII) w tys. <i>Employed persons^{ab} (as of 31 XII) in thous.</i>	208,4	259,6	194,1	1086,5	231,5	293,5
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>agriculture, forestry and fishing</i>	57,6	99,0	62,2	5,1	36,0	40,9
przemysł i budownictwo..... <i>industry and construction</i>	54,1	52,7	43,8	152,0	69,4	71,6
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwatero- wanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunika- cja <i>trade; repair of motor vehicles^Δ; transportation and storage; accommodation and catering^Δ; informa- tion and communication</i>	41,4	49,3	37,3	372,6	61,1	102,7
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>financial and insurance activities; real estate activities</i>	4,8	4,4	4,1	125,5	6,7	9,4
pozostałe usługi <i>other services</i>	50,5	54,2	46,7	431,3	58,3	68,9
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys. <i>Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.</i>	45,7	49,6	63,3	49,2	35,6	28,5
w tym kobiety <i>of which women</i>	22,9	24,0	29,7	24,0	15,7	13,7
W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII): <i>In % of registered unemployed (as of 31 XII):</i>						
w wieku 24 lata i mniej <i>aged 24 years and less</i>	20,4	25,6	18,9	8,5	18,6	16,6
pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok..... <i>out of work for longer than 1 year</i>	39,0	42,5	46,7	36,2	33,7	33,1
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w % <i>Registered unemployment rate^b (as of 31 XII) in %</i>	18,0	16,0	24,6	4,3	13,3	8,9
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^c w zł... <i>Average monthly gross wages and salaries^c in zł</i>	3706,93	3236,59	3352,95	5077,53	3481,64	3954,02
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS						
Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km: <i>Distribution network (as of 31 XII) in km:</i>						
wodociągowej..... <i>water supply</i>	10154,7	10307,2	5697,3	2123,9	6284,7	7162,0
kanalizacyjnej ^d <i>sewage^d</i>	1376,9	2012,3	1732,2	1969,5	2214,2	2804,3
gazowej <i>gas supply</i>	820,0	1052,2	1137,3	2776,4	3045,0	4261,7

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^c Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^d Łącznie z kolektorami.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. ^c Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^d Including collectors.

III. WYBRANE DANE O PODREGIONACH WOJEWÓDZTWA (NTS 3) W 2012 R. (cd.)
SELECTED DATA BY VOIVODSHIP SUBREGIONS (NTS 3) IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ciechanow- sko-płocki	Ostrołęcko- -siedlecki	Radomski	M.st. Warszawa	Warszawski wschodni	Warszawski zachodni
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.) MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)						
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych (stan w dniu 31 XII): <i>Connections leading to residential buildings (as of 31 XII):</i>						
wodociągowe <i>water supply system</i>	111988	144004	105723	60126	129551	152184
kanalizacyjne <i>sewage system</i>	31701	47017	36267	36674	60123	82574
gazowe ^a <i>gas supply system ^a</i>	19691	22884	28902	97827	88448	113601
Zużycie w gospodarstwach domowych: <i>Consumption in households:</i>						
wody z wodociągów w hm ³ <i>water from water supply system in hm³</i>	21,7	23,6	18,0	79,2	20,7	28,0
energii elektrycznej w miastach w GWh <i>electricity in urban areas in GWh</i>	213,4	206,7	201,7	1735,4	403,1	388,6
gazu z sieci ^b w hm ³ <i>gas from gas supply system ^b in hm³</i>	33,8	34,7	44,8	309,9	158,0	239,1
Zasoby mieszkaniowe ^c (stan w dniu 31 XII): <i>Dwelling stocks ^c (as of 31 XII):</i>						
mieszkania w tys. <i>dwellings in thous.</i>	209,8	248,1	210,0	872,6	276,1	295,9
izby w tys. <i>rooms in thous.</i>	822,7	1003,4	759,5	2795,1	1102,4	1185,1
powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ² <i>useful floor area of dwellings in thous. m²</i>	15782,7	19995,9	15077,3	51115,9	22700,7	25737,6
przeciętna liczba izb w mieszkaniu <i>average number of rooms per dwelling</i>	3,92	4,04	3,62	3,20	3,99	4,00
przeciętna liczba osób na 1 izbę <i>average number of persons per room</i>	0,77	0,75	0,82	0,61	0,72	0,66
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² <i>average useful floor area of dwelling in m²</i>	75,2	80,6	71,8	58,6	82,2	87,0
Mieszkania oddane do użytkowania: <i>Dwellings completed:</i>						
mieszkania <i>dwellings</i>	2049	2293	1707	13496	5156	5853
izby <i>rooms</i>	8986	11433	8682	38800	23431	27163
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² <i>useful floor area of dwellings in m²</i>	213436	271734	211028	970442	585200	733056
EDUKACJA ^d I WYCHOWANIE — stan na początku roku szkolnego EDUCATION ^d — as of beginning of the school year						
Szkoły dla dzieci i młodzieży ^e : <i>Schools for children and youth ^e:</i>						
podstawowe <i>primary</i>	245	384	238	274	270	218
gimnazja <i>lower secondary</i>	124	179	100	190	149	119
zasadnicze zawodowe <i>basic vocational</i>	23	38	21	20	21	17
licea ogólnokształcące ^f <i>general secondary ^f</i>	52	48	38	136	38	49

^a Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków niemieszkalnych. ^b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami. ^c Na podstawie bilansu. ^d Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 197. ^e Bez szkół specjalnych. ^f Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

^a Including with connections leading to non-residential buildings. ^b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur. ^c Based on balance. ^d See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 197. ^e Excluding special schools. ^f Including supplementary general secondary schools.

III. WYBRANE DANE O PODREGIONACH WOJEWÓDZTWA (NTS 3) W 2012 R. (cd.)
SELECTED DATA BY VOIVODSHIP SUBREGIONS (NTS 3) IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ciechanow- sko-płocki	Ostrołęcko- -siedlecki	Radomski	M.st. Warszawa	Warszawski wschodni	Warszawski zachodni
EDUKACJA ^a I WYCHOWANIE — stan na początku roku szkolnego (dok.) EDUCATION ^a — as of beginning of the school year (cont.)						
Szkoły dla dzieci i młodzieży ^b ; Schools for children and youth ^b :						
licea profilowane specialized secondary	11	16	5	10	12	8
technika ^c technical secondary ^c	35	42	34	63	28	26
Szkoły policealne ^b Post-secondary schools ^b	67	58	38	104	20	24
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 6 lat Children attending pre-primary education establish- ments aged 6	5100	6561	5124	11438	7482	7103
Uczniowie w szkołach dla dzieci i młodzieży ^b ; Pupils and students of schools for children and youth ^b :						
podstawowych primary	37075	46419	36315	87590	52158	49266
gimnazjach lower secondary	20925	26424	20314	36683	24974	22533
zasadniczych zawodowych basic vocational	3397	3669	3310	1959	2751	1837
liceach ogólnokształcących ^d general secondary ^d	11494	13572	10178	38243	8530	8393
liceach profilowanych specialized secondary	683	1099	192	482	749	303
technikach ^c technical secondary ^c	8815	11745	9086	16966	7620	5918
Uczniowie szkół policealnych ^b Post-secondary schools students ^b	5942	6409	3932	15288	2987	2249
Dzieci w przedszkolach ^e na 100 miejsc Children attending nursery schools ^e per 100 places	99	103	94	95	92	92
OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA — stan w dniu 31 XII HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE — as of 31 XII						
Liczba ludności na: Population per:						
łóżko w szpitalach ogólnych ^f bed in general hospitals ^f	208	249	262	140	305	266
podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej ^{fg} provider of out-patient health care ^{fg}	1880	1586	1817	1584	2610	2225
aptekę ogólnodostępną ^h generally available pharmacy ^h	3935	3802	3920	2850	3464	3319

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 197. ^b Bez szkół specjalnych. ^c, ^d Łącznie z: ^c — technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, ^d — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. ^e Łącznie z zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi; bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą. ^f Łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw wewnętrznych oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. ^g Przychodnie łącznie z praktykami lekarskimi. ^h Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, ust. 13 na str. 231.

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 197. ^b Excluding special schools. ^c, ^d Including: ^c — technical supplementary schools as well as general art schools leading to professional certification; ^d — supplementary general secondary schools. ^e Including pre-primary education groups and pre-primary points; excluding pre-primary education establishments in the units performing health care activities. ^f Data include health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior, the Internal Security Agency. ^g Out-patient departments including medical practices. ^h See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item 13 on page 231.

III. WYBRANE DANE O PODREGIONACH WOJEWÓDZTWA (NTS 3) W 2012 R. (cd.)
SELECTED DATA BY VOIVODSHIP SUBREGIONS (NTS 3) IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ciechanow- sko-plocki	Ostrołęcko- -siedlecki	Radomski	M.st. Warszawa	Warszawski wschodni	Warszawski zachodni
OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA — stan w dniu 31 XII (dok.) HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE — as of 31 XII (cont.)						
Domy i zakłady pomocy społecznej; Social welfare homes and facilities:						
placówki (bez filii)..... centres (excluding subbranches)	24	26	19	47	51	57
miejsca (z filiami)..... places (with subbranches)	1938	2149	1596	3163	2158	3586
KULTURA. TURYSTYKA ^a CULTURE. TOURISM ^a						
Księgozbiór bibliotek publicznych (z filiami; stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol. Public libraries collection (with branches; as of 31 XII) per 1000 population in vol.	3590	4080	2683	3671	2678	2406
Czytelnicy ^b bibliotek publicznych (z filiami) na 1000 ludności..... Public library borrowers ^b (with branches) per 1000 population	156	132	126	270	150	137
Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności..... Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population	5,8	4,2	4,4	17,5	1,3	5,2
Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności..... Audience in fixed cinemas per 1000 population	575	547	740	3718	79	684
Liczba ludności na 1 miejsce na widowni w stałych salach w teatrach i instytucjach muzycznych..... Population per seat in fixed halls theatres and music institutions	624	x	590	112	x	1399
Obiekty noclegowe turystyki (stan w dniu 31 VII)..... Tourist accommodation establishments (as of 31 VII)	65	67	46	122	79	87
w tym obiekty hotelowe ^c of which hotels and similar establishments ^c	34	30	25	86	42	56
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)..... Number of beds (as of 31 VII)	3126	4484	2290	25382	6105	4377
w tym obiekty hotelowe ^c of which hotels and similar establishments ^c	1697	1362	1160	20974	3463	3443
Udzielone noclegi..... Nights spent (overnight stay)	180928	233684	178881	4326215	543507	435629
w tym obiekty hotelowe ^c of which hotels and similar establishments ^c	131302	137934	111075	3686715	339603	366638
Korzystający z noclegów..... Tourists accommodated	96216	114320	90161	2495459	322467	257353
w tym turyści zagraniczni..... of which foreign tourists	6390	14863	10141	990233	22390	32849
w tym obiekty hotelowe ^c of which hotels and similar establishments ^c	77859	80793	70708	2279587	231623	236734

^a Dane z zakresu turystyki dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Łącznie z punktami bibliotecznymi. ^c Dotyczy: hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych.

^a Data on tourism concern establishment possessing 10 and more bed places. ^b Including library points. ^c Concern: hotels, motels, boarding houses and similar establishments.

III. WYBRANE DANE O PODREGIONACH WOJEWÓDZTWA (NTS 3) W 2012 R. (cd.)
SELECTED DATA BY VOIVODSHIP SUBREGIONS (NTS 3) IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ciechanow- sko-płocki	Ostrołęcko- -siedlecki	Radomski	M.st. Warszawa	Warszawski wschodni	Warszawski zachodni
LEŚNICTWO FORESTRY						
Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	134,4	319,1	151,4	7,2	142,5	72,4
<i>Forest land (as of 31 XII) in thous. ha</i>						
w tym lasy	132,5	314,9	148,8	7,1	140,5	71,2
<i>of which forests</i>						
las publiczne	82,4	168,6	89,0	4,4	72,9	50,3
<i>public forests</i>						
las prywatne	52,0	150,4	62,4	2,8	69,6	22,1
<i>private forests</i>						
Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	17,0	26,0	25,8	13,7	27,5	16,5
<i>Forest cover (as of 31 XII) in %</i>						
Zalesienia w ha	246,5	318,5	71,6	—	56,4	8,2
<i>Afforestations in ha</i>						
PRZEMYSŁ INDUSTRY						
Produkcja sprzedana przemysłu ^a (ceny bieżące): <i>Sold production of industry^a (current prices):</i>						
w milionach złotych	67214,1	14087,0	9366,8	98416,8	14932,3	24532,3
<i>in million zlotys</i>						
na 1 mieszkańca w zł	106646	18598	15015	57509	18891	31455
<i>per capita in zł</i>						
TRANSPORT — stan w dniu 31 XII TRANSPORT — as of 31 XII						
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km: <i>Hard surface public roads (urban and non-urban) in km:</i>						
powiatowe	3042,9	4340,5	2179,9	524,0	1826,0	1808,9
<i>powiat</i>						
gminne	2877,1	3958,3	2215,8	1389,3	2449,5	2987,8
<i>gmina</i>						
HANDEL TRADE						
Targowiska: <i>Marketplaces:</i>						
stałe (stan w dniu 31 XII)	51	67	43	61	57	41
<i>permanent (as of 31 XII)</i>						
sezonowe ^b (w ciągu roku)	29	26	65	494	57	56
<i>seasonal^b (during the year)</i>						
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE INVESTMENTS. FIXED ASSETS						
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^{ac} (ceny bieżące): <i>Investment outlays in enterprises^{ac} (current prices):</i>						
w milionach złotych	2277,0	1926,7	889,3	17981,8	2051,7	2697,0
<i>in million zlotys</i>						
na 1 mieszkańca w zł	3613	2544	1425	10508	2596	3458
<i>per capita in zł</i>						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo. ^c Według lokalizacji inwestycji.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Number of marketplaces or places located on streets and squares opened periodically. ^c According to investment location.

III. WYBRANE DANE O PODREGIONACH WOJEWÓDZTWA (NTS 3) W 2012 R. (dok.)

SELECTED DATA BY VOIVODSHIP SUBREGIONS (NTS 3) IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ciechanow- sko-płocki	Ostrołęcko- -siedlecki	Radomski	M.st. Warszawa	Warszawski wschodni	Warszawski zachodni
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE (dok.) INVESTMENTS. FIXED ASSETS (cont.)						
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębior- stwach ^{ab} (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewi- dencyjne): Gross value of fixed assets in enterprises ^{ab} (as of 31 XII; current book-keeping prices):						
w milionach złotych..... in million zlotys	30632,5	17134,5	13515,7	257473,3	18050,8	46103,4
na 1 mieszkańca w zł per capita in zł	48648	22645	21685	150085	22752	58861
PDMIOITY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON ^c — stan w dniu 31 XII ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY IN THE REGON REGISTER ^c — as of 31 XII						
Ogółem Total	45732	57182	51213	355083	84329	105673
osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej..... legal persons and organizational units without legal personality	9989	11531	10445	141418	16800	26648
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodar- czą..... natural persons conducting economic activity	35743	45651	40768	213665	67529	79025
Na 10 tys. ludności..... Per 10 thous. population	726	756	822	2070	1063	1349
osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej..... legal persons and organizational units without legal personality	159	152	168	824	212	340
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodar- czą..... natural persons conducting economic activity	568	603	654	1245	851	1009
RACHUNKI REGIONALNE W 2011 R. REGIONAL ACCOUNTS IN 2011						
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące): Gross domestic product (current prices):						
w milionach złotych..... in million zlotys	30561	23322	18509	204086	26574	38668
na 1 mieszkańca w zł per capita in zł	48383	30742	29599	119828	33952	50036
Wartość dodana brutto (ceny bieżące): Gross value added (current prices):						
w milionach złotych..... in million zlotys	26846	20487	16259	179279	23344	33968
na 1 pracującego ^d w zł..... per employed person ^d in zł	123484	78991	83427	163830	98718	112567

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Według siedziby jednostki lokalnej. ^c Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^d Do przeliczeń przyjęto przeciętną w roku liczbę pracujących.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b According to seat of local unit. ^c Excluding persons tending private farms in agriculture. ^d For calculations the average number of employed persons was applied.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF MAZOWIECKIE VOIVODSHIP IN 2012

As of 31 XII

WARSZAWA

stolica państwa i województwa
capital city of country and voivodship

RADOM

miasta na prawach powiatu
cities with powiat status

Zwoleni

siedziby władz powiatów
residences of a powiat authorities

— granice województwa
voivodship border

— granice powiatów
powiat borders

— granice gmin
gmina borders

**PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY
JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)**

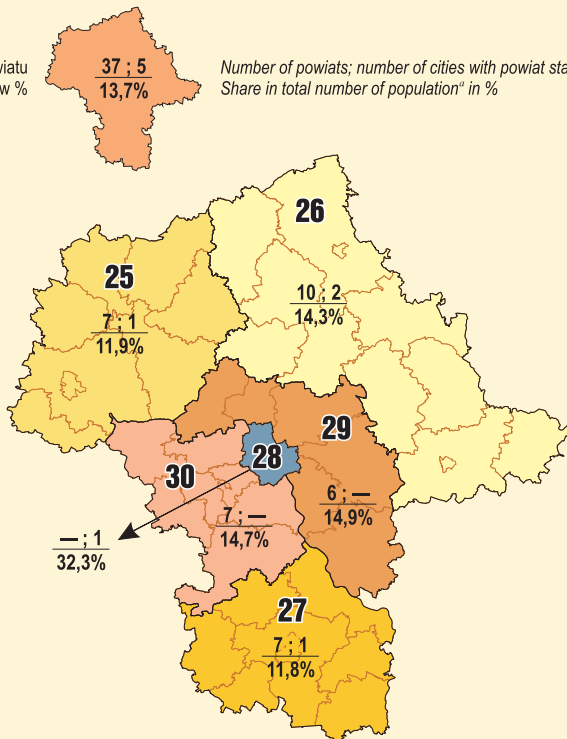
Stan w dniu 31 XII 2012 r.

**DIVISION OF THE MAZOWIECKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO
THE NOMENCLATURE OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS)
As of 31 XII 2012**

Liczba powiatów; liczba miast na prawach powiatu
Udział w ogólnej liczbie ludności* w %

37 ; 5
13,7%

Number of powiats; number of cities with powiat status
Share in total number of population** in %

**PODREGIONY (NTS 3):
SUBREGIONS (NTS 3):**

25 ciechanowsko-płocki

Powiaty Powiats (NTS 4):

- ciechanowski (9)
- gostyniński (5)
- mławski (10)
- płocki (15)
- płoński (12)
- sierpecki (7)
- żuromiński (6)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):

City with powiat status (NTS 4):

- Płock (1)

26 ostrołęcko-siedlecki

Powiaty Powiats (NTS 4):

- łosicki (6)
- makowski (10)
- ostrołęcki (11)
- ostrowski (11)
- przasnyski (7)
- pułtuski (7)
- siedlecki (13)
- sokołowski (9)
- węgorzki (9)
- wyszkowski (6)

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):

Cities with powiat status (NTS 4):

- Ostrołęka (1)
- Siedlce (1)

27 radomski

Powiaty Powiats (NTS 4):

- białobrzegi (6)
- kozienicki (7)
- lipski (6)
- przysuski (8)
- radomski (13)
- szydlowiecki (5)
- zwoleński (5)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):

City with powiat status (NTS 4):

- Radom (1)

28 m.st. Warszawa

Miasto na prawach powiatu
(NTS 4):

City with powiat status (NTS 4):

- m.st. Warszawa (1; 18)
- Capital City Warszawa

29 warszawski wschodni

Powiaty Powiats (NTS 4):

- garwoliński (14)
- legionowski (5)
- miński (13)
- nowodworski (6)
- otwocki (8)
- wołomiński (12)

30 warszawski zachodni

Powiaty Powiats (NTS 4):

- grodziski (6)
- grójcecki (10)
- piaseczyński (6)
- pruszkowski (6)
- sochaczewski (8)
- warszawski zachodni (7)
- żyrardowski (5)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5), dla m.st. Warszawy również liczbę dzielnic.

Number of gminas (NTS 5) is given in parentheses, for Capital City Warszawa number of districts as well.

a Odpowiednio: dla województwa — udział w kraju, dla podregionów — udział w województwie.

a Respectively: for voivodship — share in country, for subregions — share in voivodship.

DZIAŁ I
GEOGRAFIA

CHAPTER I
GEOGRAPHY

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE
GEOGRAPHIC LOCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach, minutach i sekundach <i>In degrees, minutes and seconds</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Extreme points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna)	gm. w. Łyse	53°28'55"	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna)	gm. w. Sienno	51°00'47"	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	gm. w. Gostynin	19°15'33"	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	gm. w. Samaki	23°07'42"	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość:				<i>Extent:</i>
z południa na północ	x	2°28'08"	274,7	<i>from south to north</i>
z zachodu na wschód	x	3°52'09"	263,2	<i>from west to east</i>

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2012 R.
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2012
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	35558	x	<i>Area in km²</i>
Długość granicy w km	1669	100,0	<i>Length of borders in km</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
warmińsko-mazurskim	218	13,1	<i>warmińsko-mazurskie</i>
podlaskim	358	21,4	<i>podlaskie</i>
lubelskim	372	22,3	<i>lubelskie</i>
świętokrzyskim	203	12,2	<i>świętokrzyskie</i>
łódzkim	323	19,3	<i>łódzkie</i>
kujawsko-pomorskim	195	11,7	<i>kujawsko-pomorskie</i>

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina Gmina	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above sea level in m	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt — na terenie miejscowości Hucisko.....	gm. m-w. Szydłowiec	407	Highest point — within the village Hucisko
Najniżej położony punkt — na terenie osiedla Radziwie.....	gm. m. Plock	54	Lowest point — within the settlement Radziwie

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 4. WIĘKSZE RZEKI^a
PRINCIPAL RIVERS^a

RZEKI ^b RIVERS ^b	Długość w km Length in km		Odbiornik ^c Recipient ^c	Powierzchnia zlewni w km ² Drainage basin area in km ²	
	ogółem total	w tym w województwie of which in voivodship		ogółem total	w tym w województwie of which in voivodship
Wisła.....	1022,43	288,41	Morze Bałtyckie Baltic Sea	193958,31	35552,22
Iżanka.....	79,21	76,05	Wisła	1113,98	970,12
Zagożdżonka.....	50,16	50,16	Wisła	603,42	600,88
Radomka.....	124,03	124,03	Wisła	2109,31	2099,00
Szabasówka.....	27,56	27,56	Radomka	567,39	563,52
Okrzejka.....	76,93	53,37	Wisła	544,67	344,95
Wilga.....	77,27	62,78	Wisła	574,36	473,74
Pilica.....	345,52	96,77	Wisła	9258,53	1775,96
Świder.....	102,40	80,03	Wisła	1158,62	964,30
Jeziorka.....	79,08	78,08	Wisła	988,08	987,01
Narew.....	512,53	163,31	Wisła	74571,63	18795,91
Omulew.....	122,75	75,22	Narew	2068,80	787,70
Orz.....	63,12	54,72	Narew	605,90	574,90
Orzyc.....	148,58	128,55	Narew	2057,68	1690,06
Bug.....	805,45	163,33	Narew	38746,70	6512,25
Nurzec.....	108,57	9,11	Bug	2082,62	14,69
Liwiec.....	148,78	148,78	Bug	2766,78	2743,29
Wkra.....	264,72	188,13	Narew	5344,62	4472,18
Mławka.....	45,26	37,08	Wkra	672,67	575,91
Łydynia.....	76,41	76,41	Wkra	694,79	694,79
Raciążnica.....	59,31	59,31	Wkra	623,66	623,66
Sona.....	72,68	72,68	Wkra	546,69	546,69
Bzura.....	176,76	50,02	Wisła	7723,67	2701,81
Pisia Gagolina.....	63,29	63,29	Bzura	500,24	500,24
Utrata.....	78,59	78,59	Bzura	802,42	802,42
Skrwa Prawa.....	124,02	101,92	Wisła	1666,63	1290,68

^a O powierzchni zlewni powyżej 500 km². ^b Uszeregowane w porządku hydrograficznym. ^c Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ.

U w a g a. Długość rzek oraz powierzchnię zlewni obliczono na podstawie „Mapy Podziału Hydrologicznego Polski”, wersja wrzesień 2013 r., skala 1:10000. W danych dotyczących długości rzek uwzględniono również te odcinki, które płyną wzdłuż granicy województwa.

Źródło: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie.

^a Of drainage basin area bigger than 500 km². ^b Listed according to hydrographic order. ^c River or reservoir into which the water flows.

N o t e. River length and drainage basin area was calculated according to "Hydrographic division of Poland" map, September 2013 version 1:10000 scale. Data on river length also include sections which flow on the border of voivodship.

S o u r c e: data of the Regional Water Management Authority in Warszawa.

TABL. 5. **WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA**
LANGER AND DEEPER LAKES

JEZIORA LAKES	Polożenie <i>Placement</i>		Powierzchnia w ha <i>Area in ha</i>	Głębokość maksymalna w m <i>Maximum depth in m</i>	Objętość w tys. m ³ <i>Capacity in thous. m³</i>
	dorzecze <i>drainage basin</i>	powiat <i>powiat</i>			
Białe.....	Skrwa Lewa	gostyniński	148,0	31,5	14948,0
Ciechomicke	Wielka Struga	plocki	47,1	8,2	2201,3
Górskie.....	Wielka Struga	plocki	45,0	7,2	1419,1
Lucieńskie	Skrwa Lewa	gostyniński	196,6	34,5	21429,4
Łąckie Duże	Wielka Struga	plocki	59,4	3,4	1009,8
Przytomne.....	Rakutówka	gostyniński	36,7	7,6	2091,9
Sumino	Skrwa Lewa	gostyniński	34,6	7,8	1245,6
Szczutowskie	Skrwa Prawa	sierpecki	97,9	3,0	1958,0
Urszulewskie.....	Skrwa Prawa	sierpecki	293,1	6,2	7792,2
Zdwojskie.....	Wielka Struga	plocki	352,5	4,3	6697,5

Źródło: w zakresie położenia — dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie; w zakresie powierzchni, głębokości i objętości jezior — dane z publikacji „Atlas Jezior Polski”, t. 2. Red. J. Jańczak. IMiGW. Poznań: Bogucki WN, 1997. ISBN 83-86001-43-7.

Source: within placement — data of the Regional Water Management Authority in Warszawa; within area, depth and capacity of lakes — data from “Atlas Jezior Polski” publication, part 2. J. Jańczak. IMiGW. Poznań: Bogucki WN, 1997. ISBN 83-86001-43-7.

TABL. 6. **TEMPERATURY POWIETRZA**
AIR TEMPERATURES

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesie- nie stacji nad poziomem morza w m Station elevation above the sea level in m	Temperatury w °C <i>Temperatures in °C</i>						
		średnie ^a <i>average^a</i>				skrajne <i>extreme</i>		amplitudy temperatur skrajnych <i>amplitudes of extreme tempera- tures</i>
		1971—2000	1991—2000	2001—2010	2012	maksimum <i>maximum</i>	minimum <i>minimum</i>	
		1971—2012						
Mława.....	147	7,3	7,7	8,0	7,7	36,6	-31,2	67,8
Warszawa	106	8,1	8,3	8,8	8,8	36,4	-30,7	67,1

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 7. **OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE**
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION CLOUDINESS

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesie- nie stacji nad poziomem morza w m Station elevation above the sea level in m	Roczne sumy opadów w mm <i>Total annual precipitation in mm</i>				Średnia prędkość wiatru w m/s <i>Average wind velocity in m/s</i>	Usłonecz- nienie w h <i>Insolation in h</i>	Średnie zachmu- rzenie w oktantach ^a <i>Average cloudiness in octants^a</i>
		1971—2000	1991—2000	2001—2010	2012			
		średnie ^b <i>average^b</i>						
Mława.....	147	543	573	556	564	3,4	1867	5,5
Warszawa	106	519	532	571	519	3,1	2393	5,1

^a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). ^b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). ^b Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

DZIAŁ II

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

1. Informacje o stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz.U. Nr 38, poz. 454).

Ewidencja ta wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji „grunty zabudowane i zurbanizowane”), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji „wody śródlądowe stojące”) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 1205), która chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I—III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV—VI wytworzone z gleb organicznych. Do 2008 r., zgodnie z art. 12, ust. 15 ustawy, rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych IV, IVa, IVb wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych stanowiących użytki rolne położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI — najniższą.

2. Dane o gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

Zagospodarowanie gruntów zrekultywowanych polega na wykonaniu odpowiednich zabiegów umożliwiających wykorzystanie tych gruntów dla celów rolniczych, leśnych, komunalnych i innych.

CHAPTER II

ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

1. Information regarding the geodesic status and directions in voivodship land use is classified according to ownership and register groups, of land included in the land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction from 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454).

A land register introduced since 2002 changes, primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which previous was included in the item “built-up and urbanised land”), land under ponds (included in the item “standing inland water”) as well as ditches (which accounted for a separate item), in agricultural land.

Data regarding agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes concern land, for which payments and fees collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (unified text: Journal of Laws 2013 item 1205), which protects all agricultural land included in quality classes I—III, as well as agricultural land included in quality classes IV—VI, comprised of organic soils. Until 2008, in accordance with Art. 12, item 15 of the Law, a gmina council might also resolve to protect agricultural land of IV, IVa, IVb quality classes, originating from mineral-derived soils and located within the gmina. Since 2009 the provisions of the Law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest.

2. Data regarding devastated and degraded land requiring reclamation and management concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Development of reclaimed land is based on undertaking appropriate measures, which enable to use that land for agricultural, forest, municipal and other purposes.

3. Informacje o poborze wody dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” — jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” — jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” — wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Informacje o ocenie jakości wody dostarczanej przez wodociągi opracowywane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 III 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. Nr 61, poz. 417 z późn. zm.); na podstawie wyników badań przeprowadzanych przez laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości przeprowadzonych badań, zatwierdzonych przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Kontrola wodociągów przeprowadzana jest w reprezentatywnych punktach charakterystycznych dla danego wodociągu, uzgodnionych między terenowo właściwym państwowym inspektorem sanitarnym a przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym. Wodociągi pogrupowano według ich wydajności dobowej.

Wodę dostarczaną ludności do spożycia uznaje się za odpowiadającą lub nieodpowiadającą wymaganiom określonym w ww. rozporządzeniu na podstawie wyników badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych oraz organoleptycznych.

5. Dane o ściekach dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3).

Jako ścieki wymagające oczyszczenia przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,

3. Information regarding water withdrawal concerns:

- 1) in the item “for production purposes (excluding agriculture, forestry and fishing)” — organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually. Data regarding water withdrawal for needs of the national economy and population do not include water coming from irrigation of mines and construction facilities, which is discharged to reservoir without further use;
- 2) in the item “irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds” — agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area;
- 3) in the item “exploitation water-line system” — all entities responsible for the management of the water-line system (including housing cooperatives, water companies, waterworks and workplaces etc.).

4. Information concerning the quality of water drawn from waterworks is compiled in accordance with the decree of the Minister of Health dated 29 III 2007 on the quality of drinking water intended for consumption (Journal of Laws No. 61, item 417 with later amendments); on the basis of results of laboratory tests conducted by the State Sanitary Inspection laboratories or other laboratories with a documented quality system of water analyses recognized by the State Sanitary Inspection.

Monitoring of waterworks is conducted in representative points characteristic for particular waterworks, agreed between the territorially competent state sanitary inspector and the water and sewage company. The waterworks are divided into groups, according to their 24-hour capacity.

Water supplied to the population for consumption is qualified as meeting or not meeting requirements specified in the above mentioned decree on the basis of results of physicochemical, bacteriological and organoleptic tests.

5. Data regarding wastewater concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3).

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground or sewerage system of entities engaged in production (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water comprises wastewater with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged in waters by a separate sewerage system,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,

- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoelektrycznych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

U w a g a. Od 2003 r. komunalne oczyszczalnie chemiczne zakwalifikowano albo do oczyszczalni o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, albo do oczyszczalni mechanicznych.

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

W przypadku, gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C as well as other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogen removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogen removal (disposal) from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A **few steps treatment**, mechanical and biological or mechanical, chemical and biological of discharging wastewater was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Data on **municipal wastewater treatment plants** concern those of them, which are used to treat wastewater drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported wastewater (i.e., wastewater treatment plants not working within sewage network).

Note. Since 2003 municipal chemical wastewater treatment plants were classified as treatment plants with increased biogen removal from sewage or mechanical treatment plants.

Data on **urban and rural population connected to wastewater treatment plants** are presented on a basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network.

When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.

6. Informacje o źródłach i wielkości **emisji zanieczyszczeń powietrza** oraz o stanie **wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wnieionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz.U. Nr 7, poz. 40 z późn. zm.).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapiennicznych i materiałów ogniotwórczych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hald, składowisk, w toku przeladunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

7. **Odpady** oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii określonych w załączniku nr 1 ustawy z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 z późn. zm.), których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o odpadach opracowywane są od 2002 r. zgodnie z katalogiem odpadów opartym o Listę Odpadów wprowadzoną do prawodawstwa Unii Europejskiej z dniem 1 I 2002 r., a za lata 2000 i 2001 — na podstawie klasyfikacji odpadów zgodnej z Europejskim Katalogiem Odpadów.

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

6. Information regarding the sources and amounts of **atmospheric pollutant emissions** as well as the **equipment reducing such pollutants and the effects of its utilization** concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40 with later amendments).

The established group of surveyed entities maintained annually which, i.a. assures comparability of data may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

The **emission volumes of different pollutant types from various sources** were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

7. **Waste** shall mean any substance or object in one of the categories listed in Annex I to the Law on Waste, dated 27 IV 2001 (unified text: Journal of Laws 2010 No. 185, item 1243 with later amendments), which the holder discards or intends or is required to discard.

Information regarding waste was compiled since 2002 on the basis of a catalogue of waste based on List of Waste introduced into legislation of the European Union 1 I 2002 and for the years 2000 and 2001 — on the basis of a classification of waste in accordance with the European Waste Catalogue.

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operations which do not endanger human life and health or the environment, consisting in the use of waste in whole or in part, or leading to extraction and use of substances, materials or energy.

Przez **unieszkodliwienie odpadów** rozumie się poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska. Unieszkodliwianiem odpadów jest także składowanie odpadów.

Magazynowanie odpadów to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub nieszkodliwianiem.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowej poprzez m.in. właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

8. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Parki narodowe tworzy się w celu zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów.

Rezerwaty przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Treatment of waste shall mean the submission of waste to the processes of biological, physical or chemical treatment as a result of which the nature of waste does not pose risks to human life and health or the environment. Storing waste is also a method of rendering waste harmless.

Waste storage shall mean temporary waste storage or collection prior to its transport, recovery or treatment.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas (landfills, waste dumps, sludge tanks) of the plant generating it or to other areas.

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result depositing it during the reporting and previous years.

Reclaimed waste disposal sites are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics or regulating waterways were carried out.

8. Nature protection consists in maintaining, sustainable utilisation and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Natura 2000 areas, documentation sites, ecological arable lands, landscape-nature complexes, monuments of nature.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (unified text: Journal of Laws 2013 item 627 with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

National parks include protected areas distinguishing for particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.

National parks are created to preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state — ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Sieć **Natura 2000** obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SAO), które do czasu utworzenia w drodze aktu prawnego są obszarami mającymi znaczenie dla Wspólnoty (OZW). Podstawą prawną jej funkcjonowania są: dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 XI 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (zwana Dyrektywą Ptasia), określająca kryteria do wyznaczenia ostoju dla gatunków ptaków zagrożonych wyginieciem oraz Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 V 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (zwana Dyrektywą Siedliskową), określająca zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, glazy narzucone oraz jaskinie.

9. Dane o nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektych rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Natura 2000 network includes Special Protection Areas (SPA) and Special Areas of Conservation (SAC) that until the Creation by way of legal act are Sites of Community Importance (SCI). The legal basis for its functioning are: Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council dated 30 XI 2009 on the conservation of wild birds (Birds Directive), that specifies the criteria to designate and manage special protection areas endangered bird species as well as Council Directive 92/43/EEC dated 21 V 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora (Habitats Directive), that specifies the rules of protection of the rest of the animal and plant species as well as natural habitats and the procedures of protection of especially important natural areas.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Ecological arable lands are worth of protection fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth of protection due to their scenic or aesthetic features.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien shrubs, springs, waterfalls, rocks, ravines, erratic blocks and caves.

9. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the

z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz.U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów) jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

10. Fundusze ekologiczne — fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowy i wojewódzkie, a także do 2009 r. powiatowe i gminne) — są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska — w ujęciu kasowym).

Zgodnie z ustawą z dnia 20 XI 2009 r. o zmianie ustawy — Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 215, poz. 1664) z dniem 1 I 2010 r. powiatowe oraz gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej uległy likwidacji, a ich przychody z tytułu opłat i kar środowiskowych oraz środki pieniężne i zobowiązania przejęły budżety powiatów i gmin. Do zadań powiatów i gmin należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych, stanowiących dochody budżetów powiatów i gmin, pomniejszona o nadwyżkę z tytułu tych dochodów przekazaną do wojewódzkich funduszy.

basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

The presented data refer to: legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of individual farmsteads as well as natural persons and partnerships conducting economic activity — keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section “Public administration and defence; compulsory social security” as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

10. Ecological funds — environmental protection and water management funds (National and voivodship as well as until 2009 powiat and gmina) — are funds created from income originating i.a. from: payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: releasing air pollutants, landfilling waste as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.

Data concerning environmental protection and water management funds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements — on cash basis).

According to the Law on Amending the Environmental Protection Law and some other laws, dated 20 XI 2009 (Journal of Laws No. 215, item 1664) as of 1 I 2010, the powiat and gmina environmental protection and water management funds were liquidated and their revenues from environmental payments and fines as well as cash and liabilities are assumed by the powiats and gminas budgets. The objective of powiat and gmina is to finance environmental protection and water management in the amount at least equal to the amount of income from environmental payments and fines, consisting powiat and gmina budgets incomes and reduced by surplus of these incomes that is transferred to voivodship funds.

TABL. 1 (8). **STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013		2005	2013	SPECIFICATION
	w ha in ha		przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2012 r. increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2012	na 1000 ludności ^a w ha per 1000 population ^a in ha			
Powierzchnia ogólna^b.....	3555971	3555847	3555847	—	691,0	670,7	Total area^b
Użytki rolne	2485953	2445710	2418934	-11554	483,1	456,3	Agricultural land
grunty orne	1764648	1731356	1705257	-10102	342,9	321,6	arable land
sady	84177	83513	84072	-1351	16,4	15,9	orchards
łąki trwałe	283333	280438	279210	-537	55,1	52,7	permanent meadows
pastwiska trwałe	254790	249541	247032	-1110	49,5	46,6	permanent pastures
grunty rolne zabudowane	76894	78447	80851	+1541	14,9	15,2	agricultural built-up areas
grunty pod stawami	3922	4852	5426	+227	0,8	1,0	lands under ponds
grunty pod rowami	18189	17563	17086	-222	3,5	3,2	lands under ditches
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	813929	839091	859192	+8190	158,2	162,1	Forest land as well as woody and bushy land
lasy	784935	804912	817869	+4896	152,5	154,3	forests
grunty zadrzewione i zakrzewione	28994	34179	41323	+3294	5,6	7,8	woody and bushy land
Grunty pod wodami	39786	41003	41325	+780	7,7	7,8	Lands under waters
powierzchniowymi płynącymi ..	35938	37528	38044	+810	7,0	7,2	surface flowing
powierzchniowymi stojącymi ...	3848	3475	3281	-30	0,7	0,6	surface standing
Grunty zabudowane i zurbanizowane	165876	184689	193623	+3714	32,2	36,5	Built-up and urbanized areas
tereny mieszkaniowe	31566	42902	47620	+1918	6,1	9,0	residential areas
tereny przemysłowe	9354	11020	11346	+192	1,8	2,1	industrial areas
tereny inne zabudowane	11533	17635	19832	+857	2,2	3,7	other built-up areas
tereny zurbanizowane niezabudowane	6428	5559	5421	-85	1,2	1,0	urbanized non- built-up areas
tereny rekreacji i wypoczynku..	5137	5022	5117	+64	1,0	1,0	recreational areas
tereny komunikacyjne	101426	102102	103619	+697	19,7	19,5	transport areas
drogi	88362	89576	90795	+787	17,2	17,1	roads
kolejowe	10847	10603	10559	-7	2,1	2,0	railway
inne ^c	2217	1923	2265	-83	0,4	0,4	others ^c
użytki kopalne	432	449	668	+71	0,1	0,1	minerals
Użytki ekologiczne	1316	1734	1595	-177	0,3	0,3	Ecological arable lands
Nie użytki	36053	35721	34920	-515	7,0	6,6	Wasteland
Tereny różne ^d	13058	7899	6258	-438	2,5	1,2	Miscellaneous land ^d

^a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2012. ^b Obszar łądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). ^c Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp., patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 62. ^d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zreultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Population as of 31 December for 2004 and 2012, respectively. ^b Land area (including inland waters). ^c Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. see general notes, item 1 on page 62. ^d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (9). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w ha in ha				
OGÓŁEM.....	305	197	242	199	GRAND TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	164	91	100	115	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I—II.....	12	3	2	9	mineral: I—II
III	86	61	62	79	III
IV	54	19	26	21	IV
organiczne: IV	6	3	3	3	organic: IV
V—VI.....	6	5	7	3	V—VI
Inne grunty rolne	101	76	64	34	Other agricultural land
Grunty leśne.....	40	30	78	50	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe.....	146	108	95	79	Residential areas
Na tereny przemysłowe.....	54	17	38	47	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne.....	6	8	8	6	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne.....	13	30	25	11	Minerals
Pod zbiorniki wodne.....	—	—	16	7	Water reservoirs
Na inne cele.....	86	34	61	49	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych — dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych — dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land — data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land — data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (10). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII).....	4273	4007	4101	4073	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane	4244	3755	3823	3491	devastated
zdegradowane	29	252	278	582	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	32	56	29	122	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	28	29	4	39	agricultural
leśne	4	18	2	64	forest
zagospodarowane	18	42	24	47	managed

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (11). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	2752,7	2825,3	2770,1	2810,3	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) — z ujęć własnych	2356,3	2436,1	2388,0	2427,3	86,4	Production (excluding agriculture, forestry and fishing) — from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe.....	2323,3	2410,3	2360,3	2400,7	85,4	surface
podziemne.....	31,9	25,1	27,0	26,0	0,9	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych.....	98,3	89,9	88,4	88,5	3,2	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	298,2	299,3	293,6	294,5	10,5	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe.....	159,0	145,4	138,3	133,6	4,8	waters: surface
podziemne.....	139,1	153,9	155,3	160,9	5,7	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

^a Water withdrawal by intakes before entering the water network.

TABL. 5 (12). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	2695,1	2764,5	2714,5	2751,5	100,0	TOTAL
Przemysł	2354,6	2434,2	2384,5	2424,5	88,1	Industry
w tym na cele produkcyjne	2344,3	2417,1	2377,8	2417,9	87,9	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	98,3	89,9	88,4	88,5	3,2	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	242,3	240,5	241,6	238,5	8,7	Exploitation water supply network ^b

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

^a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. ^b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (13). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENI W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha.....	12543	11411	12229	12291	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napelnianych stawów rybnych ^b w ha.....	3137	3188	2994	3134	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	98263	89885	88445	88533	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	31649	23957	27511	27703	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha	2,5	2,1	2,2	2,3	per 1 ha
do napelniania i uzupełniania stawów rybnych.....	66614	65928	60934	60830	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	21,2	20,7	20,4	19,4	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 20 ha. *b* O powierzchni co najmniej 10 ha. *c* Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.
a Area of 20 ha and more. *b* Area of 10 ha and more. *c* Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (14). **JAKOŚĆ WODY Z WODOCIĄGÓW DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA^a W 2012 R.**
QUALITY OF WATER SUPPLIED TO THE POPULATION FOR CONSUMPTION FROM WATERWORKS^a IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^b — w % ludności korzystającej z wodociągów — zaopatrywana w wodę Population ^b — in % of population using waterworks — supplied with water		SPECIFICATION
	odpowiadającą wymaganiom sanitarnym meeting sanitary requirements	nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym non meeting sanitary requirements	
Wodociągi ^c o wydajności w m ³ /d:			Waterworks ^c with a capacity of m ³ /24 h:
poniżej 100.....		95,2	4,8 below 100
100— 1000		94,1	5,9 100— 1000
1001— 10000		99,0	1,0 1001— 10000
10001—100000		47,9	52,1 10001—100000
powyżej 100000.....		100,0	— over 100000

a Patrz uwagi ogólne, ust.4 na str. 63. *b* Według szacunków. *c* Prowadzące zbiorowe zaopatrzenie ludności w wodę.
 Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia.

a See general notes, item 4 on page 63. *b* Estimated data. *c* Providing collective water supply of the population.

S o u r c e: data of the Ministry of Health.

TABL. 8 (15). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE^a ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL^a WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE
GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	2524,2	2637,4	2559,5	2586,0	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^b	2314,0	2403,3	2351,3	2387,3	92,3	discharged directly by plants ^b
w tym wody chłodnicze.....	2284,9	2365,2	2312,6	2349,2	90,8	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną.....	210,2	234,1	208,2	198,8	7,7	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania ..	239,4	272,2	246,9	236,9	9,2	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane.....	171,2	221,4	193,7	211,3	8,2	treated
mechanicznie.....	3,6	4,0	4,1	4,3	0,2	mechanically
chemicznie ^c	0,8	5,5	5,1	5,4	0,2	chemically ^c
biologicznie.....	72,0	54,6	49,3	47,6	1,8	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów.....	94,9	157,4	135,2	154,1	6,0	with increased biogene removal
nieoczyszczane.....	68,2	50,8	53,2	25,6	1,0	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów.....	0,9	0,3	0,4	0,4	0,0	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną.....	67,3	50,5	52,8	25,2	1,0	discharged by sewage network

^a Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. ^b Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. ^c Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

^a Since 2010 data are not comparable with data for previous years due to change in the methodology of municipal wastewater. ^b Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. ^c Data concerns only to industrial wastewater.

TABL. 9 (16). ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA
ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER
TREATMENT PLANTS POSSESSED

As of 31 XII

JEDNOSTKI	2005	2010	2011	2012	ENTITIES
OGÓŁEM	339	272	272	265	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania.....	146	131	128	125	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków.....	130	115	112	113	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości.....	121	110	109	110	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości.....	9	5	3	3	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków.....	16	16	16	12	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków).....	193	141	144	140	Discharging wastewater into sewage network (not possessing wastewaters treatment plants)

^a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

^a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 10 (17). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mechaniczne <i>Mechanical</i>	Chemiczne <i>Chemical</i>	Biologiczne <i>Biological</i>	Z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych						Industrial wastewater treatment plants
Liczba						<i>Number</i>
2005	144	15	5	116	8	
2010	129	11	8	101	9	
2011	128	12	10	97	9	
2012	123	12	11	91	9	
Przepustowość w dam ³ /d						<i>Capacity in dam³/24 h</i>
2005	334,9	60,4	45,5	224,6	4,4	
2010	344,9	56,8	53,3	227,1	7,8	
2011	279,8	56,8	31,4	183,8	7,8	
2012	248,7	56,8	42,2	147,7	8,0	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a						Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba						<i>Number</i>
2005	254	3	—	199	52	
2010	279	—	—	213	66	
2011	288	—	—	217	71	
2012	296	—	—	225	71	
Przepustowość w dam ³ /d						<i>Capacity in dam³/24 h</i>
2005	990,2	0,2	—	352,7 ^b	637,4	
2010	1036,8	—	—	176,5 ^b	860,3	
2011	1044,7	—	—	148,2	896,6	
2012	1053,9	—	—	147,7	906,3	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^{c,d}						<i>Population connected to wastewater treatment plants in % of total population^{c,d}</i>
2005	47,3	0,0	—	19,8	27,5	
2010	53,0	—	—	13,3	39,6	
2011	52,6	—	—	10,3	42,3	
2012	63,9	—	—	10,4	53,5	

^a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. ^c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków — na podstawie szacunków, ludność ogółem — na podstawie bilansów. ^d Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 13 na str. 23.

^a *Treatment plants of urban and rural areas working on sewage network.* ^b *Refers to equipment for biological treatment.* ^c *Population connected to wastewater treatment plants — estimated data, total population — based on balances.* ^d *See general notes to the Yearbook, item 13 on page 23.*

TABL. 11 (18). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIEM UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	142	157	153	148	<i>Plants of significant nuisance to air quality^a (as of 31 XII)</i>
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>of which possessing systems to reduce the emission of:</i>
pyłowych	92	89	81	78	<i>particulates</i>
gazowych	22	27	27	26	<i>gases</i>
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					<i>of which without the results of measurements of:</i>
emisji:					<i>emission:</i>
pyłów	30	44	42	44	<i>particulates</i>
gazów	21	31	30	34	<i>gases</i>
emisji:	121	134	132	.	<i>emission:</i>
pyłów	137	<i>particulates</i>
gazów	132	<i>gases</i>

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

^a *Emitting particulates, gases or particulates and gases.*

TABL. 11 (18). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					Emission of pollutants in thous. t:
pyłowych.....	11,3	5,2	4,9	4,6	particulates
w tym pyły ze spalania paliw.....	10,5	4,7	4,4	4,1	of which particulates from the combustion of fuels
gazowych (bez dwutlenku węgla).....	217,1	175,2	161,6	153,0	gases (excluding carbon dioxide)
w tym: dwutlenek siarki.....	145,7	97,2	84,9	81,1	of which: sulphur dioxide
tlenek węgla.....	19,6	17,4	20,8	19,7	carbon oxide
tlenki azotu.....	48,9	50,5	47,3	42,7	nitrogen oxides
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					Pollutants retained in pollutant reduction systems:
w tysiącach ton:					in thousand tonnes:
pyłowe.....	1350,6	1463,3	1512,4	1514,1	particulates
gazowe (bez dwutlenku węgla).....	43,9	117,5	119,4	119,3	gases (excluding carbon dioxide)
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					in % of pollutants produced:
pyłowych.....	99,2	99,6	99,7	99,7	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla).....	16,8	40,1	42,5	43,8	gases (excluding carbon dioxide)

TABL. 12 (19). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multicyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
-----------------------------------	---------------------	-------------------------------	------------------------------------	---------------------------------	--------------------------------------	----------------

URZĄDZENIA — stan w dniu 31 XII
EQUIPMENT — as of 31 XII

OGÓŁEM.....	2005	362	80	137	47	69	92
TOTAL	2010	265	90	132	51	35	64
	2011	241	81	110	51	19	68
	2012	228	83	120	54	11	48
Skuteczność: Efficiency:							
niska.....	2005	33	18	46	—	7	x
low	2010	30	18	25	7	2	x
	2011	22	18	24	7	2	x
	2012	23	18	25	—	2	x
średnia.....	2005	81	16	76	—	49	x
moderate	2010	40	10	53	—	17	x
	2011	36	7	30	—	1	x
	2012	35	7	30	—	1	x
wysoka.....	2005	248	46	15	47	13	x
high	2010	195	62	54	44	16	x
	2011	183	56	56	44	16	x
	2012	170	58	65	54	8	x

TABL. 12 (19). URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multicyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
PRZEPIY W GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h						
OGÓLEM..... 2005	8299	2417	3360	13253	1117	1357
TOTAL 2010	4503	2299	3560	13406	1127	2187
2011	4419	1829	3757	13715	4016	2457
2012	4158	1986	3904	13493	3992	2271
Skuteczność: Efficiency:						
niska..... 2005	356	590	892	—	172	x
low 2010	152	641	659	122	5	x
2011	76	575	658	122	5	x
2012	80	463	675	—	5	x
średnia..... 2005	1242	692	904	—	877	x
moderate 2010	1232	603	1288	—	181	x
2011	1126	270	1205	—	2	x
2012	1123	520	1173	—	2	x
wysoka..... 2005	6701	1135	1564	13253	68	x
high 2010	3119	1055	1613	13284	941	x
2011	3217	984	1894	13593	4009	x
2012	2955	1003	2056	13493	3985	x

TABL. 13 (20). ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII).....	209	188	198	181	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	5855,9	5554,1	7560,6	5971,7	Waste generated (during the year) in thous. t
poddane odzyskowi.....	2929,3	3287,4	4023,0	3472,3	recovered
nieszkodliwione.....	2387,5	1899,6	3351,8	2307,9	treated
w tym składowane ^b	581,7	477,8	322,3	313,5	of which landfilled ^b
magazynowane czasowo.....	539,1	367,1	185,8	191,5	temporarily stored
W % wytworzonych:					In % generated:
poddane odzyskowi.....	50,0	59,2	53,2	58,1	recovered
nieszkodliwione.....	40,8	34,2	44,3	38,6	treated
w tym składowane ^b	9,9	8,6	4,3	5,2	of which landfilled ^b
magazynowane czasowo.....	9,2	6,6	2,5	3,2	temporarily stored
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) w tys. t.....	44425,9	42099,3	42925,6	43470,6	Waste landfilled up to now (accumulated ^c ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t.....	192,2	116,1	61,1	108,0	Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha:					Area of storage yards in ha:
niezreklamowane (stan w końcu roku)....	651,8	621,5	621,9	606,5	non-reclaimed (end of year)
zreklamowane (w ciągu roku).....	15,0	2,4	—	—	reclaimed (during the year)

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 65. ^b Na terenach własnych zakładów i na terenach obcych. ^c Na terenach własnych zakładów.

^a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 65. ^b On own plant grounds and other land. ^c On own plant grounds.

TABL. 14 (21). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2012 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of year)	SPECIFICATION
	ogółem total	w tym poddane odzyskowi of which recove- red		
	w tys. t in thous. t			
OGÓŁEM	5971,7	3472,3	43470,6	TOTAL
w tym:				of which:
Mieszanki popiołowo-żuźłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych.....	637,2	357,1	39235,6	Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste
Mieszanki popiołów lotnych i odpadów stałych z wapieniowych metod odsiarczania gazów odlotowych...	175,8	175,5	—	Mixtures of fly ash and solid waste originating from limestone methods of desulphurisation of waste gases
Popioły lotne z węgla.....	859,9	833,9	3523,2	Coal fly ash
Żużło, popioły paleniskowe i pyły z kotłów.....	110,5	97,1	367,0	Slag, furnace ash and particulates from boilers

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 65. ^b Na terenach własnych zakładów.

^a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 65. ^b On own plant grounds.

TABL. 15 (22). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**
Stan w dniu 31 XII
LEGALLY PROTECTED AREAS POSSESSING UNIQUE ENVIRONMENTAL VALUE^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION	
	w ha in ha			w % powie- rzchni ogól- nej woje- wództwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²		
OGÓŁEM	1053608	1055243	1055439	1055515	29,7	1991	TOTAL
Parki narodowe.....	38476	38476	38476	38476	1,1	73	National parks
Rezerваты przyrody.....	17690	18203	17990	18057	0,5	34	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b	168150	168396	168748	168748	4,7	318	Landscape parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	821810	822506	822559	822570	23,1	1552	Protected landscape areas ^b
Stanowiska dokumentacyjne.....	521	522	522	522	0,0	1	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.....	5145	5316	5315	5314	0,1	10	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne.....	1817	1824	1828	1828	0,1	3	Ecological arable lands

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 66. ^b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a See general notes, item 8 on page 66. ^b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 16 (23). **KAMPINOSKI PARK NARODOWY**

Stan w dniu 31 XII

KAMPINOSKI NATIONAL PARK

As of 31 XII

LATA YEARS	Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha				
	parku narodowego national park				otuliny (strefy ochronnej) buffer zones (of the protected areas)
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	z liczby ogółem — pod ochroną ścisłą ^b of grand total number — strictly pro- tected ^b		
			razem total	w tym lasów of which forests	
2005.....	38476	28161	4636	4130	
2010.....	38476	28202	4636	4130	37757
2011.....	38476	28202	4636	4130	37757
2012.....	38476	28202	4636	4130	37757

^a Powierzchnia parku w granicach województwa. ^b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

^a Area of park in boundaries of the voivodship. ^b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 17 (24). **REZERWATY PRZYRODY^a**

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		SPECIFICATION	
		ogółem total	przeciętna 1 obiektu average of 1 establishment		
OGÓŁEM.....	2005	176	17690	101	TOTAL
	2010	181	18203	101	
	2011	181	17990	99	
	2012	184	18057	98	
Faunistyczne	23	6264	272		Fauna
Krajobrazowe.....	5	169	34		Landscape
Leśne	115	9398	82		Forest
Torfowiskowe.....	18	1293	72		Peat-bog
Florystyczne	12	314	26		Flora
Wodne	9	586	65		Water
Przyrody nieożywionej	2	34	17		Inanimate nature
Stepowe.....	—	—	x		Steppe

^a Rezerwaty częściowe, w których chronione są tylko niektóre składniki przyrody, a czynności gospodarcze są w odpowiedni sposób ograniczone.

^a Reserves partially protected in which only some forms of nature are protected and economic activity is limited.

TABL. 18 (25). **PARKI KRAJOBRAZOWE**
Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS
As of 31 XII

LATA YEARS ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SETS AND LANDSCAPE PARKS ^a	Powierzchnia ^b Area ^b			
	ogółem total	w tym of which		
		lasów forests	użytków rolnych agricultural land	wód water
	w ha in ha			
OGÓŁEM 2005	173297	96960	59062	3964
TOTAL 2010	173297	96960	59062	3964
	2011	173297	96960	59062
	2012	173297	96960	59062
Mazowiecki Zespół Parków Krajobrazowych.....	126047	68994	46339	2961
Nadbużański	74137	26778	40970	2562
Kozienicki	26234	24033	895	115
Mazowiecki.....	15710	11291	2535	80
Chojnowski.....	6796	5090	950	130
Brudzeński	3171	1802	989	75
Parki krajobrazowe niewchodzące w skład zespołów	47250	27966	12723	1003
<i>Landscape parks outside of sets</i>				
Gostynińsko-Włocławski ^c	16750	11970	3660	410
Podlaski Przełom Bugu ^c	15393	6418	5329	360
Bolimowski ^c	9877	5900	2398	18
Górznieńsko-Lidzbarski ^c	5230	3678	1337	216

^a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. ^b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków. ^c Powierzchnia parków w granicach województwa.

^a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. ^b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks. ^c Area of parks in boundaries of the voivodship.

TABL. 19 (26). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	4155	4275	4398	4272	TOTAL
w tym:					of which:
Pojedyncze drzewa	3122	3384	3482	3348	Individual trees
Grupy drzew	691	569	598	601	Tree clusters
Aleje	123	103	92	95	Alleys
Glazy narzutowe.....	192	180	185	189	Erratic boulders

TABL. 20 (27). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Ochrona środowiska.....	856907,9	1267526,6	1311203,6	984968,5	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu.....	309491,8	533152,9	434373,2	178567,1	Protection of air and climate
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	129899,6	71924,6	5750,5	17381,1	of which outlays on new fuel combustion technologies and techniques as well as the modernization of boiler and thermal energy plants
Gospodarka ściekowa i ochrona wód...	380488,5	601338,5	710534,1	666935,2	Wastewater management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych	84490,4	117168,1	114918,0	138910,8	municipal wastewater treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	258271,4	424127,9	500123,4	476772,7	sewage network discharging wastewater and precipitation water
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych.....	56197,6	75115,1	87290,4	56084,1	Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport ...	9316,3	42817,9	12924,1	19673,6	waste collection ^b and transportation
w tym selektywne zbieranie odpadów	570,2	20045,1	1219,0	3254,3	including selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	21573,9	3044,7	17111,4	12440,0	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	1053,8	9400,1	4912,9	7013,0	reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	2604,8	12079,7	—	3087,9	Protection of biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	59297,5	26203,4	53499,4	55603,2	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	232624,9	597478,4	299913,6	267909,5	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	154731,0	320620,8	183490,5	149686,5	Water intakes and pipe systems
Stacje uzdatniania wody	57502,2	235905,4	59052,8	64731,8	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne.....	689,6	4865,9	5484,7	3505,1	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków...	3860,2	11073,0	16153,2	12680,3	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp.....	15841,9	25013,3	35732,4	37305,8	Flood embankments and pump stations

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. ^b Przemysłowych i komunalnych.

^a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 21 (28). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/yr:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/yr:
pyłowych.....	134	30	279	830	particulates
gazowych	—	704	125120	9827	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	503,5	829,2	702,7	671,7	wastewater
wody opadowe	28,9	59,3	62,4	61,5	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	19	7	11	17	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	15	7	11	16	of which municipal
mechaniczne	8	2	—	1	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych) ..	10	5	10	16	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a ..	1	—	1	—	with increased biogene removal ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	16753	31027	8266	12730	capacity of treatment plants in m ³ /24 h
w tym oczyszczalni komunalnych	14807	30258	4373	6730	of which municipal
mechanicznych.....	9127	888	—	6000	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych) ..	6076	20939	7633	6730	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a ..	1550	9200 ^b	633	—	with increased biogene removal ^a
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					Farmstead treatment facilities (homestead):
obiekty	225	2586	4207	1616	facilities
przepustowość w m ³ /d	215	4936	4723	2520	capacity in m ³ /24 h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	3	—	2	7	facilities
przepustowość w m ³ /d	2880	—	135	480	capacity in m ³ /24 h
Gospodarka odpadami					Wastes management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Waste treatment plants:
obiekty	—	—	—	1	facilities
wydajność w t/yr	—	—	—	10950	capacity in t/yr
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	1	—	—	—	facilities
powierzchnia w ha	4,4	—	—	—	area in ha
wydajność w t/yr	43000	—	—	—	capacity in t/yr
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^a w t/yr.....	597	2429	100	—	Capacity of waste utilization systems ^c in t/yr
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^d w m ³ /d.....	12137	25316	9631	3758	Capacity of water intakes ^d in m ³ /24 h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	36170	16443	12970	22000	Water treatment in m ³ /24 h
Sieć wodociągowa w km	1330,8	879,9	911,9	451,0	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych w m ³	26000	—	6500	167900	Capacity of water reservoirs in m ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	16,8	0,2	49,3	43,8	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km.....	2,9	—	17,9	23,9	Flood embankments in km

a W tym chemiczne. b Dotyczy modernizacji istniejących obiektów. c Z wyłączeniem odpadów komunalnych. d Bez ujęć w energetyce zawodowej.
a Of which chemical. b Refers to modernization of existing facilities. c Excluding municipal waste. d Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 22 (29). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION	
	w tys. zł in thous. zł					w odsetkach in percent
OGÓŁEM	284229,1	216234,0	186500,1	252834,5	100,0	TOTAL
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	72913,8	42476,9	23653,7	43079,0	17,0	Protection of air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	174916,2	141679,9	154857,6	167691,9	66,3	Wastewater management and protection of water
Gospodarka odpadami	7371,1	11876,7	5377,5	13791,7	5,5	Waste management
Pozostałe	29027,9	20200,4	2611,3	28271,9	11,2	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 23 (30). **WPLYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Opłaty za korzystanie ze środowiska ...	145368,7	231406,4	260207,6	209760,5	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	52015,3	56208,4	56185,0	61284,9	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	80881,0	102331,1	143993,6	106898,1	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	12472,4	72866,9	60028,9	41577,5	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	11362,2	529,2	1045,2	6103,1	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	11217,8	76,1	188,5	5162,3	Norms of discharging wastewater into water or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	69,8	9,5	21,6	12,2	Permissible emission of air pollutants

Źródło: w zakresie opłat — dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar — dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

Source: with regard to fees — data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines — data of the Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz.U. Nr 96, poz. 603 z późn. zm.) wprowadzono zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2012, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 21 XI 2010 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (Dz.U. Nr 82, poz. 537).

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych.

Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
 - a) instytucje naczelne i centralne (np. Kancelarie: Sejmu, Senatu oraz Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - b) terenowe organy rządowej administracji niespolonej (np. izby i urzędy skarbowe, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, urzędy celne, regionalne izby obrachunkowe, gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);
- 2) terenowe organy rządowej administracji zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochro-

CHAPTER III

ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 (based on the act dated 24 VII 1998, Journal of Laws No. 96, item 603 with later amendments) a fundamental three-tier administrative division of the country was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

3. The demographic and occupational characteristic of councillors in local self-government entities is based on reporting results for 2012, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 21 XI 2010 elections.

The grouping of councillors of organs of local self-government entities by groups of occupations is made on the basis of the classification of occupations and specialties for needs of labour market introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (Journal of Laws No. 82, item 537).

4. Information presented concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local self-government administration and self-government appeal councils.

State administration comprises:

- 1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign agencies:
 - a) principle and central institutions (e.g., Chancelleries of the Sejm, the Senate, and the President, ministries, central offices),
 - b) territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, customs offices, regional chambers of audit, auxiliary units of budgetary entities);
- 2) territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant

ny środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);

- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencja Rezerw Materiałowych, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
 - a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
 - b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, inspekcje weterynaryjne, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

5. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej podano bez jednostek służb zagranicznych.

protection and seed production as well as monument preservation offices and schools superintendent's offices);

- 3) *some state agencies (e.g. the Material Reserves Agency, the Polish Agency for Enterprise Development, and since 2009, the agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary units of the state administration with regional branches.*

Local self-government administration comprises:

- 1) *gminas and cities with powiat status:*
 - a) *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 road boards),*
 - b) *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 road boards);*
- 2) *powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, veterinary inspectorates, public road boards);*
- 3) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship self-government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 road boards).*

Self-government appeal councils are bodies competent for examining, *inter alia*, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of entities of territorial self-government.

5. *Data concerning average wages and salaries in the state administration are presented excluding foreign service institutions.*

TABL. 1 (31). **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA**

Stan w dniu 31 XII
ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Powiaty	37	37	37	37	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	5	5	5	5	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	314	314	314	314	<i>Gminas</i>
miejskie	35	35	35	35	<i>urban</i>
wiejskie	229	229	229	229	<i>rural</i>
miejsko-wiejskie	50	50	50	50	<i>urban-rural</i>
Miasta	85	85	85	85	<i>Towns</i>
Jednostki pomocnicze ^a	18	18	18	18	<i>Auxiliary entities ^a</i>
Miejscowości wiejskie	8720	8741	8554	8549	<i>Rural localities</i>
Solectwa	7319	7319	7321	7321	<i>Village administrator's offices</i>

^a Dzielnice m.st. Warszawy.
^a Capital City Warszawa districts.

TABL. 2 (32). **GMINY W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII
GMINAS IN 2012
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni ^a Area ^a							300,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		5,0— —19,9	20,0— —49,9	50,0— —99,9	100,0— —149,9	150,0— —199,9	200,0— —249,9	250,0— —299,9	
OGÓŁEM..... TOTAL	314^b	17	19	87	134	39	12	4	2
Poniżej 2500	4	—	1	2	1	—	—	—	—
<i>Below</i>									
2500— 4999	85	3	1	31	47	3	—	—	—
5000— 7499	83	—	—	22	42	17	2	—	—
7500— 9999	44	—	—	7	21	12	4	—	—
10000— 14999	40	1	1	14	13	4	3	3	1
15000— 19999	22	5	5	4	3	2	2	1	—
20000— 39999	23	5	7	5	4	1	1	—	—
40000— 99999	10	3	4	1	2	—	—	—	—
100000—199999	1	—	—	1	—	—	—	—	—
200000 i więcej	2	—	—	—	1	—	—	—	1
<i>and more</i>									

^a Nie wystąpiły gminy o powierzchni poniżej 5,0 km². ^b W tym 5 gmin mających również status miasta na prawach powiatu, które podano w tabl. 3 na str. 86.

Źródło: w zakresie powierzchni — dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Gminas with area below 5,0 km² were not appear. ^b Of which 5 gminas that are also cities with powiat status, which are given in the table 3 on page 86.

Source: in regard to area — data Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 3 (33). POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2012

As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area							2000,0 km ² i więcej and more
		poniżej below 50,0 km ²	50,0— —99,9	100,0— —299,9	300,0— —499,9	500,0— —999,9	1000,0— —1499,9	1500,0— —1999,9	
OGÓŁEM..... TOTAL	42	2	1	2	3	19	11	3	1
Poniżej 50000..... Below	9	—	—	—	1	7	1	—	—
50000—74999.....	10	1	—	—	—	4	5	—	—
75000—99999.....	10	1	—	—	1	3	3	1	1
100000—149999.....	7	—	1	—	1	2	2	1	—
150000—199999.....	3	—	—	1	—	1	—	1	—
200000 i więcej..... and more	3	—	—	1	—	2	—	—	—

Źródło: w zakresie powierzchni — dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: in regard to area — data Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 4 (34). RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2012

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of					SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu ^b city councils in cities with powiat status ^b	rad dzielnic m.st. Warszawy the Capital City Warszawa district councils	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	
OGÓŁEM TOTAL						
OGÓŁEM.....	4799	159	408	741	51	TOTAL
W tym kobiety.....	1254	43	170	148	20	Of which women
WEDŁUG WIEKU BY AGE						
18—29 lat.....	191	6	49	12	3	18—29 years
30—39.....	785	35	116	88	9	30—39
40—49.....	1358	43	69	135	13	40—49
50—59.....	1659	49	86	334	15	50—59
60 lat i więcej.....	806	26	88	172	11	60 and more
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL						
Wyższe.....	1502	138	331	562	49	Tertiary
Policealne i średnie.....	1893	18	69	159	2	Post-secondary and secondary
Zasadnicze zawodowe.....	1224	3	6	20	—	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe.....	180	—	2	—	—	Lower secondary and primary

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. ^b Bez radnych rad dzielnic m.st. Warszawy.^a Excluding city councils councillors in cities with powiat status. ^b Excluding councillors of the Capital City Warszawa district councils.

TABL. 4 (34). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2012 R. (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2012 (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of					SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu ^b <i>city councils in cities with powiat status^b</i>	rad dzielnic m.st. Warszawy <i>the Capital City Warszawa district councils</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku wojewódz- kiego <i>voivodship regional council</i>	
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW ^c BY OCCUPATIONAL GROUPS ^c						
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędni- cy i kierownicy	300	42	61	289	25	Managers
Specjaliści	809	89	213	245	24	Professionals
Technicy i inny średni perso- nel	462	8	30	42	—	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	344	10	46	55	—	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy	512	2	12	24	—	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1648	—	—	71	2	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	262	—	2	1	—	Craft and related trades work- ers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	185	1	2	1	—	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy przy pracach pro- stych	92	—	—	3	—	Elementary occupations
Sily zbrojne	31	—	10	2	—	Armed forces occupations

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. ^b Bez radnych rad dzielnic m.st. Warszawy. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 83; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będącymi bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

^a Excluding city councils councillors in cities with powiat status. ^b Excluding councillors of the Capital City Warszawa district councils. ^c See general notes, item 3 on page 83; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 (35). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	przeciętne zatrudnienie average employment				przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^a w zł average monthly gross wages and salaries ^a in zł				
OGÓŁEM	75799	102732	101143	101143	3864,94	5038,04	5174,48	5231,16	TOTAL
w tym:									of which:
Administracja państwowa ...	49366 ^b	68318 ^c	67366 ^d	67307 ^e	4248,81	5406,50	5505,18	5566,99	State administration
Administracja samorządu terytorialnego	26316	34273	33638	33697	3179,44	4326,98	4531,20	4579,04	Local self-government administration
gminy i miasta na pra- wach powiatu	20291	25112	24074	24094	3350,17	4429,32	4628,15	4771,59	gminas and cities with powiat status
powiaty	5138	6541	6756	6700	2349,37	3550,50	3740,96	3792,02	powiats
województwo	887	2620	2808	2903	4082,85	5285,32	5602,08	4795,86	voivodship

^a Patrz uwagi ogólne do rozdziału „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 165. ^{b—e} W tym zatrudnieni w instytucjach naczelnych i centralnych oraz jednostkach służby zagranicznej stanowią: ^b — 53,9%, ^c — 43,5%, ^d — 42,4%, ^e — 42,2%.

^a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 165. ^{b—e} Of which employment in principle and central institutions and foreign service institutions constitute: ^b — 53,9%, ^c — 43,5%, ^d — 42,4%, ^e — 42,2%.

DZIAŁ IV

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W dziale prezentuje się dane z zakresu działania Policji, prokuratury, sądownictwa i straży pożarnej.

2. Dane o przestępstwach stwierdzonych oraz o skazanych przez sądy podano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r., obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz.U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.), Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765 z późn. zm.) lub innych ustaw szczególnych.

3. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo — zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. — jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym — jest to przestępstwo skarbowe.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego jest to **przestępstwo wykryte**.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

4. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

5. Organizacja **sądów powszechnych** określona jest w ustawie z dnia 27 VII 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 427). W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe. W dniu 31 XII 2012 r. w województwie mazowieckim działało 6 sądów okręgowych i 39 sądów rejonowych.

6. **Sądy apelacyjne** rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych, objętych obszarem jego właściwości.

Sądy okręgowe rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji — odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

CHAPTER IV

PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. The chapter presents data concerning the activity of the Police, prosecutor's office, the courts of law and the fire service.

2. Data concerning ascertained crimes as well as adults convicted are given according to the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553 with later amendments), the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, unified text: Journal of Laws 2007 No. 111, item 765 with later amendments) or other specific laws.

3. An **ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997 crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code — is a fiscal offence.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which at least one suspect was found is a **detected crime**.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information systems.

4. The **rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

5. The organization of **common courts** is defined in the Law on Common Courts, dated 27 VII 2001 (unified text: Journal of Laws 2013 item 427). Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts. On 31 XII 2012, in mazowieckie voivodship were 6 regional courts and 39 district courts.

6. **Appeal courts** consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts within its jurisdiction.

Regional courts consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.

7. Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

8. Sprawą załatwioną jest sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Zgodnie ze zmianami w zasadach rejestracji spraw w sądach powszechnych, wprowadzonymi zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 XII 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz.Urz. Ministra Sprawiedliwości Nr 5, poz. 22 z późn. zm.), sprawy zawieszane nie są oznaczone (zakreślone) jako załatwione w sposób formalny.

9. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178 z późn. zm.).

Sprawy rodzinne rozpoznawane są przez sądy rodzinne, które działają jako wydziały rodzinne i nieletnich w sądach rejonowych, z wyjątkiem niektórych spraw, np. o rozwód i separację rozpoznawanych przez wydziały cywilne sądów okręgowych na podstawie ustawy z dnia 27 VII 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych.

10. Dorośli skazani są to osoby, które zostały skazane za przestępstwo popełnione w wieku co najmniej 17 lat.

11. Krajowy Rejestr Sądowy prowadzony jest przez sądy rejonowe (sądy gospodarcze) na podstawie ustawy z dnia 20 VIII 1997 r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1186 z późn. zm.) i przepisów wykonawczych.

W województwie mazowieckim Krajowy Rejestr Sądowy prowadzony jest przez Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie.

7. Incoming cases are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.

8. A resolved case is a case with regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority. A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

According to changes to the rules of registering cases in common courts, introduced by the decree of the Minister of Justice, dated 12 XII 2003 on organization and scope of activities of court secretariats and other departments of court administration (Official Gazette of the Minister of Justice No. 5, item 22 with later amendments) cases suspended are no marked as formally finished.

9. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and guardianship law;
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
 - a) prevention and counteraction the demoralization of persons under the age of 18,
 - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13—16,
 - c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
- 4) compulsory treatment of drug addicts;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (unified text: Journal of Laws 2010 No. 33, item 178 with later amendments).

Family cases are heard by family courts which act as family and juvenile departments in district courts, with the exception of some cases (e.g., divorce and separation), which have been transferred to civilian regional courts on the basis of the Law on Common Courts, dated 27 VII 2001.

10. Adults convicts are persons who have been sentenced for committed crime aged 17 or more.

11. National Judicial Register is conducted by regional courts (commercial courts) on the basis of law dated 20 VIII 1997 (unified text: Journal of Laws 2007 No. 168, item 1186 with later amendments) and implementing regulations.

In mazowieckie voivodship National Judicial Register is conducted by Regional Court for Capital City Warszawa in Warszawa.

12. Dane o działalności Państwowej Straży Pożarnej podano zgodnie z odpowiednim rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczególnych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego z dnia 29 XII 1999 r. (Dz.U. Nr 111, poz. 1311) i z dnia 18 II 2011 r. (Dz.U. Nr 46, poz. 239).

13. Pożary są to niekontrolowane procesy palenia, w miejscu do tego nieprzeznaczonym.

Miejscowe zagrożenia są to inne niż pożar zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, a stwarzające zagrożenie dla życia, środowiska lub mienia.

Alarmy fałszywe są to wezwania do zdarzeń, które faktycznie nie miały miejsca lub zaistniały, lecz nie wymagały podjęcia działań ratowniczych.

12. *Data concerning activity of the State Fire Service are given according to the respective decree of the Minister of the Interior and Administration on rules of organization of national system of rescue and fire extinguishing dated 29 XII 1999 (Journal of Laws No. 111, item 1311) and dated 18 II 2011 (Journal of Laws No. 46, item 239).*

13. Fires are out-of-control burning process in places not suitable for this.

Local threats are events different from fires being a result of civilization development and law of nature, creating threat to live, environment and property.

False alarms are calls for incidents which actually have not occurred or have occurred but rescue action was not needed.

TABL. 1 (36). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH
 ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	205990	140040	142551	142841	T O T A L
w tym w miastach.....	163011	108714	107839	106780	of which urban areas
w tym:					of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu — art. 148—162 kk	3844	3483	3512	3154	Against life and health — Art. 148—162 Criminal Code
w tym:					of which:
Zabójstwo — art. 148 kk	154	106	100	90	Homicide — Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu — art. 156 i 157 kk.....	1660	1607	1563	1352	Damage to health — Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójce lub pobiciu — art. 158 i 159 kk	1773	1455	1518	1394	Participation in violence or assault — Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji — art. 163—180 kk	31248	19864	21364	20563	Against public safety and safety in transport — Art. 163—180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego — art. 178a § 1 i 2 kk.....	28192	17644	19248	17094	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant — Art. 178a § 1 and 2 Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania — art. 189—196 kk.....	5252	3680	3541	3667	Against freedom, freedom of conscience and religion — Art. 189—196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności — art. 197—205 kk.....	533	608	488	489	Against sexual freedom and morals — Art. 197—205 Criminal Code
W tym zgwałcenie — art. 197 kk	218	201	218	221	Of which rape — Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece — art. 206—211 kk	4947	4943	4700	4239	Against the family and guardianship — Art. 206—211 Criminal Code
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną — art. 207 kk.....	3224	2475	2368	2240	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person — Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej — art. 212—217 kk	1905	574	464	365	Against good name and personal integrity — Art. 212—217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego — art. 222—231 kk^a.....	4588	4510	4974	4193	Against the activities of state institutions and local self-government — Art. 222—231 Criminal Code^a
w tym:					of which:
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego — art. 222 i 223 kk.....	755	774	1013	910	Battery or active assault on a public official — Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych — art. 224 kk	942	727	673	489	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local self-government or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties — Art. 224 Criminal Code

^a Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

^a Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”.

TABL. 1 (36). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego — art. 222—231 kk^a (dok.)					Against the activities of state institutions and local self-government — Art. 222—231 Criminal Code^a (cont.)
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP — art. 226 kk	1810	1955	1888	1730	<i>Insulting a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland — Art. 226 Criminal Code</i>
Przestępstwa korupcyjne — art. 228—231, 250a, 296a i 296b kk	1038	1035	1381	1065	<i>Corruption — Art. 228—231, 250a, 296a and 296b Criminal Code</i>
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości — art. 232—247 kk	3373	3704	3452	3438	Against the judiciary — Art. 232—247 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu — art. 252—264 kk	789	1133	748	1321	Against public order — Art. 252—264 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów — art. 270—277 kk	9361	4916	4585	4747	Against the reliability of documents — Art. 270—277 Criminal Code
Przeciwko mieniu — art. 278—295 kk...	124813	78861	80651	81127	Against property — Art. 278—295 Criminal Code
w tym:					<i>of which:</i>
Kradzież rzeczy — art. 278 kk	56449	34284	34763	36220	<i>Property theft — Art. 278 Criminal Code</i>
w tym kradzież samochodu	11163	3309	3196	3080	<i>of which automobile theft</i>
Krótkotwały zabór pojazdu — art. 289 kk	926	398	415	408	<i>Willful short-term theft of automobile — Art. 289 Criminal Code</i>
Kradzież z włamaniem — art. 279 kk	31591	16626	16450	16490	<i>Burglary — Art. 279 Criminal Code</i>
Rozbój — art. 280 kk	6844	2366	2134	1948	<i>Robbery — Art. 280 Criminal Code</i>
Kradzież rozbójnicza — art. 281 kk	266	154	134	125	<i>Theft with assault — Art. 281 Criminal Code</i>
Wymuszenie rozbójnicze — art. 282 kk ...	878	994	995	912	<i>Criminal coercion — Art. 282 Criminal Code</i>
Oszustwo — art. 286 i 287 kk	9320	7182	9141	9034	<i>Fraud — Art. 286 and 287 Criminal Code</i>
Przeciwko obrotowi gospodarczemu — art. 296—309 kk^b	1079	1194	964	907	Against economic activity — Art. 296—309 Criminal Code^b
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi — art. 310—315 kk	2104	1200	1181	1403	Against money and securities trading — Art. 310—315 Criminal Code
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					Crimes by specific laws:
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 r., poz. 1356)	403	127	98	88	<i>On Sobriety and Alcohol Education (unified text: Journal of Laws 2012, item 1356)</i>
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późn. zm.)	1637	439	564	1004	<i>On Copyright and Related Laws (unified text: Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)</i>
O przeciwdziałaniu narkomanii — ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198 z późn. zm.) i z dnia 29 VII 2005 r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 r., poz. 124)	7851	8348	8699	8402	<i>On Counteracting Drug Addiction — laws dated 24 IV 1997 (unified text: Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (unified text: Journal of Laws 2012, item 124)</i>
Przestępstwa skarbowe — kks	172	145	194	291	Fiscal offences — Penal Fiscal Code
W tym akcyza	66	103	105	146	<i>Of which excise</i>

^a Notka patrz na str. 91. ^b Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a See notefoot on page 91. ^b Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2 (37). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % in %				
OGÓŁEM	50,4	59,9	61,1	60,4	TOTAL
w tym przestępstw ^a :					of which of crimes ^a :
Przeciwko życiu i zdrowiu.....	81,0	85,9	87,2	84,7	Against life and health
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	99,1	98,8	98,9	99,2	Against public safety and safety in transport
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	90,1	90,4	90,3	89,6	Against freedom, freedom of conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	88,2	86,3	81,4	85,5	Against sexual freedom and morals
Przeciwko rodzinie i opiece	100,0	100,0	100,0	100,0	Against the family and guardianship
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej....	99,4	94,4	88,4	84,9	Against good name and personal integrity
Przeciwko mieniu.....	24,7	34,7	37,4	37,4	Against property

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 91.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a See Criminal Code articles table 1 on page 91.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (38). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE — sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS — courts of first instance					
OGÓŁEM	1151990	1672295	1556672	1624496	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia.....	75138	66419	62668	63184	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	69856	84636	87320	85967	Concerning petty offences with motions for punishment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	103641	155037	149694	152195	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne	599672	1028663	896320	926115	Civil
w tym wieczysto-księgowe ^b	320611	471675	472357	467450	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne	118860	137089	143075	149084	Family
Z zakresu prawa pracy	31058	14621	14891	15345	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	4595	1964	2271	2525	Related to social security law
Gospodarcze ^c	51499	64616	72480	80030	Commercial law ^c

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases.

TABL. 3 (38). WPLYW SPRAW DO SĄDÓW Powszechnych (dok.)
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
SĄDY OKRĘGOWE — sądy pierwszej instancji i odwoławcze REGIONAL COURTS — courts of first instance and appeal					
O G Ó Ł E M	128557	142248	132996	156351	TOTAL
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia.....	1389	1571	1653	1740	<i>Criminal with bills of indictment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	40723	45647	46839	51645	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne ^{cd}	55949	49292	54505	51055	<i>Civil^{cd}</i>
Z zakresu prawa pracy.....	4275	2987	2608	2919	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych.....	12517	25047	12737	17062	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze.....	9744	7792	8011	11378	<i>Commercial law</i>
W Sądzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów ^e	517	4538	6524	14449	<i>In Competition and Consumer Protection Court^e</i>
W Sądzie Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych ^e	17	72	119	145	<i>In Community Trademark and Design Court^e</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód). ^e Sąd ten rozpatruje sprawy z terenu całego kraju.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i.a., divorce). ^e This court consider cases from all over Poland.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4 (39). DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA
ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED
BY PUBLIC ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	67671	54177	55031	52878	TOTAL
w tym mężczyźni.....	62675	49529	50258	48302	<i>of which men</i>
w tym za przestępstwa ^a :					<i>of which for crimes^a:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	5553	5913	6430	5203	Against life and health
w tym:					<i>of which:</i>
Zabójstwo.....	83	73	63	82	<i>Homicide</i>
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu.....	2736	2169	2242	1971	<i>Damage to health, participation in violence or assault</i>
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	24898	16543	17898	17229	Against safety in transport
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego.....	22965	15132	16654	14351	<i>Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obywatelności	1749	1386	1202	1142	Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals
W tym zgwałcenie.....	171	90	88	81	<i>Of which rape</i>
Przeciwko rodzinie i opiece	3754	3615	3605	3059	Against the family and guardianship
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną.....	2068	1537	1544	1452	<i>Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person</i>
Przeciwko mieniu	20568	16134	16233	16545	Against property
w tym:					<i>of which:</i>
Kradzież rzeczy.....	5307	5341	5744	5953	<i>Property theft</i>
Kradzież z włamaniem.....	3105	1758	1961	2016	<i>Burglary</i>
Rozbój.....	1981	1132	945	1034	<i>Robbery</i>

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 91.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a See Criminal Code articles table 1 on page 91.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (40). **ZALATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	47554	48596	48649	45442	T O T A L
O rozwód.....	10537	12395	12458	12722	By divorce
O separację.....	1930	879	828	679	By separation
O alimenty.....	12994	14325	14685	14259	By alimony
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:					Concerning juveniles ^a in investigation proceedings:
w związku z demoralizacją.....	4923	4285	4192	4303	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi.....	9417	9042	8720	7923	involving punishable acts
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :					Concerning juveniles ^a at session or hearing ^b :
w związku z demoralizacją.....	2682	2626	2909	2672	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi.....	5071	5044	4857	2884	involving punishable acts

a Dane dotyczą osób. *b* Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Data relate to persons. *b* Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (41). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES IN THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe.....	124	42	27	22	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne.....	10	7	7	7	Foreign enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^a	48	52	51	55	Professional organizations of farmers ^a
Spółdzielnie.....	1753	1789	1788	1789	Cooperatives
Spółki jawne.....	4473	6048	6172	6317	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	32083	53652	59162	66619	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^b					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^b
Stowarzyszenia ^c	5732	8173	8733	9057	Associations ^c
Związki zawodowe.....	623	781	817	823	Trade unions
Izby gospodarcze.....	119	143	146	146	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem.....	3509	26106	32107	39728	Total debtors

a Prowadzące działalność gospodarczą. *b* Do 2011 r. — Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. *c* Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Conducting economic activity. *b* Until 2011 — Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities. *c* Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also included other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 7 (42). ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ^a
REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE SERVICE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Liczba zdarzeń (akcji ratowniczych)					Number of events (rescue operations)
Pożary.....	31496	17171	20658	26038	Fires
małe.....	28940	16436	19539	23895	small
średnie.....	2497	709	1090	2105	middle
duże.....	53	21	19	31	big
bardzo duże.....	6	5	10	7	very big
w tym:					of which:
obiektów użyteczności publicznej.....	434	379	345	362	general purpose public buildings
obiektów mieszkalnych.....	4261	4046	4065	3968	residential buildings
obiektów produkcyjnych i magazynowych.....	440	377	477	396	manufacturing and warehouse facilities
w rolnictwie ^b	8570	2796	4000	8212	in agriculture ^b
lasów.....	3540	1044	1491	2001	forests
Miejscowe zagrożenia.....	25797	41940	37843	27383	Local threats
małe.....	17544	30106	25244	6197	small
lokalne.....	8123	11771	12550	21110	local
średnie.....	124	51	42	74	middle
duże.....	6	11	7	2	big
gigantyczne lub klęska żywiołowa.....	—	1	—	—	gigantic or natural disaster
w tym spowodowane przez:					of which caused by:
katastrofy naturalne.....	6119	17248 ^c	12563 ^d	4590	natural catastrophes
awarie techniczne ^e	589	1248	1325	1202	technical failures ^e
środki transportu ^f	5469	7208	6217	5535	transport equipment ^f
Wyjazdy do fałszywych alarmów.....	2952	4280	3546	3097	False alarms
złośliwych.....	530	283	257	215	malicious
w dobrej wierze.....	1950	2386	2083	1927	in good faith
z instalacji wykrywania.....	472	1611	1206	955	from detection installation
Ratownicy biorący udział w akcjach ratowniczych					Rescue personnel participating in rescue operations
Pożary.....	232784	132891	162360	216248	Fires
w tym:					of which:
Państwowa Straż Pożarna.....	111666	72720	86977	92803	State Fire Service
ochotnicze straże pożarne.....	119904	59570	74696	123445	volunteer fire services
Miejscowe zagrożenia.....	132963	251060	217202	159065	Local threats
w tym:					of which:
Państwowa Straż Pożarna.....	89035	122762	104755	95645	State Fire Service
ochotnicze straże pożarne.....	42515	126680	111237	63420	volunteer fire services
Wypadki z ludźmi	5009	5818	5337	4776	Casualties
ofiary śmiertelne.....	592	580	599	503	fatalities
w tym ratownicy.....	—	—	1	—	of which rescue personnel
ranni i poparzeni.....	4417	5238	4738	4273	injured and burn victims
w tym ratownicy.....	64	70	76	59	of which rescue personnel
W tym przy pożarach.....	435	466	492	504	Of which during fires
ofiary śmiertelne.....	86	82	86	84	fatalities
w tym ratownicy.....	—	—	1	—	of which rescue personnel
ranni i poparzeni.....	349	384	406	420	injured and burn victims
w tym ratownicy.....	46	42	39	43	of which rescue personnel

^a Łącznie z działalnością innych jednostek ochrony przeciwpożarowej (m.in. ochotniczych i zakładowych straży pożarnych, zakładowych i terenowych służb ratowniczych). ^b, ^e Dotyczy głównie: ^b — budynków inwentarskich i gospodarczych, maszyn rolniczych, upraw, ^e — chemicznych, budowlanych, ekologicznych, radiologicznych, infrastruktury komunalnej. ^c, ^d W tym spowodowane przez opady deszczu: ^c — 6689, ^d — 6057. ^f Wypadki w komunikacji: drogowej, kolejowej, lotniczej.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2012 r. działało 1940 jednostek ochotniczych straży pożarnych, w których zarejestrowanych było 62332 członków czynnych.

Ź r ó ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie.

^a Including activity of other fire protection entities (among others volunteer and company fire services, company and local rescue services). ^b, ^e Primarily involve: ^b — livestock and farm buildings, agricultural machinery, crops, ^e — chemical, building, environmental, radiological, municipal infrastructure. ^c, ^d Of which caused by rainfall: ^c — 6689, ^d — 6057. ^f Transportation accidents: road, rail, air.

^{N o t e}. As of 31 XII 2012, there were 1940 units of volunteer fire services operating with 62332 registered active members.

^{S o u r c e}: data of the Voivodship Headquarters of the State Fire Service in Warszawa.

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2012 R.

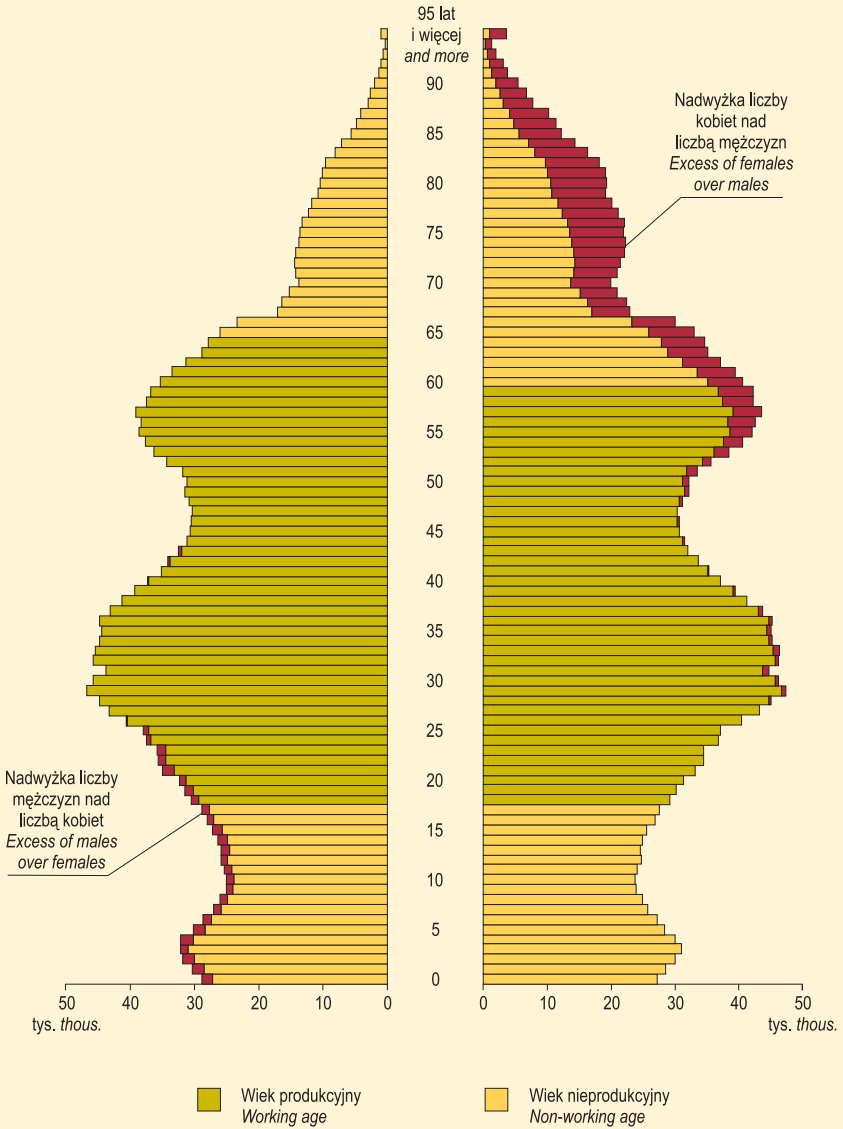
Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE IN 2012

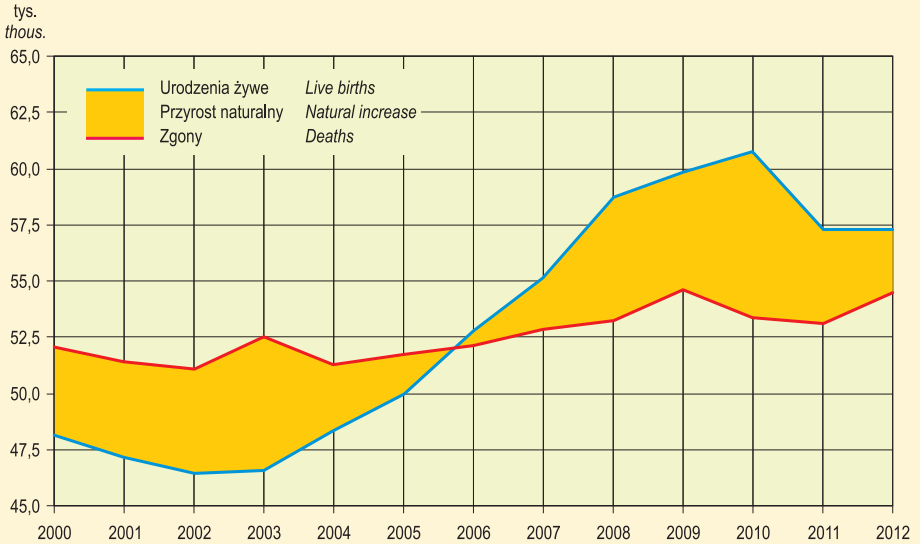
As of 31 XII

MĘŻCZYŹNI
MALES

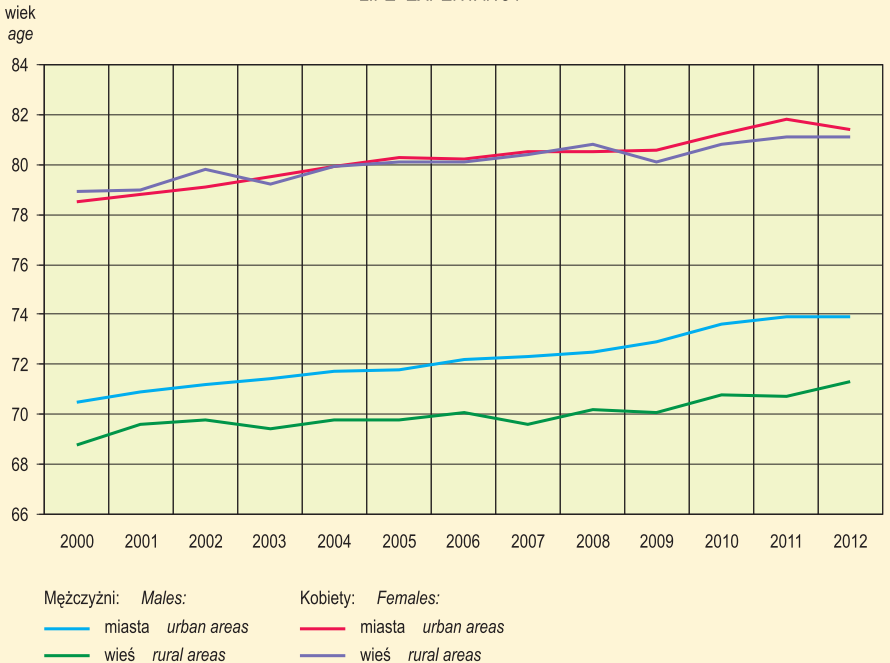
KOBIETY
FEMALES

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI VITAL STATISTICS

PRZECIĘTNE TRWANIE ŻYCIA LIFE EXPECTANCY

DZIAŁ V

LUDNOŚĆ. WYZNANIA RELIGIJNE

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
 - 1) wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 20 V 2002 r. i z 31 III 2011 r. Niektóre wyniki spisu 2011 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika;
 - 2) bilansów stanu i struktury **ludności faktycznie zamieszkałej** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (z wyjątkiem danych dla lat 1999—2001 oraz 2010 r. — patrz ust. 2) przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgoni) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. — ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;
 - 3) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych — o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL — Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
 - 4) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego — o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 5) sprawozdawczości sądów okręgowych — o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.
2. **Dane o ludności** (według stanu w dniu 30 VI i 31 XII) oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano — jeśli nie zaznaczono inaczej — przyjmując jako bazę wyjściową:
 - dla lat 1999—2009 — wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, z tym że dla lat 1999 (stan w dniu 31 XII) i 2000—2002 według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r.;
 - od 2010 r. — wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.
3. Przez **ludność w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18—64 lata, dla kobiet — 18—59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku

CHAPTER V

POPULATION. RELIGIOUS DENOMINATIONS

General notes

1. Chapter tables were compiled on the basis of:
 - 1) the results of the Population and Housing Census as of 20 V 2002 and 31 III 2011. Some of the results of the census 2011 have been changed in relation to the results published in the previous edition of the Yearbook;
 - 2) the balances of the size and structure of the **population actually living** in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census (with the exception of data for 1999—2001 and 2010 — see item 2), taking into account:
 - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - b) the difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months (until 2005 for a period of more than 2 months) in a gmina and the number of people temporarily absent, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people actually living in the gmina;
 - 3) the registers of the Ministry of Interior on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register — Common Electronic System of Population Register);
 - 4) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
 - 5) documentation of regional courts — regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.
2. **Data about population** (as of 30 VI and 31 XII) as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) were compiled — unless otherwise stated — on the basis:
 - for 1999—2009 — of the results of the Population and Housing Census 2002, for 1999 (as of 31 XII) and 2000—2002 by the administrative division valid as of 31 XII 2002;
 - since 2010 — of the results of the Population and Housing Census 2011, for 2010 by the administrative division valid as of 31 XII 2011.
3. The **working age population** refers to males, aged 18—64, and females, aged 18—59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18—44) and **non-mobility** (i.e.

mobilnym, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni — 45–64 lata, kobiety — 45–59 lat. Przez ludność w wieku **nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku **przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku **poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni — 65 lat i więcej, kobiety — 60 lat i więcej.

4. **Mediana wieku** (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

5. **Stan cywilny faktyczny** osób został określony w odróżnieniu na podstawie stanu cywilnego prawnego oraz charakteru związku w jakim żyje dana osoba, tj. w oparciu o informacje dotyczące relacji z głową gospodarstwa domowego, oraz wzajemnych powiązań między osobami spisanymi.

Ustalono następujące kategorie faktycznego stanu cywilnego:

- kawaler, panna,
- żonaty, zamężna — w świetle prawa świeckiego lub kanonicznego i pozostający w faktycznym małżeństwie,
- partner, partnerka (prowadzący wspólne gospodarstwo domowe — bez względu na ich stan cywilny prawny),
- wdowiec, wdowa,
- rozwiedziony, rozwiedziona,
- separowany, separowana — dotyczy osób:
 - pozostających w separacji prawnej i nietworzących związków partnerskich z innymi osobami,
 - o stanie cywilnym prawnym żonaty, zamężna — niepozostających w związku małżeńskim i nietworzących związków partnerskich z innymi osobami.

6. **Poziom wykształcenia** ludności określa najwyższy ukończony poziom kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie i formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa. Podstawą zaliczania wykształcenia do określonego poziomu było uzyskanie świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły.

Badaniem poziomu wykształcenia objęto osoby w wieku 13 lat i więcej.

Zastosowano następującą klasyfikację poziomu wykształcenia: wyższe, policealne, średnie (zawodowe i ogólnokształcące), zasadnicze zawodowe, gimnazjalne, podstawowe, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego.

7. **Narodowość (przynależność narodowa lub etniczna)** jest deklaracyjną, opartą na subiektywnym odczuciu, indywidualną cechą każdego człowieka, wyrażającą jego związek emocjonalny, kulturowy lub wynikający z pochodzenia rodziców, z określonym narodem lub wspólnotą etniczną. W spisie ludności w 2011 r. po raz pierwszy umożliwiono wyrażanie złożonych tożsamości narodowo-etnicznych.

8. Podziału ludności **według głównego źródła utrzymania** dokonano na podstawie kryterium wyłącznego lub głównego źródła dochodów uzyskiwanego w ciągu roku (12 miesięcy) poprzedzającego moment spisu (tj. dla 2002 r. — 20 V, a dla 2011 r. — 31 III) i było ono ustalane niezależnie od stanu aktywności ekonomicznej tych osób w momencie spisów.

45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

4. **Median age of population** is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.

5. **De facto marital status** of persons has been defined as a derivative, based on the: legal marital status, relationships character the given person lives in, i.e. on the basis information in the relations with the head of the household and mutual connection between the surveyed persons.

The following categories of de facto marital status has been defined:

- single,
- married — in the light of secular or canon law and in actual status of marriage,
- cohabitant (living in the same household — irrespectively of their legal marital status),
- widowed,
- divorced,
- separated — it is related to persons:
 - remaining in a legal separation and not creating cohabitations with other persons,
 - legally married but not creating a marriage or cohabitation with other persons.

6. **Educational level** of population is defined by the highest level of education completed at school or trainings in other course or form, recognized in accordance with the educational system in force. The basis for recognizing education to be on the appropriate level was a certificate (diploma) obtained upon graduation from the appropriate school.

The survey of educational level encompassed persons at the age of 13 and more.

The following classification of educational level has been used: tertiary, post-secondary, secondary (vocational and general), basic vocational, lower secondary, primary, primary not completed and without school education.

7. **Nationality (national or ethnic identity)** is a declared (based on a subjective impression) individual feature of each person expressing his/her emotional or cultural relationship, or the one following from his/her parents' origin, to a specific nation or ethnic community.

In the census of 2011, for the first time a solution has been adopted to define complex (multiple) national and ethnic identities.

8. **Division of population according to the main source of maintenance** was made on the basis of criteria of the exclusive or the main source of incomes obtained within one year (12 months) before the moment of national census (i.e. for 2002 — 20 V and for 2011 — 31 III) and was settled irrespectively of economic activity of these people in the moment of national censuses.

Ze względu na posiadane źródła utrzymania ludność dzieli się na dwie kategorie:

- **posiadających własne źródła utrzymania**, tj. osoby utrzymujące się z dochodów uzyskiwanych z pracy osobiście wykonywanej, z niezarobkowych źródeł, a także z własności lub wynajmu oraz pozostałych źródeł dochodów osobno niewymienionych,
- **utrzymywanych**, tj. osoby pozostające na utrzymaniu osób posiadających własne źródło dochodów.

Do **ludności utrzymującej się z dochodów z pracy** zaliczono pracujących najemnie i pracujących na własny rachunek.

Do utrzymujących się z dochodów z pracy najemnej zaliczono zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło, powołania, wyboru lub mianowania), osoby wykonujące pracę nakładczą oraz duchownych.

Do utrzymujących się z dochodów z pracy na rachunek własny zaliczono osoby (łącznie z pomagającymi członkami rodzin) prowadzące działalność gospodarczą, w tym prowadzące gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz osoby wykonujące wolne zawody (np. twórcy, adwokaci, lekarze), a także osoby utrzymujące się z dochodów z wynajmu.

Do ludności utrzymującej się z dochodu z wynajmu zalicza się osoby uzyskujące dochody z wynajmu mieszkania, pokoi, budynków mieszkalnych i niemieskalnych (np. garażu).

Do **ludności utrzymującej się z niezarobkowych źródeł** zaliczono osoby otrzymujące: emeryturę (łącznie z rentą strukturalną dla rolników indywidualnych w 2011 r.), rentę (z tytułu niezdolności do pracy, rodzinną i socjalną) łącznie ze świadczeniem rehabilitacyjnym, zasiłek dla bezrobotnych, świadczenie i zasiłek przedemerytalny, zasiłek pomocy społecznej dla osób, które nie mają żadnych dochodów lub mają dochody niewystarczające.

Do **ludności utrzymującej się z dochodów z własności** zaliczono osoby utrzymujące się z dochodów z tytułu oddanych w dzierżawę gruntów rolnych, z lokat kapitałowych (z obrotu akcjami, obligacjami, zysków kapitałowych itp.), z odsetek od oszczędności, z udziału w zyskach przedsiębiorstw (dywidendy).

Do **ludności utrzymującej się z pozostałych źródeł dochodów osobno niewymienionych** zaliczono osoby otrzymujące m.in. świadczenia rodzinne (w tym zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, zasiłek pielęgnacyjny), alimonie oraz stypendia.

9. Przez **gospodarstwo domowe** rozumie się zespół osób spokrewnionych i niespokrewnionych, zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się. Osoby samotne utrzymujące się samodzielnie tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe.

Ze względu na liczbę i stosunek pokrewieństwa osób wyróżnia się następujące typy gospodarstw domowych:

- rodzinne (jednorodzinne, dwurodzinne, trzyrodzinne i większe),
- nierodzinne (jednoosobowe, wieloosobowe).

10. Osobą **niepełnosprawną** jest osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego

In respect of the possessed source of maintenance population is divided into two categories:

- **persons having own sources of maintenance**, i.e. people earning their living from incomes obtained from work performed personally, from non-earned sources, and also from property or from rent and the other sources of income not elsewhere specified,
- **persons maintained (dependents)**, i.e. people, who remain maintained by other persons with own source of income.

Population having incomes from work includes employees in paid employment and own-account workers.

Employees hired on the basis of an employment contract (a labour contract, commission contracts, postings, appointments), outworkers, clergy were considered as persons maintained incomes from paid employment.

Own-account workers (together with contributing family members) including persons managing private agriculture holdings and plots as well as professionals are considered as persons maintained from self-employed incomes; including so rent incomes.

Population which earns its living from rent income includes persons, who receive their income from rent of an apartment, rooms, residential and non-residential buildings (e.g. a garage).

Population, which earns its living from non-earned sources of maintenance, includes persons, who receive: retirement pay (including structural pension for farmers in 2011), pension (resulting from an inability to work, family and social pensions) including rehabilitation benefit, unemployment benefit, pre-retirement benefits, social assistance benefits for people, who do not have any incomes or have insufficient incomes.

Population, which earns its living from incomes from property, included persons, who live from the following incomes: leased agricultural lands, capital investments (on trade of shares, bonds, capital gains etc.), interest rate on savings, share in profits of a company (dividends).

Population, which earns its living from the other sources of income not elsewhere specified, includes persons, who receive: i.a. family allowances (including family benefit and supplements to the family benefit, nursing benefit), alimonies and scholarships.

9. The **household** is understood as a group of related or unrelated persons, living together and earning their living collectively. Persons who maintain themselves individually, constitute a one person households.

On the basis of the number of persons and their relationship the following types households are distinguished:

- family (one-family, two-family, three-family and more),
- non-family (one person, multipersonal).

10. The **disabled person** is such person, who has appropriate judgement issued by a body authorised to this (**a person legally disabled**) or a person, who does not have such judgement, but feels constrained in the ability of

uprawniony (**osoba niepełnosprawna prawnie**) lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (**osoba niepełnosprawna tylko biologicznie**).

Kryterium do zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych **prawnie** było posiadanie — wydanego przez odpowiedni organ orzekający — aktualnego orzeczenia:

- w przypadku osób w wieku 16 lat i więcej — o stopniu niepełnosprawności,
- w przypadku dzieci poniżej 16 roku życia — o niepełnosprawności bez orzekania o stopniu (w 2002 r. — posiadanie uprawnienia do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego).

Osobom w wieku 16 lat i więcej ustalano trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany, lekki.

11. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa — według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem),
- separacje — według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron, przyjmuje się miejsce zamieszkania męża). Nie są uwzględniane przypadki, gdy oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa zamieszkiwali za granicą,
- rozwody — według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka). Nie są uwzględniane przypadki, gdy oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa zamieszkiwali za granicą,
- urodzenia — według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka,
- zgony — według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz.U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

performing basic activities for his/her age (**a person only biologically disabled**).

A criterion for qualifying a given person to the group of disabled people **lawfully** was to have — issued by an appropriate adjudicating body — current judgement:

- in case of people at the age of 16 and more — on the degree of disability,
- in case of children below the age of 16 — of disability without deciding the degree (in 2002 — to have a right to receive nurturing benefit).

Three levels of disability were established for persons at the age of 16 and more: substantial, moderate, light.

11. Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows:

- marriages — according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in cases when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used),
- separations — according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons — residence of husband is used). Data exclude divorces in which both spouses were living abroad at the moment of filling petition for separation,
- divorces — according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken). Data exclude divorces in which both spouses were living abroad at the moment of filling petition for divorce,
- births — according to the mother's place of permanent residence,
- deaths — according to the place of permanent residence of the deceased.

The data on **marriages** refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canonic laws marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages may be contracted in the ten Churches and Religious Association: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15—49). Besides total rate, age-specific fertility

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15—49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15—19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45—49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15—49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstotliwością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

12. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

13. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

14. Dane o migracjach zagranicznych ludności na pobyt stały opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

15. Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ — wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

16. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI): do 2009 r. — zameldowanej na pobyt stały, od 2010 r. — faktycznie zamieszkałej.

rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15—19 and from the mothers in the age 50 and over — to the group 45—49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children who would be born by a woman during the course of her entire reproductive period (15—49 years old), assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming that age specific fertility rates for this period are constant,
- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters who would be born by a woman, assuming that the woman during her reproductive age will give birth with a frequency which is characteristic for all women giving birth in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population means the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

12. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

13. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

14. Data regarding international migration of the population for permanent residence were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as deregistration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

15. The inflow of the population includes registrations of arrival for permanent residence, outflow — registrations of departure from permanent residence.

16. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population (as of 30 VI): to 2009 — registered for permanent residence, since 2010 — actually residing.

TABL. 1 (43). LUDNOŚĆ^a
POPULATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010		2011	2012	SPECIFICATION
		A	B			
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI						
O G Ó Ł E M w tys.	5150,2	5232,4	5256,6	5274,3	5293,2	T O T A L in thous.
mężczyźni	2470,1	2502,8	2516,7	2524,7	2533,3	males
kobiety	2680,1	2729,6	2739,9	2749,6	2760,0	females
Miasta	3333,2	3379,9	3375,0	3385,6	3397,8	Urban areas
Wieś	1817,0	1852,6	1881,5	1888,7	1895,4	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII						
O G Ó Ł E M: w tysiącach	5157,7	5242,9	5267,1	5285,6	5301,8	T O T A L: in thousands
na 1 km ²	145,0	147,4	148,1	148,6	149,1	per 1 km²
mężczyźni w tys.	2471,9	2507,7	2521,6	2529,7	2536,7	males in thous.
kobiety w tysiącach	2685,8	2735,2	2745,5	2755,9	2765,1	females: in thousands
na 100 mężczyzn	108,7	109,1	108,9	108,9	109,0	per 100 males
Miasta w tysiącach	3338,3	3385,8	3380,9	3393,0	3402,6	Urban areas: in thousands
w % ogółu ludności	64,7	64,6	64,2	64,2	64,2	in % of total population
Wieś: tysiącach	1819,5	1857,1	1886,1	1892,6	1899,2	Rural areas: in thousands
w % ogółu ludności	35,3	35,4	35,8	35,8	35,8	in % of total population

^a Na podstawie bilansów; dane za 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. z uwzględnieniem wyników spisów powszechnych z 2002 r. (wariant A) i z 2011 r. (wariant B), patrz uwagi ogólne ust. 2 na str. 97.

^a Based on balances; data for 2010 are given in two approaches, i.e. considering results of national censuses 2002 (variant A) and 2011 (variant B), see general notes, item 2 on page 97.

TABL. 2 (44). LUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010		2011	2012	SPECIFICATION
		A	B			
O G Ó Ł E M	5157729	5242911	5267072	5285604	5301760	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	1016696	973794	987386	984537	983722	Pre-working age
mężczyźni	520598	500233	505803	504642	504375	males
kobiety	496098	473561	481583	479895	479347	females
Miasta	586729	580748	578763	581467	585823	Urban areas
mężczyźni	300428	298070	296465	297904	300147	males
kobiety	286301	282678	282298	283563	285676	females
Wieś	429967	393046	408623	403070	397899	Rural areas
mężczyźni	220170	202163	209338	206738	204228	males
kobiety	209797	190883	199285	196332	193671	females
W wieku produkcyjnym	3274648	3334386	3346992	3343429	3333922	Working age
w tym w wieku mobilnym	2036098	2090132	2098824	2108193	2114512	of which of mobility age
mężczyźni	1666772	1721557	1730286	1732113	1730492	males
w tym w wieku mobilnym	1026350	1049520	1052979	1056707	1059010	of which of mobility age
kobiety	1607876	1612829	1616706	1611316	1603430	females
w tym w wieku mobilnym	1009748	1040612	1045845	1051486	1055502	of which of mobility age
Miasta	2186859	2177370	2174549	2162998	2146693	Urban areas
mężczyźni	1083815	1097894	1096894	1093765	1087969	males
kobiety	1103044	1079476	1077655	1069233	1058724	females
Wieś	1087789	1157016	1172443	1180431	1187229	Rural areas
mężczyźni	582957	623663	633392	638348	642523	males
kobiety	504832	533353	539051	542083	544706	females

^a Na podstawie bilansów; dane za 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. z uwzględnieniem wyników spisów powszechnych z 2002 r. (wariant A) i z 2011 r. (wariant B), patrz uwagi ogólne ust. 2 na str. 97.

^a Based on balances; data for 2010 are given in two approaches, i.e. considering results of national censuses 2002 (variant A) and 2011 (variant B), see general notes, item 2 on page 97.

TABL. 2 (44). **LUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010		2011	2012	SPECIFICATION
		A	B			
W wieku poprodukcyjnym	866385	934731	932694	957638	984116	Post-working age
mężczyźni.....	284567	285895	285526	292901	301799	males
kobiety.....	581818	648836	647168	664737	682317	females
Miasta	564667	627654	627630	648578	670041	Urban areas
mężczyźni.....	180197	186373	187571	194109	201320	males
kobiety.....	384470	441281	440059	454469	468721	females
Wieś	301718	307077	305064	309060	314075	Rural areas
mężczyźni.....	104370	99522	97955	98792	100479	males
kobiety.....	197348	207555	207109	210268	213596	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	57,5	57,2	57,4	58,1	59,0	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni.....	48,3	45,7	45,7	46,0	46,6	Males
Kobiety.....	67,0	69,6	69,8	71,0	72,4	Females

^a Na podstawie bilansów; dane za 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. z uwzględnieniem wyników spisów powszechnych z 2002 r. (wariant A) i z 2011 r. (wariant B), patrz uwagi ogólne ust. 2 na str. 97.

^a Based on balances; data for 2010 are given in two approaches, i.e. considering results of national censuses 2002 (variant A) and 2011 (variant B), see general notes, item 2 on page 97.

TABL. 3 (45). **LUDNOŚĆ^a WEDŁUG PŁCI I WIEKU**

Stan w dniu 31 XII

POPULATION^a BY SEX AND AGE

As of 31 XII

WIEK AGE	2005	2010	2011	2012					
				ogółem grand total	z liczby ogółem of grand total number				
					mężczyźni males	miasta urban areas		wieś rural areas	
						razem total	w tym mężczyźni of which males	razem total	w tym mężczyźni of which males
OGÓŁEM	5157729	5267072	5285604	5301760	2536666	3402557	1589436	1899203	947230
TOTAL									
0—2 lata	145561	185566	181578	176564	90841	113309	58331	63255	32510
3—6	196468	217082	228668	239543	122903	150571	77269	88972	45634
7—12	336647	299199	299246	301902	154440	176119	90109	125783	64331
13—15	198684	164017	158911	154382	79364	84429	43309	69953	36055
16—18	210832	185135	177995	171115	87372	94086	47688	77029	39684
19—24	499627	435052	419516	407675	207334	235805	118779	171870	88555
25—29	429359	441968	439045	426147	213129	279647	136861	146500	76268
30—34	390891	448277	449029	453949	225289	309128	149931	144821	75358
35—39	322343	391623	411596	427187	212602	285826	139109	141361	73493
40—44	322382	318291	327146	339770	170111	214560	105494	125210	64617
45—49	399991	316957	311534	308521	153586	188468	90603	120053	62983
50—54	413040	389857	371300	351359	171026	222484	102899	128875	68127
55—59	333979	398064	401869	402910	190250	273422	123072	129488	67178
60—64	207619	316086	331286	343514	156620	237952	104662	105562	51958
65—69	214438	190993	205969	227230	97822	158809	66862	68421	30960
70—74	203239	190037	184041	177149	70401	119540	46304	57609	24097
75—79	170900	169090	167452	166027	61658	111693	40812	54334	20846
80 lat i więcej	161729	209778	219423	226816	71918	146709	47342	80107	24576
and more									

^a Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 97.

^a Based on balances; see general notes, item 2 on page 97.

TABL. 4 (46). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**
Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION	Miasta Towns	Ludność w miastach ^a Urban population ^a	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM 2005	85	3338255	64,7
TOTAL 2010	85	3380942	64,2
..... 2011	85	3393043	64,2
..... 2012	85	3402557	64,2
Poniżej 2000 <i>Below 2000</i>	4	6656	0,1
2000— 4999	21	74895	1,4
5000— 9999	11	77585	1,5
10000— 19999	25	387376	7,3
20000— 49999	17	554384	10,5
50000— 99999	4	242814	4,6
100000—199999	1	123627	2,3
200000 i więcej <i>and more</i>	2	1935220	36,5

^a Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne ust. 2 na str. 97.
^a Based on balances; see general notes, item 2 on page 97.

TABL. 5 (47). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION	Gminy ^a Gminas ^a	Ludność na wsi ^b Rural population ^b	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM 2005	279	1819474	35,3
TOTAL 2010	279	1886130	35,8
..... 2011	279	1892561	35,8
..... 2012	279	1899203	35,8
Poniżej 2000 <i>Below 2000</i>	5	8239	0,2
2000— 4999	92	361095	6,8
5000— 6999	79	461980	8,7
7000— 9999	59	485611	9,2
10000 i więcej <i>and more</i>	44	582278	11,0

^a Wiejskie i miejsko-wiejskie. ^b Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne ust. 2 na str. 97.
^a Rural and urban-rural gminas. ^b Based on balances; see general notes, item 2 on page 97.

TABL. 6 (48). **MEDIANA WIEKU (wiek środkowy) LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN AGE OF POPULATION BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	37,6	38,1	38,4	38,6	TOTAL
mężczyźni	35,4	36,4	36,7	37,0	<i>males</i>
kobiety	39,9	40,1	40,3	40,5	<i>females</i>
Miasta	38,7	39,0	39,2	39,5	<i>Urban areas</i>
mężczyźni	36,0	36,9	37,2	37,5	<i>males</i>
kobiety	41,5	41,5	41,5	41,6	<i>females</i>
Wieś	35,6	36,5	36,8	37,1	<i>Rural areas</i>
mężczyźni	34,2	35,4	35,7	36,0	<i>males</i>
kobiety	37,2	37,8	38,1	38,4	<i>females</i>

TABL. 7 (49). **LUДНОŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO FAKTYCZNEGO^a**
POPULATION AGED 15 AND MORE BY DE FACTO MARITAL STATUS^a

P Ł E Ć STAN CYWILNY FAKTYCZNY	2002			2011			SEX DE FACTO MARITAL STATUS
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
W TYSIĄCACH IN THOUSANDS							
OGÓŁEM	4244,8	2815,5	1429,3	4459,9	2899,9	1560,0	TOTAL
Kawalerowie/panny	1141,9	750,6	391,3	1207,3	760,4	446,9	Single
Żonaci/zamężne	2360,7	1523,7	837,0	2437,9	1549,8	888,2	Married
Partnerzy/partnerki	55,8	45,7	10,1	96,0	82,3	13,7	Cohabitants
Wdowcy/wdowy	410,6	258,8	151,9	437,7	277,9	159,8	Widowed
Rozwiedzeni/rozwiedzione	178,2	154,4	23,9	231,6	191,6	40,0	Divorced
Separowani/separowane	46,3	33,0	13,3	29,2	21,2	8,0	Separated
Nieustalony	51,2	49,4	1,9	20,1	16,7	3,4	Unknown
Mężczyźni	2011,9	1302,8	709,2	2107,6	1333,9	773,7	Males
Kawalerowie	633,3	389,9	243,4	667,6	393,8	273,8	Single
Żonaci	1179,6	760,6	419,0	1221,5	776,2	445,3	Married
Partnerzy	27,9	22,8	5,1	48,5	41,7	6,8	Cohabitants
Wdowcy	59,8	37,3	22,5	65,2	41,6	23,6	Widowed
Rozwiedzeni	64,8	53,0	11,9	82,3	63,8	18,5	Divorced
Separowani	20,5	14,1	6,4	12,5	8,5	4,0	Separated
Nieustalony	26,0	25,0	1,0	10,0	8,3	1,7	Unknown
Kobiety	2232,8	1512,7	720,1	2352,3	1565,9	786,4	Females
Panny	508,6	360,7	147,9	539,7	366,6	173,1	Single
Zamężne	1181,1	763,1	418,0	1216,5	773,6	442,9	Married
Partnerki	27,9	22,8	5,1	47,5	40,6	6,9	Cohabitants
Wdowy	350,8	221,4	129,4	372,5	236,3	136,2	Widowed
Rozwiedzione	113,4	101,4	12,0	149,3	127,8	21,6	Divorced
Separowane	25,8	18,9	6,9	16,7	12,7	4,1	Separated
Nieustalony	25,2	24,4	0,9	10,1	8,4	1,7	Unknown
W ODSETKACH IN PERCENT							
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Kawalerowie/panny	26,9	26,7	27,4	27,1	26,2	28,6	Single
Żonaci/zamężne	55,6	54,1	58,6	54,7	53,4	56,9	Married
Partnerzy/partnerki	1,3	1,6	0,7	2,2	2,8	0,9	Cohabitants
Wdowcy/wdowy	9,7	9,2	10,6	9,8	9,6	10,2	Widowed
Rozwiedzeni/rozwiedzione	4,2	5,5	1,7	5,2	6,6	2,6	Divorced
Separowani/separowane	1,1	1,2	0,9	0,7	0,7	0,5	Separated
Nieustalony	1,2	1,8	0,1	0,5	0,6	0,2	Unknown
Mężczyźni	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Males
Kawalerowie	31,5	29,9	34,3	31,7	29,5	35,4	Single
Żonaci	58,6	58,4	59,1	58,0	58,2	57,6	Married
Partnerzy	1,4	1,8	0,7	2,3	3,1	0,9	Cohabitants
Wdowcy	3,0	2,9	3,2	3,1	3,1	3,1	Widowed
Rozwiedzeni	3,2	4,1	1,7	3,9	4,8	2,4	Divorced
Separowani	1,0	1,1	0,9	0,6	0,6	0,5	Separated
Nieustalony	1,3	1,9	0,1	0,5	0,6	0,2	Unknown
Kobiety	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Females
Panny	22,8	23,8	20,5	22,9	23,4	22,0	Single
Zamężne	52,9	50,4	58,0	51,7	49,4	56,3	Married
Partnerki	1,2	1,5	0,7	2,0	2,6	0,9	Cohabitants
Wdowy	15,7	14,6	18,0	15,8	15,1	17,3	Widowed
Rozwiedzione	5,1	6,7	1,7	6,3	8,2	2,7	Divorced
Separowane	1,2	1,2	1,0	0,7	0,8	0,5	Separated
Nieustalony	1,1	1,6	0,1	0,4	0,5	0,2	Unknown

^a Dane spisów powszechnych według stanu w dniu 20 V 2002 r. i 31 III 2011 r.

^a Data of national censuses as of 20 V 2002 and 31 III 2011.

TABL. 8 (50). LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA^a
POPULATION AGED 13 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym poziom wykształcenia Of which educational level				
		wyższe tertiary	policealne ^b i średnie post-secondary ^b and secondary	zasadnicze zawodowe basic vocational	gimnazjalne lower secondary	podstawowe primary
W TYSIĄCACH IN THOUSANDS						
OGÓŁEM 2002	4386,1	603,8	1510,9	788,8	—	1181,0
TOTAL 2011	4566,7	1076,1	1537,1	762,8	208,8	767,2
W ODSETKACH IN PERCENT						
OGÓŁEM 2002	100,0	13,8	34,4	18,0	—	26,9
TOTAL 2011	100,0	23,6	33,7	16,7	4,6	16,8
mężczyźni males	100,0	21,0	31,5	21,7	5,2	16,2
kobiety females	100,0	25,9	35,6	12,2	4,0	17,3
Miasta Urban areas	100,0	29,9	37,3	12,8	3,8	11,5
mężczyźni males	100,0	27,9	35,5	16,9	4,3	10,6
kobiety females	100,0	31,7	38,9	9,3	3,3	12,2
Wieś Rural areas	100,0	11,9	26,9	23,9	6,1	26,6
mężczyźni males	100,0	9,2	24,7	29,9	6,6	25,7
kobiety females	100,0	14,5	29,1	18,0	5,5	27,5

^a Dane spisów powszechnych według stanu w dniu 20 V 2002 r. i 31 III 2011 r. ^b W 2011 r. łącznie z kolegiami.
^a Data of national censuses as of 20 V 2002 and 31 III 2011. ^b In 2011 including colleges.

TABL. 9 (51). LUDNOŚĆ WEDŁUG STRUKTURY IDENTYFIKACJI NARODOWO-ETNICZNEJ W 2011 R.^a

Stan w dniu 31 III

POPULATION BY THE STRUCTURE OF THE NATIONAL-ETHNIC IDENTITIES IN 2011^a

As of 31 III

IDENTYFIKACJA NARODOWO-ETNICZNA	W tysiącach In thousands	W odsetkach In percent	NATIONAL-ETHNIC IDENTITY
OGÓŁEM	5268,7	100,0	TOTAL
Wyłącznie polska.....	5159,6	97,9	Polish only
Polska i niepolska.....	35,9	0,7	Polish and non-Polish
Wyłącznie niepolska.....	19,5	0,4	Non-Polish only
Nieustalona ^b	53,7	1,0	Unknown ^b

^a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań. ^b Lub bez przynależności narodowo-etnicznej.
^a Data of the Population and Housing Census. ^b Or without national or ethnic identity.

TABL. 10 (52). LUDNOŚĆ WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA ^a
POPULATION BY MAIN SOURCE OF MAINTENANCE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem ^b Grand total ^b	Praca Work			Niezarobkowe źródła Non-earned source			Pozostałe źródła dochodów osobno niewymienione ^c Other sources of income not elsewhere specified ^c	Pozostający na utrzymaniu Maintained persons	Nieustalone źródło utrzymania Unknown source of maintenance	
		razem total	najemna hired	na własny rachunek ^d own-account workers ^d	razem total	w tym of which					
						emerytura ^e retirement pay ^e	renta ^f pension ^f				zasilki i świadczenia benefits

W TYSIĄCACH
IN THOUSANDS

OGÓŁEM... TOTAL	2002	5124,0	1844,5	1399,9	444,6	1350,5	800,2	349,3	90,6	.	1820,5	103,0
	2011	5268,7	2193,4	1763,6	429,8	1270,4	974,3	213,2	82,9	112,5	1534,7	152,2
mężczyźni... males	2002	2462,3	978,5	704,0	274,5	544,3	303,4	143,8	51,0	.	885,4	50,7
	2011	2522,1	1167,2	893,9	273,3	486,4	345,4	100,8	40,2	57,7	735,2	72,0
kobiety..... females	2002	2661,7	866,0	695,8	170,2	806,2	496,9	205,5	39,6	.	935,1	52,3
	2011	2746,5	1026,2	869,7	156,5	784,0	628,8	112,4	42,7	54,8	799,5	80,2
Miasta..... Urban areas	2002	3312,6	1220,2	1047,8	172,4	861,7	504,7	219,6	57,8	.	1128,2	98,2
	2011	3381,7	1456,8	1255,6	201,2	824,5	644,3	129,4	50,7	78,7	899,1	119,3
Wieś..... Rural areas	2002	1811,4	624,3	352,1	272,2	488,8	295,6	129,7	32,8	.	692,4	4,8
	2011	1886,9	736,6	507,9	228,6	445,9	329,9	83,8	32,2	33,9	635,6	32,9

W ODSETKACH
IN PERCENT

OGÓŁEM... TOTAL	2002	100,0	36,0	27,3	8,7	26,4	15,6	6,8	1,8	x	35,5	2,0
	2011	100,0	41,6	33,5	8,2	24,1	18,5	4,0	1,6	2,1	29,1	2,9

^a Dane spisów powszechnych; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 98. ^b Łącznie z dochodami z własności nieuwzględnionymi w dalszym podziale. ^c W 2002 r. zaliczone do niezarobkowego źródła. ^{d-f} Łącznie: ^d — z dochodami z wynajmu, ^e — w 2011 r. z rentą strukturalną dla rolników indywidualnych, ^f — ze świadczeniem rehabilitacyjnym.

^a Data of national censuses; see general notes, item 8 on page 98. ^b Including incomes from owning not included in further division. ^c In 2002 included into the non-earned source. ^{d-f} Including: ^d — incomes from rent, ^e — in 2011 structural pension for farmers, ^f — rehabilitation benefit.

TABL. 11 (53). **GOSPODARSTWA DOMOWE^a WEDŁUG LICZBY OSÓB**
HOUSEHOLDS^a BY NUMBER OF PERSONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Gospodarstwa domowe w tys. <i>Households in thous.</i>							Przeciętna liczba osób w gospodar- stwie domowym <i>Average number of persons in household</i>
	ogółem <i>total</i>	o liczbie osób <i>by number of persons</i>					5 i więcej <i>and more</i>	
		1	2	3	4			
OGÓŁEM.....	2002	1919,0	551,4	470,0	368,1	316,7	212,8	2,64
TOTAL	2011	1943,2	531,4	504,6	373,0	297,1	237,1	2,69
Miasta.....	2002	1344,9	432,6	342,8	267,5	209,5	92,5	2,43
<i>Urban areas</i>	2011	1385,9	428,6	392,1	275,6	191,7	97,9	2,42
Wieś.....	2002	574,1	118,8	127,2	100,6	107,2	120,3	3,14
<i>Rural areas</i>	2011	557,3	102,8	112,5	97,4	105,4	139,1	3,37

^a Dane spisów powszechnych według stanu w dniu 20 V 2002 r. i 31 III 2011 r.
^a *Data of national censuses as of 20 V 2002 and 31 III 2011.*

TABL. 12 (54). **GOSPODARSTWA DOMOWE^a WEDŁUG SKŁADU RODZINNEGO**
HOUSEHOLDS^a BY FAMILY COMPOSITION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2002			2011			SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
	w tys. <i>in thous.</i>						
OGÓŁEM.....	1919,0	1344,9	574,1	1943,2	1385,9	557,3	TOTAL
Jednorodzinne.....	1273,6	857,6	416,0	1232,4	859,5	372,8	<i>One-family</i>
Dwurodzinne.....	61,6	30,5	31,2	114,4	50,7	63,7	<i>Two-family</i>
Trzyrodzinne i większe.....	2,1	1,0	1,1	10,6	3,8	6,8	<i>Three-family and more</i>
Nierodzinne.....	581,6	455,8	125,8	585,8	472,0	113,8	<i>Non-family</i>
jednoosobowe.....	551,4	432,6	118,8	531,4	428,6	102,8	<i>one person</i>
wielooosobowe.....	30,3	23,2	7,0	54,4	43,4	11,0	<i>multipersonal</i>

^a Dane spisów powszechnych według stanu w dniu 20 V 2002 r. i 31 III 2011 r.
^a *Data of national censuses as of 20 V 2002 and 31 III 2011.*

TABL. 13 (55). **OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE^a**
DISABLED PERSONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2002	2011	2002	2011	SPECIFICATION
	w tys. <i>in thous.</i>		na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>		
OGÓŁEM.....	580,7	515,7	113	98	TOTAL
mężczyźni.....	274,3	237,7	111	94	<i>males</i>
kobiety.....	306,4	278,0	115	101	<i>females</i>
Miasta.....	363,9	349,6	110	103	<i>Urban areas</i>
Wieś.....	216,8	166,1	120	88	<i>Rural areas</i>

^a Dane spisów powszechnych według stanu w dniu 20 V 2002 r. i 31 III 2011 r.
^a *Data of national censuses as of 20 V 2002 and 31 III 2011.*

TABL. 14 (56). RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa Marriages		Separacje Separations	Rozwody Divorces	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost naturalny Natural increase
	ogółem total	w tym wy- znaniowe ^a of which religious ^a				ogółem total	w tym niemowląt of which infants	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS								
OGÓŁEM 2005	27727	20280	1422	8514	49983	51744	301	-1761
TOTAL								
2010	30488	21252	311	8314	60756	53389	274	7367
2011	27506	18199	366	8712	57258	53080	195	4178
2012	26929	17765	328	8757	57281	54454	248	2827
Miasta 2005 Urban areas	17691	11960	875	6796	32153	32127	171	26
2010	19152	12334	214	6754	38989	32968	159	6021
2011	17172	10385	275	6974	36979	32591	135	4388
2012	16422	9892	245	6964	36769	33960	153	2809
Wieś 2005 Rural areas	10036	8320	547	1718	17830	19617	130	-1787
2010	11336	8918	97	1560	21767	20421	115	1346
2011	10334	7814	91	1738	20279	20489	60	-210
2012	10507	7873	83	1793	20512	20494	95	18
NA 1000 LUDNOŚCI ^b PER 1000 POPULATION ^b								
OGÓŁEM 2005	5,4	3,9	27,7	1,7	9,7	10,1	6,0	-0,3
TOTAL								
2010	5,8	4,0	5,9	1,6	11,6	10,2	4,5	1,4
2011	5,2	3,5	6,9	1,7	10,9	10,1	3,4	0,8
2012	5,1	3,4	6,2	1,7	10,8	10,3	4,3	0,5
Miasta 2005 Urban areas	5,3	3,6	26,4	2,0	9,7	9,7	5,3	0,0
2010	5,7	3,7	6,3	2,0	11,6	9,8	4,1	1,8
2011	5,1	3,1	8,1	2,1	10,9	9,6	3,7	1,3
2012	4,8	2,9	7,2	2,0	10,8	10,0	4,2	0,8
Wieś 2005 Rural areas	5,5	4,6	30,0	0,9	9,8	10,8	7,3	-1,0
2010	6,0	4,7	5,2	0,8	11,6	10,9	5,3	0,7
2011	5,5	4,1	4,8	0,9	10,7	10,8	3,0	-0,1
2012	5,5	4,2	4,4	0,9	10,8	10,8	4,6	0,0

^a Ze skutkami cywilnymi. ^b W przypadku: separacji — na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt — na 1000 urodzeń żywych.

^a With civil law consequences. ^b In case of: separations — data are presented per 100 thous. population; infant deaths — per 1000 live births.

TABL. 15 (57). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE**
MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa zawarte Marriages contracted	Małżeństwa rozwiązane Marriages dissolved						Różnica między małżeństwami zawartymi a rozwiązanymi ^a Difference between contracted and dissolved marriages ^a	
		ogółem total	przez śmierć by death of		przez rozwód by divorce	na 1000 istniejących małżeństw per 1000 existing marriages			
			męża husband	żony wife		ogółem total	w tym przez rozwód of which by divorce		
OGÓŁEM.....	2005	27727	30467	16378	5575	8514	25,2	7,0	1040
TOTAL	2010	30488	30117	16110	5693	8314	24,3	6,7	5064
	2011	27506	30477	16155	5610	8712	24,6	7,0	1664
	2012	26929	30940	16345	5838	8757	24,9	7,1	415
Miasta.....	2005	17691	20320	9969	3555	6796	26,1	8,7	-442
Urban areas	2010	19152	20172	9764	3654	6754	25,7	8,6	1290
	2011	17172	20373	9789	3610	6974	25,8	8,8	-411
	2012	16422	20807	10001	3842	6964	26,3	8,8	2837
Wieś.....	2005	10036	10147	6409	2020	1718	23,4	4,0	1482
Rural areas	2010	11336	9945	6346	2039	1560	22,0	3,4	3774
	2011	10334	10104	6366	2000	1738	22,3	3,8	2075
	2012	10507	10133	6344	1996	1793	22,5	4,0	-2422

^a Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim.
^a After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons.

TABL. 16 (58). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2012 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2012

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej under 20 years	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	
OGÓŁEM.....	26929	801	8317	10861	3703	1385	872	609	381
GRAND TOTAL									
19 lat i mniej..... Under 20 years	134	91	41	2	—	—	—	—	—
20—24.....	4307	494	3084	662	52	14	1	—	—
25—29.....	11990	171	4349	6623	721	100	20	5	1
30—34.....	5550	36	714	2798	1699	263	39	1	—
35—39.....	2131	9	94	589	833	494	104	5	3
40—49.....	1387	—	31	171	329	409	381	63	3
50—59.....	734	—	4	12	62	85	250	288	33
60 lat i więcej..... and more	696	—	—	4	7	20	77	247	341

TABL. 16 (58). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2012 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW (cd.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2012 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej under 20 years	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	
OGÓŁEM (dok.) TOTAL (cont.)									
W tym małżeństwa wyzna- niowe^a.....	17765	423	6320	8197	2033	476	173	78	65
<i>Of which church or religious marriages^a</i>									
19 lat i mniej..... Under 20 years	64	43	21	—	—	—	—	—	—
20—24	3160	278	2323	518	36	5	—	—	—
25—29	9293	83	3413	5298	454	40	5	—	—
30—34	3657	19	502	2005	1023	99	9	—	—
35—39	1003	—	49	319	409	201	25	—	—
40—49	394	—	12	55	98	124	95	10	—
50—59	97	—	—	2	13	6	36	36	4
60 lat i więcej..... and more	97	—	—	—	—	1	3	32	61
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM	16422	259	3764	7188	2749	1022	633	491	316
TOTAL									
19 lat i mniej..... Under 20 years	42	27	13	2	—	—	—	—	—
20—24	1807	143	1271	352	33	8	—	—	—
25—29	6982	66	2000	4335	500	62	15	3	1
30—34	3833	17	391	1911	1297	189	28	—	—
35—39	1583	6	65	446	614	373	73	4	2
40—49	1036	—	21	129	251	305	280	47	3
50—59	561	—	3	9	48	69	175	232	25
60 lat i więcej..... and more	578	—	—	4	6	16	62	205	285
W tym małżeństwa wyzna- niowe^a.....	9892	105	2642	5183	1451	313	107	49	42
<i>Of which church or religious marriages^a</i>									
19 lat i mniej..... Under 20 years	16	10	6	—	—	—	—	—	—
20—24	1220	64	872	259	22	3	—	—	—
25—29	5181	22	1470	3349	313	24	3	—	—
30—34	2393	9	255	1311	748	64	6	—	—
35—39	705	—	33	226	293	138	15	—	—
40—49	252	—	6	37	65	79	58	7	—
50—59	59	—	—	1	10	5	23	18	2
60 lat i więcej..... and more	66	—	—	—	—	—	2	24	40

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 16 (58). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2012 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2012 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej under 20 years	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM	10507	542	4553	3673	954	363	239	118	65
TOTAL									
19 lat i mniej	92	64	28	—	—	—	—	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20—24	2500	351	1813	310	19	6	1	—	—
25—29	5008	105	2349	2288	221	38	5	2	—
30—34	1717	19	323	887	402	74	11	1	—
35—39	548	3	29	143	219	121	31	1	1
40—49	351	—	10	42	78	104	101	16	—
50—59	173	—	1	3	14	16	75	56	8
60 lat i więcej	118	—	—	—	1	4	15	42	56
<i>and more</i>									
W tym małżeństwa wyzna- niowe^a	7873	318	3678	3014	582	163	66	29	23
Of which church or religious marriages^a									
19 lat i mniej	48	33	15	—	—	—	—	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20—24	1940	214	1451	259	14	2	—	—	—
25—29	4112	61	1943	1949	141	16	2	—	—
30—34	1264	10	247	694	275	35	3	—	—
35—39	298	—	16	93	116	63	10	—	—
40—49	142	—	6	18	33	45	37	3	—
50—59	38	—	—	1	3	1	13	18	2
60 lat i więcej	31	—	—	—	—	1	1	8	21
<i>and more</i>									

^a Ze skutkami cywilnymi.
^a With civil law consequences.

TABL. 17 (59). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2012 R. WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO
NOWOŻEŃCÓW**
**MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES
IN 2012**

POPZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwidzione divorced
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM	26929	24029	455	2445
GRAND TOTAL				
Kawalerowie	23643	22482	139	1022
<i>Single</i>				
Wdowcy	427	90	153	184
<i>Widowers</i>				
Rozwiedzeni	2859	1457	163	1239
<i>Divorced</i>				

TABL. 17 (59). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2012 R. WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2012 (cont.)

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYZN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwidzione divorced
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM	16422	14279	296	1847
TOTAL				
Kawalerowie	13858	13083	58	717
Single				
Wdowcy	337	71	113	153
Widowers				
Rozwiedzeni	2227	1125	125	977
Divorced				
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM	10507	9750	159	598
TOTAL				
Kawalerowie	9785	9399	81	305
Single				
Wdowcy	90	19	40	31
Widowers				
Rozwiedzeni	632	332	38	262
Divorced				

TABL. 18 (60). **MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE^a**
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a

LATA YEARS		Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS				
OGÓŁEM	2005	20280	11960	8320
TOTAL	2010	21252	12334	8918
	2011	18199	10385	7814
	2012	17765	9892	7873
w tym: of which:				
Kościół Katolicki		17665	9825	7840
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny		33	25	8
Kościół Ewangelicko-Augsburski		12	9	3
Kościół Ewangelicko-Reformowany		6	5	1
Kościół Starokatolicki Mariawitów		22	5	17
Kościół Zielonoświątkowy		17	15	2

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 20 (62). **ROZWODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	8514	8314	8712	8757	TOTAL
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci.....	3121	3597	3887	3960	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi.....	5393	4717	4825	4797	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1.....	3308	3081	3164	3114	1
2.....	1551	1395	1380	1425	2
3.....	392	189	230	211	3
4 i więcej.....	142	52	51	47	4 and more
Miasta	6796	6754	6974	6964	Urban areas
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci.....	2686	3046	3240	3264	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi.....	4110	3708	3734	3700	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1.....	2682	2477	2505	2478	1
2.....	1125	1081	1044	1060	2
3.....	234	123	155	130	3
4 i więcej.....	69	27	30	32	4 and more
Wieś	1718	1560	1738	1793	Rural areas
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci.....	435	551	647	696	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi.....	1283	1009	1091	1097	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1.....	626	604	659	636	1
2.....	426	314	336	365	2
3.....	158	66	75	81	3
4 i więcej.....	73	25	21	15	4 and more

^a Poniżej 18 lat.

^a Below the age of 18.

TABL. 21 (63). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Urodzenia żywe	49983	60756	57258	57281	36769	20512	Live births
chłopcy.....	25598	31964	29473	29453	18815	10638	<i>males</i>
dziewczęta.....	24385	28792	27785	27828	17954	9874	<i>females</i>
Małżeńskie.....	42966	50649	47303	46871	29358	17513	<i>Legitimate</i>
chłopcy.....	22022	26646	24284	24096	15024	9072	<i>males</i>
dziewczęta.....	20944	24003	23019	22775	14334	8441	<i>females</i>
Pozamałżeńskie.....	7017	10107	9955	10410	7411	2999	<i>Illegitimate</i>
chłopcy.....	3576	5318	5189	5357	3791	1566	<i>males</i>
dziewczęta.....	3441	4789	4766	5053	3620	1433	<i>females</i>
Urodzenia martwe	212	268	241	212	120	92	Live still births
Chłopcy.....	104	135	130	107	67	40	<i>Males</i>
Dziewczęta.....	108	133	111	105	53	52	<i>Females</i>

TABL. 22 (64). URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a ORAZ WIEKU MATKI
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order					
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
OGÓŁEM 2005	49983	26245	16236	4777	1540	606	579
TOTAL 2010	60756	30433	21928	5821	1583	559	432
..... 2011	57258	28325	21020	5550	1505	495	359
..... 2012	57281	28287	21089	5622	1478	443	355
19 lat i mniej Under 20 years	1644	1507	127	9	1	—	—
20—24	7858	5704	1805	285	53	8	3
25—29	20276	12314	6547	1093	231	65	24
30—34	18591	6783	8902	2185	492	131	96
35—39	7705	1779	3347	1739	538	165	134
40—44	1158	191	357	297	153	71	89
45 lat i więcej and more	49	9	4	14	10	3	9
W ODSETKACH IN PERCENT							
OGÓŁEM 2005	100,0	52,5	32,5	9,6	3,1	1,2	1,2
TOTAL 2010	100,0	50,1	36,1	9,6	2,6	0,9	0,7
..... 2011	100,0	49,5	36,7	9,7	2,6	0,9	0,6
..... 2012	100,0	49,4	36,8	9,8	2,6	0,8	0,6
19 lat i mniej Under 20 years	100,0	91,7	7,7	0,5	0,1	—	—
20—24	100,0	72,6	23,0	3,6	0,7	0,1	0,0
25—29	100,0	60,7	32,3	5,4	1,1	0,3	0,1
30—34	100,0	36,5	47,9	11,8	2,6	0,7	0,5
35—39	100,0	23,1	43,4	22,6	7,0	2,1	1,7
40—44	100,0	16,5	30,8	25,6	13,2	6,1	7,7
45 lat i więcej and more	100,0	18,4	8,2	28,6	20,4	6,1	18,4

^a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.
^a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 23 (65). PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓLCZYNNIKI REPRODUKCYJNOŚCI LUDNOŚCI
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność^a — urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku: Fertility^a — live births per 1000 women aged:						
15—49 lat	38,1	47,0	44,3	44,4	44,1	44,9
15—19	11,0	12,5	11,6	11,5	10,6	12,7
20—24	53,9	49,4	45,3	45,6	34,9	61,8
25—29	93,9	100,2	94,3	93,8	86,3	109,3
30—34	65,8	86,0	82,0	81,8	84,6	75,2
35—39	24,3	37,5	35,0	36,6	39,1	31,3
40—44	4,7	7,4	7,1	7,0	7,1	6,6
45—49 lat	0,2	0,3	0,4	0,3	0,2	0,5
Współczynniki: Rates:						
Dzietności ogólnej	1,261	1,453	1,366	1,370	1,295	1,483
Total fertility						
Reprodukcyjności brutto	0,615	0,689	0,663	0,666	0,633	0,714
Gross reproduction						
Dynamiki demograficznej	0,966	1,138	1,079	1,052	1,083	1,001
Demographic dynamics						

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 100.
^a See general notes, item 11 on page 100.

TABL. 24 (66). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Females	Z liczby ogółem Of grand total number					
				miasta urban areas			wieś rural areas		
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS									
OGÓŁEM 2005	51744	27534	24210	32127	16698	15429	19617	10836	8781
TOTAL 2010	53389	27823	25566	32968	16666	16302	20421	11157	9264
2011	53080	27815	25265	32591	16612	15979	20489	11203	9286
2012	54454	28300	26154	33960	17166	16794	20494	11134	9360
0 lat.....	248	138	110	153	82	71	95	56	39
1— 4 lata.....	41	27	14	23	12	11	18	15	3
5— 9.....	28	11	17	13	5	8	15	6	9
10—14.....	33	17	16	18	10	8	15	7	8
15—19.....	142	112	30	63	46	17	79	66	13
20—24.....	229	186	43	113	91	22	116	95	21
25—29.....	296	243	53	168	134	34	128	109	19
30—34.....	415	312	103	247	180	67	168	132	36
35—39.....	564	453	111	342	265	77	222	188	34
40—44.....	817	630	187	466	351	115	351	279	72
45—49.....	1212	914	298	690	491	199	522	423	99
50—54.....	2471	1828	643	1486	1043	443	985	785	200
55—59.....	3885	2755	1130	2484	1670	814	1401	1085	316
60—64.....	4738	3184	1554	3121	1998	1123	1617	1186	431
65—69.....	4136	2608	1528	2822	1740	1082	1314	868	446
70—74.....	4812	2766	2046	3106	1711	1395	1706	1055	651
75—79.....	7094	3628	3466	4460	2209	2251	2634	1419	1215
80—84.....	9408	4099	5309	5804	2521	3283	3604	1578	2026
85 lat i więcej and more....	13885	4389	9496	8381	2607	5774	5504	1782	3722

NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU
PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP

OGÓŁEM 2005	1007	1117	905	969	1073	876	1076	1193	960
TOTAL 2010	1016	1106	933	977	1056	907	1085	1189	982
2011	1006	1102	919	963	1050	886	1085	1189	981
2012	1029	1117	948	999	1081	928	1081	1178	985
0 lat ^a	433	469	395	416	436	395	463	526	395
1— 4 lata.....	17	21	12	15	15	15	20	33	7
5— 9.....	11	8	13	8	6	10	15	11	18
10—14.....	13	13	13	13	14	12	13	12	15
15—19.....	49	75	21	40	57	22	60	97	20
20—24.....	65	104	25	54	87	21	81	129	31
25—29.....	68	112	25	59	96	23	87	142	27
30—34.....	92	139	45	80	121	42	117	176	52
35—39.....	134	217	53	122	194	54	159	259	51
40—44.....	245	377	112	222	341	108	283	435	120
45—49.....	391	592	191	364	539	202	434	669	174
50—54.....	684	1040	346	644	979	357	754	1135	325
55—59.....	966	1451	532	905	1351	540	1096	1637	513
60—64.....	1404	2072	845	1333	1941	856	1565	2340	819
65—69.....	1909	2804	1236	1870	2743	1237	1999	2936	1233
70—74.....	2666	3857	1881	2555	3635	1872	2896	4282	1899
75—79.....	4256	5858	3309	3987	5395	3174	4806	6762	3593
80—84.....	7156	9095	6144	6796	8463	5904	7822	10328	6578
85 lat i więcej and more....	15194	17173	14426	14396	15823	13833	16595	19621	15454

^a Na 100 tys. urodzeń żywych.
^a Per 100 thous. live births.

TABL. 25 (67). ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ
DEATHS BY CAUSES

L A T A PRZYCZYNY ZGONÓW ^a	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Males</i>	Kobiety <i>Females</i>	Z liczby ogółem <i>Of total number</i>		Y E A R S CAUSES OF DEATHS ^a
				miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
				na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>		
O G Ó Ł E M 2005	1006,9	1117,5	905,0	968,6	1076,4	T O T A L
2010	1015,7	1105,5	933,1	976,8	1085,3	
2011	1006,4	1101,7	918,9	962,6	1084,8	
Choroby zakaźne i pasożytnicze	10,7	12,1	9,3	12,1	8,2	<i>Infectious and parasitic diseases</i>
w tym gruźlica i następstwa gruźlicy	1,2	1,9	0,4	1,1	1,3	<i>of which tuberculosis and sequelae of tuberculosis</i>
Nowotwory	250,8	289,9	214,8	260,9	232,6	<i>Neoplasms</i>
w tym nowotwory złośliwe	245,1	283,3	210,1	255,3	226,9	<i>of which malignant neoplasms</i>
w tym:						<i>of which:</i>
nowotwór złośliwy żołądka.....	12,2	16,6	8,1	12,1	12,3	<i>malignant neoplasm of stomach</i>
nowotwór złośliwy trzustki.....	11,9	12,5	11,2	12,8	10,2	<i>malignant neoplasm of pancreas</i>
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca	65,1	96,9	36,0	66,0	63,6	<i>malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung</i>
nowotwór złośliwy sutka u kobiet	15,1	x	29,1	17,0	11,8	<i>malignant neoplasm of female breast</i>
nowotwór złośliwy szyjki macicy	4,0	x	7,7	4,7	2,8	<i>malignant neoplasm of cervix uteri</i>
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego	11,3	23,7	x	10,8	12,3	<i>malignant neoplasm of prostate</i>
białaczka	7,4	8,7	6,2	8,2	6,0	<i>leukemia</i>
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych ^Δ	0,8	0,7	0,8	0,8	0,7	<i>Diseases of blood and blood-forming organs ^Δ</i>
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	17,6	15,4	19,7	16,4	19,8	<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>
w tym cukrzyca	16,2	14,3	17,9	15,2	17,9	<i>of which diabetes mellitus</i>
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	0,9	1,6	0,3	0,6	1,4	<i>Mental and behavioural disorders</i>
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	11,4	10,9	11,9	12,1	10,1	<i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 25 (67). ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ (dok.)
DEATHS BY CAUSES (cont.)

L A T A PRZYCZYNY ZGONÓW ^a	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Males</i>	Kobiety <i>Females</i>	Z liczby ogółem <i>Of total number</i>		Y E A R S CAUSES OF DEATHS ^a
				miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
				na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>		
Choroby układu krążenia.....	464,8	448,6	479,7	426,0	534,4	<i>Diseases of the circulatory system</i>
w tym:						<i>of which:</i>
choroba nadciśnieniowa	20,6	17,0	24,0	17,6	26,1	<i>hypertensive diseases</i>
choroba niedokrwienna serca...	117,8	126,7	109,5	99,2	151,1	<i>ischemic heart diseases</i>
w tym ostry zawał serca	42,8	58,9	28,0	43,1	42,4	<i>of which acute myocardial infarction</i>
choroby naczyń mózgowych ...	106,5	92,4	119,4	92,5	131,6	<i>cerebrovascular diseases</i>
miażdżycy	30,9	24,4	36,9	26,1	39,5	<i>atherosclerosis</i>
Choroby układu oddechowego....	69,5	82,7	57,3	68,7	70,9	<i>Diseases of the respiratory system</i>
Choroby układu trawiennego	47,8	54,4	41,7	49,7	44,3	<i>Diseases of the digestive system</i>
w tym zwłóknienie i marskość wątroby	7,3	9,5	5,3	8,0	6,0	<i>of which fibrosis and cirrhosis of liver</i>
Choroby skóry i tkanki podskórnej.....	1,2	1,0	1,3	1,3	0,9	<i>Diseases of the skin and subcutaneous tissue</i>
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej.....	1,8	0,8	2,8	2,1	1,3	<i>Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue</i>
Choroby układu moczowo-płciowego	15,6	16,8	14,6	16,9	13,3	<i>Diseases of the genitourinary system</i>
Ciąża, poród i połóg.....	0,0	x	0,1	0,0	0,1	<i>Pregnancy, childbirth and the puerperium</i>
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	1,8	2,6	1,1	1,9	1,8	<i>Conditions originating in the perinatal period</i>
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ	2,1	2,4	1,7	2,2	1,9	<i>Congenital anomalies^Δ</i>
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ	38,0	45,7	30,9	31,2	50,1	<i>Symptoms and ill-defined conditions^Δ</i>
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny.....	71,6	116,1	30,7	59,6	93,1	<i>Injuries and poisonings by external cause</i>
w tym:						<i>of which:</i>
wypadki komunikacyjne	15,4	26,2	5,5	10,5	24,1	<i>transport accidents</i>
samobójstwa	15,6	28,8	3,6	11,5	23,0	<i>suicides</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 26 (68). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU
 INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Chłopcy Males	Dziew- częta Females	Z liczby ogółem Of grand total number					
				miasta urban areas			wieś rural areas		
				razem total	chłopcy males	dziew- częta females	razem total	chłopcy males	dziew- częta females

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM 2005	301	177	124	171	104	67	130	73	57
TOTAL 2010	274	146	128	159	87	72	115	59	56
..... 2011	195	122	73	135	84	51	60	38	22
..... 2012	248	138	110	153	82	71	95	56	39
0—27 dni 0—27 days.....	188	109	79	119	66	53	69	43	26
0— 6.....	147	86	61	93	52	41	54	34	20
w tym 0 ^a of which 0 ^a	87	50	37	50	24	26	37	26	11
7—13.....	17	8	9	11	6	5	6	2	4
14—20.....	16	8	8	10	4	6	6	4	2
21—27.....	8	7	1	5	4	1	3	3	—
28—29 dni 28—29 days.....	4	1	3	3	1	2	1	—	1
1 miesiąc 1 month.....	17	9	8	12	6	6	5	3	2
2.....	7	4	3	3	1	2	4	3	1
3.....	3	3	—	1	1	—	2	2	—
4.....	4	3	1	2	2	—	2	1	1
5.....	2	—	2	1	—	1	1	—	1
6.....	8	5	3	6	3	3	2	2	—
7.....	3	—	3	2	—	2	1	—	1
8.....	7	2	5	2	1	1	5	1	4
9.....	1	1	—	1	1	—	—	—	—
10.....	1	—	1	—	—	—	1	—	1
11 miesięcy 11 months.....	3	1	2	1	—	1	2	1	1

NA 100 TYS. URODZEŃ ŻYWYCH DANEJ PŁCI
 PER 100 THOUS. OF LIVE BIRTHS OF GIVEN SEX

OGÓŁEM 2005	602	691	509	532	627	430	729	810	646
TOTAL 2010	451	457	445	408	426	388	528	512	547
..... 2011	341	414	263	365	440	285	296	366	222
..... 2012	433	469	395	416	436	395	463	526	395
0—27 dni 0—27 days.....	328	370	284	324	351	295	336	404	263
0— 6.....	257	292	219	253	276	228	263	320	203
w tym 0 ^a of which 0 ^a	152	170	133	136	128	145	180	244	111
7—13.....	30	27	32	30	32	28	29	19	41
14—20.....	28	27	29	27	21	33	29	38	20
21—27.....	14	24	4	14	21	6	15	28	—
28—29 dni 28—29 days.....	7	3	11	8	5	11	5	—	10
1 miesiąc 1 month.....	30	31	29	33	32	33	24	28	20
2.....	12	14	11	8	5	11	20	28	10
3.....	5	10	—	3	5	—	10	19	—
4.....	7	10	4	5	11	—	10	9	10
5.....	3	—	7	3	—	6	5	—	10
6.....	14	17	11	16	16	17	10	19	—
7.....	5	—	11	5	—	11	5	—	10
8.....	12	7	18	5	5	6	24	9	41
9.....	2	3	—	3	5	—	—	—	—
10.....	2	—	4	—	—	—	5	—	10
11 miesięcy 11 months.....	5	3	7	3	—	6	10	9	10

a Przez 0 dni określa się wiek żywo urodzonego noworodka, który nie przeżył 24 godzin.
 a 0 day indicates the age of new live born infant, who did not survive 24 hours.

TABL. 27 (69). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN
 INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES

LATA PRZYCZYNY ZGONÓW ^a	Ogółem Total		Chłopcy Males	Dziewczę- ta Females	Z liczby ogółem Of total number		YEARS CAUSES OF DEATHS ^a	
	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	na 100 tys. urodzeń żywych per 100 tys. live births						
		miasta urban areas	wieś rural areas					
OGÓŁEM 2005	301	602	691	509	532	729	TOTAL	
2010	274	451	457	445	408	528		
2011	195	341	414	263	365	296		
w tym:							of which:	
Choroby zakaźne i paso- żytnicze	8	14	20	7	16	10	Infectious and parasitic diseases	
w tym posocznica.....	6	10	17	4	14	5	of which septicaemia	
Choroby układu nerwowe- go, narządów zmysłów i układu krążenia	2	3	7	—	3	5	Diseases of the nervous system and sense organs and the circulatory sys- tem	
Choroby układu oddech- owego	5	9	10	7	11	5	Diseases of the respiratory system	
w tym zapalenie płuc.....	5	9	10	7	11	5	of which pneumonia	
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	96	168	224	108	170	163	Conditions originating in the perinatal period	
w tym:							of which:	
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu	78	136	187	83	135	138	disorders related to length of gestation and fetal growth	
zespół zaburzeń oddy- chania noworodka i inne stany układu od- dechowego	9	16	14	18	19	10	respiratory disorders specific to the perinatal period	
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ	70	122	119	126	135	99	Congenital anomalies ^Δ	
w tym:							of which:	
wrodzone wady rozwo- jowe układu nerwowe- go	6	10	3	18	8	15	congenital malformations of the nervous system	
wrodzone wady serca	26	45	58	32	51	35	congenital malformations of heart	
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny....	4	7	10	4	8	5	Injuries and poisonings by external cause	

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 28 (70). ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ
SUICIDES^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym mężczyźni of which males	
OGÓŁEM	628	651	558	735	617	TOTAL
w tym dokonane.....	566	544	512	641	553	of which committed
Miasta	351	313	252	418	334	Urban areas
Wieś	277	336	306	312	280	Rural areas
Wiek samobójców:						Age of suicidal persons:
14 lat i mniej	8	5	4	3	2	14 and less
15—19	26	39	28	45	30	15—19
20—29	90	104	97	122	107	20—29
30—49	244	220	176	249	219	30—49
50—69	195	234	206	258	215	50—69
70 lat i więcej	59	45	46	55	41	70 and more

^a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku oraz w latach 2010 i 2012 — w podziale na miasta i wieś — również przypadków o nieustalonym miejscu zdarzenia.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji i Komendy Stołecznej Policji.

^a Attempted and committed; data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown as well as in 2010 and 2012 — data by urban and rural areas — cases, in which the place of incident is unknown.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters and the Metropolitan Police Headquarters.

TABL. 29 (71). PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat Life expectancy at age specified					
	0	15	30	45	60	
MĘŻCZYŹNI MALES						
OGÓŁEM	2005	71,06	56,81	42,64	29,20	18,11
TOTAL	2010	72,55	58,05	43,77	30,17	18,87
	2011	72,69	58,17	43,98	30,37	19,05
	2012	72,92	58,39	44,13	30,41	19,04
Miasta		73,88	59,31	44,93	31,09	19,55
Urban areas						
Wieś		71,29	56,83	42,73	29,21	18,08
Rural areas						
KOBIETY FEMALES						
OGÓŁEM	2005	80,18	65,70	50,97	36,52	23,22
TOTAL	2010	81,04	66,53	51,78	37,24	23,88
	2011	81,55	66,89	52,13	37,60	24,20
	2012	81,33	66,78	51,99	37,43	23,99
Miasta		81,42	66,88	52,07	37,51	24,11
Urban areas						
Wieś		81,09	66,54	51,77	37,22	23,69
Rural areas						

TABL. 30 (72). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a				Odplyw ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net migration	
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę to abroad		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM.....	2005	70922	45802	24147	973	55837	30785	24644	408	15085
TOTAL	2010	70897	46292	23323	1282	57520	30595	26333	592	13377
	2011	70042	45132	23469	1441	55688	30099	24802	787	14354
	2012	66027	41800	22856	1371	52740	28270	23584	886	13287
Miasta	2005	44910	28169	15911	830	35667	18421	16865	381	9243
Urban areas	2010	42885	26913	14919	1053	37845	18690	18640	515	5040
	2011	43814	27064	15575	1175	36101	18074	17365	662	7713
	2012	40862	24768	14992	1102	33751	16584	16395	772	7111
Wieś	2005	26012	17633	8236	143	20170	12364	7779	27	5842
Rural areas	2010	28012	19379	8404	229	19675	11905	7693	77	8337
	2011	26228	18068	7894	266	19587	12025	7437	125	6641
	2012	25165	17032	7864	269	18989	11686	7189	114	6176
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION										
OGÓŁEM.....	2005	13,8	8,9	4,7	0,2	10,9	6,0	4,8	0,1	2,9
TOTAL	2010	13,5	8,8	4,4	0,2	10,9	5,8	5,0	0,1	2,5
	2011	13,3	8,6	4,4	0,3	10,6	5,7	4,7	0,1	2,7
	2012	12,5	7,9	4,3	0,3	10,0	5,3	4,5	0,2	2,5
Miasta	2005	13,5	8,5	4,8	0,3	10,8	5,6	5,1	0,1	2,8
Urban areas	2010	12,7	8,0	4,4	0,3	11,2	5,5	5,5	0,2	1,5
	2011	12,9	8,0	4,6	0,3	10,7	5,3	5,1	0,2	2,3
	2012	12,0	7,3	4,4	0,3	9,9	4,9	4,8	0,2	2,1
Wieś	2005	14,3	9,7	4,5	0,1	11,1	6,8	4,3	0,0	3,2
Rural areas	2010	14,9	10,3	4,5	0,1	10,5	6,3	4,1	0,0	4,4
	2011	13,9	9,6	4,2	0,1	10,4	6,4	3,9	0,1	3,5
	2012	13,3	9,0	4,1	0,1	10,0	6,2	3,8	0,1	3,3

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 31 (73). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships	
W LICZBACH BEZWZGŁĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
OGÓŁEM.....	2005	69949	45782	24167	55429	45782	9647
TOTAL	2010	69615	47437	22178	56928	47437	9491
	2011	68601	45656	22945	54901	45656	9245
	2012	64656	43335	21321	51854	43335	8519
Miasta..... Urban areas	2005	44080	24428	19652	35286	28705	6581
	2010	41832	24293	17539	37330	30642	6688
	2011	42639	24008	18631	35439	28984	6455
	2012	39760	22621	17139	32979	27043	5936
Wieś..... Rural areas	2005	25869	21354	4515	20143	17077	3066
	2010	27783	23144	4639	19598	16795	2803
	2011	25962	21648	4314	19462	16672	2790
	2012	24896	20714	4182	18875	16292	2583
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION							
OGÓŁEM.....	2005	13,6	8,9	4,7	10,8	8,9	1,9
TOTAL	2010	13,2	9,0	4,2	10,8	9,0	1,8
	2011	13,0	8,7	4,4	10,4	8,7	1,8
	2012	12,2	8,2	4,0	9,8	8,2	1,6
Miasta..... Urban areas	2005	13,3	7,4	5,9	10,6	8,7	2,0
	2010	12,4	7,2	5,2	11,1	9,1	2,0
	2011	12,6	7,1	5,5	10,5	8,6	1,9
	2012	11,7	6,7	5,0	9,7	8,0	1,7
Wieś..... Rural areas	2005	14,2	11,7	2,5	11,1	9,4	1,7
	2010	14,8	12,3	2,5	10,4	8,9	1,5
	2011	13,7	11,5	2,3	10,3	8,8	1,5
	2012	13,1	10,9	2,2	10,0	8,6	1,4

a Zameldowania. *b* Wymeldowania.

a Registrations. *b* Deregistrations.

TABL. 32 (74). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF
MIGRANTS

LATA YEARS	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
OGÓŁEM... 2005	69949	31801	38148	55429	25643	29786	14520	6158	8362
TOTAL 2010	69615	31053	38562	56928	25749	31179	12687	5304	7383
2011	68601	30802	37799	54901	24787	30114	13700	6015	7685
2012	64656	29149	35507	51854	23591	28263	12802	5558	7244
0—4 lata	7011	3641	3370	5911	3085	2826	1100	556	544
5—9	4301	2285	2016	3855	2028	1827	446	257	189
10—14	2535	1284	1251	2323	1188	1135	212	96	116
15—19	2375	1110	1265	2083	976	1107	292	134	158
20—24	5250	1533	3717	4181	1210	2971	1069	323	746
25—29	13047	4827	8220	9051	3351	5700	3996	1476	2520
30—34	10781	4889	5892	7736	3496	4240	3045	1393	1652
35—39	6588	3337	3251	5140	2612	2528	1448	725	723
40—44	3122	1631	1491	2585	1331	1254	537	300	237
45—49	1969	1069	900	1730	919	811	239	150	89
50—54	1809	936	873	1668	872	796	141	64	77
55—59	1850	904	946	1782	873	909	68	31	37
60—64	1594	739	855	1498	717	781	96	22	74
65 lat i więcej and more	2424	964	1460	2311	933	1378	113	31	82

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 33 (75). **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND
AGE OF MIGRANTS

LATA YEARS	Imigranci Immigrants			Emigranci Emigrants			Saldo migracji Net migration		
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
OGÓŁEM... 2005	973	464	509	408	210	198	565	254	311
TOTAL 2010	1282	684	598	592	265	327	690	419	271
2011	1441	747	694	787	379	408	654	368	286
2012	1371	758	613	886	427	459	485	331	154
0—4 lata	182	101	81	38	19	19	144	82	62
5—9	65	36	29	61	35	26	4	1	3
10—14	32	20	12	32	17	15	0	3	-3
15—19	56	36	20	47	26	21	9	10	-1
20—24	80	49	31	39	21	18	41	28	13
25—29	161	90	71	83	44	39	78	46	32
30—34	176	100	76	148	59	89	28	41	-13
35—39	145	80	65	102	40	62	43	40	3
40—44	78	39	39	59	34	25	19	5	14
45—49	71	39	32	51	26	25	20	13	7
50—54	70	35	35	62	23	39	8	12	-4
55—59	86	38	48	68	37	31	18	1	17
60—64	68	33	35	46	31	15	22	2	20
65 lat i więcej and more	101	62	39	50	15	35	51	47	4

TABL. 34 (76). **NIEKTÓRE WYZNANIA RELIGIJNE**
 Stan w końcu roku
SELECTED RELIGIOUS DENOMINATIONS
End of the year

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	
	jednostki kościelne ^a <i>church units^a</i>				duchowni <i>clergy</i>				wierni, wyznawcy <i>adherents, faithful</i>				
Kościół Katolicki Catholic Church													
Kościół Rzymskokatolicki ^b	920	936	940	941	3332	3377	3406	3441	4257464	4244035	4241347	4226899	
Starokatolicki Old Catholic													
Kościół Starokatolicki Mariawitów ^c	17	17	17	17	15	15	15	15	13894	13880	13900	13850	
Kościół Polskokatolicki ^c	5	4	5	5	9	7	7	7	757	670	856	856	
Kościół Katolicki Mariawitów	10 ^d	9	9	9	6	5	5	5 ^e	952	872	866	851	
Polski Narodowy Katolicki Kościół w RP	x	1	1	2	x	4	3	5	x	360	360	400	
Kościół Starokatolicki	—	1	1	.	—	2	3	.	—	100	100	.	
Prawosławne Orthodox													
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^{cf} ...	67	69	69	69	140	174	174	179	183700	182800	182800	182800	
Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Protes- tant-tradition													
Chrześcijański Kościół Głosicieli Dobrej Nowiny	40	43	46	.	40	43	46	.	4000	4000	4500	.	
Kościół Ewangelicko- -Augsburski ^{fg}	21	21 ^h	21	21	25	18 ^h	22	19	5500	4955 ^h	3902	3951	
Kościół Chrystusowy w RP ⁱ	4	4 ^k	6	6	39	36 ^k	33	35	2000	1700 ^k	1525	1700	
Kościół Zielonoświątkowy ..	6	7	7	8	31	31	33	31	1122	1222	1274	1328	
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	14	15	15	15	18	13	12	12	1165	1289	1288	1318	
Kościół Ewangelicko- -Reformowany ^c	3	3	3	2	3	2	2	2	1270	1250	1245	1245	
Kościół Boży w Chrystusie	6	9	9	9	31	26	26	23	532	590	589	634	
Kościół Chrześcijan Baptystów ^c	5	9	9	.	8	7	7	.	414	436	454	.	
Kościół Ewangelicko- -Metodystyczny ^c	3	3	3	3	3	3	3	3	390	410	410	410	
Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	3 ^l	7	7	8	3 ^l	7	7	7	135 ^l	262	262	262	
Kościół Wolnych Chrześcijan	7	4	4	4	10	10	10	10	286	258	245	253	
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	5	5	5	5	10	9	9	9	266	172	183	193	

^a Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ^b Dane dotyczą diecezji: plockiej, radomskiej, warszawskiej, warszawsko-praskiej; dane o liczbie wiernych dotyczą osób ochrzczonych. ^c Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. ^d Łącznie z placówkami niższymi niż parafie. ^e W tym 4 kobiety. ^f Dane dotyczą diecezji warszawsko-bielskiej. ^g Dane dotyczą diecezji warszawskiej. ^h 2009 r. ⁱ Do 2010 r. — Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. ^k 2008 r. ^l 2003 r.

^a Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ^b Data concern diocese: plocka, radomska, warszawska, warszawsko-praska; data on number of adherents concern baptized persons. ^c Church associated in the Polish Ecumenical Council. ^d Including units below the parish level. ^e Of which 4 women. ^f Data concern warszawsko-bielska diocese. ^g Data concern warszawska diocese. ^h 2009. ⁱ Until 2010 — Wspólnota Kościołów Chrystusowych in RP. ^k 2008. ^l 2003.

TABL. 34 (76). **NIEKTÓRE WYZNANIA RELIGIJNE (dok.)**
 Stan w końcu roku
SELECTED RELIGIOUS DENOMINATIONS (cont.)
 End of the year

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	
	jednostki kościelne ^a church units ^a				duchowni clergy				wierni, wyznawcy adherents, faithful				
Protestanckie i tradycji protestanckiej (dok.) Protestant and Protes- tant-tradition (cont.)													
Kościół Boży w Polsce	x	3	4	.	x	3	16	.	x	167	184	.	
Nowoapostolski Kościół w Polsce.....	4	4	4	4	1	1	1	1	146	147	149	157	
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	1	1	1	1	3	8	7	7	78	75	87	83	
Kościół Chrystusowy	4	1 ^m	—	1	7	5 ^m	—	—	735	570 ^m	74	74	
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	3	3	3	3	16	15	15	16	69	70	64	67	
Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	1	1	1	1	8	8	8	8	60	48	40	40	
Kościół Chrześcijański w Duchu Prawdy i Pokoju...	2	2	2	2	3	4	4	4	17	32	31	32	
Islamskie Muslim													
Muzułmański Związek Religijny w RP	1	2	2	.	1	3	3	.	.	80	125	.	
Islamskie Zgromadzenie Ahl-ul Bayt ⁿ	1	1	1	1	1	1	1	1	55	60	59	59	
Stowarzyszenie Jedności Muzułmańskiej	—	—	—	1	1	1	1	1	38	38	38	41	
Dalekiego Wschodu Far Eastern Religions													
Związek Buddyjski Bencien Karma Kamtsang ^p	2	2	2	2	8	23	23	15	495	490	490	530	
Związek Buddyjski „Kanzeon”	1	1	.	1	2	2	.	2	52	60	.	44	
Szkoła Zen Kwan Um w Polsce.....	1	2	2	2	17	9	10	20	50	41	43	40	
Inne Others													
Kościół Jezusa Chrystusa Świątym w Dniach Ostatnich (Mormoni)	2	1	3	.	40	40	72	.	460	293	455	.	
Instytut Wiedzy o Tożsa- mości „Misja Czaitanii”	1	1	1	1	9	9	9	6	292	307	310	310	
Lectorium Rosicrucianum Międzynarodowa Szkoła Złotego Różokrzyża ^p	1	1	1	1	—	—	—	—	116	135	142	145	
Kościół Armia Zbawienia w RP	x	2	1	1	x	2	2	6	x	130	133	128	
Światowy Uniwersytet Duchowy Brahma Kumaris	1	1	1	.	5	5	5	.	50	60	60	.	
Karaimski Związek Religijny	1	1	1	1	—	—	—	—	40	40	40	40	

^a Obejmują m.in. parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ^m 2006 r. ⁿ Liczba wiernych oznacza liczbę współpracowników i aktywistów działających na rzecz społeczności szyickiej. ^o Do 2011 r. — Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtzang w Polsce. ^p Dane dotyczą Centrum Warszawa.

^a Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ^m 2006. ⁿ Number of adherents represents the number of co-workers and activists working for the Shiite Community. ^o Until 2011 — Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtzang w Polsce. ^p Data concern Centrum Warszawa.

DZIAŁ VI

RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane o aktywności ekonomicznej ludności dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej i obejmują **osoby w wieku 15 lat i więcej** będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badanie nie obejmuje osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych. Prezentowane dane opracowano na podstawie:

- 1) Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań według stanu w dniu 31 III 2011 r. (tabl. 1 i 2);
- 2) reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności — BAEL** (tabl. 3 i 4) przeprowadzanego w cyklu kwartalnym; badaniem nie objęte są osoby nieobecne w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Badanie prowadzi się metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia. Dane BAEL od 2010 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Prezentowane dane za 2010 r. zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w Roczniku Statystycznym Województwa Mazowieckiego 2011.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo w NSP 2011 i BAEL stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

- 1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu (w NSP 2011 dotyczy okresu od 25 III do 31 III):
 - wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
 - formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące, a

CHAPTER VI

LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. Data on economic activity of population concern the actually living population and cover **persons aged 15 and more**, who are members of households in the dwellings selected on a random basis. The survey does not cover persons living in collective accommodation establishment and homeless. Presented data were compiled on the basis:

- 1) of the National Census of Population and Housing Census as of 31 III 2011 (tables 1 and 2);
- 2) of representative **Labour Force Survey — LFS** (tables 3 and 4). The sample survey conducted on a quarterly basis. The survey does not cover persons absent in households for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. A household is a group of people living together in a dwelling and maintaining themselves jointly. The survey is conducted by the continuous observation method, i.e. economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth. The LFS data since 2010 have been generalized on the basis of population balances compiled with the use of the National Census of Population and Housing 2011. Presented data for 2010 have been changed in relation to the data published in the Statistical Yearbook of Mazowieckie Voivodship 2011.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive in the 2011 Census and in LFS is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

- 1) **employed persons** are persons, who during the reference week (in the 2011 Census concerns period from 25 III to 31 III):
 - performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,
 - formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather); if the break in work exceed 3 months; moreover if the break in work exceeded 3 months

jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

W NSP 2011 do pracujących nie zaliczono pomagających członków rodzin, którzy nie wykonywali pracy w badanym tygodniu.

- 2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
 - w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
 - były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopec bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

4. Ze względu na zaokrąglenia dokonywane przy uogólnianiu wyników badania, w tabl. 1–4 sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009; patrz ust. 5 na str. 130,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem

the additional criterion in LFS in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

In the 2011 Census contributing family workers who did not perform work during the reference week were not counted among the employed.

- 2) **unemployed persons** are persons aged 15–74 who simultaneously fulfilled three conditions:
- within the reference week were not employed,
 - within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,
 - were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found a work and were waiting to begin it within a 3-months period as well as persons who were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of the economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The employment rate is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The unemployment rate is calculated as the share of the unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

4. Due to rounding-off results of the survey, sum of components in tables 1–4 can differ from the amount given in the item “total”.

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (among others in regard to private farms in agriculture).

2. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with some exceptions in 2005–2009; see item 5 on page 130,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who

wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,

- c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia; **niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2002—2009 wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005—2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby;
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,

- c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. Full-time paid employees are employed persons on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker. **Part-time paid employees** are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employment as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Data concerning employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII in 2002—2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002, as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) in 2005—2009 are not included the following employed persons:
 - a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs;
 - b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;
- 2) since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

6. Data regarding employees hired on the basis of an employment contract concern:

- 1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczenia na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zleceniodawcy zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

8. Dane według sekcji PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 21.

9. Dane o pracujących w tabl. 5 prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika i faktycznie prowadzonej działalności.

10. Informacje o ruchu zatrudnionych obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także — ze względów ewidencyjnych — osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby,

- 1) **the employment as of 31 XII** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;
- 2) **the average paid employment** — full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. **Agents** are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commission wages and salaries in the form of sales commission (wages and salaries of these persons depend on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agents managing entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay the contractor a lump-sum payment established either as a defined sum or as a percentage of turnover.

8. Data according to sections of the NACE Rev. 2 were compiled using the **enterprise method**. Definition of the enterprise method is given in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 21.

9. Data regarding employment in table 5 are presented by permanent places of work and actually conducted business activity.

10. Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary employees. These data concern the **number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as — for record-keeping purposes — persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

The **hire (termination) rate** is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and until 2008 from unpaid leaves

które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

11. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone;
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy;
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

12. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat a nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna — zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych dla 2005 r. — na podstawie wyników

(or the number of terminations less the number of persons granted child-care and until 2008 unpaid leaves) during a surveyed year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.

11. Vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day;
- 2) the employer made efforts to find people willing to take up the job;
- 3) if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

12. Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (unified text: Journal of Laws 2008 No. 69, item 415 with later amendments), are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and is less than 60, in case of women and less than 65 in case of men, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person — capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. The **registered unemployment rate** is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. The unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as part of the economically active civilian population) estimated for 2005 — on the basis of the results of the Population and Housing

Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. — na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

3. Informacje o **wydatkach Funduszu Pracy** podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.).

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działającą u pracodawcy organizację związkową.

Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 — on the basis of the Agricultural Census 2010.

3. *Information concerning Labour Fund expenditures are given according to Law dated 20 IV 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (unified text: Journal of Laws 2008 No. 69, item 415 with later amendments).*

Work conditions

1. *Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.*

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. **Accident at work** is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) *during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;*
- 2) *when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.*

Every accident is treated equally to accident at work, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- 1) *during a business trip;*
- 2) *during a training within the scope of common self-defence;*
- 3) *at performing tasks ordered by trade union organizations functioning at the employer.*

Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania — na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący — szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

3. Za **ciężki wypadek przy pracy uważa się** wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

4. Za **śmiertelny wypadek przy pracy uważa się** wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;
- 2) performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;
- 3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;
- 4) serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;
- 5) stay — on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity — at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;
- 6) performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;
- 7) performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;
- 8) performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or cooperation at conducting them;
- 9) performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;
- 10) serving supplementary forms of military service;
- 11) education at the National School of Public Administration by students who receive scholarships.

3. A **serious accident at work** is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

4. A **fatal accident at work** is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

5. Accidents at work are classified, i.e., according to **contact-mode of injury** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several

Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. są grupowane zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

6. Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Informacje o zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym:

- 1) dane obejmują zatrudnionych w jednostkach zaliczanych do sekcji: „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich), „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, „Budownictwo” (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków), „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Informacja i komunikacja” (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji), „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej), „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca” (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane oraz pozostałego sprzętania), „Edukacja” (w zakresie szkół wyższych), „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” (w zakresie opieki zdrowotnej), „Pozostała działalność usługowa” (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);
- 2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, pyły przemysłowe, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, niedostateczne oświetlenie stanowisk pracy — do 2005 r. zaliczane do zagrożeń związanych ze środowiskiem pracy, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 are grouping according to the EUROSTAT recommendation.

6. The accident ratio is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

7. Information regarding persons working in hazardous conditions i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports:

- 1) data concern persons employed by entities included in the sections: "Agriculture, forestry and fishing" (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as fishing), "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply", "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities", "Construction" (excluding development of building projects), "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles", "Transportation and storage", "Information and communication" (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities), "Professional, scientific and technical activities" (in the scope scientific research and development as well as veterinary activities), "Administrative and support service activities" (in the scope rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities), "Education" (only tertiary education), "Human health and social work activities" (in the scope human health activities), "Other service activities" (in the scope repair of computers and personal and household goods);
- 2) data concern exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climate, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, threats caused by insufficient lights — until 2005 included in threats related to work environment, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.

8. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

9. Do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych (tabl. 21 i 22) przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

9. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 23 podaje się od 2009 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (Dz.U. Nr 105, poz. 869).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

8. Evaluation of occupational risk is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence of health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuing safety.

9. The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees (tables 21 and 22).

9. A disease is deemed an occupational disease if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

Occupational diseases in table 23 are given since 2009 according to the decree of the Council of Ministers, dated 30 VI 2009 (Journal of Laws No. 105, item 869).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 100 thous. paid employees.

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1 (77). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU NA PODSTAWIE SPISU^a W 2011 R.

Stan w dniu 31 III

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE ON THE BASIS OF THE CENSUS^a IN 2011

As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawodowo Economi- cally inactive persons	Nieustalony status na rynku pracy Un- known status on the labour market	Współczynnik aktywności zawodowej ^b Activity rate ^b	Wskaźnik zatrudnienia ^b Em- ployment rate ^b	Stopa bezrobocia Unem- ployment rate
		razem total	pracujący em- ployed	bezrobotni ^c unem- ployed ^c					
		w tys. in thous.							
OGÓŁEM..... TOTAL	4459,9	2464,1	2224,5	239,6	1853,4	142,4	57,1	51,5	9,7
miasta..... urban areas	2899,9	1604,6	1449,4	155,2	1184,1	111,2	57,5	52,0	9,7
wieś..... rural areas	1560,0	859,5	775,1	84,4	669,3	31,2	56,2	50,7	9,8
w tym w wieku produkcyjnym ^d of which of working age ^d	3344,2	2386,0	2148,7	237,3	836,9	121,2	74,0	66,7	9,9
15—24 lata.....	669,9	236,5	183,2	53,3	409,8	23,5	36,6	28,4	22,5
25—34.....	889,5	715,6	649,0	66,6	131,6	42,2	84,5	76,6	9,3
35—44.....	717,0	600,7	556,7	44,1	90,9	25,4	86,9	80,5	7,3
45—54.....	698,9	548,2	500,1	48,1	129,2	21,5	80,9	73,8	8,8
55—64.....	719,1	318,8	292,0	26,7	384,0	16,3	45,4	41,6	8,4
65 lat i więcej..... and more	765,6	44,3	43,5	0,8	707,9	13,5	5,9	5,8	1,8
Mężczyźni..... Men	2107,6	1311,8	1177,2	134,6	728,6	67,2	64,3	57,7	10,3
w tym w wieku produkcyjnym ^d of which of working age ^d	1729,8	1283,4	1149,5	133,9	385,8	60,6	76,9	68,9	10,4
15—24 lata.....	341,3	131,9	101,8	30,1	197,9	11,5	40,0	30,9	22,8
25—34.....	443,5	378,7	341,9	36,8	44,9	19,9	89,4	80,7	9,7
35—44.....	358,8	311,2	288,0	23,2	35,5	12,1	89,8	83,1	7,5
45—54.....	342,6	274,8	248,6	26,1	56,9	10,9	82,8	75,0	9,5
55—64.....	333,4	188,2	170,2	17,9	136,7	8,5	57,9	52,4	9,5
65 lat i więcej..... and more	288,1	27,0	26,6	0,5	256,8	4,3	9,5	9,4	1,7
Kobiety..... Women	2352,3	1152,3	1047,4	104,9	1124,8	75,2	50,6	46,0	9,1
w tym w wieku produkcyjnym ^d of which of working age ^d	1614,3	1102,6	999,2	103,4	451,1	60,7	71,0	64,3	9,4
15—24 lata.....	328,6	104,6	81,5	23,2	211,9	12,0	33,1	25,7	22,1
25—34.....	446,0	336,9	307,1	29,8	86,8	22,3	79,5	72,5	8,9
35—44.....	358,2	289,5	268,6	20,9	55,5	13,3	83,9	77,9	7,2
45—54.....	356,3	273,4	251,5	21,9	72,3	10,6	79,1	72,8	8,0
55—64.....	385,7	130,6	121,8	8,8	247,3	7,8	34,6	32,2	6,7
65 lat i więcej..... and more	477,5	17,2	16,9	0,3	451,2	9,2	3,7	3,6	1,9

^a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; dane zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. ^b Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. ^c Osoby w wieku 15—74 lata. ^d Mężczyźni w wieku 18—64 lata, kobiety w wieku 18—59 lat.

^a Data of the Population and Housing Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. ^b Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate. ^c Persons aged 15—74. ^d Men aged 18—64, women aged 18—59.

TABL. 2 (78). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA NA PODSTAWIE SPISU^a W 2011 R.**

Stan w dniu 31 III

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL ON THE BASIS OF THE CENSUS^a IN 2011

As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawodowo Economically inactive persons	Nieustalony status na rynku pracy Unknown status on the labour market	Współczynnik aktywności zawodowej ^b Activity rate ^b	Wskaźnik zatrudnienia ^b Employment rate ^b	Stopa bezrobocia Unemployment rate
		razem total	pracujący employed	bezrobotni ^c unemployed ^c					
		w tys. in thous.							
OGÓŁEM..... TOTAL	4459,9	2464,1	2224,5	239,6	1853,4	142,4	57,1	51,5	9,7
Wyższe..... Tertiary	1076,1	842,2	802,6	39,6	233,8	0,1	78,3	74,6	4,7
Policealne i średnie zawodowe.... Post-secondary and vocational secondary	902,5	587,2	532,4	54,8	315,2	0,1	65,1	59,0	9,3
Średnie ogólnokształcące..... General secondary	634,6	335,5	294,3	41,2	299,1	0,0	52,9	46,4	12,3
Zasadnicze zawodowe..... Basic vocational	762,8	500,7	436,0	64,8	262,1	0,0	65,6	57,2	12,9
Gimnazjalne i podstawowe..... Lower secondary and primary	884,2	190,9	152,5	38,4	693,2	0,0	21,6	17,3	20,1
Podstawowe nieukończone ^d Primary not completed ^d	50,9	2,4	1,9	0,6	48,4	—	4,8	3,7	22,7
Nieustalone..... Unknown	148,8	5,2	4,9	0,3	1,5	142,1	x	x	x
Mężczyźni..... Men	2107,6	1311,8	1177,2	134,6	728,6	67,2	64,3	57,7	10,3
Wyższe..... Tertiary	454,1	363,0	346,7	16,2	91,1	0,0	79,9	76,4	4,5
Policealne i średnie zawodowe.... Post-secondary and vocational secondary	438,8	324,0	294,7	29,4	114,7	0,0	73,9	67,2	9,1
Średnie ogólnokształcące..... General secondary	242,9	155,3	136,9	18,4	87,6	0,0	63,9	56,4	11,8
Zasadnicze zawodowe..... Basic vocational	468,7	338,2	294,7	43,5	130,5	0,0	72,2	62,9	12,9
Gimnazjalne i podstawowe..... Lower secondary and primary	415,7	127,1	100,4	26,7	288,6	0,0	30,6	24,2	21,0
Podstawowe nieukończone ^d Primary not completed ^d	17,1	1,6	1,2	0,4	15,5	—	9,3	7,0	24,7
Nieustalone..... Unknown	70,3	2,6	2,5	0,1	0,6	67,0	x	x	x

^a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; dane zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. ^b Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. ^c Osoby w wieku 15—74 lata. ^d Łącznie z osobami bez wykształcenia szkolnego.

^a Data of the Population and Housing Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. ^b Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate. ^c Persons aged 15—74. ^d Including persons without school education.

TABL. 2 (78). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA NA PODSTAWIE SPISU^a W 2011 R. (dok.)**
 Stan w dniu 31 III
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL ON THE BASIS OF THE CENSUS^a IN 2011 (cont.)
 As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawodowo Economically inactive persons	Nieustalony status na rynku pracy Unknown status on the labour market	Współczynnik aktywności zawodowej ^b Activity rate ^b	Wskaźnik zatrudnienia ^b Employment rate ^b	Stopa bezrobocia Unemployment rate
		razem total	pracujący employed	bezrobotni ^c unemployed ^c					
		w tys. in thous.							
Kobiety	2352,3	1152,3	1047,4	104,9	1124,8	75,2	50,6	46,0	9,1
Women									
Wyższe	622,0	479,2	455,9	23,4	142,7	0,1	77,1	73,3	4,9
Tertiary									
Policealne i średnie zawodowe ... Post-secondary and vocational secondary	463,7	263,2	237,7	25,5	200,5	0,0	56,8	51,3	9,7
Średnie ogólnokształcące	391,7	180,2	157,4	22,8	211,5	0,0	46,0	40,2	12,7
General secondary									
Zasadnicze zawodowe	294,1	162,5	141,3	21,3	131,6	—	55,3	48,0	13,1
Basic vocational									
Gimnazjalne i podstawowe	468,5	63,8	52,1	11,7	404,7	—	13,6	11,1	18,4
Lower secondary and primary									
Podstawowe nieukończone ^d	33,7	0,8	0,7	0,2	32,9	—	2,5	2,0	19,0
Primary not completed ^d									
Nieustalone	78,6	2,5	2,4	0,1	0,9	75,1	x	x	x
Unknown									

a—d Notki patrz na str. 138.

a—d See footnotes on page 138.

TABL. 3 (79). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ — na podstawie BAEL^a**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE — on the LFS basis^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012				SPECIFICATION	
	przeciętne w roku annual averages			kwartaly quarters				
	I	II	III	IV				
LUDNOŚĆ w tys.	4331	4386	4420	4469	4414	4389	4408	POPULATION in thous.
Mężczyźni	2065	2075	2096	2121	2109	2066	2088	Men
Kobiety	2265	2311	2324	2348	2306	2323	2320	Women
Aktywni zawodowo	2514	2611	2663	2679	2684	2653	2636	Economically active persons
mężczyźni	1366	1409	1441	1456	1454	1425	1429	men
kobiety	1149	1202	1222	1223	1230	1227	1207	women
Pracujący	2327	2406	2450	2473	2474	2426	2427	Employed persons
mężczyźni	1261	1298	1326	1333	1344	1308	1320	men
kobiety	1066	1108	1124	1141	1130	1118	1107	women
Bezrobotni ^b	187	205	213	205	211	226	209	Unemployed persons ^b
mężczyźni	105	111	115	123	110	117	109	men
kobiety	82	94	98	82	101	109	100	women
Bierni zawodowo	1816	1775	1757	1790	1730	1736	1772	Economically inactive persons
Mężczyźni	700	666	655	665	654	641	659	Men
Kobiety	1117	1109	1102	1125	1075	1096	1113	Women

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1, pkt 2) na str. 128. b Osoby w wieku 15—74 lata.

a See general notes, item 1, point 2) on page 128. b Persons aged 15—74.

TABL. 3 (79). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ — na podstawie BAEL^a (dok.)
 ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE — on the LFS basis^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012				SPECIFICATION	
	przeciętne w roku annual averages			kwartaly quarters				
				I	II	III		IV
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w %	58,0	59,5	60,2	59,9	60,8	60,4	59,8	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	66,2	67,9	68,8	68,6	68,9	69,0	68,4	men
kobiety	50,7	52,0	52,6	52,1	53,3	52,8	52,0	women
Miasta	58,9	60,5	61,6	61,2	62,3	61,8	61,0	Urban areas
Wieś	56,7	57,8	57,8	57,7	58,1	57,7	57,6	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %	53,7	54,9	55,4	55,3	56,0	55,3	55,1	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	61,1	62,6	63,3	62,8	63,7	63,3	63,2	men
kobiety	47,1	47,9	48,4	48,6	49,0	48,1	47,7	women
Miasta	54,7	55,9	57,2	57,2	57,7	57,1	56,7	Urban areas
Wieś	52,0	52,9	52,1	52,0	53,0	51,7	51,9	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA w %	7,4	7,9	8,0	7,7	7,9	8,5	7,9	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	7,7	7,9	8,0	8,4	7,6	8,2	7,6	men
kobiety	7,1	7,8	8,0	6,7	8,2	8,9	8,3	women
Miasta	7,0	7,6	7,1	6,5	7,3	7,6	7,0	Urban areas
Wieś	8,2	8,4	9,8	9,9	8,9	10,4	9,7	Rural areas

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1, pkt 2) na str. 128.

^a See general notes, item 1, point 2) on page 128.

TABL. 4 (80). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU
 ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2012 R. — na podstawie BAEL^a
 ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE
 AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2012 — on the LFS basis^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Population	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawodowo Economically inactive persons	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej Activity rate	Wskaźnik zatrudnie- nia Em- ployment rate	Stopa bezrobo- cia Unem- ployment rate
		ogółem total	pracujący employed	bezro- botni ^b unem- ployed ^b				
		w tys. in thous.						
O G Ó Ł E M	4408	2636	2427	209	1772	59,8	55,1	7,9
TOTAL								
Według wieku:								
By age:								
w tym w wieku produkcyjnym ^c of which of working age ^c	3274	2545	2337	207	729	77,7	71,4	8,1
15—24 lata	641	217	176	41	424	33,9	27,5	18,9
25—34	810	698	633	65	112	86,2	78,1	9,3
35—44	794	728	689	40	66	91,7	86,8	5,5
45—54	661	564	520	44	97	85,3	78,7	7,8
55 lat i więcej and more	1502	429	410	20	1073	28,6	27,3	4,7
Według poziomu wykształcenia:								
By educational level:								
Wyższe	1207	983	947	36	224	81,4	78,5	3,7
Tertiary								
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	1026	678	627	50	348	66,1	61,1	7,4
Średnie ogólnokształcące	515	267	233	34	248	51,8	45,2	12,7
General secondary								
Zasadnicze zawodowe	831	529	474	55	302	63,7	57,0	10,4
Basic vocational								
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	830	179	145	34	651	21,6	17,5	19,0
Lower secondary, primary and incomplete primary								

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1, pkt 2) na str. 128. ^b Osoby w wieku 15—74 lata. ^c Mężczyźni w wieku 18—64 lata, kobiety w wieku 18—59 lat.

^a See general notes, item 1, point 2) on page 128. ^b Persons aged 15—74. ^c Men aged 18—64, women aged 18—59.

Pracujący Employment

TABL. 5 (81). **PRACUJĄCY**^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012	
				ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM TOTAL	2066841	2225564	2262092	2273587	1106834
sektor publiczny public sector	511375	521079	512422	513892	331478
sektor prywatny private sector	1555466	1704485	1749670	1759695	775356
Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo ^b Agriculture, forestry and fishing ^b	321077	300781	300603	300817	138226
Przemysł Industry	325061	316656	314746	312390	104419
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	289077	275221	272815	271539	94208
Budownictwo Construction	107889	128598	134671	131222	17259
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	377088	385560	386398	390906	198272
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	112372	132507	139435	138910	34598
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	35830	42700	42302	45764	27617
Informacja i komunikacja Information and communication	73023	89796	88572	88828	33498
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	79012	101375	106620	108838	65824
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	45421	46445	46639	46037	26237
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	118773	141507	148252	153748	82513
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	63873	77443	83647	81665	38680
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory so- cial security	100298	118323	117046	119089	75623
Edukacja Education	144306	160589	163533	163750	124768
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	96334	111624	112945	115149	93209
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	26018	28172	29225	27681	15821
Pozostała działalność usługowa Other service activities	40466	43488	47458	48793	30270

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 130.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 130.

TABL. 6 (82). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which		
		zatrudnieni na podstawie sto- sunku pracy <i>employees hired on the basis of an employment con- tract</i>	agenci <i>agents</i>	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie po- magający człon- kowie rodzin <i>owners, co-owners includ- ing contributing family workers</i>
OGÓŁEM 2005	1628591	1618500	750	8581
TOTAL 2010	1949516	1938467	1125	9361
..... 2011	1968283	1957556	1278	8743
2012	1956164	1945292	1267	9019
sektor publiczny <i>public sector</i>	719458	719447	2	—
sektor prywatny <i>private sector</i>	1236706	1225845	1265	9019
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	6533	6078	—	95
Przemysł <i>Industry</i>	333957	331185	11	2563
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	281583	278904	8	2473
Budownictwo <i>Construction</i>	102271	100924	—	1343
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	316960	314422	73	2453
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	267479	266531	—	948
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	36878	36569	—	309
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	98296	98191	4	101
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	130188	128980	1165	43
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	36816	36774	—	33
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	110085	109645	5	433
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	97390	97125	7	258
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	135549	135546	—	3
Edukacja <i>Education</i>	153592	153467	—	125
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	94380	94230	—	150
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	26637	26614	2	21
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	9153	9011	—	141

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 7 (83). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób ^a of which entities employ- ing more than 9 persons ^a	
OGÓŁEM	1790263	2149972	2166898	2165174	1898613	TOTAL
sektor publiczny	653933	727257	710787	711303	709001	public sector
sektor prywatny	1136330	1422715	1456111	1453871	1189612	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19022 ^b	16846 ^b	16993 ^b	16889 ^b	4755	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	334884	357787	361407	359881	331657	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe ..	294579	302628	306366	304994	278596	of which manufacturing
Budownictwo	110338	123110	134302	130620	101144	Construction
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	329225	384495	380900	381553	304398	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	198882	287383	283130	281184	264311	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	37778	42024	42654	42838	34449	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	80358	111477	107062	107961	98266	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	84183	119509	123597	125582	121545	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	31438	33095	33608	32280	25076	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	104946	124052	128161	133866	106553	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ	72571	105520	106451	102254	94499	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabez- pieczenia społeczne	105013	136288	134582	134306	132140	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	142871	153528	155839	156940	152156	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	87804	99698	100243	99708	93336	Human health and social work activi- ties
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją	24949	27952	27760	28396	26074	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	26001	27208	30209	30916	8254	Other service activities

^a Bez zatrudnionych za granicą. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 130.

^a Excluding persons employed abroad. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 130.

TABL. 8 (84). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni ^b Full-time paid employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time paid employees	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM..... 2005	1469290	686493	149210	87232
TOTAL 2010	1772243	854944	166224	105935
2011	1789759	861286	167797	106119
2012	1779576	859480	165716	110279
sektor publiczny public sector	659337	377314	60110	41571
sektor prywatny..... private sector	1120239	482166	105606	68708
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	4572	1421	1506	1199
Przemysł..... Industry	321965	109350	9220	4795
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	270462	97015	8442	4403
Budownictwo Construction	97963	13975	2961	1146
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	280794	139946	33628	26668
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage	245841	86056	20690	13406
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	28814	17802	7755	5019
Informacja i komunikacja..... Information and communication	93515	37324	4676	2535
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	113354	71872	15626	9155
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	23358	12964	13416	8679
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	102475	58279	7170	4209
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	86650	36339	10475	6001
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne..... Public administration and defence; compulsory so- cial security	131193	81251	4353	2703
Edukacja..... Education	131596	102375	21871	15780
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	86594	72502	7636	5936
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	23297	13679	3317	2149
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	7595	4345	1416	899

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b Łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.
^a Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b Including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 9 (85). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współczynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podejmujący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powracający z urlopów wychowawczych ^b persons returning from child-care leaves ^b	
OGÓŁEM 2005	349293	141565	55524	167541	9296	23,7
TOTAL 2010	368523	166435	58871	203451	10211	20,3
..... 2011	412334	184867	69527	263553	10492	22,6
..... 2012	356975	158504	59574	223945	9500	19,3
sektor publiczny public sector	57732	32053	9103	37521	3120	8,1
sektor prywatny private sector	299243	126451	50471	186424	6380	25,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing	998	295	148	675	9	22,3
Przemysł Industry	57121	20198	8191	37554	1056	17,2
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	51665	18764	7654	33656	969	18,6
Budownictwo Construction	26258	2298	2495	18750	137	24,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	65552	33461	11585	40576	2234	22,5
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	29459	8026	4039	18889	662	11,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	8448	5191	1375	4668	235	27,6
Informacja i komunikacja Information and communication	16617	7162	3390	9931	563	16,8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	30493	18761	5313	18657	1251	25,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	2838	1416	337	1894	86	11,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	23976	12539	5122	14622	570	23,4
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	53840	21004	10485	30843	326	60,2
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	13753	8110	2297	9298	1122	9,7
Edukacja Education	12573	9348	1640	8618	525	9,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	9076	7136	1939	5467	580	9,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	3735	2215	951	2312	110	15,5
Pozostała działalność usługowa Other service activities	2238	1344	267	1191	34	28,9

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 10 (86). ZWOLNIENIA Z PRACY^a
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %	
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to disso- lution of an employment contract		przeniesie- ni na eme- rentę, rentę z tytułu niezdolno- ści do pracy, rehabilita- cję retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilita- tion	korzysta- jący z urlopów wychowa- wczych ^b taking child-care leaves ^b		
			przez zakład pracy by employer	przez pracownika by employee				
OGÓŁEM.....	2005	319596	126757	45108	40842	15737	13397	21,3
TOTAL	2010	362781	163105	59826	40699	15389	11808	19,9
	2011	395836	174753	64629	42713	17848	11196	21,6
	2012	376618	159500	74365	35855	16269	9808	20,3
sektor publiczny..... public sector		66009	35950	10220	3790	10827	3174	9,4
sektor prywatny..... private sector		310609	123550	64145	32065	5442	6634	26,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing		854	241	152	45	52	18	18,8
Przemysł..... Industry		60411	21027	11832	5003	2917	1126	18,2
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing		53047	19320	10536	4625	1921	1041	19,1
Budownictwo..... Construction		32686	2912	7578	2066	989	166	31,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		66384	34362	15047	8104	1003	2339	22,8
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage		35475	11231	5813	3203	5072	616	13,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		9538	5831	1806	1177	124	196	31,3

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 10 (86). ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)
TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	kobiety women	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
			zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to disso- lution of an employment contract		przenie- sieni na emeryturę, rentę z tytułu niezdolno- ści do pracy, rehabilita- cję retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilita- tion	korzysta- jący z urlopów wychowa- wczych ^b taking child-care leaves ^b	
			przez zakład pracy by employer	przez pracownika by employee			
Informacja i komunikacja..... Information and communication	18275	8062	4386	2800	333	620	18,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	30363	15747	8322	4756	289	1221	25,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	3533	1733	1106	321	272	83	14,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	20764	10580	3301	3102	705	719	20,0
Administrowanie i działalność wspierają- ca ^Δ Administrative and support service activi- ties	57352	21254	9015	2624	308	226	64,3
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- leczne..... Public administration and defence; com- pulsory social security	12460	7397	1101	804	1706	1161	8,7
Edukacja..... Education	13451	8891	2538	591	1506	541	9,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	9061	6734	1397	712	705	613	9,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation	3750	2214	603	267	246	124	15,5
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	2261	1284	368	280	42	39	29,1

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 11 (87). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY ^a**
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem — absolwenci szkół Of total number — school leavers				
			wyższych tertiary	poicealnych i średnich zawodowych post- -secondary and second- ary voca- tional	liceów ogólno- kształcących general secondary	zasadni- czych zawo- dowych basic vocational	
OGÓŁEM	2005	46889	21266	17828	13286	7582	8193
TOTAL	2010	43718	21071	18621	9543	9384	6170
	2011	48229	23193	20893	9412	11077	6847
	2012	42698	20617	18985	8267	8881	6565
sektor publiczny public sector		7598	4277	4763	1381	1086	368
sektor prywatny..... private sector		35100	16340	14222	6886	7795	6197
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		136	60	74	41	16	5
Przemysł..... Industry		5848	1943	1744	1690	972	1442
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing		5435	1841	1548	1569	942	1376
Budownictwo..... Construction		1366	222	447	255	118	546
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		7322	3984	2770	1988	1937	627
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage		3100	1137	883	1059	694	464
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		984	582	214	306	366	98
Informacja i komunikacja..... Information and communication		1875	795	1283	224	325	43
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities		3837	2260	2081	205	1524	27
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		205	118	126	33	29	17
Działalność profesjonalna, naukowa i technicz- na..... Professional, scientific and technical activities		3830	1913	2778	260	681	111
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		8637	3688	2605	1490	1527	3015
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security		1911	1201	1360	220	261	70
Edukacja..... Education		1200	930	1022	63	96	19
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities		1729	1360	1304	213	164	48
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation		510	283	229	124	140	17
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities		208	141	65	96	31	16

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 12 (88). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2012 R.**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies — newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies — newly created jobs	z liczby ogółem w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total number in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons
OGÓŁEM TOTAL	10102	3426	8142	93657	57552	83527	56801
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing	2	—	2	463	263	371	228
Przemysł..... Industry	1050	371	795	12203	8547	11419	8719
górnictwo i wydobywanie..... mining and quarrying	10	—	10	314	91	263	199
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing	933	341	711	10949	7897	10359	7892
wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	40	9	32	307	204	292	266
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	67	21	42	633	355	505	362
Budownictwo..... Construction	614	383	383	11238	5523	13126	8269
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	1552	436	1081	23208	11618	22920	12005
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage	943	348	586	5365	3437	5037	3966
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	200	27	145	3869	2318	2355	1397

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 12 (88). MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2012 R. (dok.)
 JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies — newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies — newly created jobs	z liczby ogółem w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total number in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communication</i>	1373	420	1285	5653	3640	5730	4878
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... <i>Financial and insurance activities</i>	1266	698	1219	6487	5622	2462	2196
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	120	19	112	1097	641	1669	1339
Działalność profesjonalna, naukowa i technicz- na..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	883	377	613	8616	4516	5990	3562
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	574	59	512	4904	3656	5184	4105
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	766	116	763	2919	2897	1346	1340
Edukacja..... <i>Education</i>	92	22	72	3344	2505	3042	2745
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	491	100	480	2317	1414	1507	1212
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... <i>Arts, entertainment and recreation</i>	106	10	80	1032	707	695	585
Pozostała działalność usługowa..... <i>Other service activities</i>	70	40	14	942	248	674	255

^a W ciągu roku.

^a During the year.

Bezrobocie Unemployment

TABLE 13 (89). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	332525	238341	246739	271927	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	166277	115079	122204	130023	of which women
Z liczby ogółem — bezrobotni:					Of total number — unemployed persons:
dotychczas niepracujący	84797	53274	53801	55953	previously not employed
w tym absolwenci ^a	14125	12621	13503	14235	of which school-leavers ^a
w tym szkół wyższych ^b	3651	3333	3279	3259	of which of tertiary education ^b
bez kwalifikacji zawodowych	85580	69256	81520	88208	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących za- kładu pracy	19190	10764	9782	12997	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^c	223293	116806	128723	141441	long-term unemployed ^c
posiadający prawo do zasiłku	43941	39143	39648	45145	possessing benefit rights
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku 18 lat i mniej..	8148 ^d	13618	15758	18193	bringing up single-handed at least one child aged 18 and less
niepełnosprawni	6642	8934	9181	10054	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^e w %	13,8	9,7	9,8	10,7	Registered unemployment rate ^e in %
Oferty pracy	2057	2164	2073	2389	Job offers

^a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. ^b Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. ^c Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. ^d Dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej. ^e Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 132.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons acquired qualifications to work in a given occupation. ^b Concerns persons who have not reached their 27th birthday. ^c Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. ^d Data concern persons who bring up single-handed at least one child aged 7 and less. ^e See general notes, item 2 on page 132.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABLE 14 (90). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI ^a**
**NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM
UNEMPLOYMENT ROLLS ^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem	293256	319149	283070	293929	Total newly registered unemployed persons
Z liczby ogółem:					Of total number:
kobiety	135915	148958	134769	134202	women
dotychczas niepracujący	97931	86703	70126	67765	previously not employed
zwolnieni z przyczyn dotyczących za- kładu pracy	10020	11213	9192	13023	terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani ogółem	313677	304870	274672	268741	Persons removed from unemployment rolls
Z liczby ogółem:					Of total number:
kobiety	144105	141678	127644	126383	women
z tytułu podjęcia pracy	139369	121150	117471	116677	received jobs

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15 (91). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	2005		2010		2011		2012	
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>								
OGÓŁEM TOTAL	332525	166277	238431	115079	246739	122204	271927	130023
WEDŁUG WIEKU <i>BY AGE</i>								
24 lata i mniej <i>and less</i>	69469	35004	47359	23447	47248	24206	49502	23894
25—34	91903	51704	69527	37479	71132	39567	78563	42381
35—44	66063	34705	44334	22644	47479	24862	54526	27785
45—54	83345	39366	49130	23344	48589	23532	51004	23994
55 lat i więcej <i>and more</i>	21745	5498	27991	8165	32291	10037	38332	11969
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA <i>BY EDUCATIONAL LEVEL</i>								
Wyższe <i>Tertiary</i>	20666	13259	28255	18494	31753	21156	36989	24396
Policealne i średnie zawodowe <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	74884	45153	52711	28888	54732	30698	60158	32360
Średnie ogólnokształcące <i>General secondary</i>	25294	17778	26885	16868	28342	17984	31174	18939
Zasadnicze zawodowe <i>Basic vocational</i>	105115	46374	63174	25213	63969	25960	69856	26932
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe <i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>	106566	43713	67316	25616	67943	26406	73750	27396

TABL. 15 (91). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2011		2012	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT ^{ab}								
3 miesiące i mniej months and less	62226	26291	70377	31218	63116	27912	68142	28955
3— 6	40435	19586	40739	20163	39359	19898	44977	21607
6—12	49207	23026	44856	21438	47897	24247	51129	23959
12—24	52890	25347	47568	22871	48723	24890	50094	25021
Powyżej 24 miesięcy More than 24 months	127767	72027	34801	19389	47644	25257	57585	30481
WEDŁUG STAŻU PRACY ^b BY WORK SENIORITY ^b								
Bez stażu pracy No work seniority	84797	44625	53274	28045	53801	28609	55953	28344
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej and less	52721	26455	36841	18658	37622	19604	40753	20718
1— 5	59720	29200	50338	24067	52218	26008	58487	28303
5—10	43461	22961	31548	15498	33187	16799	38144	18769
10—20	49600	26584	33856	16809	35346	17873	39529	19409
20—30	35714	15244	24721	9739	25642	10484	28397	11278
powyżej 30 lat more than 30 years	6512	1208	7763	2263	8923	2827	10664	3202

^a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. ^b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3—6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2012 r. wśród bezrobotnych było 66512 osób (w tym 25073 kobiety) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a From the date of registering in a labour office. ^b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3—6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2012 among the unemployed were 66512 persons (of which 25073 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 16 (92). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	7086	4941	3037	3732	Undertaking employment in intervention works
w tym kobiety	3820	3049	1849	2206	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	6957	7432	1999	2555	Undertaking employment in public works
w tym kobiety	3117	3470	871	1047	of which women
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	31599	44349	16303	23864	Started training or internship with the employer
w tym kobiety	18612	26233	9702	14304	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne ...	—	4114	3015	3787	Started a social useful works
w tym kobiety	—	2450	1861	2364	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	84403	101854	74117	80320	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 17 (93). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	554,3	1047,6	657,4	759,2	100,0	TOTAL
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	326,8	397,6	377,9	425,5	56,0	Unemployment benefits
Szkolenia	19,4	54,4	17,2	22,4	2,9	Training
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	35,6	232,5	65,9	124,5	16,4	Means for starting of economic activity and equipping of workseat
Roboty publiczne	34,1	55,3	15,8	15,9	2,1	Public works
Prace interwencyjne	20,7	28,3	22,5	18,5	2,4	Interventional works
Stypendia za okres stażu	67,1	202,8	97,2	89,5	11,8	Scholarships for intership period

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 133.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 3 on page 133.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 18 (94). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem — powodujących niezdolność do pracy Of total number — acci- dents resulting in an inabil- ity to work			SPECIFICATION
		śmier- tel- nych fatal	cięż- kich serious	lżej- szych light	1—3 dni days	4—20	21 dni i wię- cej days and more	
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM 2005	10097	93	126	9878	117	3181	6120	TOTAL
2010	12019	97	96	11826	180	3857	6945	
2011	11714	53	103	11558	219	3855	6581	
2012	10799	58	66	10675	209	4079	6055	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	51	1	3	47	—	11	39	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	2298	10	14	2274	34	777	1440	<i>Industry</i>
górnictwo i wydobywanie	14	—	—	14	1	7	5	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe.....	1916	6	11	1899	26	653	1202	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	130	2	2	126	5	41	81	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; re- kultywacja ^Δ	238	2	1	235	2	76	152	<i>water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities</i>
Budownictwo.....	1316	14	20	1282	27	366	893	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów sa- mochodowych ^Δ	1766	6	3	1757	37	759	904	<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>
Transport i gospodarka magazy- nowa	1043	15	8	1020	17	372	612	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	235	—	1	234	5	116	105	<i>Accommodation and catering ^Δ</i>
Informacja i komunikacja.....	212	1	1	210	5	88	100	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	227	—	—	227	6	89	104	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ..	178	1	—	177	1	66	108	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, nau- kowa i techniczna.....	395	1	1	393	15	168	184	<i>Professional, scientific and tech- nical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	845	5	3	837	18	412	378	<i>Administrative and support ser- vice activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe za- bezpieczenia społeczne.....	625	—	3	622	18	250	311	<i>Public administration and de- fence; compulsory social secu- rity</i>
Edukacja	425	—	5	420	6	145	241	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna	927	3	1	923	13	358	512	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	161	—	1	160	3	70	71	<i>Arts, entertainment and recrea- tion</i>
Pozostała działalność usługowa	95	1	2	92	4	32	53	<i>Other service activities</i>

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 18 (94). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem — powodujących niezdolność do pracy Of total number — acci- dents resulting in an inabil- ity to work			SPECIFICATION
		śmier- tel- nych fatal	cięż- kich serious	łżej- szych light	1—3 dni days	4—20	21 dni i wię- cej days and more	
NA 1000 PRACUJĄCYCH ^b (wskaźnik wypadkowości) PER 1000 EMPLOYED PERSONS ^b (accident rate)								
OGÓŁEM 2005	5,82	0,05	0,07	5,70	0,07	1,83	3,53	TOTAL
2010	5,46	0,04	0,04	5,38	0,08	1,75	3,16	
2011	6,01	0,03	0,05	5,93	0,11	1,98	3,37	
2012	5,47	0,03	0,03	5,41	0,11	2,07	3,07	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6,81	0,13	0,40	6,28	—	1,47	5,21	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł.....	7,33	0,03	0,04	7,26	0,11	2,48	4,59	Industry
górnictwo i wydobywanie.....	5,76	—	—	5,76	0,41	2,88	2,06	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	7,04	0,02	0,04	6,98	0,10	2,40	4,42	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	6,57	0,10	0,10	6,37	0,25	2,07	4,09	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; re- kultywacja ^Δ	12,41	0,10	0,05	12,26	0,10	3,96	7,93	water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities
Budownictwo	9,90	0,11	0,15	9,64	0,20	2,75	6,72	Construction
Handel; naprawa pojazdów sa- mochodowych ^Δ	4,54	0,02	0,01	4,51	0,10	1,95	2,33	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa.....	7,49	0,11	0,06	7,32	0,12	2,67	4,40	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	5,34	—	0,02	5,32	0,11	2,63	2,38	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja.....	2,39	0,01	0,01	2,37	0,06	0,99	1,13	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	2,11	—	—	2,11	0,06	0,83	0,97	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ...	3,84	0,02	—	3,82	0,02	1,42	2,33	Real estate activities
Działalność profesjonalna, nau- kowa i techniczna	2,62	0,01	0,01	2,60	0,10	1,11	1,22	Professional, scientific and tech- nical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	10,22	0,06	0,04	10,12	0,22	4,98	4,57	Administrative and support ser- vice activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe za- bezpieczenia społeczne	5,29	—	0,03	5,26	0,15	2,12	2,63	Public administration and de- fence; compulsory social secu- rity
Edukacja.....	2,60	—	0,03	2,57	0,04	0,89	1,47	Education
Opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna.....	8,13	0,03	0,01	8,09	0,11	3,14	4,49	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	5,66	—	0,04	5,62	0,11	2,46	2,50	Arts, entertainment and recrea- tion
Pozostała działalność usługowa	1,97	0,02	0,04	1,91	0,08	0,66	1,10	Other service activities

^a Zgłoszone w danym roku. ^b W liczbie pracujących nie uwzględniono pracowników cywilnych jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

^a Registered in a given year. ^b The number of employed persons do not include the civilian employees of the budgetary entities conducting activity in the range of national defence and public safety.

TABL. 19 (95). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i ry- bactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka magazy- nowa transporta- tion and storage	opieka zdrowot- na i po- moc spo- łeczna human health and social work activities
			razem total	w tym przetwó- rstwo przemy- słowe of which manu- facturing				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY CONTACT-MODE OF INJURY								
OGÓŁEM 2005	10097	71	2766	2444	865	1401	971	854
TOTAL 2010	12019	51	2810	2398	1312	1667	1722	923
..... 2011	11714	63	2678	2305	1456	1837	1138	859
..... 2012	10799	51	2298	1916	1316	1766	1043	927
Kontakt z prądem elektrycznym, temperatu- rą, niebezpiecznymi substancjami i prepa- ratami chemicznymi <i>Contact with electrical voltage, temperature, hazardous substances and chemicals</i>	313	2	94	84	33	38	22	18
w tym z preparatami chemicznymi <i>of which chemicals</i>	84	1	28	28	7	7	5	2
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie <i>Drowned, buried, enveloped</i>	17	—	6	3	6	2	1	—
Zderzenie lub uderzenie w: <i>Horizontal or vertical impact with or against:</i>								
nieruchomy obiekt <i>a stationary object</i>	3003	13	542	428	357	459	333	280
obiekt w ruchu <i>object in motion</i>	2130	8	499	427	355	418	196	95
w tym przez: <i>of which by:</i>								
spadający obiekt <i>falling object</i>	738	4	204	181	141	138	65	28
poruszający się lub transportowany obiekt <i>moving or transported object</i>	435	2	90	76	56	106	46	18
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym <i>Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent</i>	1369	4	427	374	160	292	54	88
w tym kontakt z przedmiotem ostrym <i>of which contact with sharp material agent</i>	796	3	256	237	76	216	15	37
Uwięzienie, zmiażdżenie <i>Trapped, crushed</i>	569	5	183	168	95	76	43	17
Obciążenie psychiczne lub fizyczne <i>Physical or mental stress</i>	1629	11	252	208	195	278	159	143
w tym obciążenie układu mięśniowo- szkieletowego <i>of which physical stress on the muscular- skeletal system</i>	1470	8	229	189	178	262	147	118

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 19 (95). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)**
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka magazy- nowa transporta- tion and storage	opieka zdrowot- na i po- moc spo- leczna human health and social work activities
			razem total	w tym przetwór- stwo przemys- łowe of which manu- facturing				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.) CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)								
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia	290	3	18	10	5	21	83	52
<i>Human or animal aggression</i>								
Pozostałe	1479	5	277	214	110	182	152	234
<i>Others</i>								
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS								
OGÓŁEM 2005	17402	113	5146	4586	1865	2607	1494	1239
TOTAL 2010	21446	112	5591	4681	2869	2886	2840	1328
2011	21065	137	5130	4404	3215	3366	1773	1266
2012	19215	89	4411	3692	2890	3202	1618	1403
Niewłaściwy stan czynnika materialnego	1683	7	459	412	254	248	124	122
<i>Inappropriate condition of material objects/ /agents</i>								
Niewłaściwa organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>								
pracy	918	1	232	185	255	105	38	61
<i>work</i>								
stanowiska pracy	993	4	232	199	227	157	52	67
<i>work post</i>								
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikami materialnym	1163	3	359	312	258	198	63	52
<i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>								
Nieuzywanie sprzętu ochronnego.....	253	1	80	65	44	53	7	8
<i>Not using protective equipment</i>								
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika	1109	5	314	266	223	211	64	61
<i>Inappropriate wilful employee action</i>								
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracowni- ka ^b	365	1	63	52	50	41	28	48
<i>Inappropriate mental-physical condition of employee^b</i>								
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika ..	10316	49	2335	1922	1355	1861	947	709
<i>Incorrect employee action</i>								
Inne	2415	18	337	279	224	328	295	275
<i>Others</i>								

a Zgłoszone w danym roku. *b* Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.
a Registered in a given year. *b* Caused by, i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 20 (96). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	2736	2111	2088	2115	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne.....	16	13	15	19	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:					Events causing injury:
upadek osób.....	1381	1091	1055	1031	persons falling
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty.....	148	136	124	155	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środki transportu w ruchu.....	85	48	51	47	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwylenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń.....	409	254	295	298	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta.....	337	296	276	287	persons hit, crushed or bitten by animals
działanie skrajnych temperatur.....	18	9	8	5	influence of extreme temperatures
działanie materiałów szkodliwych.....	3	3	3	2	influence of hazardous materials
inne wydarzenia.....	355	274	276	290	other events

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 21 (97). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Zagrożenie Hazard								
	związane connected with						czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery		
	ze środowiskiem pracy work environment			z uciążliwością pracy strenuous conditions					
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM	2005	62,0	52,2	29,4	24,0	25,8	22,7	6,8	5,5
TOTAL	2010	39,3	35,8	17,5	15,6	16,3	15,5	5,5	4,7
	2011	35,7	31,3	16,2	13,2	14,7	14,1	4,7	3,9
	2012	36,5	32,9	16,9	14,5	14,1	13,5	5,5	4,9
sektor publiczny.....		30,0	28,4	8,9	7,5	19,0	18,9	2,2	2,0
public sector									
sektor prywatny.....		39,0	34,6	20,0	17,1	12,2	11,4	6,8	6,1
private sector									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 135.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 135.

TABL. 21 (97). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)
 Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions			
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	32,3	23,9	22,6	14,1	1,4	1,4	8,4	8,4
Przemysł..... <i>Industry</i>	80,0	69,0	51,5	43,9	22,1	20,4	6,5	4,7
górnictwo i wydobywanie..... <i>mining and quarrying</i>	34,3	17,4	16,6	0,4	17,0	17,0	0,8	—
przetwórstwo przemysłowe..... <i>manufacturing</i>	71,7	61,0	55,0	47,0	11,4	10,5	5,3	3,5
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	189,6	172,1	41,0	35,8	135,8	123,9	12,8	12,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	81,2	74,5	20,1	17,5	44,8	43,7	16,3	13,2
Budownictwo..... <i>Construction</i>	76,4	69,1	23,3	18,9	37,7	35,5	15,4	14,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	13,4	13,1	2,6	2,5	3,4	3,3	7,4	7,3
Transport i gospodarka magazynowa..... <i>Transportation and storage</i>	24,3	24,1	2,4	2,2	19,4	19,4	2,5	2,5
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communication</i>	5,1	5,0	0,8	0,7	4,2	4,1	0,2	0,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	10,7	9,0	5,9	4,3	4,0	4,0	0,7	0,7
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	34,2	25,6	16,4	11,4	1,9	1,9	15,9	12,3
Edukacja..... <i>Education</i>	2,6	2,6	1,8	1,8	0,6	0,6	0,2	0,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	19,6	19,6	8,3	8,2	11,0	11,0	0,3	0,3
Pozostała działalność usługowa..... <i>Other service activities</i>	—	—	—	—	—	—	—	—

^a Notka patrz na str. 159.

^a See footnote on page 159.

TABL. 22 (98). **ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2012 R.**
PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego Evaluation of occupational risk	Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego Elimination or limitation of occupational risk	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk		
			techniczne technical	organizacyjne organizational	ochrony indywidualnej individuality protection
			na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed		
OGÓŁEM	292,9	149,3	35,9	60,4	74,5
TOTAL					
sektor publiczny	228,6	120,9	19,5	54,2	52,0
public sector					
sektor prywatny	318,0	160,3	42,3	62,8	83,3
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	243,8	154,9	51,9	73,9	143,2
Przemysł	335,8	157,0	39,0	38,5	102,0
Industry					
górnictwo i wydobywanie	393,5	358,8	33,1	116,0	257,4
mining and quarrying					
przetwórstwo przemysłowe	330,0	143,2	39,9	31,5	96,2
manufacturing					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	392,9	235,2	31,3	101,4	103,3
electricity, gas, steam and air conditioning supply					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	344,7	228,8	35,3	54,4	155,8
water supply; sewerage, waste management and remediation activities					
Budownictwo	371,9	275,1	64,2	100,7	169,0
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	302,4	144,0	30,7	70,6	66,7
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa	252,7	106,0	29,9	63,4	34,9
Transportation and storage					
Informacja i komunikacja	306,8	155,4	51,3	82,6	29,5
Information and communication					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	165,0	46,5	15,5	7,4	22,3
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	347,4	105,7	41,6	75,2	51,2
Administrative and support service activities					
Edukacja	133,2	164,7	20,0	20,9	23,2
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	220,6	134,7	26,8	59,3	90,2
Human health and social work activities					
Pozostała działalność usługowa	356,0	418,9	—	24,7	206,6
Other service activities					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7, pkt 1) na str. 135.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7, point 1) on page 135.

TABL. 23 (99). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków <i>Number of cases</i>		SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. zatrudnionych <i>per 100 thous. paid employees</i>	
O G Ó Ł E M 2005	245	13,4	TOTAL
2010	216	9,7	
2011	203	9,1	
2012	221	9,9	
Pylice płuc	25	1,1	<i>Pneumoconioses</i>
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu.....	4	0,2	<i>Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust</i>
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwałym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc.....	1	0,0	<i>Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation</i>
Astma oskrzelowa	6	0,3	<i>Bronchial asthma</i>
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzy- ków płucnych	1	0,0	<i>Extrinsic allergic alveolitis</i>
Alergiczny nieżyt nosa	2	0,1	<i>Allergic rhinitis</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	17	0,8	<i>Chronic voice disorders due to excessive vocal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działa- nia czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	5	0,2	<i>Malignant neoplasms induced by human car- cinogens present in work environment</i>
Choroby skóry	7	0,3	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposo- bem wykonywania pracy	20	0,9	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowe- go wywołane sposobem wykonywania pracy	28	1,2	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed</i>
Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodo- wany hałasem	9	0,4	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensorineural type</i>
Zespół wibracyjny	5	0,2	<i>Vibration syndrome</i>
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	2	0,1	<i>Diseases of visual system induced by physical, chemical or biological agents</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następ- stwa.....	89	4,0	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.
Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 24 (100). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilak- tyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short- time work</i>	Dodat- kowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szcze- gólnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in par- ticular condi- tions^b</i>
OGÓŁEM 2005		58127	178159	14455	88915	7564	9716	55682
TOTAL 2010		87169	155516	10819	104309	6886	9205	3815
..... 2011		90037	155570	10107	43177	5846	8189	1846
..... 2012		82734	136928	9808	43365	5575	7842	1287
sektor publiczny <i>public sector</i>		35347	62167	4485	29302	4687	6866	998
sektor prywatny <i>private sector</i>		47387	74761	5323	14063	888	976	289
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		661	509	—	113	—	1	—
Przemysł <i>Industry</i>		22470	38793	5174	13359	625	902	336
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>		357	446	—	58	—	—	—
przetwórstwo przemysłowe..... <i>manufacturing</i>		14238	27993	2843	5315	487	194	245
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ... <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>		3680	7258	1846	5593	4	700	73
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>		4195	3096	485	2393	134	8	18
Budownictwo <i>Construction</i>		22404	26810	2604	5958	2	5	38
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		5506	9517	169	536	261	135	10
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>		29185	50863	1714	18193	580	6347	355
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>		762	3116	28	3118	16	19	37
Działalność profesjonalna, naukowa i tech- niczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>		543	1287	—	1772	1062	12	18
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		642	627	84	29	—	3	2
Edukacja <i>Education</i>		125	207	5	20	—	202	202
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>		436	5185	30	253	3029	216	289
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>		—	14	—	14	—	—	—

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7, pkt 1) na str. 135. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7, point 1) on page 135. ^b Or particular character.

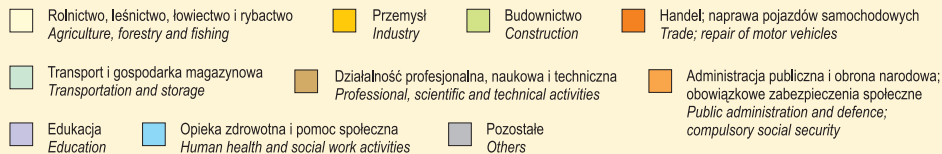
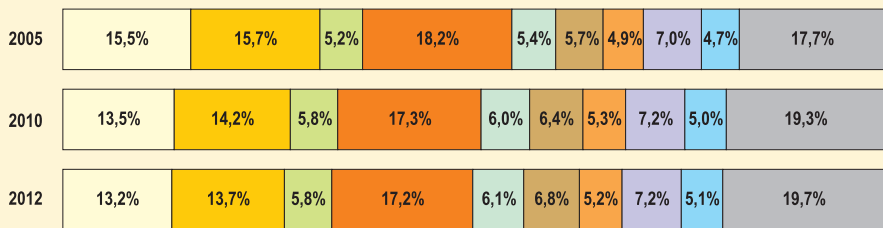
TABL. 25 (101). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH ^α
 OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS ^α

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per 1 benefit	
	ogółem total	w tym z tytułu wypad- ków przy pracy of which occupational accidents compensa- tions	ogółem total	w tym z tytułu wypad- ków przy pracy of which occupational accidents compensa- tions
OGÓŁEM..... 2005	2460	2379	2277	2171
TOTAL 2010	2780	2683	3131	3046
2011	2992	2899	3101	3046
2012	3026	2938	3340	3322
sektor publiczny public sector	1071	1034	3443	3398
sektor prywatny private sector	1955	1904	3284	3281
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	18	15	3278	2453
Przemysł Industry	864	834	3287	3281
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	3	3	2433	2433
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	742	713	3155	3148
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorą- cą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air condi- tioning supply	43	42	3091	3005
dostawa wody; gospodarowanie ścieka- mi i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities	76	76	4713	4713
Budownictwo Construction	371	370	3643	3644
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	577	568	2948	2895
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	724	699	3435	3465
Informacja i komunikacja Information and communication	66	65	4882	4905
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	32	32	2603	2603
Administrowanie i działalność wspierają- ca ^Δ Administrative and support service activities	24	24	4163	4163
Edukacja Education	27	26	3774	3658
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	321	303	3290	3205
Pozostała działalność usługowa Other service activities	2	2	2650	2650

^α Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7, pkt 1) na str. 135.

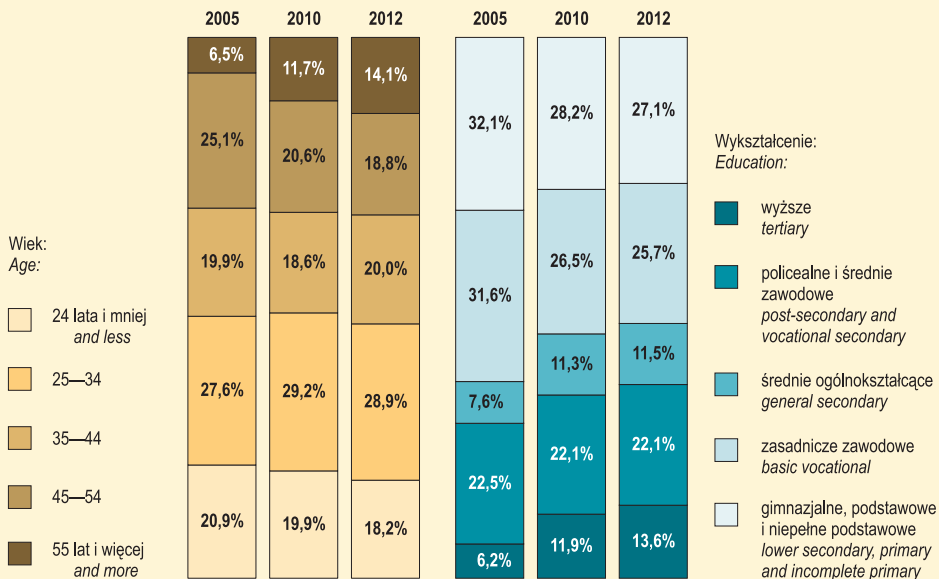
^α Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7, point 1) on page 135.

STRUKTURA PRACUJĄCYCH WEDŁUG SEKCJI^a
 Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a BY SECTIONS
 As of 31 XII

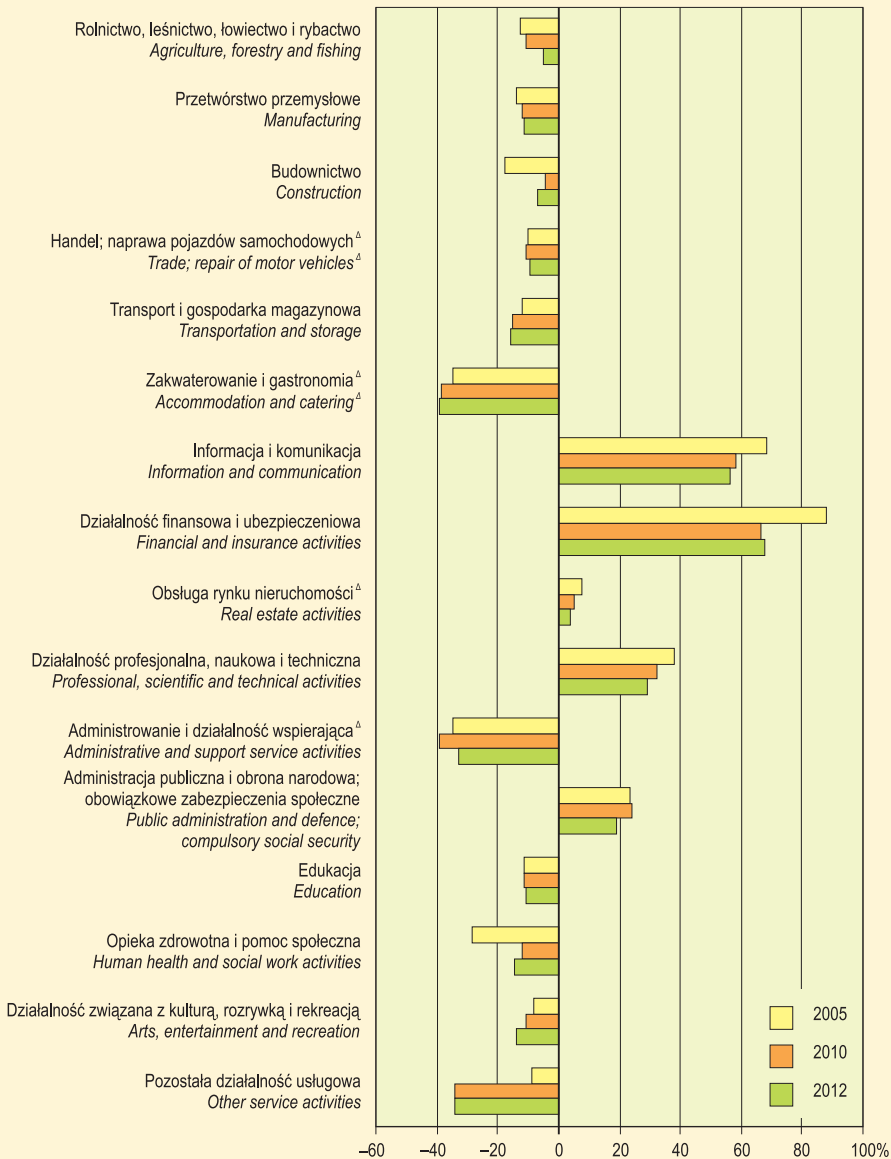

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie — dane szacunkowe.
^a By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture — estimated data.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
 Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS
BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL
 As of 31 XII

**ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
W WYBRANYCH SEKCJACH OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE**
*RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES
IN SELECTED SECTIONS FROM AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN VOIVODSHIP*

DZIAŁ VII

WYNAGRODZENIA, ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. **Wynagrodzenia** obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

2. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne)** przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

4. Dane w tabl. 2—5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2012 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

CHAPTER VII

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. **Wages and salaries** include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

2. The **average monthly (nominal) wages and salaries** per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in co-operatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television programme producers.

3. Data regarding wages and salaries are given **in gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes and also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee.

4. Data in tables 2—5 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2012. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of: annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych — OFE.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) rolnicy indywidualni;
- 8) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombataneci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

3. **Świadczenia emerytalne i rentowe** (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

4. **Świadczenia emerytalne i rentowe** nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

5. **Świadczenia emerytalne i rentowe** obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych), uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

6. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

Social security benefits

1. Information regarding **retirement pay and pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures), and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds — OFE.

Information regarding **retirement pay and pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pensions:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) farmers;
- 8) war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.

3. **Retirement pay and pension benefits** (pensions also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) retirement pay;
- 2) disability pensions;
- 3) family pensions.

4. **Retirement pay and pension benefits** do not include payments of retirement pays and pensions arising out of international agreements.

5. **Retirement pay and pension benefits** include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

6. Data regarding the **average monthly retirement pay and pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

7. Data regarding benefits are given **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia Wages and salaries

TABL. 1 (102). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which entities employing more than 9 persons	
w zł in zł						
OGÓŁEM	3027,00	4031,95	4243,41	4375,97	4637,58	TOTAL
sektor publiczny	3028,32	4141,38	4335,54	4462,89	4462,89	public sector
sektor prywatny	3026,24	3975,58	4198,13	4333,13	4741,69	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2640,55	3594,46	3901,16	4170,19	4451,17	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	2718,82	3706,08	3935,26	4058,91	4220,75	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	2610,58	3541,56	3757,36	3882,98	4051,56	of which manufacturing
Budownictwo	2487,55	3850,49	4013,13	4067,28	4615,93	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2727,71	3602,90	3797,27	3954,77	4379,46	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	2656,71	3435,19	3586,73	3697,81	3810,15	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1967,67	2488,31	2626,26	2664,38	2884,27	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	5093,46	6382,31	6867,55	6842,04	7202,08	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5684,87	6719,47	7203,91	7351,91	7493,20	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3262,91	4245,88	4246,18	4534,68	4963,26	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4170,08	5327,36	5509,51	5665,70	6388,77	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1973,94	2446,57	2747,04	2930,83	2940,79	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3742,17	4991,85	5132,56	5196,99	5197,26	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	2685,05	3566,04	3738,65	3908,26	3944,91	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2161,85	3538,33	3653,57	3740,82	3829,81	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2773,50	3596,12	3701,62	3777,15	3879,66	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	2769,32	2646,15	2700,04	2896,37	3677,22	Other service activities

TABL. 2 (103). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	
a — w tys. in thous.										
b — w odsetkach in percent										
OGÓŁEM TOTAL										
OGÓŁEM.....	a	1574,2	777,4	796,8	544,9	201,6	343,3	1029,3	575,8	453,5
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ² USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI
PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (3895,72 zł) W KRAJU
BY RANGES OF WAGES AND SALARIES² ESTABLISHED ON THE BASIS OF THE PRODUCT
OF AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES (3895,72 zł) IN COUNTRY

1947,86 zł i mniej zł and less	(50% i mniej and less)	a	204,2	98,0	106,2	23,0	5,3	17,7	181,2	92,7	88,5
		b	13,0	12,6	13,3	4,2	2,7	5,1	17,6	16,1	19,5
1947,87—2921,79	(50—75)	a	344,0	153,6	190,4	121,9	44,3	77,6	222,1	109,3	112,8
		b	21,8	19,8	23,9	22,3	22,0	22,6	21,6	18,9	24,9
2921,80—3895,72	(75—100)	a	306,9	140,6	166,3	138,9	44,9	94,0	168,0	95,7	72,3
		b	19,6	18,1	20,8	25,6	22,2	27,3	16,4	16,7	16,0
3895,73—4869,65	(100—125)	a	211,4	97,8	113,6	95,0	31,0	64,0	116,4	66,8	49,6
		b	13,4	12,6	14,3	17,4	15,3	18,7	11,3	11,6	10,9
4869,66—5843,58	(125—150)	a	140,5	68,8	71,7	59,4	23,0	36,4	81,1	45,8	35,3
		b	8,9	8,8	9,0	10,9	11,4	10,6	7,9	7,9	7,8
5843,59—6817,51	(150—175)	a	92,4	48,9	43,5	34,4	14,3	20,1	58,0	34,6	23,4
		b	5,9	6,3	5,5	6,3	7,1	5,9	5,6	6,0	5,2
6817,52—7791,44	(175—200)	a	61,5	34,4	27,1	20,9	9,8	11,1	40,6	24,6	16,0
		b	3,9	4,4	3,4	3,8	4,9	3,2	3,9	4,3	3,5
7791,45—8765,37	(200—225)	a	45,0	26,2	18,8	13,8	6,9	6,9	31,2	19,3	11,9
		b	2,9	3,4	2,4	2,5	3,4	2,0	3,0	3,4	2,6
8765,38—9739,30	(225—250)	a	31,8	19,2	12,6	9,1	5,0	4,1	22,7	14,2	8,5
		b	2,0	2,5	1,6	1,7	2,5	1,2	2,2	2,5	1,9
9739,31—10713,23	(250—275)	a	24,2	14,5	9,7	6,9	3,5	3,4	17,3	11,0	6,3
		b	1,5	1,9	1,2	1,3	1,7	1,0	1,7	1,9	1,4
10713,24—11687,16	(275—300)	a	20,1	12,6	7,5	5,3	3,0	2,3	14,8	9,6	5,2
		b	1,3	1,6	0,9	1,0	1,5	0,7	1,4	1,7	1,1
11687,17 zł i więcej zł and more	(300% i więcej and more)	a	92,2	62,8	29,4	16,3	10,6	5,7	75,9	52,2	23,7
		b	5,8	8,0	3,7	3,0	5,3	1,7	7,4	9,0	5,2

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² W nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1947,87—2921,79 zł stanowi 50—75% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50—75% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 75,00% przeciętnego wynagrodzenia).

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 1947,87—2921,79 zł range accounts for 50—75% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50—75% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 75,00% of the average wage and salary).

TABL. 2 (103). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.
(dok.)
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012
(cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
		ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	
a — w tys. in thous.											
b — w odsetkach in percent											
WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ ² USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (4975,27zł) W WOJEWÓDZTWIE BY RANGES OF WAGES AND SALARIES ² ESTABLISHED ON THE BASIS OF THE PRODUCT OF AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES (4975,27 zł) IN VOIVOSHIP											
2487,64 zł i mniej zł and less	(50% i mniej and less)	a	386,7	173,7	213,0	83,4	25,2	58,2	303,3	148,5	154,8
		b	24,6	22,3	26,8	15,3	12,5	16,9	29,4	25,9	34,2
2487,65—3731,45	(50— 75)	a	426,8	200,3	226,5	180,8	63,4	117,4	246,0	136,9	109,1
		b	27,1	25,7	28,4	33,1	31,4	34,3	23,9	23,7	24,1
3731,46—4975,27	(75—100)	a	270,9	124,1	146,8	123,1	39,8	83,3	147,8	84,3	63,5
		b	17,2	16,0	18,4	22,5	19,6	24,3	14,4	14,6	14,0
4975,28—6219,09	(100—125)	a	164,7	83,1	81,6	66,5	26,3	40,2	98,2	56,8	41,4
		b	10,5	10,7	10,2	12,2	13,0	11,7	9,5	9,9	9,1
6219,10—7462,91	(125—150)	a	93,5	50,3	43,2	34,1	15,3	18,8	59,4	35,0	24,4
		b	5,9	6,5	5,4	6,3	7,6	5,5	5,8	6,1	5,4
7462,92—8706,72	(150—175)	a	61,2	35,5	25,7	18,8	9,2	9,6	42,4	26,3	16,1
		b	3,9	4,6	3,2	3,5	4,6	2,8	4,1	4,6	3,5
8706,73—9950,54	(175—200)	a	39,2	23,6	15,6	11,6	6,4	5,2	27,6	17,2	10,4
		b	2,5	3,0	2,0	2,1	3,2	1,5	2,7	3,0	2,3
9950,55—11194,36	(200—225)	a	29,3	17,6	11,7	8,0	4,1	3,9	21,3	13,5	7,8
		b	1,9	2,3	1,5	1,5	2,1	1,1	2,1	2,3	1,7
11194,37—12438,18	(225—250)	a	21,6	13,9	7,7	5,2	3,0	2,2	16,4	10,9	5,5
		b	1,4	1,8	1,0	1,0	1,5	0,6	1,6	1,9	1,2
12438,19—13681,99	(250—275)	a	14,9	9,4	5,5	3,7	2,3	1,4	11,2	7,1	4,1
		b	0,9	1,2	0,7	0,7	1,1	0,4	1,1	1,2	0,9
13681,00—14925,81	(275—300)	a	11,3	7,5	3,8	2,1	1,4	0,7	9,2	6,1	3,1
		b	0,7	1,0	0,5	0,4	0,7	0,2	0,9	1,1	0,7
14925,82 zł i więcej zł and more	(300% i więcej and more)	a	54,1	38,4	15,7	7,6	5,2	2,4	46,5	33,2	13,3
		b	3,4	4,9	1,9	1,4	2,7	0,7	4,5	5,7	2,9

1, 2 Notki patrz na str. 168.

1, 2 See footnotes on page 168.

TABL. 3 (104). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	4975,27	5539,96	4424,31	T O T A L
Przedstawiciele władz publicz- nych, wyżsi urzędnicy i kie- rownicy	10,5	11,8	9,2	10912,51	12568,15	8848,53	Managers
Specjaliści	30,2	24,4	36,3	6022,79	7157,84	5280,93	Professionals
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicz- nych	3,3	5,0	1,8	6339,38	6811,37	5081,03	science and engineering pro- fessionals
specjaliści do spraw zdrowia....	4,0	1,1	6,7	4784,91	7031,84	4419,68	health professionals
specjaliści nauczania i wycho- wania	5,7	2,8	8,7	4517,96	4863,10	4408,64	teaching professionals
specjaliści do spraw ekono- micznych i zarządzania	12,6	9,6	15,9	6514,73	7608,43	5870,27	business and administration professionals
specjaliści do spraw technolo- gii informacyjno-komunika- cyjnych.....	2,4	4,0	0,8	8135,98	8298,89	7351,22	information and communica- tions technology profession- als
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kul- tury	2,2	1,9	2,4	6608,54	6862,01	6413,71	legal, social and cultural pro- fessionals
Technicy i inny średni personel....	12,8	11,8	13,7	4647,07	5263,31	4129,95	Technicians and associate pro- fessionals
średni personel nauk fizycz- nych, chemicznych i tech- nicznych.....	2,7	4,3	1,1	5490,74	5796,83	4343,22	science and engineering asso- ciate professionals
średni personel do spraw zdro- wia	1,2	0,5	1,8	3278,42	3651,05	3169,07	health associate professionals
średni personel do spraw biz- nesu i administracji.....	7,5	5,4	9,7	4554,07	5011,86	4305,24	business and administration associate professionals
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	0,7	0,4	0,9	3793,88	4111,69	3676,23	legal, social, cultural and re- lated associate professionals
technicy informatycy	0,7	1,2	0,2	5473,97	5530,28	5140,21	information and communica- tions technicians
Pracownicy biurowi.....	13,2	10,1	16,3	3363,98	3348,60	3373,37	Clerical support workers
sekretarki, operatorzy urzą- dzeń biurowych i pokrewni....	2,7	1,1	4,4	3776,22	4249,61	3660,11	general and keyboard clerks
pracownicy obsługi klienta.....	4,0	1,3	6,7	3247,11	3646,60	3173,53	customer services clerks
pracownicy do spraw finanso- wo-statystycznych i ewiden- cji materiałowej.....	3,4	4,1	2,5	3328,68	3274,63	3417,25	numerical and material re- cording clerks
pozostali pracownicy obsługi biura.....	3,1	3,6	2,7	3187,59	3053,77	3362,28	other clerical support workers

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 22.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 22.

TABL. 3 (104). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	
Pracownicy usług i sprzedawcy ..	11,7	9,2	14,1	2559,79	2804,50	2403,10	Service and sales workers
pracownicy usług osobistych ...	1,5	1,3	1,8	2716,84	2810,23	2648,88	personal service workers
sprzedawcy i pokrewni.....	7,9	4,4	11,3	2572,17	3078,19	2379,42	sales workers
pracownicy opieki osobistej i pokrewni.....	0,4	0,1	0,6	2246,52	2246,05	2246,61	personal care workers
pracownicy usług ochrony	1,9	3,4	0,4	2441,80	2466,75	2234,22	protective services workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,1	0,1	0,0	2395,30	2441,80	2298,21	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rze- mieślnicy.....	7,9	13,9	1,9	3319,97	3472,67	2254,48	Craft and related trades workers
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	2,0	4,0	0,0	3437,70	3438,93	2943,35	building and related trades workers, excluding electri- cians
robotnicy obróbki metali, me- chanicy maszyn i urządzeń i pokrewni.....	2,7	5,2	0,1	3448,21	3457,22	2898,28	metal, machinery and related trades workers
rzemieślnicy i robotnicy poli- graficzni	0,6	1,0	0,3	3099,84	3232,27	2633,48	handicraft and printing workers
elektrycy i elektronicy.....	1,2	2,4	0,1	4072,58	4083,47	3666,20	electrical and electronic trades workers
robotnicy w przetwórstwie spo- żywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstyl- nych i pokrewni.....	1,4	1,3	1,4	2367,30	2694,80	2089,63	food processing, wood work- ing, garment and other craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń.....	7,7	13,6	1,8	3373,91	3472,12	2658,33	Plant and machine operators and assemblers
operatorzy maszyn i urządzeń wytwarzających i przetwórc- zych.....	2,8	4,3	1,2	3372,35	3575,96	2685,76	stationary plant and machine operators
monterzy.....	0,6	0,8	0,4	3372,59	3990,09	2069,63	assemblers
kierowcy i operatorzy pojaz- dów	4,3	8,5	0,2	3375,09	3369,86	3588,75	drivers and mobile plant opera- tors
Pracownicy przy pracach pro- stych	5,9	5,1	6,7	2438,19	2746,42	2209,79	Elementary occupations
w tym:							of which:
robotnicy pomocniczy w rolnic- twie, leśnictwie i rybolów- stwie.....	0,0	0,0	0,0	3178,93	3087,77	4778,49	agricultural, forestry and fish- ery labourers
robotnicy pomocniczy w gór- nictwie, przemyśle, budow- nictwie i transporcie.....	2,1	2,9	1,4	2829,99	2943,65	2607,28	labourers in mining, construc- tion, manufacturing and transport

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 22.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 22.

TABL. 4 (105). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.¹
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	
a — w zł in zł										
b — ogółem = 100 total = 100										
OGÓŁEM TOTAL										
OGÓŁEM	a	4975,27	5539,96	4424,31	4607,02	5192,56	4263,18	5170,24	5661,59	4546,30
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL										
Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym	a	7187,21	8852,11	5997,49	5791,47	6974,22	5240,65	8210,52	9746,03	6738,89
<i>Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent</i>	b	144,5	159,8	135,6	125,7	134,3	122,9	158,8	172,1	148,2
Wyższe z tytułem inżyniera, licen- cjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym	a	5500,42	6669,36	4441,92	4785,92	6009,98	4165,81	5797,38	6842,26	4605,01
<i>Tertiary with engineer degree, licen- tiate (bachelor), economist with diploma or equivalent</i>	b	110,6	120,4	100,4	103,9	115,7	97,7	112,1	120,9	101,3
Policealne.....	a	3852,79	4465,04	3562,73	3615,69	3980,12	3516,33	3997,00	4628,45	3598,89
<i>Post-secondary</i>	b	77,4	80,6	80,5	78,5	76,7	82,5	77,3	81,8	79,2
Średnie zawodowe.....	a	3690,73	4028,68	3268,86	3721,64	4184,78	3416,67	3674,77	3978,40	3142,01
<i>Vocational secondary</i>	b	74,2	72,7	73,9	80,8	80,6	80,1	71,1	70,3	69,1
Średnie ogólnokształcące.....	a	3628,42	4117,06	3277,12	3728,89	4268,93	3469,16	3592,10	4077,61	3191,56
<i>General secondary</i>	b	72,9	74,3	74,1	80,9	82,2	81,4	69,5	72,0	70,2
Zasadnicze zawodowe	a	2918,44	3200,55	2302,14	3060,42	3460,27	2391,67	2869,32	3121,00	2262,61
<i>Basic vocational</i>	b	58,7	57,8	52,0	66,4	66,6	56,1	55,5	55,1	49,8
Gimnazjalne	a	2541,05	2561,73	2497,84	2409,41	2409,41	—	2547,12	2572,36	2497,84
<i>Lower secondary</i>	b	51,1	46,2	56,5	52,3	46,4	—	49,3	45,4	54,9
Podstawowe i niepełne podstawowe	a	2760,32	2977,56	2387,95	2831,05	3254,61	2390,78	2726,21	2878,92	2385,79
<i>Primary and incomplete primary</i>	b	55,5	53,7	54,0	61,5	62,7	56,1	52,7	50,9	52,5

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (105). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.¹ (dok.)
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women
a — w zł in zł									
b — ogółem = 100 total = 100									
WEDŁUG WIEKU BY AGE									
24 lata i mniej and less	a 2661,93 b 53,5	2784,93 50,3	2542,22 57,5	2770,68 60,1	2900,68 55,9	2683,30 62,9	2646,62 51,2	2771,99 49,0	2518,17 55,4
25—34	a 4583,94 b 92,1	4970,63 89,7	4178,72 94,4	4119,42 89,4	4576,25 88,1	3824,23 89,7	4716,53 91,2	5051,60 89,2	4314,02 94,9
35—44	a 5931,94 b 119,2	6788,57 122,5	5108,47 115,5	4870,91 105,7	5575,60 107,4	4477,98 105,0	6490,30 125,5	7196,83 127,1	5592,23 123,0
45—54	a 4910,09 b 98,7	5645,92 101,9	4344,18 98,2	4574,85 99,3	5178,44 99,7	4299,45 100,9	5249,61 101,5	5911,90 104,4	4414,51 97,1
55—59	a 4782,60 b 96,1	5152,07 93,0	4435,59 100,3	4703,97 102,1	5216,41 100,5	4396,06 103,1	4868,65 94,2	5108,29 90,2	4503,76 99,1
60—64	a 5844,97 b 117,5	5829,09 105,2	5928,48 134,0	6049,62 131,3	6027,86 116,1	6123,19 143,6	5651,60 109,3	5668,98 100,1	5485,78 120,7
65 lat i więcej and more	a 7786,75 b 156,5	8151,93 147,1	6518,34 147,3	8166,64 177,3	8532,21 164,3	7146,80 167,6	7080,76 137,0	7540,91 133,2	4444,40 97,8
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY									
Do 1,9 roku and less	a 3304,40 b 66,4	3638,43 65,7	2956,41 66,8	2989,17 64,9	3187,47 61,4	2843,85 66,7	3370,48 65,2	3714,08 65,6	2985,29 65,7
2,0— 4,9	a 4165,71 b 83,7	4628,47 83,5	3703,85 83,7	3692,33 80,1	4193,09 80,8	3379,30 79,3	4280,02 82,8	4705,17 83,1	3805,86 83,7
5,0— 9,9	a 5023,55 b 101,0	5568,59 100,5	4441,06 100,4	4353,75 94,5	4968,93 95,7	3953,32 92,7	5232,74 101,2	5701,68 100,7	4648,32 102,2
10,0—14,9	a 5928,81 b 119,2	6736,33 121,6	5088,18 115,0	5026,89 109,1	5812,42 111,9	4550,91 106,7	6270,23 121,3	6971,86 123,1	5376,20 118,3
15,0—19,9	a 5982,24 b 120,2	6759,82 122,0	5204,92 117,6	5077,26 110,2	5816,08 112,0	4662,29 109,4	6453,65 124,8	7068,39 124,8	5628,79 123,8
20 lat i więcej and more	a 4917,87 b 98,8	5397,69 97,4	4501,66 101,7	4733,35 102,7	5315,25 102,4	4408,92 103,4	5141,67 99,4	5457,97 96,4	4679,42 102,9

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 (106). MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment¹) BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)									
	pierwszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (mediana) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eight	dziwiątej ninth	
OGÓŁEM	a	1787,12	2271,12	2716,85	3141,96	3633,36	4256,23	5059,73	6326,69	9045,93
TOTAL	b	1779,63	2365,10	2816,83	3277,56	3857,83	4581,45	5594,01	7175,04	10523,04
	c	1794,70	2205,91	2611,08	3028,91	3477,25	3997,30	4675,02	5660,66	7708,16
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy Managers	a	3166,75	4233,38	5304,75	6479,41	7889,29	9580,55	11901,71	15494,59	137020,73
	b	3404,42	4747,20	6049,01	7560,76	9219,42	11292,70	13917,75	17852,60	31069,99
	c	2980,77	3925,27	4601,50	5577,44	6578,24	7913,77	9596,49	12396,35	17291,90
Specjaliści	a	2790,72	3393,83	3911,43	4424,12	4969,22	5645,57	6521,96	7931,57	10488,43
Professionals	b	2971,91	2823,37	4513,50	5225,38	5990,19	6907,38	8058,23	9712,84	12513,59
	c	2730,95	3233,31	3650,93	4087,73	4532,53	5018,08	5689,18	6676,65	8649,73
Technicy i inny średni personel	a	2137,05	2652,30	3059,35	3475,86	3890,75	4389,87	4994,32	5876,37	7461,99
Technicians and associate professionals	b	2193,41	2892,07	3416,79	3885,05	4344,69	4903,10	5565,14	6638,45	8551,68
	c	2102,82	2520,43	2877,88	3209,95	3572,34	3967,45	4508,44	5249,32	6527,45
Pracownicy biurowi	a	1986,14	2317,13	2558,30	2787,43	3006,16	3257,21	3601,33	4091,84	5007,37
Clerical support workers	b	2016,24	2319,11	2538,72	2742,67	2924,04	3145,19	3518,73	4027,76	5038,25
	c	1974,61	2315,64	2574,79	2829,04	3066,43	3314,63	3649,78	4127,74	4993,34
Pracownicy usług i sprzedawcy	a	1497,14	1642,96	1806,55	1995,66	2208,57	2443,69	2723,47	3143,40	3888,35
Service and sales workers	b	1546,31	1640,67	1840,02	2097,46	2374,05	2675,80	3055,96	3519,72	4511,56
	c	1494,71	1644,66	1795,82	1955,59	2131,80	2331,83	2553,25	2890,20	3499,41
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy Skilled agricultural, forestry and fishery workers	a	1775,68	1790,96	1868,47	1958,92	2082,82	2192,09	2577,38	2957,28	3491,93
	b	1499,43	1782,73	1793,06	1841,93	1971,16	2194,18	2675,72	3335,46	3760,01
	c	1934,20	1957,46	2002,81	2053,07	2129,50	2190,01	2348,34	2902,82	2988,19
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy Craft and related trades workers	a	1493,67	1743,27	2181,53	2588,76	2948,41	3343,47	3783,06	4488,73	5555,58
	b	1495,18	1888,48	2402,32	2771,86	3117,39	3480,03	3978,32	4672,65	5789,59
	c	1487,90	1496,24	1638,42	1756,13	1976,48	2163,94	2428,20	2766,00	3476,78
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń Plant and machine operators and assemblers	a	1595,27	1998,15	2383,39	2742,73	3028,16	3368,63	3820,52	4447,00	5577,19
	b	1620,60	2065,03	2484,39	2823,32	3112,34	3470,36	3938,39	4592,66	5722,98
	c	1529,44	1738,43	1992,69	2139,29	2358,19	2704,72	3005,30	3413,66	4097,38
Pracownicy przy pracach prostych Elementary occupations	a	1497,68	1697,49	1871,41	2026,01	2170,01	2369,53	2605,59	2960,50	3622,47
	b	1494,80	1745,12	2016,30	2236,22	2484,85	2679,41	3044,69	3450,63	4280,13
	c	1505,05	1685,48	1825,42	1942,71	2057,50	2176,54	2350,85	2578,68	3036,24

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 22.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 22.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

Social security benefits

TABL. 6 (107). **EMERYCI I RENCIŚCI^a**
RETIREES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1162071	1174508	1157979	1143093	TOTAL
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	915344	966945	957399	948560	Persons receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution
emerytury	572993	701285	695613	690271	retirement pay
renty z tytułu niezdolności do pracy	196365	122389	118657	114933	pensions resulting from an inability to work
renty rodzinne	145986	143271	143129	143356	family pensions
Rolnicy indywidualni	246727	207563	200580	194533	Farmers

^a Przeciętne w roku.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual averages.

Source: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7 (108). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

OGÓŁEM

GRAND TOTAL

Świadczenia w mln zł | 14732,4 | 21281,2 | 22039,3 | 23007,3 | Benefits in mln zł

WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION

Razem

Total

Świadczenia w mln zł | 12598,6 | 19001,4 | 19760,4 | 20638,5 | Benefits in mln zł

Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł... | 1146,98 | 1637,58 | 1719,97 | 1813,14 | Average monthly retirement pay and pension in zł

Emerytury

Retirement pay

Świadczenia w mln zł | 8720,4 | 14778,7 | 15399,3 | 16058,0 | Benefits in mln zł

Przeciętna miesięczna emerytura w zł..... | 1268,26 | 1756,14 | 1844,81 | 1938,61 | Average monthly retirement pay in zł

Renty z tytułu niezdolności do pracy

Pensions resulting from an inability to work

Świadczenia w mln zł | 2057,9 | 1759,6 | 1780,7 | 1838,1 | Benefits in mln zł

Przeciętna miesięczna renta w zł..... | 873,33 | 1198,08 | 1250,55 | 1332,76 | Average monthly pension in zł

Renty rodzinne

Family pensions

Świadczenia w mln zł | 1820,3 | 2463,1 | 2580,4 | 2742,4 | Benefits in mln zł

Przeciętna miesięczna renta w zł..... | 1039,09 | 1432,69 | 1502,37 | 1594,15 | Average monthly pension in zł

ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH^a

FARMERS^a

Świadczenia w mln zł | 2133,8 | 2279,8 | 2278,9 | 2368,8 | Benefits in mln zł

Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł... | 720,71 | 915,29 | 946,81 | 1014,74 | Average monthly retirement pay and pension in zł

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 166.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 166.

Source: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujących w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujących się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodząca: dla 2005 r. — z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, dla lat 2010—2012 — z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. **Dane za lata 2010 i 2011 zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika**, obecnie powtórnie przeliczono w oparciu o nowy system wag.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralka, lodówka itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

General notes

1. *The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures, consumption as well as the furnishing of households with durable goods, is a sample survey of **household budgets**. In the survey there are included all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. The households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using the Polish language participate in the survey.*

*The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual independently maintaining himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others, regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.*

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets.

*In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data obtained from the household budget survey were weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming: for 2005 — from the Population and Housing Census 2002, for 2010—2012 — from the Population and Housing Census 2011. **Data for 2010 and 2011 were revised comparing to published in the previous edition of the Yearbook**, currently they are recalculated using a new system of weighting.*

2. *The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that each month different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.*

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów i rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

Przez **gospodarstwo rolne w użytkowaniu indywidualnym** rozumie się:

- 1) gospodarstwo indywidualne o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych, prowadzone przez rolników na gruntach własnych i niewłasnych;
- 2) gospodarstwo indywidualne o powierzchni do 1 ha użytków rolnych (działka rolna, w tym np. działka służbowa) użytkowane rolniczo przez osoby fizyczne oraz właściele zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych.

Powyższa definicja nie obejmuje zmiany progów produkcji rolniczej użytkowników gospodarstwa indywidualnego o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (patrz uwagi ogólne do „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 2 na str. 276).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych (tabl. 1) ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

- 1) do osób **pracujących** zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa z agentem, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.),
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie), w tym wynajem nieruchomości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz wykonywanie wolnego zawodu, a także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
- 2) osoby **utrzymujące się ze świadczeń społecznych**, których głównym źródłem utrzymania jest m.in.: emerytura, renta, zasiłek dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;

The survey included all households within randomly selected dwellings representing socio-economic groups of the population, i.e., households of: employees, farmers, self-employed, retirees and pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement pay and pensions).

An agricultural holding in private use includes:

- 1) *private farm exceeding 1 ha of agricultural land, tended by farmers on their own or rented land;*
- 2) *private farm of up to 1 ha of agricultural land (agricultural plot, of which e.g. company plot) used for agricultural purposes by natural persons as well as livestock owners who do not possess agricultural land.*

Above definition does not include thresholds changes in agricultural production of a private farm users with an area less than 1 ha of agricultural land, engaged in agricultural activities on a small scale (see general notes in the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 2 on page 276).

3. *The categories of persons comprising households (table 1) were established on the basis of their main source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:*

- 1) **employed persons include:**
 - a) *hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, contract with agent, commission contracts, verbal contracts, etc.),*
 - b) *employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,*
 - c) *self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture), including rental of real estate connected with conducting economic activity and practising a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives;*
- 2) **persons maintained from social benefits**, *for whom the main source of maintenance is i.a.: retirement pay, pension, unemployment benefit and other benefits from the Labour Fund, family allowances, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships;*

- 3) osoby **pozostające na utrzymaniu** (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek — rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie) bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych — z ubezpieczeń społecznych, pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika (patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 165) oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej — uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę — który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
 - 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenie i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
 - 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
- 3) **dependents** (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household.
- 4. Available income** includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge) excluding prepayments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social benefits — from social security benefits and from other social benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee (see general notes in the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 165) as well as excluding taxes paid by self-employed persons.
- Available income comprises:
- 1) income from hired work — obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement — which includes: all income obtained from hired work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and care benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);
 - 2) income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and increased by subsidies for agriculture;
 - 3) income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, that was spent on consumer goods and services for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);

- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy) oraz dochody z wynajmu nieruchomości (dochód netto, czyli przychody minus nakłady i ewentualne podatki) pochodzące z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ziemi;
- 5) dochód ze świadczeń społecznych, który obejmuje m.in.: emerytury, renty, zasiłki z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych;
- 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory). Do wydatków nie zalicza się funduszu remontowego.

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty od osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z odpowiednią nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu do Badania Budżetów Gospodarstw Domowych (COICOP/HBS), przyjętą na lata 2005—2008 i 2009—2012.

6. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

- 4) *income from property (interests, shares in company profits including dividends, income from land leasing, income from the rental of buildings (including dwellings) and structures (including garages) not connected with conducting economic activity, measured as a difference between revenues and investments and possible taxes;*
- 5) *income from social benefits, which includes, i.a.: retirement pay, pensions, social security benefits and other social benefits;*
- 6) *other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.*

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income reduced by other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

5. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets). Expenditures do not include renovation fund.

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with the respective nomenclature on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose for the Household Budget Survey (COICOP/HBS), according for 2005—2008 and 2009—2012.

6. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash with the use of cash or a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

7. Zagrożenie ubóstwem — gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 — każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 — każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych w kraju z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2005 r. relatywna granica ubóstwa wynosiła dla gospodarstw 1-osobowych 479 zł, a dla 4-osobowych (2 osoby dorosłe + 2 dzieci poniżej 14 lat) — 1292 zł, natomiast w IV kwartale 2010 r. odpowiednio: 668 zł i 1802 zł, w IV kwartale 2011 r. odpowiednio: 692 zł i 1868 zł, a w IV kwartale 2012 r. odpowiednio: 693 zł i 1871 zł.

„Ustawowa” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. W 2005 r. obowiązywały następujące kwoty progowe: 461 zł na osobę samotnie gospodarującą, 418 zł na pierwszą osobę w rodzinie, 294 zł na drugą i dalsze osoby w rodzinie powyżej 15 lat i 210 zł na każdą osobę w rodzinie poniżej 15 lat. Od 1 X 2010 r. do 30 IX 2012 r. obowiązywały następujące kwoty progowe — 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych i 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych, od 1 X 2012 r. — odpowiednio: 542 zł i 456 zł.

Minimum egzystencji, uznane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla

7. Risk of poverty — a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 — to any other person at that age and weight 0,5 — to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2,7 times as high as that for a 1-person household.

Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households in Poland estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale. The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2005 the relative poverty threshold was 479 zł for 1-person households and 1292 zł for 4-person households (2 adults + 2 children under 14), while in the fourth quarter of 2010 respectively: 668 zł and 1802 zł, in the fourth quarter of 2011 respectively: 692 zł and 1868 zł and in the fourth quarter of 2012 respectively: 693 zł and 1871 zł.

“Legal” poverty threshold is the amount which, according to the Law on Social Assistance, provides eligibility for a monetary benefit from social assistance. In 2005 the line remained at the level of 461 zł per person keeping house individually, 418 zł per first person in family, 294 zł per second and next persons in family in the age over 15 and 210 zł per every person in family in the age under 15. Since 1 X 2010 to 30 IX 2012 the line remained at the level of 477 zł for 1-person households and 351 zł per 1 person for multi-person households, since 1 X 2012 — respectively: 542 zł and 456 zł.

The subsistence minimum, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which the biological existence or psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme threshold is subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household in Poland. Poverty

1-osobowego gospodarstwa pracowniczego w kraju. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2005 r. granica ubóstwa skrajnego wyniosła dla gospodarstw 1-osobowych 387 zł, a dla 4-osobowych (2 osoby dorosłe + 2 dzieci poniżej 14 lat) — 1045 zł, natomiast w IV kwartale 2010 r. odpowiednio: 466 zł i 1257 zł, w IV kwartale 2011 r. odpowiednio: 495 zł i 1336 zł, a w IV kwartale 2012 r. odpowiednio: 519 zł i 1401 zł.

thresholds are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2005 the extreme poverty threshold was 387 zł for 1-person households and 1045 zł for 4-person households (2 adults + 2 children under 14), while in the fourth quarter of 2010 respectively: 466 zł and 1257 zł, in the fourth quarter of 2011 respectively: 495 zł and 1336 zł and in the fourth quarter of 2012 respectively: 519 zł and 1401 zł.

TABL. 1 (109). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	4684	5388	5407	5530	Households included in the survey
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	2,99	2,74	2,75	2,71	Average number of persons in a household
w tym:					of which:
pracujących	1,16	1,20	1,23	1,21	employed
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,76	0,68	0,66	0,66	receiving social benefits ^a
w tym emeryturę lub rentę	0,63	0,60	0,57	0,58	of which retirement pay or pension
pozostających na utrzymaniu	1,00	0,79	0,79	0,77	dependents

^a W 2005 r. — pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

^a In 2005 — receiving social security benefits and social assistance benefits.

Uwaga do tablic 2—5

Dane za lata 2010 i 2011 skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 176.

Note to tables 2—5

Data for 2010 and 2011 were revised comparing to published in the previous edition of the Yearbook; see general notes, item 1 on page 176.

TABL. 2 (110). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ**
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Dochód rozporządzalny	937,97	1614,83	1632,51	1710,01	Available income
w tym dochód do dyspozycji	904,88	1550,46	1577,61	1646,06	of which disposable income
w tym:					of which:
z pracy najemnej	496,56	958,57	1006,67	1016,32	from hired work
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	43,00	68,85	34,39	68,91	from a private farm in agriculture
z pracy na własny rachunek	91,54 ^a	179,41	176,79	175,20	from self-employment
ze świadczeń społecznych ^b	254,92	333,48	333,97	357,67	from social benefits ^b

^a Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi 11,01%. ^b W 2005 r. — ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

^a Relative error of estimates exceeds 10% and equals 11,01%. ^b In 2005 — from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 (111). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Wydatki ogółem	817,21	1311,30	1314,98	1353,89	Total expenditures
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^a ...	784,11	1246,94	1260,08	1289,95	of which consumer goods and services ^a
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	211,78	275,13	284,08	291,01	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytonio- we	21,65	35,43	36,04	37,56	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	44,53	75,41	76,53	72,22	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	155,20	246,34	248,64	250,17	housing, water, electricity, gas and other fuels
wypożyczenie mieszkania i prowa- dzenie gospodarstwa domowego ..	42,25	71,05	68,48	69,37	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	41,69	72,15	75,93	73,56	health
w tym artykuły farmaceutyczne	x	34,12	34,97	35,29	of which pharmaceutical products
transport	74,79	143,67	135,73	148,69	transport
łączność	46,15	55,22	53,97	51,36	communication
rekreacja i kultura	66,96	124,37	123,10	128,16	recreation and culture
edukacja ^b	15,72	22,66	23,68	26,71	education ^b
restauracje i hotele	15,01	40,38	48,46	50,51	restaurants and hotels
inne towary i usługi	44,45	73,68	72,17	77,71	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	x	41,04	41,73	41,73	of which personal care

^a Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. ^b Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.
^a Including pocket money not considered in items by types of expenditures. ^b Including pre-school education.

TABL. 4 (112). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOSCIOWYCH
NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS
IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	8,46	6,64	6,35	6,27	Bread and cereals in kg
w tym pieczywo	5,87	4,26	4,04	3,99	of which bread
Mięso w kg	5,51	5,41	5,38	5,30	Meat in kg
w tym wędliny i pozostałe przetwory mięsne	x	2,39	2,35	2,34	of which processed meat and other meat preparations
Ryby ^a w kg	0,43	0,47	0,44	0,41	Fish ^a in kg
Mleko ^b w l	4,25	3,39	3,28	3,28	Milk ^b in l
Jogurty i napoje mleczne w kg	0,61	0,92	0,90	0,87	Yoghurt and milk-based beverages in kg
Sery w kg	0,94	1,09	1,10	1,08	Cheese in kg
Jaja w szt.	13,83	12,08	12,08	11,99	Eggs in units
Oleje i pozostałe tłuszcze w kg	1,42	1,22	1,18	1,19	Oils and fats in kg
w tym masło	x	0,24	0,24	0,23	of which butter
Owoce ^c w kg	4,02	3,90	3,70	3,72	Fruit ^c in kg
Warzywa w kg	12,20	9,78	9,63	9,33	Vegetables in kg
w tym ziemiaki	x	4,39	4,23	3,95	of which potatoes
Cukier w kg	1,53	1,22	1,14	1,13	Sugar in kg
Napoje bezalkoholowe w l	x	9,58	9,72	10,13	Non-alcoholic beverages in l

^a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych. ^b Bez zagęszczonego i w proszku. ^c Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

^a Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products. ^b Excluding condensed and powdered milk. ^c Including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (113). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a**
HOUSEHOLDS FURNISHED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka	96,6	99,0	99,4	99,3	Refrigerator
Zamrażarka	34,7	18,2	16,2	14,7	Freezer
Automat pralniczy	79,9	89,4	91,9	92,4	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	7,0	20,4	23,1	26,2	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	33,9	49,6	53,1	53,4	Microwave oven
Samochód osobowy	48,1	61,0	62,3	62,6	Passenger car
Odtwarzacz płyt kompaktowych	x	15,7	10,9	9,2	Compact disc player
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	44,2	42,6	39,5	35,9	Hi-fi stereo music system
Odbiornik telewizyjny	98,3	96,9	96,5	96,4	Television set
Odtwarzacz DVD	x	58,0	54,5	50,8	DVD player
Telefon komórkowy	68,1	90,4	92,6	93,8	Mobile phone
Magnetowid, odtwarzacz wideo	51,6	26,3	19,5	x	Videorecorder, video player
Zestaw kina domowego	x	15,5	14,2	14,2	Home theatre system
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	41,4	58,7	60,9	62,2	Satellite or cable television equipment
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	53,6	54,5	54,3	Digital camera
Komputer osobisty	42,0	68,7	71,1	73,1	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu	26,9	63,8	67,2	69,2	of which with access to the Internet
w tym z dostępem szerokopasmowym	x	x	53,8	57,3	of which broadband access
Drukarka	x	43,6	44,2	41,8	Printer

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 6 (114). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a**
AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Osoby — w % ogółu osób w gospodarstwach domowych — o wydatkach poniżej:					Persons — in % of total persons in households — with expenditures below:
relatywnej granicy ubóstwa	14,6	11,7	12,4	11,5	relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa	14,8	5,3	4,4	4,6	“legal” poverty threshold
minimum egzystencji	9,8	4,3	4,7	4,7	subsistence minimum

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 180.

^a See general notes, item 7 on page 180.

ZIAŁ IX

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6, na str. 21.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów. Ponadto informacje o sieci gazowej uwzględniają dane o sieci przesyłowej.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) oraz **przyłącza gazowe** prowadzące do budynków (łącznie z budynkami niemieszkalnymi) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji — z siecią ogólnospławną.

3. **Zródło uliczne** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez źródła podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego), a w przypadku kanalizacji — wpusty kanalizacyjne.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalację gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

CHAPTER IX

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.

The definition of the **enterprise method** is given in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 21.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the **length of the water supply and gas supply network** concerns distribution network excluding connections leading to residential buildings and other constructions. Moreover information regarding gas supply network includes data on the transmission (main) network.

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply and sewage connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) and **gas supply connections** leading to buildings (included non-residential buildings) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in case of the sewage system — with the main drainage system.

3. As **street spring** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households includes quantity of water collected from water supply system by facilities installed in building.

4. Data regarding the **users of water supply systems and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system as well as the population using a water supply system through a common courtyard or street outlet (equipment connected to the street water supply conduit), and in the case of sewage — sewage inlets.

Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.

Data regarding the population using the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

5. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** od 2005 r. obejmują gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o **liczbie odbiorców gazu** podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

Dane o **zużyciu energii elektrycznej i gazu z sieci** w gospodarstwach domowych (w tym również zużycie w gospodarstwach domowych prowadzących drobną działalność usługową) ustalono w oparciu o zaliczkowy system opłat.

6. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz budynki urzędów i instytucji ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służących do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejącego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 z późn. zm.).

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne i mikrobusy oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii i tras komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

8. Informacje o **komunikacji miejskiej podziemnej** dotyczą metra w Warszawie, którego eksploatację rozpoczęto w kwietniu 1995 r.

9. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

5. Data regarding the **number of consumers and the consumption of electricity** from 2005 include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

Data regarding the **number of consumers using gas from gas supply** including consumers using collective gas-meters.

Data regarding the **consumption of gas from gas supply** concern all the households.

Data regarding the **consumption of electricity and gas from the gas supply system** in households (as is consumption in households conducting small-scale service activity) is established on the basis of an estimated system of payments.

6. Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line — which is considered as a system of connected and collaborating conduits leading heating medium to distribution line according to Law from 10 IV 1997 Energetic law (Journal of Laws No. 54, item 348 with later amendments).

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing co-operatives or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

Boiler-house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.

7. Information regarding **urban ground transport** concerns **bus, tram and trolley-bus communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses and minibuses as well as suburban and inter-city service have been also included; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines and routes exclusively servicing work places.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley-bus lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.

8. Information regarding **underground municipal transport** concerns the metro in Warszawa, which was opened in April 1995.

9. Data on **municipal waste** concern the waste produced in households, and also at other waste producers (excluding hazardous waste), which in respect of its character or composition is similar to the waste produced in households.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. Nr 112, poz. 1206).

10. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą — w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

11. **Parki spacerowo-wypoczynkowe** są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową i izolacyjną.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hoteli pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię — jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych — według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

Information on municipal waste is quoted according to regulation of the Minister of Environment of 27 IX 2001 on catalogue of waste (Journal of Laws No. 112, item 1206).

10. Data on **liquid waste** concern waste which comes from households, public buildings and buildings of units running a business — in case they are not discharged by sewage system.

11. Strolling and recreational parks are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches, etc.

Lawns are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Estate green belts are located in residential areas and are used for the purposes of recreation and isolation.

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A **dwelling** is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A **room** is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street, courtyard or from a common space in the building.

The **useful floor area** of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII, in each administrative division.

3. **Bilanse zasobów mieszkaniowych** sporządza się dla okresów międzyspisywowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002—2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 — wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych. **Dane za 2010 r. zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.**

4. W zasobach mieszkaniowych za podstawę obliczenia przeciętnej liczby osób na mieszkanie i na izbę przyjęto ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII.

5. Dane o **mieszkaniach, których budowę rozpoczęto** dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieszkalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę), uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

6. Informacje o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań** oraz o **izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. — z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);
- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

3. *The **balances of dwelling stocks** are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census (for the years 2002—2009 the basis assumed were the results of 2002 census, since 2010 — the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks. **Data for 2010 have been changed in relation to the data published in previous edition of the Yearbook.***

4. *In dwelling stocks as the basis for calculating the average number of persons per dwelling and per room the total number of population as of 31 XII was used.*

5. *Data regarding **dwellings in which construction has begun** concern dwellings in new residential buildings, in non-residential buildings, dwellings created as a results of enlarging building (the enlarged portion), created as a results of adapting non-residential spaces.*

6. *Information regarding **dwellings, useful floor area of dwellings** as well as regarding **rooms completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.*

Information regarding the results of:

- **cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, designed for persons being members of these cooperatives;
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit from the state bank BGK (until 31 V 2009 — from the National Housing Fund);
- **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1 (115). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km				Distribution network in km
Wodociągowa	40076,3	41077,6	41729,8	Water supply
miasta	7508,9	7707,1	7830,9	urban areas
wieś	32567,4	33370,5	33898,9	rural areas
Kanalizacyjna ^a	10496,0	11307,9	12109,4	Sewage ^a
miasta	6093,8	6290,7	6589,6	urban areas
wieś	4402,2	5017,2	5519,8	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.				Connections leading to residential buildings in pcs
Wodociągowe	675287	693718	703576	Water supply system
miasta	240419	245206	250990	urban areas
wieś	434868	448512	452586	rural areas
Kanalizacyjne	260917	279378	294356	Sewage system
miasta	168441	175100	181932	urban areas
wieś	92476	104278	112424	rural areas
Zdroje uliczne	828	812	797	Street outlets
Miasta	496	485	472	Urban areas
Wieś	332	327	325	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³ ..	188,8	192,7	191,3	Consumption of water from water supply systems in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	136,7	139,2	134,6	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	40,5	41,1	39,6	per capita in m ³
Wieś w hm ³	52,1	53,5	56,7	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	234,1	208,2	198,8	Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm³
W tym oczyszczane	183,6	155,4	173,6	Of which treated

^a Łącznie z kolektorami.
^a Including collectors.

TABL. 2 (116). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	1960,0	2089,0	2108,2	2142,1	Consumers (as of 31 XII) in thous.
Miasta	1377,3	1490,6	1502,7	1542,2	Urban areas
Wieś	582,7	598,4	605,5	599,8	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku)					Consumption (during the year)
W GWh	4086,3	4678,3	4684,9	4705,3	In GWh
miasta	2786,5	3102,2	3105,1	3148,9	urban areas
wieś	1299,8	1576,1	1579,9	1556,4	rural areas
W kWh:					In kWh:
miasta: na 1 mieszkańca	836,0	919,2	917,1	926,7	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^a	2023,2	2081,2	2066,4	2041,8	per consumer ^a
wieś — na 1 odbiorcę ^a	2230,7	2634,0	2609,1	2594,8	rural areas — per consumer ^a

^a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Gospodarki.

^a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

S o u r c e: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3 (117). SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
 Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	12983,1	14336,2	14642,0	14965,2	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa.....	1900,3	1875,0	1873,9	1872,5	of which transmission
miasta	173,2	148,1	148,1	145,2	urban areas
wieś.....	1727,1	1726,9	1725,7	1727,3	rural areas
Miasta	6140,7	6784,0	6907,3	7025,3	Urban areas
Wieś	6842,4	7552,2	7734,7	7939,9	Rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	287569	352403	362725	371353	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
Miasta	189216	233965	240068	245884	Urban areas
Wieś	98353	118438	122657	125469	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	1101,0	1158,2	1164,6	1170,2	Consumers of gas from gas supply system^a in thous.
Miasta	1018,6	1051,6	1054,1	1055,9	Urban areas
Wieś	82,4	106,7	110,6	114,3	Rural areas
Zużycie gazu z sieci^b (w ciągu roku)					Consumption of gas from gas supply system^b (during the year)
W hm ³	699,8	851,6	775,4	820,3	In hm ³
miasta	576,5	671,7	584,2	641,0	urban areas
wieś	123,2	179,8	191,2	179,4	rural areas
Na 1 mieszkańca w m ³	135,9	162,0	147,0	155,0	Per capita in m ³
miasta	173,0	199,0	172,5	188,6	urban areas
wieś	67,8	95,6	101,3	94,6	rural areas

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. *b* W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

a Including consumers using collective gas-meter. *b* Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 (118). OGRZEWNICTWO
 Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011 ^a	2012			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła w km	2932,4	3338,0	3337,3	3398,3	3260,3	138,0	Heating network in km
w tym przesyłowa.....	1786,7	2048,6	2097,5	2180,7	2097,5	83,2	of which transmission
Kotłownie	1745	1196	957	1055	787	268	Boiler rooms
Sprzedaż energii ciepłej (w ciągu roku) w TJ.....	34359,8	44405,0	38972,6	38045,6	38011,7	33,9	Sale of heating energy (during the year) in TJ
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam ³	322295	368802	375701	329575	327554	2021	Cubature of buildings with central heating in dam ³
w tym budynków mieszkalnych	218297	247508	254340	218943	218086	857	of which residential buildings

a Dane skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data were revised comparing to published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 5 (119). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Ludność w tys. — korzystająca ^a z:					Population in thous. — using ^a :
wodociągu	4147,9	4397,0	4437,8	4466,0	water supply system
miasta	2989,6	3083,2	3103,3	3117,9	urban areas
wieś	1158,3	1313,8	1334,5	1348,0	rural areas
kanalizacji	2981,2	3237,3	3333,3	3378,0	sewage system
miasta	2769,2	2901,8	2945,2	2964,7	urban areas
wieś	212,0	335,5	388,1	413,3	rural areas
gazu	2761,3	2878,2	2882,2	2836,4	gas supply system
miasta	2510,9	2547,0	2540,6	2490,6	urban areas
wieś	250,4	331,2	341,6	345,8	rural areas
Ludność — w % ogółu ludności ^b — korzystająca ^a z:					Population — in % of total population ^b — using ^a :
wodociągu	80,4	83,5	84,0	84,2	water supply system
miasta	89,6	91,2	91,5	91,6	urban areas
wieś	63,7	69,7	70,5	71,0	rural areas
kanalizacji	57,8	61,5	63,1	63,7	sewage system
miasta	83,0	85,8	86,8	87,1	urban areas
wieś	11,6	17,8	20,5	21,8	rural areas
gazu	53,5	54,6	54,5	53,5	gas supply system
miasta	75,2	75,3	74,9	73,2	urban areas
wieś	13,8	17,6	18,0	18,2	rural areas

^a Dane szacunkowe. ^b Na podstawie bilansów.
^a Estimated data. ^b Based on balances.

TABL. 6 (120). **ODPADY KOMUNALNE^a**
MUNICIPAL WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym z gospo- darstw domowych of which from households	
Odpady komunalne zebrane ^b						Municipal waste collected ^b in thous. t
w tys. t.....	1500,0	1572,6*	1449,9	1376,1	936,2	
zmieszane	1446,6	1433,0*	1289,0	1207,7	828,3	mixed
w tym wysegregowane	8,0	147,5	71,3	63,8	.	of which segregated
miasta	1295,9	1196,3	1061,3	992,9	670,0	urban areas
wieś	150,8	236,7*	227,6	214,8	158,4	rural areas
zebrane selektywnie	53,4	139,5	160,9	168,4	107,9	collected separately
w tym:						of which:
papier i tektura	25,4	40,7	45,5	46,3	26,2	paper and cardboard
szkło	12,1	24,9	29,5	31,4	22,9	glass
tworzywa sztuczne	6,4	15,1	19,1	26,8	16,1	plastic
metale	1,6	2,5	2,7	3,5	2,2	metals
wielkogabarytowe	3,5	20,7	17,7	16,6	13,4	largesize
biodegradowalne	25,9	29,9	27,6	12,3	biodegradable

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 185. ^b Dane szacunkowe.
^a See general notes, item 9 on page 185. ^b Estimated data.

TABL. 7 (121). **NECZYSTOŚCI CIEKŁE^a**
LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dam ³	3429,2	5502,4	5552,0	5310,8	Liquid waste ^b removed in dam ³
miasta	1952,2	2932,9	2860,7	2633,1	urban areas
wieś.....	1477,0	2569,5	2691,3	2677,7	rural areas
w tym z gospodarstw domowych.....	1899,8	3567,0	3569,5	3524,9	of which from households
miasta	1175,3	1997,0	1897,7	1853,4	urban areas
wieś.....	724,5	1570,1	1671,8	1671,6	rural areas
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	396,6	388,7	386,4	381,7	Septic tanks in thous. (as of 31 XII)
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII).....	2,6	9,8	14,4	17,1	Household waste water treatment systems in thous. (as of 31 XII)

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 186. ^b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

^a See general notes, item 10 on page 186. ^b Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (122). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):							Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):
liczba	89	70	65	61	16	45	number
powierzchnia w ha	284,9	274,9	246,7	224,5	79,0	145,5	area in ha
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha	3,5	0,6	7,6	6,5	2,9	3,6	Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha
czynnych	—	0,6	7,0	6,5	2,9	3,6	in operation
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	3,5	—	0,6	—	—	—	exploitation completed

TABL. 9 (123). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**

Stan w dniu 31 XII
URBAN TRANSPORT^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna — linie w km.....	5550	8162	7848	6597	Transport network — lines in km
autobusowe.....	5080	7775	7481	6226	bus
tramwajowe.....	453	364	344	348	tram
metro.....	17	23	23	23	metro
Tabor:					Fleet of:
autobusy: w sztukach.....	2081	2735	3119	2888	buses: in units
liczba miejsc w tys.	274,6	315,1	375,8	332,3	number of seats in thous.
tramwaje: w sztukach.....	859	869	825	762	trams: in units
liczba miejsc w tys.	109,2	114,1	112,6	109,9	number of seats in thous.
metro: wagony.....	168	240	240	240	metro: wagons
liczba miejsc w tys.	31,9	62,4	62,4	62,4	number of seats in thous.
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w mln:					Transport of passengers ^b (during the year) in mln:
komunikacja naziemna.....	882	1117	1111	1021	ground transport
komunikacja podziemna — metro.....	93	140	134	133	underground transport — metro

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Dane szacunkowe.
^a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. ^b Estimated data.

TABL. 10 (124). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**

Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2010		2011		2012		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	
OGÓŁEM w ha.....	5684,7	5300,5	6409,9	5730,8	6676,9	5942,9	6657,9	5914,5	TOTAL in ha
w % powierzchni ogólnej województwa ^a	0,2	2,5	0,2	2,7	0,2	2,8	0,2	2,7	in % of total area space of the voivodship ^a
na 1 mieszkańca ^b w m ² ...	11,0	15,9	12,2	17,0	12,6	17,5	12,6	17,4	per capita ^b in m ²
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej:									Generally accessible urban area green belts:
parki spacerowo-wypoczynkowe.....	1784,4	1499,8	2066,3	1619,2	2017,8	1565,7	2018,6	1558,5	strolling-recreational parks
zieleńce.....	735,2	652,4	764,7	653,7	771,0	651,7	772,9	652,2	lawns
Tereny zieleni osiedlowej....	3165,1	3148,3	3578,9	3457,9	3888,1	3725,5	3866,4	3703,8	Estate green belts

^a, ^b W przypadku miast obliczono: ^a — w % ogólnej powierzchni miast, ^b — na 1 mieszkańca miast.
^a, ^b For urban areas calculated: ^a — in % total urban areas space, ^b — per capita in urban areas.

Mieszkania

Dwellings

TABL. 11 (125). ZASOBY MIESZKANIOWE^a

Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010		2011	2012			SPECIFICATION
		A	B		ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Mieszkania w tys.	1875,5	2027,3	2063,0	2085,6	2112,5	1510,7	601,8	Dwellings in thous.
Izby w mieszkaniach w tys.	6576,5	7154,2	7476,8	7568,1	7668,2	5172,8	2495,4	Rooms in dwellings in thous.
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	125936,8	140530,2	145588,8	147909,8	150410,1	95353,9	55056,2	Useful floor area of dwellings in thous. m ²
Przeciętna w zasobach:								Dwelling stocks, average: number of rooms in a dwelling
liczba izb w mieszkaniu powierzchnia użytkowa w m ² :	3,51	3,53	3,62	3,63	3,63	3,42	4,15	
1 mieszkania	67,1	69,3	70,6	70,9	71,2	63,1	91,5	useful floor area in m ² : per dwelling
na 1 osobę ^b	24,4	26,8	27,6	28,0	28,4	28,0	29,0	per person ^b
liczba osób ^b na:								number of persons ^b :
1 mieszkanie	2,75	2,59	2,55	2,53	2,51	2,25	3,16	per dwelling
1 izbę	0,78	0,73	0,70	0,70	0,69	0,66	0,76	per room

^a Na podstawie bilansów; dane za 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. z uwzględnieniem wyników spisów powszechnych z 2002 r. (porównywalnie z danymi za 2005 r. — wariant A) i z 2011 r. (porównywalnie z danymi za lata 2011 i 2012 — wariant B). ^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 13 na str. 23.

^a Based on balance; data for 2010 are given in two approaches, i.e. considering results of national census 2002 (comparably with the data 2005 — variant A) and 2011 (comparably with the data for 2011 and 2012 — variant B). ^b See general notes to the Yearbook, item 13 on page 23.

TABL. 12 (126). MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE

Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a FITTED WITH INSTALLATIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Mieszkania — w % — wyposażone w Dwellings — in % — fitted with				
		wodociąg water-line system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas-line system	centralne ogrzewanie central heating
OGÓŁEM	2005	92,5	86,9	85,6	59,2	81,4
	TOTAL 2010	95,4	92,8	90,6	59,1	85,0
	2011	95,4	92,9	90,7	58,9	85,2
	2012	95,5	93,0	90,9	58,7	85,4
Miasta	2005	97,7	95,5	93,5	77,4	89,7
	Urban areas 2010	98,6	97,7	96,1	75,2	91,9
	2011	98,6	97,8	96,2	74,9	92,0
	2012	98,6	97,8	96,2	74,4	92,1
Wieś	2005	79,7	65,7	66,2	14,7	61,1
	Rural areas 2010	87,2	80,5	76,8	18,7	67,7
	2011	87,4	80,7	77,1	18,9	68,1
	2012	87,5	80,9	77,4	19,2	68,5

^a Na podstawie bilansów. Dane za 2010 r. zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 187.

^a Based on balance. Data for 2010 have been changed in relation to the data published in previous edition of the Yearbook; see general notes item 3 on page 187.

TABL. 13 (127). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2012 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Wypłacone użytkownikom lokali Paid out user to					innych others
		gminnych gminas	spółdziel- czych coopera- tives	wspólnot mieszka- niowych housing community	prywatnych private	towarzystw budownictwa społecznego public building society	
a — liczba dodatków number of allowances							
b — kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł							
c — przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł							

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM a	480033	198071	156029	63490	33626	11671	17146
TOTAL b	93093,0	40230,9	29326,9	11612,7	5917,0	2618,5	3386,9
..... c	193,93	203,11	187,96	182,91	175,97	224,36	197,53
Miasta..... a	450907	193384	152313	57952	20223	11285	15750
Rural areas..... b	88856,6	39509,6	28669,5	10675,2	4349,0	2513,3	3140,1
..... c	197,06	204,31	188,23	184,21	215,05	222,71	199,37
Wieś..... a	29126	4687	3716	5538	13403	386	1396
Rural areas..... b	4236,3	721,4	657,4	937,5	1568,0	105,2	246,8
..... c	145,45	153,91	176,92	169,28	116,99	272,55	176,79

W % OGÓŁEM
IN % OF TOTAL

OGÓŁEM a	100,0	41,3	32,5	13,2	7,0	2,4	3,6
TOTAL b	100,0	43,2	31,5	12,5	6,4	2,8	3,6
Miasta..... a	100,0	42,9	33,8	12,9	4,5	2,5	3,5
Rural areas..... b	100,0	44,5	32,3	12,0	4,9	2,8	3,5
..... c	100,0	16,1	12,8	19,0	46,0	1,3	4,8
Wieś..... a	100,0	17,0	15,5	22,1	37,0	2,5	5,8
Rural areas..... b	100,0	17,0	15,5	22,1	37,0	2,5	5,8

TABL. 14 (128). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds transferred to investor for dwelling construction			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe (stan w dniu 31 XII) Area of grounds in gminas stock for dwelling construction (as of 31 XII)			
	ogółem of total	w tym of which		wielorodzinne total	multi-family w tym uzbrojone of which developed	jednorodzinne total	single-family w tym uzbrojone of which developed
		spółdzielcze cooperatives	osób fizycznych of natural persons	razem total	razem total	razem total	razem total
	w ha in ha						
OGÓŁEM 2005	64,0	2,1	49,8	179,5	122,7	917,0	485,5
TOTAL 2010	57,5	0,8	42,4	807,2	733,9	932,5	460,1
..... 2011	44,0	2,2	27,8	845,2	746,5	896,2	445,7
..... 2012	60,0	1,8	47,2	861,5	765,1	1123,5	468,8
Miasta..... 2005	43,0	2,1	29,7	166,7	110,5	561,2	306,4
Rural areas..... 2010	26,7	0,8	21,2	786,4	717,9	538,7	267,2
..... 2011	22,1	2,2	14,4	829,3	731,9	503,2	244,3
..... 2012	31,5	1,6	23,5	834,4	738,5	499,6	242,7
Wieś..... 2005	21,0	—	20,1	12,8	12,2	355,8	179,1
Rural areas..... 2010	30,8	—	21,2	20,8	16,0	393,8	192,9
..... 2011	21,9	—	13,4	15,9	14,6	393,0	201,4
..... 2012	28,5	0,2	23,7	27,1	26,6	623,9	226,1

TABL. 15 (129). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	28822	31802	31856	27251	T O T A L
Spółdzielcze	2664	989	219	924	Cooperatives
Komunalne (gminne)	522	447	385	51	Municipal (gmina)
Zakładowe	1	—	3	—	Company
Indywidualne	9990	13692	13579	11175	Private
Spoleczne czynszowe	1158	104	167	15	Public building society
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	14487	16570	17503	15086	For sale or rent

TABL. 16 (130). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Mieszkania	28241	28961	25114	30554	Dwellings
miasta	22037	21073	17447	22029	urban areas
wieś	6204	7888	7667	8525	rural areas
Spółdzielcze	2556	1166	1094	1440	Cooperative
Komunalne (gminne)	653	767	525	691	Municipal (gmina)
Zakładowe	138	—	2	84	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	13543	15632	11572	16458	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	817	60	23	123	Public building society
Indywidualne	10534	11336	11898	11758	Private
miasta	5178	4492	4948	4282	urban areas
wieś	5356	6844	6950	7476	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	1019	950	913	1135	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	1246	1100	1016	1341	Urban areas
Wieś	618	696	742	811	Rural areas
Izby	107227	115978	104170	118495	Rooms
miasta	73948	71333	61111	72063	urban areas
wieś	33279	44645	43059	46432	rural areas
Spółdzielcze	7037	3430	2918	4140	Cooperative
Komunalne (gminne)	1385	1540	1135	1627	Municipal (gmina)
Zakładowe	474	—	12	252	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	36897	46661	34756	46256	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	2268	156	60	386	Public building society
Indywidualne	59166	64191	65289	65834	Private
miasta	28468	24282	25347	22988	urban areas
wieś	30698	39909	39942	42846	rural areas

TABL. 16 (130). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	2645200	2963333	2663861	2984896	Useful floor area of dwellings in m²
miasta.....	1807988	1749899	1517425	1766736	urban areas
wieś.....	837212	1213434	1146436	1218160	rural areas
Spółdzielcze.....	155340	69988	68095	90681	Cooperative
Komunalne (gminne).....	25987	24204	20288	29368	Municipal (gmina)
Zakładowe.....	7826	—	241	4372	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	858972	1108750	817692	1075003	For sale or rent
Spoleczne czynszowe.....	39215	3296	1041	6328	Public building society
Indywidualne.....	1557860	1757095	1756504	1779144	Private
miasta.....	774437	687641	697106	644341	urban areas
wieś.....	783423	1069454	1059398	1134803	rural areas
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	93,7	102,3	106,1	97,7	Average useful floor area per dwelling in m²
miasta.....	82,0	83,0	87,0	80,2	urban areas
wieś.....	134,9	153,8	149,5	142,9	rural areas
Spółdzielcze.....	60,8	60,0	62,2	63,0	Cooperative
Komunalne (gminne).....	39,8	31,6	38,6	42,5	Municipal (gmina)
Zakładowe.....	56,7	—	120,5	52,0	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	63,4	70,9	70,7	65,3	For sale or rent
Spoleczne czynszowe.....	48,0	54,9	45,3	51,4	Public building society
Indywidualne.....	147,9	155,0	147,6	151,3	Private
miasta.....	149,6	153,1	140,9	150,5	urban areas
wieś.....	146,3	156,3	152,4	151,8	rural areas

TABL. 17 (131). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

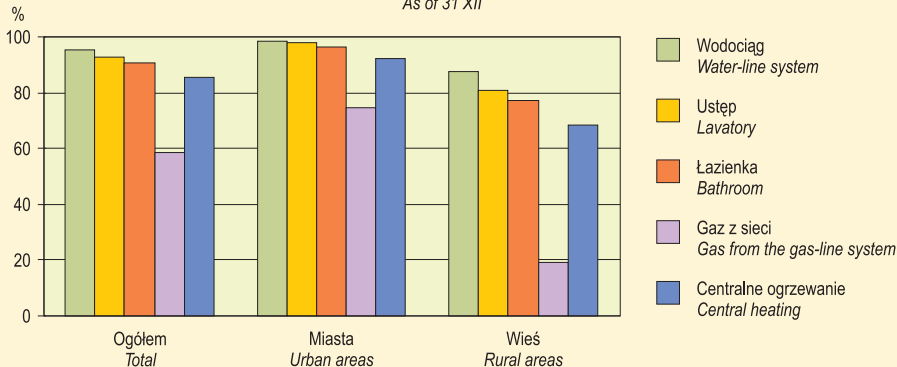
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings				W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings					
		razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb in % of total — dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb in % of total — dwellings with specified number of rooms			
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more
OGÓŁEM.....	2005 28241	10534	0,4	2,5	7,6	89,5	17707	10,2	36,1	33,8	19,9
TOTAL	2010 28961	11336	0,4	3,1	5,7	90,9	17625	7,3	31,4	36,5	24,8
	2011 25114	11898	0,6	4,5	7,6	87,3	13216	6,3	34,6	33,6	25,5
	2012 30554	11758	0,4	2,9	5,5	91,2	18796	6,7	36,0	36,3	21,0
Miasta.....	2005 22037	5178	0,7	3,4	10,0	85,9	16859	10,6	36,1	34,0	19,4
Urban areas	2010 21073	4492	0,8	6,2	9,2	83,7	16581	7,5	33,0	37,1	22,4
	2011 17447	4948	1,4	8,8	12,5	77,3	12499	6,3	35,7	34,8	23,2
	2012 22029	4282	0,6	6,0	8,4	85,0	17747	7,1	36,2	36,8	20,0
Wieś.....	2005 6204	5356	0,1	1,7	5,3	92,9	848	3,3	36,1	30,1	30,5
Rural areas	2010 7888	6844	0,1	1,0	3,4	95,6	1044	3,4	7,0	26,2	63,3
	2011 7667	6950	0,1	1,4	4,1	94,4	717	5,4	15,6	12,4	66,5
	2012 8525	7476	0,2	1,1	3,9	94,8	1049	0,3	33,3	28,8	37,7

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE^a W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS^a IN 2012

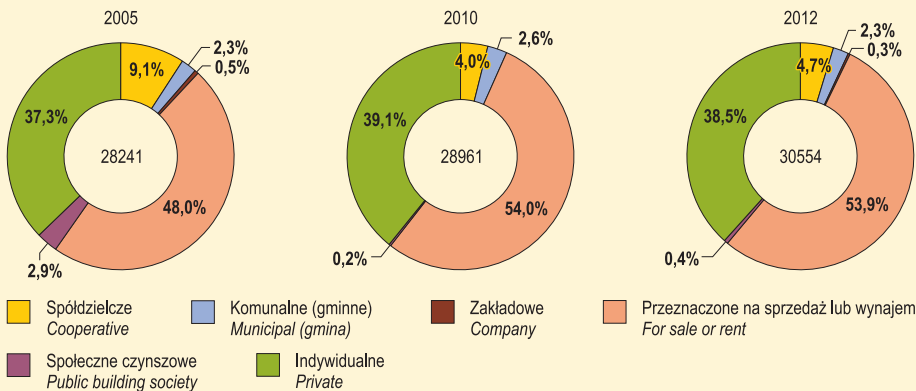
As of 31 XII

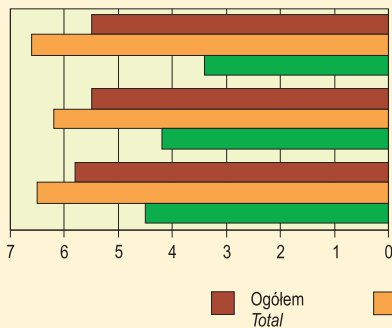
^a Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.
^a Based on balances of net dwelling stocks.

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

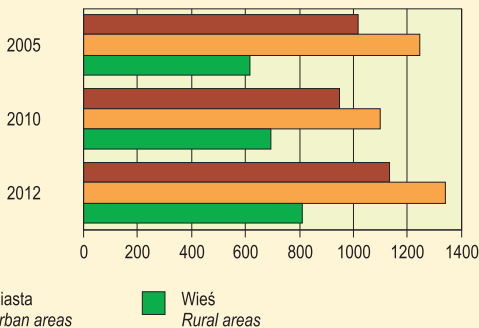
DWELLINGS COMPLETED

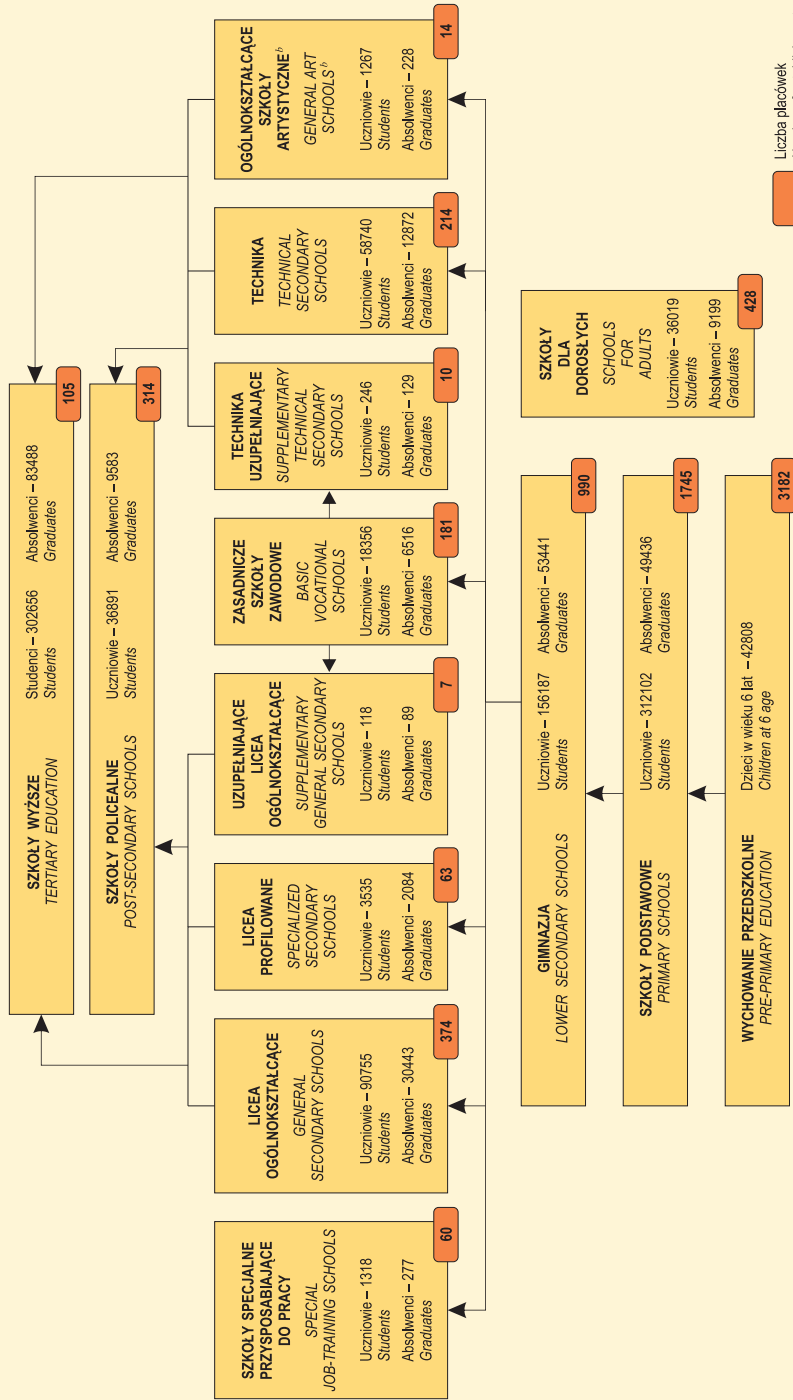
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION

NA 1000 ZAWARTYCH MAŁŻEŃSTW PER 1000 MARRIAGES CONTRACTED

EDUKACJA^a WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2012/13
EDUCATION^a BY EDUCATIONAL LEVEL IN 2012/13 SCHOOL YEAR

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1, 1.2 na str. 197. ^b Dające uprawnienia zawodowe.
^a See general notes to the chapter „Education”, item 1 and 2 on page 197. ^b Leading to professional certification.

DZIAŁ X EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. — Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

2. Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

- od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie **szkoły podstawowe** oraz 3-letnie **gimnazja** (powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych), w których nauka jest obowiązkowa,
- od roku szkolnego 2002/03 **szkoły ponadgimnazjalne**, tj. 2—3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (tj. 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne; ponadto szkoły ponadpodstawowe dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej działające do zakończenia cyklu kształcenia, ujmowano odpowiednio w szkołach ponadgimnazjalnych (zasadniczych zawodowych, liceach ogólnokształcących i technikach).

Ponadto od 1 IX 2011 r. wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 5 lat (w latach szkolnych 2004/05–2010/11 — w wieku 6 lat) w placówkach wychowania przedszkolnego, tj. oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 — w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

Od roku szkolnego 2009/10 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej.

3. Informacje dotyczące szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe dotyczą **ogólnokształcących szkół artystycznych**, które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

CHAPTER X EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Law dated 7 IX 1991 (unified text: Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572 with later amendments) and the Higher Education Law dated 27 VII 2005 (Journal of Laws No. 164, item 1365 with later amendments).

2. Among schools covered by the educational system, there are:

- since the 1999/2000 school year 6-year **primary schools** and 3-year **lower secondary schools** (which replaced 8-year primary schools), where education is compulsory,
- since the 2002/03 school year **upper secondary schools**, i.e. 2—3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools and specialized secondary schools, 4-year technical secondary schools, as well as since the 2004/05 school year supplementary schools for graduates from basic vocational schools (i.e. 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools), and 3-year special job-training schools; upper secondary schools include also art schools leading to professional certification and post-secondary schools; moreover upper secondary (post-primary) schools for graduates from 8-year primary school operating until the end of the education cycle were included respectively in the structure of upper secondary schools (basic vocational schools, general secondary schools and technical secondary schools).

Moreover, since 1 IX 2011 an obligatory 1-year pre-primary education has been introduced for children at the age of 5 (in 2004/05–2010/11 school years children at the age of 6) in pre-primary education establishments i.e. in pre-primary sections of primary schools and nursery schools (including special schools and special nursery schools) as well as since the 2008/09 school year in pre-primary education groups and pre-primary points.

Since the 2009/10 school year, upon the request of parents children at the age of 6 can start education in the first class of primary school.

3. Information regarding art schools leading to professional certification refers exclusively to **general art schools**, excluding schools providing art education only.

4. Prezentowane w dziale dane dotyczą m.in.: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

5. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

6. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

7. **Szkoły dla dzieci i młodzieży** (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych), szkoły filialne (bez szkół specjalnych), szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) gimnazja, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe;
- 4) licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej — stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 6) licea profilowane — stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika;
- 8) technika uzupełniająca na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej — stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 9) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych);
- 10) szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

8. **Szkoły policealne** — kształcące w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość — obejmują:

4. Data presented in the chapter are, among others related to: pre-primary education, schools for children and youth, post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.

5. Data include schools and establishments managed by central (government) administration entities and local self-government entities (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and private persons.

6. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration entities and local self-government entities can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only.

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

7. **Schools for children and youth** (including special schools) include:

- 1) primary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools), branch schools (excluding special schools), art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme;
- 2) lower secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);
- 3) basic vocational schools;
- 4) general secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);
- 5) supplementary general schools based on the programme of basic vocational school — phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 6) specialized secondary schools — phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 7) technical secondary schools;
- 8) supplementary technical schools based on the programme of basic vocational school — phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 9) general art schools leading to professional certification (excluding special schools);
- 10) special job-training schools.

8. **Post-secondary schools** — educating in day, evening and weekend form, since the 2008/09 school year also full-time and distance form — include:

- 1) szkoły policealne (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie) oraz kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata;
- 3) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) — od roku szkolnego 2005/06.

9. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych; do roku szkolnego 2005/06 dane dotyczyły studiów dziennych, wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce (w tym studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą).

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi. Dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz szkół resortu spraw wewnętrznych i administracji.

Podział szkół wyższych według **typów szkół** opracowano na podstawie grupowania stosowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla szkół publicznych. W podziale tym do typu „wyższe szkoły” zaliczono zarówno szkoły mające w nazwie własnej „wyższa szkoła”, jak też „uniwersytet” lub „akademia”: rolnicza, ekonomiczna, pedagogiczna, artystyczna i teologiczna.

10. Szkoły dla dorosłych — kształcą w formie zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość — obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych — stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 4) licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej — stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 6) licea profilowane dla dorosłych — stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika dla dorosłych — stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 8) technika uzupełniająca dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej.

- 1) *post-secondary schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;*
- 2) *foreign language teacher training colleges (3-year) as well as teacher training colleges (3-year), in which graduates do not receive the title of licentiate;*
- 3) *colleges of social work (3-year) — since the 2005/06 school year.*

9. Tertiary education (university level) includes full-time and part-time programmes; until the 2005/06 school year included day, evening, weekend and extramural studies.

Data regarding tertiary education:

- 1) *include foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;*
- 2) *include foreigners studying in Poland (of which studying at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad);*
- 3) *do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad).*

Data on students and graduates is given according to the seats of higher education institutions including branch sections, organizational units in another location as well as teaching centres in another location. Data do not include Academies of the Ministry of National Defence and Academies of the Ministry of the Interior and Administration.

The division of higher education institutions by **type of institution** was based on the grouping applied by the Ministry of Science and Higher Education with regard to public schools. In this division, the category of “higher education schools” comprises both the schools whose proper name includes the phrase “higher school” and those containing in their proper name the word “university” or “academy” — of agriculture, economics, pedagogy, arts, and theology.

10. Schools for adults — educating in weekend form, since the 2008/09 school year also full-time and distance from — include:

- 1) *primary schools for adults;*
- 2) *lower secondary schools for adults;*
- 3) *basic vocational schools for adults — phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;*
- 4) *general secondary schools for adults;*
- 5) *supplementary general schools for adults based on the programme of basic vocational school — phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;*
- 6) *specialized secondary schools for adults — phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;*
- 7) *technical secondary schools for adults — phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;*
- 8) *supplementary technical schools for adults based on the programme of basic vocational school.*

11. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej; łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

12. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

13. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

14. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

15. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

16. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o nauczycielach akademickich dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

17. Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki opiekuńczo-wychowawcze przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.

11. Special schools are organized for disabled children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the school system or individually. Education occurs in mainstream schools (in which special or integrational and mainstream sections are established), in special schools operating independently as well as in special educational care centres, other educational institutions or in the units performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions; including health resorts treatment).

12. Special education care centres are facilities for disabled children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability cannot attend regular nursery schools or schools.

13. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.

14. Youth social therapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

15. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a profound mental retardation to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

16. Data regarding teachers, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding academic teachers concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers full-time employees and part-time employees calculated as full-time employees.

17. Pre-primary education establishments are care and educational centres designated for children 3 of age until beginning education in primary school secured children for care and aimed at preparation to education in school.

Pre-primary education establishments include nursery schools, pre-primary sections in primary schools, since the 2008/09 school year also pre-primary education groups and pre-primary points.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, a od roku szkolnego 2008/09 również zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

18. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 — specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach — na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych — prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego (np. dla roku akademickiego 2012/13 absolwenci z roku akademickiego 1 X 2011—30 IX 2012).

19. **Absolwenci eksterni** występują wyłącznie w szkołach policealnych i w szkołach dla dorosłych.

20. Współczynnik skolaryzacji:

- **brutto** — jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;
- **netto** — jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

21. **Internat** to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

22. Zadaniem **wychowania pozaszkolnego** jest stwarzanie młodzieży warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Do placówek **wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, ogrody jordanowskie, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki o charakterze specjalistycznym, jak np. stacje młodego technika, planetaria itp.

23. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów — od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

18. Data regarding:

- 1) *pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as since the 2008/09 school year — special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres, extracurricular education as well as boarding-school and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates — the end of the school year;*
- 2) *tertiary education are presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies; graduates are shown from the previous academic year (e.g., for the 2012/13 academic year, graduates from 1 X 2011—30 IX 2012 academic year).*

19. **Extramural graduates** occur only in post-secondary schools and schools for adults.

20. Enrolment rate:

- **gross** — *is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level;*
- **net** — *is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.*

21. A **boarding school** is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence.

A **dormitory** is an interschool facility serving as a boarding school.

22. *The mission of extracurricular education is to provide children and youth with conditions for development of interests and skills, as well as recreation and leisure in their leisure time.*

Extracurricular education institutions include youth centres, youth community centres, extracurricular interest groups, Jordan's gardens, inter-school sport centres and other specialist institutions such as young technicians' centres, planetaria, etc.

23. *The information presented, excluding the data on higher education institutions, since the 2007/08 school year (in the case of graduates — since the 2006/07 school year) has been completed on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of National Education.*

TABL. 1 (132). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
SZKOLY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	1861	1787	1768	1745	primary
gimnazja	923	963	980	990	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	36	54	56	60	special job-training
zasadnicze zawodowe	202	189	184	181	basic vocational
licea ogólnokształcące	392	374	371	374	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	9	8	8	7	supplementary general secondary
licea profilowane	177	83	70	63	specialized secondary
technika	311	213	211	214	technical secondary
technika uzupełniająca	22	14	11	10	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	12	15	15	14 ^b	general art ^a
policealne	328	315	321	314	post-secondary
wyższe ^c	101	107	106	105	tertiary ^c
dla dorosłych	492	425	421	428	for adults
podstawowe	—	—	—	—	primary
gimnazja	12	17	18	19	lower secondary
zasadnicze zawodowe	8	10	10	6	basic vocational
licea ogólnokształcące	141	148	149	173	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	106	142	140	133	supplementary general secondary
licea profilowane	8	10	10	6	specialized secondary
technika	134	16	15	15	technical secondary
technika uzupełniająca	83	82	79	76	supplementary technical secondary
POMIESZCZENIA SZKOLNE ^d CLASSROOMS ^d					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	19135	22676	22617	22777	primary
gimnazja	8716	10378	10390	10349	lower secondary
zasadnicze zawodowe	434	515	525	516	basic vocational
licea ogólnokształcące	5440	5992	5578	5645	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	2	9	9	9	supplementary general secondary
licea profilowane	719	364	327	269	specialized secondary
technika	3054	3825	3788	3832	technical secondary
technika uzupełniająca	33	11	7	9	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	87	141	139	130	general art ^a
policealne	446	345	369	268	post-secondary

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^b Ponadto 27 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. ^c Łącznie ze szkołami wyższymi, w których wykazano wyłącznie absolwentów. ^d Bez pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i specjalnych.

^a Leading to professional certification. ^b Moreover, 27 art schools giving only artistic education. ^c Including tertiary education institutions, which reported only graduates. ^d Excluding classrooms in schools for adults and in special schools.

TABL. 1 (132). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
NAUCZYCIELE ^a TEACHERS ^a					
Szkoły:					Schools:
podstawowe ^b	23982	24261	24371	24242	primary ^b
gimnazja ^b	14199	14482	14293	13897	lower secondary ^b
zasadnicze zawodowe ^{bc}	1381	1803	1742	1596	basic vocational ^{bc}
licea ogólnokształcące ^{bd}	7323	7680	7498	7053	general secondary ^{bd}
licea profilowane ^b	1362	601	489	285	specialized secondary ^b
technika ^{bde}	3397	5125	4997	4985	technical secondary ^{bde}
policealne	1252	1030	1118	1133	post-secondary
wyższe ^f	17506	17872	17650	17130	tertiary ^f
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^g	49479	43369	38040	42808	Pre-primary education ^g
Szkoły:					Schools:
podstawowe	336602	304882	311477	312102	primary
gimnazja	199298	165869	160549	156187	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	608	1213	1307	1318	special job-training
zasadnicze zawodowe	23304	21116	19670	18356	basic vocational
licea ogólnokształcące	109339	96640	93653	90755	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	259	168	232	118	supplementary general secondary
licea profilowane	23881	7130	5997	3535	specialized secondary
technika	52466	58102	57746	58740	technical secondary
technika uzupełniająca	697	590	436	246	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^h	1313	1316	1291	1267 ⁱ	general art ^h
policealne	32172	32238	36656	36891	post-secondary
wyższe	371429	334328	317338	302656	tertiary
dla dorosłych	37336	36398	36663	36019	for adults
podstawowe	—	—	—	—	primary
gimnazja	1286	1920	1823	1743	lower secondary
zasadnicze zawodowe	1008	409	505	265	basic vocational
licea ogólnokształcące	16171	17444	17672	22801	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	5434	10584	10801	5701	supplementary general secondary
licea profilowane	535	826	782	555	specialized secondary
technika	9067	734	822	636	technical secondary
technika uzupełniająca	3835	4481	4258	4318	supplementary technical secondary

^a W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 200. ^{b–e} Łącznie ze szkołami: ^b — dla dorosłych, ^c — specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^d — uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikum, ^e — ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^f Nauczyciele akademicy. ^g Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 35 na str. 227. ^h Dające uprawnienia zawodowe. ⁱ Ponadto 1317 uczniów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

^a In 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 16 on page 200. ^{b–e} Including: ^b — schools for adults, ^c — special job-training schools, ^d — supplementary schools respectively: general secondary schools and technical secondary schools, ^e — general art schools leading to professional certification. ^f Academic teachers. ^g Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments also described in table 35 on page 227. ^h Leading to professional certification. ⁱ Moreover, 1317 students of art schools giving only artistic education.

TABL. 2 (133). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Gimnazja	923	963	980	990	199298	165869	160549	156187	65802	54200	53441
Lower secondary schools											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)...	6	5	8	7	194	111	317	252	71	135	146
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	797	827	832	832	192302	157593	151569	147132	63769	51488	50581
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	53	63	64	67	2626	3790	3780	3824	870	1252	1124
Social organizations and associations											
Organizacje wyznaniowe	25	20	21	21	2040	2271	2412	2333	592	679	824
Religious organizations											
Pozostale	42	48	55	63	2136	2104	2471	2646	500	646	766
Others											
Zasadnicze szkoły zawodowe^a	238	243	240	241	23912	22329	20977	19674	7798	7153	6793
Basic vocational schools^a											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)...	7	9	10	9	185	356	281	298	57	145	101
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	217	216	212	215	23215	21377	20116	18890	7573	6792	6514
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	8	10	11	12	388	409	408	373	134	155	134
Social organizations and associations											
Organizacje wyznaniowe	4	3	3	1	101	62	51	31	28	26	11
Religious organizations											
Pozostale	2	5	4	4	23	125	121	82	6	35	33
Others											
Licea ogólnokształcące^b	401	382	379	381	109598	96808	93885	90873	34565	31567	30532
General secondary schools^b											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)...	—	—	1	1	—	—	137	133	—	46	29
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	308	289	288	289	103343	89922	86953	84151	32529	29221	28204
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	39	40	41	41	2481	3019	3069	2855	730	1024	1029
Social organizations and associations											
Organizacje wyznaniowe	17	13	11	11	1576	1061	999	917	504	315	382
Religious organizations											
Pozostale	37	40	38	39	2198	2806	2727	2817	802	961	888
Others											

a, b Łącznie ze szkołami: *a* — specjalnymi przysposabiającymi do pracy, *b* — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.
a, b Including: *a* — special job-training schools, *b* — supplementary general secondary schools.

TABL. 2 (133). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Licea profilowane Specialized secondary schools	177	83	70	63	23881	7130	5997	3535	7899	2442	2084
Jednostki samorządu terytorialnego	168	79	65	60	23627	7032	5927	3497	7810	2396	2056
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	5	1	1	1	131	10	8	5	41	4	3
Social organizations and associations											
Organizacje wyznaniowe	1	1	1	—	29	15	6	—	4	9	—
Religious organizations											
Pozostałe	3	2	3	2	94	73	56	33	44	33	25
Others											
Technika^c Technical secondary schools^c	345	242	237	238	54465	60008	59473	60253	12915	12592	13229
Jednostki administracji centralnej (rządowej) ..	8	12	12	12	1012	1890	1753	1788	290	418	376
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	317	206	201	200	52388	56235	55969	56647	12327	11752	12425
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	12	12	12	12	757	1182	1081	1188	187	259	266
Social organizations and associations											
Organizacje wyznaniowe	—	1	1	1	—	11	12	9	—	—	—
Religious organizations											
Pozostałe	8	11	11	13	308	690	658	621	111	163	162
Others											
Szkoły policealne Post-secondary schools	328	315	321	314	32172	32238	36656	36891	10277	9375	9583
Jednostki administracji centralnej (rządowej) ..	3	4	4	5	725	252	259	185	339	84	117
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	116	73	72	71	14826	8051	8105	7397	4763	2880	2842
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	57	39	43	43	2682	1973	2403	2067	909	977	767
Social organizations and associations											
Organizacje wyznaniowe	1	—	—	—	23	—	—	—	16	—	—
Religious organizations											
Pozostałe	151	199	202	195	13916	21962	25889	27242	4250	5434	5857
Others											

^c Łącznie z technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

^c Including supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (133). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły wyższe Tertiary education	101	107^d	106^d	105^d	371429	334328	317338	302656	73037	85584	83488
Jednostki administracji centralnej (rządowej) ... <i>Central (government) administration entities</i>	16	16	16	16	197700	186677	184018	181908	35592	46087	46668
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	8	8	8	9	3641	2281	2755	1916	1200	999	606
Pozostałe <i>Others</i>	77	83 ^d	82 ^d	80 ^d	170088	145370	130565	118832	36245	38498	36214
Szkoły dla dorosłych Schools for adults	492	425	421	428	37336	36398	36663	36019	12860	8897	9199
Jednostki administracji centralnej (rządowej) ... <i>Central (government) administration entities</i>	5	11	13	12	234	484	582	516	130	124	102
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local self-government entities</i>	212	116	117	121	20667	12704	11721	11121	7110	3064	2896
Organizacje społeczne i stowarzyszenia <i>Social organizations and associations</i>	79	67	58	54	3973	3055	2869	2721	1734	989	1005
Pozostałe <i>Others</i>	196	231	233	241	12462	20155	21491	21661	3886	4720	5196

^d Łącznie ze szkołami wyższymi, w których wykazano wyłącznie absolwentów.

Źródło: dane — z wyjątkiem szkół wyższych — Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^d Including tertiary education institutions, which reported only graduates.

Source: data — with the exception of the higher education institutions — of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (134). **UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU**
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group			
7—12 lat	98,8	98,8	98,6	98,4
13—15	98,8	98,9	98,6	98,8
16—18	95,1	95,8	96,0	96,4
19—21 lat	24,5	23,1	24,6	24,9

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (135). WSPÓLCZYNNIK SKOLARYZACJI
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wie- ku ^a Age groups ^a	2005/06			2010/11			2011/12			2012/13		
		ogó- łem total	męż- czyźni males	kobie- ty fe- males	ogó- łem total	męż- czyźni males	kobie- ty fe- males	ogó- łem total	męż- czyźni males	kobie- ty fe- males	ogó- łem total	męż- czyźni males	kobie- ty fe- males
		w %						in %					
BRUTTO GROSS													
Szkoły: Schools:													
podstawowe primary	7—12	100,0	100,4	99,6	101,9	101,9	101,9	104,1	103,6	104,6	103,4	103,1	103,7
gimnazja lower secondary	13—15	101,0	102,3	99,5	102,3	103,8	100,7	102,2	103,7	100,5	102,3	103,7	100,8
zasadnicze zawo- dowe ^a basic vocational ^a	16—18	11,9	16,5	6,9	12,3	16,8	7,6	12,1	16,5	7,4	11,7	16,1	7,1
licea ogólnokształ- cące i profilowa- ne ^b general and spe- cialized secon- dary ^b	16—18	73,8	65,5	82,5	71,7	61,9	81,9	72,6	62,6	83,0	72,2	62,2	82,5
technika ^c technical secon- dary ^c	16—18	32,0	39,5	24,0	35,2	43,1	27,1	36,3	44,2	28,0	38,1	46,5	29,4
po licealne post-secondary	19—21	13,2	12,3	14,1	15,5	11,6	19,6	18,2	12,7	23,9	19,1	12,8	25,7
NETTO NET													
Wychowanie przed- szkolne ^d Pre-primary educa- tion ^d	6	98,6	98,9	98,3	85,4	87,6	83,1	72,2	76,6	67,6	76,6	80,1	72,9
Szkoły: Schools:													
podstawowe primary	7—12	98,6	98,7	98,6	98,6	98,7	98,6	98,4	98,5	98,4	98,2	98,3	98,2
gimnazja lower secondary	13—15	96,3	96,1	96,5	96,3	96,0	96,7	96,1	95,7	96,4	96,1	95,8	96,5
zasadnicze zawo- dowe ^a basic vocational ^a	16—18	10,0	13,9	6,0	10,5	14,3	6,5	10,3	14,2	6,2	9,7	13,5	5,8
licea ogólnokształ- cące i profilowa- ne ^b general and spe- cialized secon- dary ^b	16—18	62,2	52,5	72,3	56,0	44,7	67,8	56,0	44,5	68,0	55,1	43,7	67,0
technika ^c technical secon- dary ^c	16—18	19,0	22,9	14,8	24,5	29,7	19,1	24,8	29,9	19,5	26,6	32,0	20,9
po licealne post-secondary	19—21	7,8	7,5	8,0	6,0	4,2	7,9	6,9	4,4	9,4	6,7	4,3	9,3

a—c Łącznie ze szkołami: a — specjalnymi przysposabiającymi do pracy, b — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c — technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. d Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a—c Including: a — special job-training schools, b — supplementary general secondary schools, c — supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. d Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5 (136). **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**
COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS

LATA YEARS SCHOOLS	Szkoly posiadające komputery w % danej grupy szkół Schools equipped with computers in % of a given group of schools	Pracownie komputerowe Computer laboratory	Komputery ^a w szkołach Computers ^a in schools				
			ogółem grand total	w tym przeznaczone do użytku uczniów of which used by pupils and students			
				razem total	w tym z dostępem do Internetu of which with Internet access		
				razem total	razem total	w tym szero- kopasmowy of which broadband connection	
Podstawowe..... <i>Primary</i>	2005/06	90,2	1435	20861	16444	11142	5713
	2010/11	96,5	1854	39339	30078	26691	15531
	2011/12	96,5	1834	41048	30879	27784	16101
	2012/13	96,6	1808	43398	31895	29259	17015
Gimnazja..... <i>Lower secondary</i>	2005/06	78,1	832	13360	10660	9875	5402
	2010/11	83,4	957	21723	16195	15455	10263
	2011/12	83,8	952	22432	16394	15710	10390
	2012/13	83,0	930	23312	16716	15807	10487
Zasadnicze zawodowe..... <i>Basic vocational</i>	2005/06	17,3	48	860	688	575	418
	2010/11	33,9	71	1572	1307	1289	864
	2011/12	31,3	76	1781	1471	1420	989
	2012/13	33,1	67	1677	1359	1337	968
Licea ogólnokształcące ^b <i>General secondary^b</i>	2005/06	71,1	429	9079	6956	6599	4739
	2010/11	79,1	472	13839	10258	10061	7782
	2011/12	79,4	454	13813	9795	9615	7489
	2012/13	79,0	444	14270	9898	9758	7385
Licea profilowane..... <i>Specialized secondary</i>	2005/06	21,5	69	1392	1119	1061	672
	2010/11	49,4	53	1217	1051	1022	743
	2011/12	48,6	45	1024	841	824	568
	2012/13	46,0	37	875	696	689	449
Technika ^c <i>Technical secondary^c</i>	2005/06	35,4	265	5007	3894	3332	2531
	2010/11	74,8	412	11166	8965	8704	6298
	2011/12	75,9	434	11881	9347	9087	7032
	2012/13	76,5	456	12703	9780	9502	7484
Policealne..... <i>Post-secondary</i>	2005/06	22,3	95	1877	1514	1146	652
	2010/11	44,8	135	3434	2852	2769	1915
	2011/12	45,5	144	3503	2853	2706	1999
	2012/13	48,4	175	4231	3494	3350	2376

^a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół — wykazane tylko raz. ^b, ^c Łącznie ze szkołami: ^b — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c — technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In case of commonly used computers by a few schools — presented only once. ^b, ^c Including: ^b — supplementary general secondary schools, ^c — supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 6 i 7

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 6 and 7

The division by languages may include one person more than once.

TABL. 6 (137). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem <i>Grand total</i>	W % ogółu uczniów w szkołach <i>In % of total pupils and students at schools</i>									
		podstawowych <i>primary</i>			gimnazjach <i>lower secondary</i>	zasadniczych zawodowych ^b <i>basic vocational^b</i>	liceach ogólnokształcących ^c <i>general secondary^c</i>	liceach profilowanych <i>specialized secondary</i>	technikach ^d <i>technical secondary^d</i>	policealnych ^e <i>post-secondary^e</i>	
		razem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>							
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE OBLIGATORY EDUCATION											
Angielski <i>English</i>	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	540103 613862 620962 617738	54,6 93,8 95,9 96,4	58,3 93,9 95,6 96,0	49,2 93,6 96,3 97,2	83,2 93,5 96,7 97,4	37,2 56,3 58,2 63,5	97,1 98,6 97,2 97,7	95,8 96,5 97,4 96,8	90,6 96,5 97,2 97,9	41,5 14,1 14,4 34,0
Francuski <i>French</i>	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	26958 22969 23944 23626	0,6 0,6 0,6 0,6	0,9 0,9 0,9 1,0	0,0 — — 0,0	2,0 3,3 4,8 4,8	— — — —	15,8 13,6 12,7 12,9	4,7 2,0 2,0 1,3	4,2 3,9 3,8 3,7	4,1 1,8 1,5 1,8
Niemiecki <i>German</i>	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	161831 166585 182203 174383	5,9 3,6 3,0 2,5	8,2 4,9 4,0 3,4	2,4 1,5 1,2 0,8	14,2 38,1 51,4 50,7	13,4 12,3 11,9 12,4	58,7 50,1 50,6 48,6	59,6 54,1 52,9 55,7	57,9 62,6 63,0 64,9	10,9 0,7 0,6 0,6
Rosyjski <i>Russian</i>	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	94194 64351 67075 61726	5,8 1,7 1,2 0,9	2,1 0,3 0,2 0,3	11,3 4,0 3,0 2,1	6,5 13,4 18,1 17,4	38,2 26,0 24,2 20,8	20,4 15,7 15,0 14,5	38,3 30,2 28,4 29,4	38,1 23,6 22,9 22,7	5,9 0,4 0,1 —
Hiszpański ... <i>Spanish</i>	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	3599 7297 9489 12197	0,0 0,2 0,3 0,4	0,0 0,3 0,4 0,6	0,1 — — —	0,3 1,6 2,6 3,4	— — — —	2,5 3,9 4,4 5,5	— 0,4 — 0,5	0,1 0,4 0,7 1,0	0,7 — — —
Włoski <i>Italian</i>	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	2723 2672 3025 2673	0,0 — — —	0,0 — — —	— — — —	0,1 0,2 0,4 0,3	— — — —	2,0 2,4 2,5 2,3	0,5 0,5 0,7 0,8	0,4 0,0 — 0,0	0,1 — — —
Inne <i>Others</i>	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	7647 2877 3392 2731	0,1 0,0 0,0 0,0	0,1 0,0 0,1 0,0	0,1 — — —	0,2 0,0 0,2 0,1	— — — 0,1	6,1 2,9 3,0 2,7	— — 0,6 —	— 0,0 0,0 0,0	1,7 0,7 0,7 —

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b—d} Łącznie ze szkołami: ^b — specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, ^c — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^d — technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych.

^a In 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b—d} Including: ^b — special job-training schools in 2005/06 school year, ^c — supplementary general secondary schools, ^d — supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. ^e Since 2010/11 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work.

TABL. 6 (137). UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a (dok.)
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a (cont.)

LATA YEARS JEZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total pupils and students at schools						
		podstawowych primary			gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post- secondary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas							
NAUCZANIE DODATKOWE ^f ADDITIONAL EDUCATION ^f											
Angielski.....	2005/06	100410	24,0	20,4	29,3	8,7	0,2	0,9	0,1	0,0	15,5
English	2010/11	16297	3,5	2,9	4,5	3,0	—	0,5	—	0,1	1,4
	2011/12	9345	2,2	2,0	2,5	1,4	—	0,3	—	0,1	1,6
	2012/13	7170	1,6	1,6	1,6	1,0	—	0,5	—	0,0	1,7
Francuski.....	2005/06	9991	0,7	1,1	0,1	3,7	—	0,4	—	—	—
French	2010/11	7411	0,8	1,2	0,1	2,1	0,3	1,3	0,9	0,2	—
	2011/12	6923	0,8	1,1	0,1	1,4	0,2	2,1	1,0	0,5	0,3
	2012/13	6451	0,7	1,1	0,1	1,4	—	2,0	0,8	0,3	—
Niemiecki.....	2005/06	71238	4,8	5,5	3,7	27,4	—	0,4	0,1	0,2	1,6
German	2010/11	48973	5,2	5,5	4,5	16,3	0,0	4,7	5,0	2,2	—
	2011/12	40162	5,3	5,8	4,4	10,6	0,1	4,7	4,6	3,2	—
	2012/13	39346	5,2	5,3	5,0	11,3	—	4,9	4,2	1,6	—
Inne.....	2005/06	60378	5,7	3,8	8,5	18,8	—	3,4	—	—	1,8
Others	2010/11	43587	5,3	2,4	10,1	10,6	0,2	7,3	6,2	3,5	1,8
	2011/12	34771	5,1	2,4	9,7	6,5	—	6,5	6,3	3,0	2,4
	2012/13	30431	4,4	2,1	8,6	6,5	—	5,8	5,3	1,5	1,5

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b—d} Łącznie ze szkołami: ^b — specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, ^c — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^d — technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. ^f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b—d} Including: ^b — special job-training schools in 2005/06 school year, ^c — supplementary general secondary schools, ^d — supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. ^e Since 2010/11 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. ^f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (138). UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a

LATA YEARS JEZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Total	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total students at schools			
		gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	liceach ogólnokształcących ^b general secondary ^b	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^c technical secondary ^c	policealnych post- secondary	
Angielski.....	2005/06	34857	63,6	71,2	69,3	46,1	49,7	54,3
English	2010/11	42706	96,0	88,0	82,9	74,8	71,0	52,2
	2011/12	42488	96,3	89,5	84,3	80,4	71,3	41,2
	2012/13	47171	98,6	77,4	86,4	83,6	77,5	54,3
Francuski.....	2005/06	118	—	—	—	—	0,3	0,4
French	2010/11	—	—	—	—	—	—	—
	2011/12	8	—	—	—	—	—	0,0
	2012/13	—	—	—	—	—	—	—

^a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b, c} Łącznie ze szkołami: ^b — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c — technikami uzupełniającymi.

^a Data concern obligatory education; in 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b, c} Including: ^b — supplementary general secondary schools, ^c — supplementary technical secondary schools.

TABL. 7 (138). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a (dok.)
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a (cont.)

LATA YEARS JĘZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Total	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total students at schools		
		gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	liceach ogólnokształcących ^b general secondary ^b	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^c technical secondary ^c	policealnych post-secondary
Niemiecki 2005/06	4413	2,9	—	5,2	10,9	11,4	8,0
German 2010/11	1477	3,5	—	1,5	4,5	7,6	2,2
2011/12	1270	2,2	—	1,6	2,7	7,9	1,3
2012/13	1145	4,4	—	1,7	0,7	5,0	1,1
Rosyjski 2005/06	11956	33,6	28,3	26,6	42,9	39,0	3,1
Russian 2010/11	5846	4,0	12,0	14,8	20,6	20,3	1,4
2011/12	5224	3,7	10,5	12,3	15,7	19,5	1,7
2012/13	4259	1,4	22,6	10,8	15,7	16,6	0,6
Inne 2005/06	332	1,6	—	0,3	—	—	1,0
Others 2010/11	19	—	—	—	—	0,4	—
2011/12	83	—	—	0,1	—	0,5	0,1
2012/13	113	—	—	0,1	—	—	0,3

^a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. *b, c* Łącznie ze szkołami: *b* — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *c* — technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Data concern obligatory education; in 2005/06 school year as of 31 XII. *b, c* Including: *b* — supplementary general secondary schools, *c* — supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (139). KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI^a
EDUCATION OF PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	SPECIFICATION
	uczniowie pupils and students				absolwenci graduates			
Szkoły podstawowe.....	9650	8209	8239	8389	1506	1480	1505	Primary schools
w tym specjalne	3771	3235	3211	3279	734	579	623	of which special
Gimnazja.....	7652	6896	6865	7059	2311	2074	2182	Lower secondary schools
w tym specjalne	4203	4078	3972	4334	1309	1218	1189	of which special
Specjalne szkoły przysposabiające do pracy.....	693	1213	1307	1318	63	246	277	Special job-training schools
Zasadnicze szkoły zawodowe.....	2340	1595	1594	1672	846	520	434	Basic vocational schools
w tym specjalne	2137	1426	1411	1433	813	484	385	of which special
Licea ogólnokształcące ^b	1167	1057	1105	1067	309	309	323	General secondary schools ^b
w tym specjalne	357	496	540	463	64	129	163	of which special
Licea profilowane	493	169	131	64	144	80	54	Specialized secondary schools
w tym specjalne	214	78	54	27	75	36	23	of which special
Technika ^c	305	192	210	276	53	46	42	Technical secondary schools ^c
w tym specjalne	99	108	106	103	27	27	22	of which special
Szkoły policealne	51	117	92	90	22	65	40	Post-secondary schools
w tym specjalne	45	80	71	84	22	47	27	of which special

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 200. *b, c* Łącznie z: *b* — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *c* — technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes, item 11 on page 200. *b, c* Including: *b* — supplementary general secondary schools, *c* — supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (140). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**
SPECIAL EDUCATION CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2011	2012	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE^b SPECIAL EDUCATION CENTRES^b					
Ośrodki.....	66	56	56	56	Centres
Miejsca.....	4598	3546	3409	3324	Places
Wychowankowie.....	4152	2666	2600	2690	Residents
w tym:					of which:
niewidomi i słabo widzący.....	212	167	156	163	blind and sight impaired
niesłyszący i słabo słyszący.....	421	224	288	245	deaf and hearing impaired
przewlekłe choroby.....	9	—	—	3	chronically ill
z niepełnosprawnością ruchową ^c	132	56	47	46	motor-skill impaired ^c
z upośledzeniem umysłowym.....	2195	1673	1653	1651	mentally disabled
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	484	5	9	92	socially maladjusted
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE YOUTH EDUCATION CENTRES					
Ośrodki.....	7	10	14	16	Centres
Miejsca.....	273	645	687	804	Places
Wychowankowie.....	325	633	666	679	Residents
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES					
Ośrodki.....	5	14	16	16	Centres
Miejsca.....	67	1136	1329	1382	Places
Wychowankowie.....	489	1041	1223	1259	Residents
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE REHABILITATION-EDUCATION CENTRES					
Ośrodki.....	7	5	6	6	Centres
Miejsca.....	180	191	233	256	Places
Wychowankowie.....	440	184	185	180	Residents
w tym:					of which:
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.....	87	158	162	168	mental retardation-profound
z zaburzeniami sprzężonymi.....	117	26	23	12	associated with defects

^a Stan w dniu 31 X. ^b Łącznie ze specjalnymi ośrodkami wychowawczymi (w 2012 r. — 10 ośrodków z 485 wychowankami). ^c W latach 2011 i 2012 dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i z afazją.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X. ^b Including special educational centres (in 2012 were 10 centres with 485 residents). ^c In 2011 and 2012 concerns motor-skill impaired residents and residents with aphasia.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (141). WYCHOWANIE POZASZKOLNE
EXTRACURRICULAR EDUCATION

RODZAJE PLACÓWEK KIND OF INSTITUTIONS	Pla- cówki Institu- tions	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a Participants of permanent and temporary forms of activity ^a							
		ogółem total	informa- tycznych comput- ing	tech- nicznych tech- nical	przed- miot- owych subjects	artysty- cznych arts	sporto- wych sports	turystyczno- krajoznawczych tourism and sight-seeing	innych others
O G Ó Ł E M 2010	79	95169	1594	1054	9538	38121	23026	601	21235
T O T A L 2011	102	107373	1940	1032	11301	43632	23679	672	25117
2012	95	109257	1938	1448	9408	55185	22446	696	18136
Pałace młodzieży Youth centres	1	4038	480	408	476	1200	1398	64	12
Młodzieżowe domy kultury Youth community centres	14	45973	509	382	703	34890	1238	92	8159
Ogniska pracy pozaszkolnej ... Extracurricular interest groups	23	16636	571	382	392	6730	1828	143	6590
Międzyszkolne ośrodki sportowe Inter-school sports centres	6	13539	—	—	—	—	13539	—	—
Ogrody jordanowskie..... Jordans gardens (playgrounds)	8	4649	94	—	86	1412	1489	280	1288
Pozostałe placówki..... Other institutions	43	24422	284	276	7751	10953	2954	117	2087

^a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X roku poprzedzającego rok badany do 30 IX roku badanego.

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X of the year preceding the surveyed year to 30 IX of the surveyed year.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (142). INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012/13		2005/06 ^a	2010/11	2011/12	2012/13		SPECIFICATIONS
	placówki estab- lishments	miejsca beds	korzystający boarders				na 100 miejsc per 100 beds	
			ogółem total					
O G Ó Ł E M	87	7550	6815	5852	5960	5794	76,7	T O T A L
Internaty	67	5338	5040	3922	4083	3923	73,5	Boarding schools
szkoly podstawowe i gimnazja	—	—	—	31	—	—	—	primary and lower secondary schools
zasadnicze szkoly zawodowe i techni- ka ^b	34	2733	3246	1713	1944	1999	73,1	basic vocational and technical secondary schools ^b
licea ogólnokształcące ^c	33	2605	1622	2178	2139	1924	73,9	general secondary schools ^c
licea profilowane.....	—	—	172	—	—	—	—	specialized secondary schools
Bursy	20	2212	1775	1930	1877	1871	84,6	Dormitories

^a Stan w dniu 31 X. ^b Łącznie ze szkołami: ^b — technikami uzupełniającymi, ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, szkołami policealnymi, kolegiami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiami języków obcych, kolegiami pracowników służb społecznych, ^c — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X. ^b, ^c Including: ^b — supplementary technical secondary schools, general art schools leading to professional certification, post-secondary schools, teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work, ^c — supplementary general secondary schools.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12 (143). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE STUDENT DORMITORIES					
Domy.....	81	79	96	99	Dormitories
Miejsca.....	20823	19646	19624	20167	Beds
Korzystający:					Boarding:
studenci.....	19719	17420	16697	16723	students
w % ogółu studentów.....	5,3	5,2	5,3	5,5	in % of total students
uczestnicy studiów doktoranckich ^a	.	564	521	483	students of doctoral studies ^a
w % ogółu uczestników.....	.	7,2	6,4	5,7	in % of total students of doctoral studies
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki.....	23	18	16	18	Canteens
Miejsca.....	2574	1546	1261	1417	Places

^a Bez uczestników studiów doktoranckich w Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, placówkach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz instytutów naukowo-badawczych.

^a Excluding doctoral students of the Medical Centre for Postgraduate Education, scientific facilities of the Polish Academy of Sciences as well as research institutes.

TABL. 13 (144). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a

SZKOŁY	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13			SCHOOLS	
				ogółem ^b total ^b	w tym otrzymujący stypendia of which scholarships recipients			otrzymujący stypendia w % ogółu studentów danej grupy szkół scholarships recipients in % of total students of a given group of schools
					socialne social	rektora dla najlepszych studentów vice-chancellor to the best students		
OGÓŁEM.....	94312	66537	53306	49823	31357	18096	16,5	TOTAL
w tym:								<i>of which:</i>
Uniwersytety.....	14610	11942	8873	7557	4350	2696	11,1	Universities
Wyższe szkoły techniczne..	13074	10295	9779	9503	6132	3501	18,4	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze	11505	5278	4608	4641	3330	1578	19,6	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne	23240	11826	7955	7712	4258	3367	16,1	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne	9346	6343	5393	5287	4031	1231	25,5	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne	3303	2118	1618	1630	960	620	18,7	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego	1859	1593	1222	1202	742	527	19,3	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne	995	855	523	596	302	283	17,8	Fine arts academies

^a Łącznie z cudzoziemcami; w latach akademickich 2010/11 i 2011/12 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a Including foreigners; in the 2010/11 and 2011/12 academic years excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 14 (145). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
 PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2011/12			2012/13		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Szkoły	1752	507	1245	1675	524	1151	1654	535	1119	1629	549	1080
Schools												
w tym: of which:												
sportowe i mistrzostwa sportowego	6	6	—	9	9	—	9	9	—	7	7	—
sports and athletic												
filialne	66	1	65	43	—	43	39	—	39	37	1	36
branch												
artystyczne ^a	7	7	—	9	9	—	9	9	—	9	9	—
arts ^a												
Pomieszczenia szkolne	19135	9088	10047	22676	11179	11497	22617	11301	11316	22777	11577	11200
Classrooms												
Oddziały	16742	8641	8101	16491	8800	7691	16709	9105	7604	16433	9001	7432
Sections												
Uczniowie	332831	197776	135055	301647	186544	115103	308256	194082	114174	308823	196283	112540
Pupils												
w tym kobiety	162086	96435	65651	147522	91417	56105	151580	95568	56012	151765	96511	55254
of which females												
w tym I klasa	50997	30674	20323	52333	33924	18409	57664	38043	19621	50837	32587	18250
of which 1st grade												
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego	1793	1793	—	3948	3948	—	3996	3996	—	3129	3129	—
sports and athletic												
filialne	1266	159	1107	631	—	631	597	—	597	723	165	558
branch												
artystyczne ^a	1213	1213	—	1327	1327	—	1416	1416	—	1490	1490	—
arts ^a												
Absolwenci	60402	35515	24887	50342	30278	20064	48813	29646	19167	.	.	.
Graduates												
w tym kobiety	29658	17346	12312	24420	14733	9687	23983	14591	9392	.	.	.
of which females												
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego	295	295	—	690	690	—	522	522	—	.	.	.
sports and athletic												
filialne	15	—	15	57	—	57	83	26	57	.	.	.
branch												
artystyczne ^a	200	200	—	183	183	—	179	179	—	.	.	.
arts ^a												
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę	190	390	108	180	356	100	186	363	102	190	358	104
school												
1 pomieszczenie szkolne classroom	17	22	13	13	17	10	14	17	10	14	17	10
classroom												
1 oddział	20	23	17	18	21	15	18	21	15	19	22	15
section												

^a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (146). **GINNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2011/12			2012/13		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja.....	810	394	416	843	418	425	855	429	426	861	432	429
<i>Lower secondary</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego.....	9	9	—	9	9	—	11	11	—	8	8	—
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przysposo- biającymi do pracy ^a	4	3	1	3	2	1	5	3	2	4	3	1
<i>with job-training sections^a</i>												
Pomieszczenia szkolne.....	8716	5524	3192	10378	6579	3799	10390	6555	3835	10349	6493	3856
<i>Classrooms</i>												
Oddziały.....	8014	4911	3103	7228	4363	2865	7006	4241	2765	6797	4130	2667
<i>Sections</i>												
Uczniowie.....	195095	122780	72315	161791	101741	60050	156358	98657	57701	151853	96514	55339
<i>Pupils</i>												
w tym kobiety.....	94804	59882	34922	78482	49642	28840	75665	48123	27542	73379	46929	26450
<i>of which females</i>												
w tym I klasa.....	63782	39803	23979	53219	33569	19650	51442	32657	18785	50437	32446	17991
<i>of which 1st grade</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego.....	2175	2175	—	2608	2608	—	2893	2893	—	2440	2440	—
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przysposo- biającymi do pracy ^a	1036	986	50	742	712	30	773	739	34	883	847	36
<i>with job-training sections^a</i>												
Absolwenci.....	64493	40885	23608	52982	32973	20009	52252	32840	19412	.	.	.
<i>Graduates</i>												
w tym kobiety.....	31811	20311	11500	26137	16308	9829	25897	16417	9480	.	.	.
<i>of which females</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego.....	563	563	—	931	931	—	801	801	—	.	.	.
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przysposo- biającymi do pracy ^a	99	93	6	256	233	23	303	291	12	.	.	.
<i>with job-training sections^a</i>												
Liczba uczniów na: <i>Number of pupils per:</i>												
1 szkołę.....	241	312	174	192	243	141	183	230	135	176	223	129
<i>school</i>												
1 pomieszczenie szkolne classroom	22	22	23	16	15	16	15	15	15	15	15	14
1 oddział.....	24	25	23	22	23	21	22	23	21	22	23	21
<i>section</i>												

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Based on 6th grade primary school.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (147). ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły	155	148	142	140	Schools
Oddziały	782	817	788	743	Sections
Uczniowie	21167	19690	18259	16923	Students
w tym kobiety	5652	5654	5094	4565	of which females
w tym I klasa	8626	8054	7279	6476	of which 1st grade
Absolwenci	6922	6423	6131	.	Graduates
w tym kobiety	2131	2072	1920	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (148). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY
(bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students				absolwenci graduates			
O G Ó Ł E M	21167	19690	18259	16923	6922	6423	6131	T O T A L
Artystyczne	188	166	164	156	47	50	50	Arts
Ekonomiczne i administracyjne	2094	1485	1326	1046	932	638	600	Business and administration
Inżynieryjno-techniczne	8904	8180	7699	7578	2603	2437	2281	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	3379	1829	1739	1651	988	554	555	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	1249	2252	2028	1868	391	727	642	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	419	208	177	132	145	69	92	Agriculture, forestry and fishery
Usługa dla ludności	4934	5570	5126	4492	1816	1948	1911	Personal services

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 18—20

W roku szkolnym 2012/13 nie odbył się nabór do klas I w uzupełniających liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i technikach uzupełniających, patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 198.

Note to tables 18—20

In the 2012/13 school year a recruitment to 1st grade wasn't held in supplementary general secondary schools, specialized secondary schools and supplementary technical secondary schools, see general notes, item 7 on page 198.

TABL. 18 (149). LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły	393	363	360	361	Schools
Oddziały	3799	3550	3485	3374	Sections
Uczniowie	109241	96312	93345	90410	Students
w tym kobiety	62567	56818	55083	53657	of which females
w tym I klasa	37598	32408	30550	30203	of which 1st grade
Absolwenci	34501	31438	30369	.	Graduates
w tym kobiety	20174	18897	18187	.	of which females

^a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 198.

Źródło: Dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary general secondary schools; see general notes, item 7 on page 198.

Source: Data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (150). **LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)**
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły	172	80	68	62	Schools
Oddziały	858	285	243	146	Sections
Uczniowie.....	23667	7052	5943	3508	Students
w tym kobiety.....	12527	4566	3910	2315	of which females
w tym klasa I	7480	2233	1783	—	of which 1st grade
Absolwenci.....	7824	2406	2061	.	Graduates
w tym kobiety	4299	1551	1379	.	of which females

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 198.

Źródło: Dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes, item 7 on page 198.

Source: Data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (151). **TECHNIKA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły	328	219	214	214	Schools
Oddziały	2002	2455	2469	2492	Sections
Uczniowie.....	53864	58584	58076	58883	Students
w tym kobiety.....	19659	22111	21998	22319	of which females
w tym I klasa	16101	17388	16654	17982	of which 1st grade
Absolwenci.....	12493	12332	12979	.	Graduates
w tym kobiety	4801	4791	5045	.	of which females

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 198.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary technical secondary schools; see general notes, item 7 on page 198.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 (152). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students			absolwenci graduates				
OGÓŁEM.....	53064	58584	58076	58883	12493	12332	12979	TOTAL
Artystyczne	354	340	205	198	83	153	94	Arts
Spoleczne	8541	6492	5791	5358	2304	1651	1543	Social and behavioural science
Ekonomiczne i administracyjne	6197	3927	4371	5090	1713	800	879	Business and administration
Fizyczne ^c	272	290	313	326	64	57	55	Physical sciences ^c
Informatyczne	962	7729	8364	8816	76	1306	1755	Computing
Inżynierijno-techniczne	16190	12212	12021	12335	4273	2598	2588	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	2142	820	715	684	686	172	172	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	3454	6110	6145	5927	767	1280	1361	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	1970	3719	3046	2624	417	1036	878	Agriculture, forestry and fishery
Weterynaryjne.....	25	122	169	236	—	8	29	Veterinary
Medyczne.....	88	85	84	87	6	18	16	Health
Usług dla ludności	11460	15366	15596	15989	1944	2898	3288	Personal services
Usług transportowych.....	455	697	624	663	54	202	149	Transport services
Ochrony środowiska	954	675	632	550	106	153	172	Environmental protection

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi. ^b Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). ^c Między innymi: fizyka, chemia, geologia.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary technical secondary schools. ^b According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

^c Among others: physics, chemistry, geology.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22 (153). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH SZKÓŁ ARTYSTYCZNYCH^a**
DLA MŁODZIEŻY WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF GENERAL ART SCHOOLS^a FOR YOUTH BY FIELDS
OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students				absolwenci graduates			
OGÓŁEM	1313	1316	1291	1267	247	233	228	TOTAL
Artystyczne.....	1001	1316	1291	1267	193	233	228	Arts
Ekonomiczne i administracyjne	312	—	—	—	54	—	—	Business and administration

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^b Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Leading to professional certification. ^b According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23 (154). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
------------------	---------	---------	---------	---------	---------------

SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIEŃ ZAWODOWYCH
LEVEL ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION

Szkoły.....	36	75	75	79	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych.....	29	66	66	70	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie.....	5040	5499	5838	5940	Pupils
w tym kobiety.....	3165	3357	3607	3737	of which females
Absolwenci.....	897	609	661	.	Graduates
w tym kobiety.....	560	368	430	.	of which females

SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE
LEVEL ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION

Szkoły.....	27	40	40	41	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych.....	15	25	25	27	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie.....	2774	2601	2569	2584	Students
w tym kobiety.....	1808	1705	1673	1701	of which females
Absolwenci.....	395	402	366	.	Graduates
w tym kobiety.....	278	270	253	.	of which females

w tym OGÓLNOKSZTAŁCĄCE SZKOŁY ARTYSTYCZNE
of which GENERAL ART SCHOOL

Szkoły.....	12	15	15	14	Schools
Uczniowie.....	1313	1316	1291	1267	Students
w tym kobiety.....	954	973	961	933	of which females
Absolwenci.....	247	233	228	.	Graduates
w tym kobiety.....	187	168	172	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 24 (155). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
------------------	---------	---------	---------	---------	---------------

Szkoły.....	326	312	318	311	Schools
Oddziały.....	1400	1434	1498	1573	Sections
Uczniowie.....	32127	32158	36585	36807	Students
w tym kobiety.....	16808	19894	23605	24286	of which females
Absolwenci.....	10255	9328	9556	.	Graduates
w tym kobiety.....	6209	6408	6592	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 25 (156). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)
BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students			absolwenci graduates				
OGÓŁEM	32127	32158	36585	36807	10255	9328	9556	TOTAL
w tym:								of which:
Pedagogiczne.....	2787	2072	2020	1508	773	644	674	Education science and teacher training
Artystyczne.....	753	1730	1587	1890	344	613	435	Arts
Spoleczne.....	1483	641	526	269	493	66	124	Social and behavioural science
Dziennikarstwa i informacji.....	796	142	16	163	378	28	41	Journalism and information
Ekonomiczne i administracyjne.....	5123	8804	9939	9347	1470	1652	1757	Business and administration
Informacyjne.....	5674	2246	2862	3014	1566	552	355	Computing
Inżynierjno-techniczne.....	814	568	760	502	228	145	154	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa.....	188	19	36	27	24	13	—	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa.....	622	675	926	557	152	211	224	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa.....	396	1676	1799	937	58	639	641	Agriculture, forestry and fishery
Weterynaryjne.....	63	151	205	333	26	56	118	Veterinary
Medyczne.....	3412	3710	4180	4576	1348	1731	1891	Health
Opieki społecznej.....	1335	382	443	776	397	180	101	Social services
Usług dla ludności.....	5121	5193	5644	5627	1848	1344	1437	Personal services
Usług transportowych.....	—	75	34	234	3	9	16	Transport services
Ochrony środowiska.....	118	28	45	16	52	7	9	Environmental protection
Ochrony i bezpieczeństwa.....	3349	3448	4396	5758	1028	794	890	Security services

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 26 (157). SZKOŁY WYŻSZE
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Nauczyciele akademicy ^a Academic teachers ^a	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b	SPECIFICATION	
OGÓŁEM	2005/06	101	17506	371429	73037	TOTAL
	2010/11	107 ^c	17872	334328	85584	
	2011/12	106 ^c	17650	317338	83488	
	2012/13	105^c	17130	302656	.	
Uniwersytety.....		2	4316	67792	16999	Universities
Wyższe szkoły techniczne.....		5	3184	51646	9938	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze.....		1	1302	23680	6234	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne.....		20 ^c	1866	47885	15613	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne.....		4	1010	20768	8332	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne.....		1	1431	8728	2056	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego ..		1	413	6242	1835	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne.....		6	871	3339	745	Fine arts academies
Wyższe szkoły teologiczne.....		10	383	2439	721	Theological academies
Pozostałe szkoły wyższe.....		55	2301	70137	21015	Others

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 200. ^b W podziale według typów szkół — z roku akademickiego 2011/12. ^c Łącznie ze szkołami wyższymi, w których wykazano wyłącznie absolwentów.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 200.
^b According to type of school — from 2011/12 academic year. ^c Including tertiary education institutions, which reported only graduates.

TABL. 27 (158). **FILIE, ZAMIEJSCOWE PODSTAWOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE ORAZ ZAMIEJSCOWE OŚRODKI DYDAKTYCZNE SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG LOKALIZACJI W ROKU AKADEMICKIM 2012/13**
BRANCHES SECTIONS, BASIC ORGANIZATIONAL UNITS IN ANOTHER LOCATION AS WELL AS TEACHING CENTRES IN ANOTHER LOCATION OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN 2012/13 ACADEMIC YEAR BY PLACE OF RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Filie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne <i>Branches sections and basic organizational units in another location</i>	Zamiejscowe ośrodki dydaktyczne <i>Teaching centres in another location</i>	Studenci ^a		Students ^a		Absolwenci ^{ab}		Graduates ^{ab}	
			ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	z ogółem na studiach <i>of total number on study forms</i>		ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	z ogółem na studiach <i>of total number on study forms</i>	
					stacjonarnych <i>full-time programmes</i>	niestacjonarnych <i>part-time programmes</i>			stacjonarnych <i>full-time programmes</i>	niestacjonarnych <i>part-time programmes</i>
OGÓŁEM..... TOTAL	44	11	18892	10937	6819	12073	5168	3290	1588	3580
lokalizacja według województw: <i>residence by voivodships:</i>										
Dolnośląskie.....	3	—	2733	2006	1273	1460	305	246	191	114
Kujawsko-pomorskie.....	1	—	68	47	—	68	42	28	—	42
Lubelskie.....	3	1	3204	1588	2068	1136	1102	553	659	443
Łódzkie.....	2	4	564	153	66	498	167	71	33	134
Małopolskie.....	3	—	1252	760	79	1173	403	271	19	384
Mazowieckie ^c	12	4	4402	2030	1680	2722	1460	853	395	1065
Opolskie.....	1	—	125	54	16	109	32	19	7	25
Podkarpackie.....	1	1	184	23	—	184	38	2	—	38
Podlaskie.....	5	—	449	254	334	115	118	77	88	30
Pomorskie.....	2	1	1747	1048	617	1130	258	197	131	127
Śląskie.....	5	—	1980	1484	104	1876	696	577	33	663
Warmińsko-mazurskie....	3	—	797	537	2	795	406	300	8	398
Wielkopolskie.....	2	—	1170	770	580	590	61	24	24	37
Zachodniopomorskie.....	1	—	217	183	—	217	80	72	—	80

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b Z roku akademickiego 2010/11. ^c Do województwa mazowieckiego dolizczeni zostali studenci i absolwenci filii w Dublinie i ośrodka dydaktycznego w Londynie.

U w a g a. Ponadto na terenie województwa mazowieckiego funkcjonowało 6 filii i zamiejscowych podstawowych jednostek organizacyjnych oraz 4 zamiejscowe ośrodki dydaktyczne (5269 studentów i 1427 absolwentów) uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem mazowieckim.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b From 2010/11 academic year. ^c Number of students in mazowieckie voivodship has been increased with students and graduates of branch in Dublin and teaching centre in London.

Note. Moreover, in Mazowieckie voivodship there were 6 branch sections and basic organizational units in another location as well as 4 teaching centres in another location (5269 students and 1427 graduates) which headquarters were located outside the territory of Mazowieckie voivodship.

TABL. 28 (159). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE
OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				TYPE OF SCHOOLS
			stacjonarnych ^a <i>full-time pro-grammes ^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time pro-grammes ^b</i>		
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	
OGÓŁEM 2005/06	371429	211308	153790	84168	217639	127140	TOTAL
2010/11	334328	196365	147023	83659	187305	112706	
2011/12	317338	187183	147385	84673	169953	102510	
2012/13	302656	179281	148437	85895	154219	93386	
Uniwersytety	67792	45603	45878	30388	21914	15215	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne.....	51646	18495	34036	12974	17610	5521	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	23680	13760	14469	8896	9211	4864	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	47885	27687	14849	7332	33036	20355	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne	20768	16637	9298	7196	11470	9441	<i>Teacher education schools</i>
Uniwersytety medyczne	8728	6618	7284	5435	1444	1183	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania fizycznego ..	6242	2740	5008	2281	1234	459	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne.....	3339	2249	2559	1717	780	532	<i>Fine arts academies</i>
Wyższe szkoły teologiczne.....	2439	1218	1044	347	1395	871	<i>Theological academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe.....	70137	44274	14012	9329	56125	34945	<i>Others</i>

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: *a* — dziennych, *b* — wieczorowych, zaocznym i eksternistycznych.
a, b Data 2005/06 academic year concern: *a* — day study system, *b* — evening, weekend and extramural study system.

TABL. 29 (160). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE
OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				TYPE OF SCHOOLS
			stacjonarnych ^a <i>full-time pro-grammes ^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time pro-grammes ^b</i>		
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	
OGÓŁEM 2005/06	73037	47727	25649	15431	47388	32296	TOTAL
2010/11	85584	55747	35239	21441	50345	34306	
2011/12	83488	54596	35821	21976	47667	32620	
Uniwersytety	16999	12142	10330	7102	6669	5040	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne.....	9938	3793	7215	2794	2723	999	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	6234	3950	4181	2724	2053	1226	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	15613	10099	3786	1922	11827	8177	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne	8332	6759	3293	2624	5039	4135	<i>Teacher education schools</i>
Uniwersytety medyczne	2056	1687	1635	1294	421	393	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania fizycznego ..	1835	916	1401	719	434	197	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne.....	745	506	597	402	148	104	<i>Fine arts academies</i>
Wyższe szkoły teologiczne.....	721	396	155	66	566	330	<i>Theological academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe.....	21015	14348	3228	2329	17787	12019	<i>Others</i>

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: *a* — dziennych, *b* — wieczorowych, zaocznym i eksternistycznych.
a, b Data 2005/06 academic year concern: *a* — day study system, *b* — evening, weekend and extramural study system.

TABL. 30 (161). NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH
ACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym kobiety of which females				
OGÓŁEM	17506	17872	17650	17130	6263	7206	7216	7188	TOTAL
Profesorowie.....	4799	4781	4813	4610	1004	1176	1195	1199	Professors
w tym z tytułem naukowym.....	2472 ^b	2305	2312	2272	432 ^b	466	481	476	of which titled only
Docenci.....	73	438	432	371	6	122	121	117	Assistant professors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego.....	26	13	18	9	3	3	7	4	of which with scientific degree of habilitated doctor ^c (HD)
Adiunkci.....	6469	7605	7537	7379	2419	3211	3255	3288	Tutors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego.....	508	590	591	621	150	203	207	218	of which with scientific degree of habilitated doctor ^c (HD)
Asystenci.....	2355	1684	1540	1473	1074	817	766	736	Assistant lecturers
Pozostali.....	3810	3364	3328	3297	1760	1880	1879	1848	Others

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 200. ^b Bez szkół wyższych zawodowych.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 200. ^b Excluding higher vocational schools. ^c The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professional post in scientific institutions.

TABL. 31 (162). CUDZOZIEMCY^a — STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ
FOREIGNERS^a — STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b	SPECIFICATION		
		ogółem total	w tym kobiety of which females		ogółem total	w tym kobiety of which females
OGÓŁEM	2005/06	2817	1490	350	211	TOTAL
	2010/11	6279	3327	885	506	
	2011/12	6758	3580	1051	592	
	2012/13	8502	4570	.	.	
studia: stacjonarne.....		7166	3764	859	467	full-time programmes
niestacjonarne.....		1336	806	192	125	part-time programmes
Uniwersytety.....		1734	1067	260	171	Universities
Wyższe szkoły techniczne.....		934	247	93	22	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze.....		433	269	45	25	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne.....		3210	1683	405	221	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne.....		144	101	18	12	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne.....		564	336	91	46	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego..		84	35	9	7	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne.....		117	69	21	15	Fine arts academies
Wyższe szkoły teologiczne.....		100	24	8	0	Theological academies
Pozostałe szkoły wyższe.....		1182	739	101	73	Others

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b W podziale według form studiów i typów szkół — z roku akademickiego 2011/12.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b According to study forms and type of school — from 2011/12 academic year.

TABL. 32 (163). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13
	sluchacze studiów podyplomowych ^a students of postgraduate studies ^a				wydane świadectwa sluchaczom studiów podyplomowych certificates issued to students of postgraduate studies			uczestnicy studiów doktoranckich students of doctoral studies			
OGÓŁEM..... TOTAL	46696	57659	63305	61170	36132	49925	52126	8298	9686	10243	10604
w tym kobiety of which females	30305	38682	41588	39822	22603	31399	32126	3863	4972	5244	5506
Uniwersytety	6221	8354	7434	5589	3580	5186	4590	2912	3620	3880	4053
Uniwersytety Universities											
Wyższe szkoły techniczne..... Technical universities	2050	3272	2772	2420	1480	2446	1980	1215	1015	1115	1286
Wyższe szkoły rolnicze	1825	1750	2387	2108	869	1646	1539	533	521	510	483
Wyższe szkoły rolnicze Agricultural academies											
Wyższe szkoły ekonomiczne .. Academies of economics	8576	10495	10690	9010	6973	8371	8463	1345	1559	1463	1286
Wyższe szkoły pedagogiczne Teacher education schools	891	2936	2723	2840	892	1366	1473		109	145	165
Uniwersytety medyczne	—	555	346	169	—	255	286	247	386	425	481
Uniwersytety medyczne Medical universities											
Akademie wychowania fizycznego	272	421	280	212	239	147	184	42	158	136	138
Akademie wychowania Physical academies											
Wyższe szkoły artystyczne..... Fine arts academies	165	101	61	86	144	13	41	—	60	76	97
Wyższe szkoły teologiczne..... Theological academies	123	146	166	215	59	86	51	—	205	173	149
Pozostałe szkoły wyższe..... Others	2747	9307	9303	10125	1840	7654	7073	70	216	251	268
Centrum Medyczne Kształce- nia Podyplomowego..... Medical Center for Postgradu- ate Education	22282	19346	25701	27432	18984	22095	25707	21	39	32	35
Instytuty naukowo-badawcze; placówki naukowe PAN	1362	870	1373	931	1015	589	670	1913	1798	2037	2163
Instytuty naukowo-badawcze; Research institutes; scientific units of the Polish Academy of Sciences											
Krajowa Szkoła Administracji Publicznej	182	106	69	33	57	71	69	—	—	—	—
Krajowa Szkoła Administracji National School of Public Administration											

^a Dla studiów trwających: do 1 roku — stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej — stan w dniu 31 XII.

^a For studies lasting: up to 1 year — as of beginning of the academic year, 1 year and longer — as of 31 XII.

TABL. 33 (164). STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	FIELDS OF EDUCATION ^a
	sluchacze studiów podyplomowych ^b <i>students of postgraduate studies ^b</i>				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych <i>certificates issued to students of postgraduate studies</i>			
O G Ó Ł E M.....	46696	57659	63305	61170	36132	49925	52126	T O T A L
Pedagogiczne.....	6252	8553	8755	7982	3479	3989	4730	<i>Education science and teacher training</i>
Artystyczne.....	77	296	303	425	147	124	229	<i>Arts</i>
Humanistyczne ^c	1024	2485	1634	1868	1005	1268	1239	<i>Humanities ^c</i>
Spoleczne.....	2431	2815	2968	3141	1024	2605	2468	<i>Social and behavioural science</i>
Dziennikarstwa i informacji.....	658	372	636	361	183	478	369	<i>Journalism and information</i>
Ekonomiczne i administracyjne	8697	14003	13796	11655	7430	12006	10736	<i>Business and administration</i>
Prawne.....	1217	1819	1965	1740	866	1007	1598	<i>Law</i>
Biologiczne ^d	228	194	137	115	229	133	121	<i>Life science ^d</i>
Fizyczne ^e	76	162	89	209	1	120	75	<i>Physical science ^e</i>
Matematyczne i statystyczne..	149	164	159	268	215	143	145	<i>Mathematics and statistics</i>
Informatyczne.....	870	1320	1665	1535	582	1042	1139	<i>Computing</i>
Inżynieryjno-techniczne.....	487	1355	1039	657	417	966	621	<i>Engineering and engineering trades</i>
Produkcji i przetwórstwa.....	354	50	69	46	184	79	45	<i>Manufacturing and processing</i>
Architektury i budownictwa.....	344	480	347	156	97	270	223	<i>Architecture and building</i>
Rolnicze, leśne i rybactwa.....	101	357	197	290	93	145	176	<i>Agriculture, forestry and fishery</i>
Weterynaryjne.....	187	234	339	272	103	124	61	<i>Veterinary</i>
Medyczne.....	22337	20646	26794	28244	19137	22692	26318	<i>Health</i>
Opieki społecznej.....	138	86	375	406	11	237	236	<i>Social services</i>
Usług dla ludności.....	14	159	228	209	32	232	124	<i>Personal services</i>
Usług transportowych.....	186	142	7	66	108	88	51	<i>Transport services</i>
Ochrony środowiska.....	230	1052	623	230	204	1126	464	<i>Environmental protection</i>
Ochrony i bezpieczeństwa.....	639	915	1180	1295	585	1051	958	<i>Security services</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). ^b Dla studiów trwających: do 1 roku — stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej — stan w dniu 31 XII. ^c Łącznie z teologią. ^d ^e Między innymi: ^d — biologia (w tym specjalności: botanika, biochemia, toksykologia, genetyka, zoologia) i ochrona środowiska, ^e — astronomia, fizyka, chemia, geologia, geografia.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). ^b For studies lasting: up to 1 year — as of beginning of the academic year, 1 year and longer — as of 31 XII. ^c Including theology. ^d, ^e Among others: ^d — biology (of which specialities: botany, biochemistry, toxicology, genetics, zoology) and environmental science, ^e — astronomy, physics, chemistry, geology, geography.

TABL. 34 (165). SZKOŁY DLA DOROSŁYCH
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates		
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
Szkoły podstawowe Primary schools	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	— — — —	— — — —	— — — —	— — — .	— — — .	
Gimnazja Lower secondary schools	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	12 17 18 19	46 76 73 75	1286 1920 1823 1743	302 568 521 513	260 316 383 .	70 100 114 .
Zasadnicze szkoły zawo- dowe Basic vocational schools	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	8 10 10 6	47 26 32 16	1008 409 505 265	321 114 205 110	256 102 136 .	89 26 65 .
Licea ogólnokształcące ^a General secondary schools ^a	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	247 290 289 306	824 1036 1022 974	21605 28028 28473 28502	9098 12222 12542 12547	6815 7153 7414 .	3411 3608 3832 .
Licea profilowane Specialized secondary schools	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	8 10 10 6	16 40 37 27	535 826 782 555	276 475 469 338	23 150 175 .	11 105 112 .
Technika ^b Technical secondary schools ^b	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	217 98 94 91	564 311 295 283	12902 5215 5080 4954	4010 1432 1376 1303	5506 1176 1091 .	1827 378 381 .

a, b Łącznie z: *a* — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *b* — technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b Including: *a* — supplementary general secondary schools, *b* — supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 35 (166). WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Placówki	2481	2892	3111	3182	Establishments
miasta	1151	1487	1622	1717	urban areas
wieś	1330	1405	1489	1465	rural areas
Przedszkola	1091	1372	1478	1553	Nursery schools
w tym specjalne	14	18	17	18	of which special
miasta	831	1022	1098	1152	urban areas
wieś	260	350	380	401	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	1390	1341	1347	1333	Pre-primary sections of primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	8	17	10	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	171	269	286	Pre-primary points

TABL. 35 (166). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE (dok.)**
PRE-PRIMARY EDUCATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Miejsca:					Places:
Przedszkola	92101	123834	133152	141102	Nursery schools
w tym specjalne	666	451	419	440	of which special
miasta	78666	102148	108854	114717	urban areas
wieś	13435	21686	24298	26385	rural areas
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	172	311	237	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	3820	5807	6747	Pre-primary points
Dzieci	118398	161328	177461	187242	Children
miasta	89004	119670	128679	136443	urban areas
wieś	29394	41658	48782	50799	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	49479	43369	38040	42808	of which: aged 6
5 lat	26345	43301	54516	55963	aged 5
Przedszkola	89274	120574	128276	135390	Nursery schools
w tym specjalne	579	386	361	359	of which special
miasta	76503	99501	105078	110538	urban areas
wieś	12771	21073	23198	24852	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	23050	15960	13935	14889	of which: aged 6
5 lat	24687	34337	36360	39607	aged 5
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	29124	37834	44616	46363	Pre-primary sections of primary schools
w tym w wieku 6 lat	26429	27409	24075	27824	of which aged 6
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	119	260	191	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	2801	4309	5298	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3—6 lat	587	723	752	759	3—6
3—5	450	683	761	756	3—5
6 lat	986	854	722	766	6
5 lat	524	824	978	957	5
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3—6 lat	443	539	543	547	3—6
3—5	437	607	626	633	3—5
1 przedszkole	82	88	87	87	Nursery school
100 miejsc	97	97	96	96	100 places

U w a g a. Od roku szkolnego 2010/11 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej), z których w roku szkolnym 2005/06 nie były uwzględniane wyłącznie dzieci w podziale według wieku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

N o t e. Since 2010/11 school year — excluding pre-primary education in the units performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions), in the 2005/06 school year excluded only in position pertaining to children by age.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Prezentowane w dziale dane o opiece zdrowotnej nie obejmują informacji dotyczących ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Dane o ochronie zdrowia — jeśli nie zaznaczono inaczej — podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

3. Podstawę prezentowanych w dziale danych o ochronie zdrowia stanowią:

- 1) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. Nr 112, poz. 654 z późn. zm.), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej. Ustawa określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. — zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale — ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, sanatoria).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) — lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych (do 2011 r. regulowane odrębnymi ustawami);

- 2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz.U. Nr 174, poz. 1039);
- 3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (tekst jednolity: Dz.U. z 2008 r. Nr 136, poz. 857 z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.), która reguluje warunki udzielania i zakres świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia;

CHAPTER XI

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data presented in this chapter do not include information concerning the health care in prisons.

2. The data concerning health care — unless otherwise stated — are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and the Internal Security Agency.

3. The basis of data presented in this chapter of the health care are provided by:

- 1) the Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (Journal of Laws No. 112, item 654 with later amendments), replacing the Law on Care Health Facilities. The law specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

Data presented in the chapter concerns the units (until 2011 — health care facilities) performing health care activities in the following areas:

- a) out-patient health care (out-patients departments including: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),
- b) in-patient health care (hospitals — general, psychiatric and health resorts, detoxification centres, addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, sanatoria).

Under that said law, health care activity can be carried out also by professional practices (individual or group) — doctors, dentists and nurses or midwives (until 2011 governed by separate laws);

- 2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 VII 2011 (Journal of Laws No. 174, item 1039);
- 3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (unified text: Journal of Laws 2008 No. 136, item 857 with later amendments);
- 4) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (unified text: Journal of Laws 2008 No. 164, item 1027 with later amendments), governing the provision conditions and the scope of health services, the rules and the method of their financing and the activities of the National Health Fund;

- 5) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 r., poz. 651 i 742);
- 6) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. Nr 191, poz. 1410 z późn. zm.), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego; dane za 2005 r. podano zgodnie z ustawą z dnia 25 VII 2001 r. (Dz.U. Nr 113, poz. 1207);
- 7) ustawa z dnia 6 IX 2008 r. prawo farmaceutyczne (Dz.U. Nr 4, poz. 271 z późn. zm.).

4. Dane o **pracownikach medycznych** dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach i zakładach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarza, a przez położną — również położnego.

5. Dane o **specjalistach** dotyczą lekarzy i lekarzy dentyistów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 X 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentyistów (Dz.U. Nr 213, poz. 1779 z późn. zm.).

6. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

7. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

8. Dane o **łóżkach w placówkach stacjonarnej opieki zdrowotnej** dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

9. Dane o **łóżkach w szpitalach ogólnych** nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

- 5) *the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of Health Resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28 VII 2005 (unified text: Journal of Laws 2012, item 651 and 742);*
- 6) *the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (Journal of Laws No. 191, item 1410 with later amendments), specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services; data for 2005 — law dated 25 VII 2001 (Journal of Laws No. 113, item 1207);*
- 7) *the Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2008 (Journal of Laws No. 4, item 271 with later amendments).*

4. *Data regarding **medical personnel** concerns persons employed in: units engaged health care activities, professional practices, pharmacies, and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.*

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local self-government administration and the National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships. These people regardless of their working hours are counted once.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife — also as a male midwife.

5. *Data on **doctor specialists and dental specialists** concerns doctors with grade II specialization and since 2005 with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 20 X 2005 on Doctors and Dentist Specializations (Journal of Laws No. 213, item 1779 with later amendments).*

6. *Consultations provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.*

7. *Data on hospitals comprises health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.*

8. *Data regarding **beds in in-patient health care units** concern permanent beds in in-patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.*

9. *Data regarding **beds in general hospitals** do not include day-time places in hospital wards and until 2007 — places (beds and incubators) for newborns.*

W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz.U. z 2012 r., poz. 594). Do **oddziałów chirurgicznych** zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazowo-ortopedyczną, szczękową, neurochirurgię, kardiochirurgię, urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do **oddziałów zakaźnych** — oddziały obserwacyjno-zakaźne; do **oddziałów gruźlicy i chorób płuc** — oddziały pulmonologiczne.

10. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

11. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria działające na obszarze uzdrowiska wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

Dane o **szpitalach psychiatrycznych** nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

12. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz.U. Nr 237, poz. 1420); wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

13. Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

14. Dane o zachorowaniach podaje się według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja), obowiązującej od 1997 r.

15. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz.U. Nr 45, poz. 235) opieka może być organizowana w formie **żłobka, klubu dziecięcego**, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię. Przed wejściem w życie ww. ustawy żłobki działały na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

16. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej, prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.).

*In general hospitals (table 5), types of wards are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012, item 594). In **surgical wards** there following are included: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, urology, maxillo-facial and cardiosurgery as well as other surgical wards; in **communicable diseases wards** — observation communicable diseases wards; in **tubercular and pulmonary wards** — pulmonology wards.*

10. Chronic medical care homes and nursing homes provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.

11. Health resort treatment includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate in the areas where the facility is located.

Data regarding **psychiatric hospitals** do not include psychiatric wards in general hospitals.

12. Data concerning emergency medical services and first-aid includes units covered by the State Emergency Medical Services system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 XI 2011 (Journal of Laws No. 237, item 1420); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

13. Generally available pharmacies do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.

14. Data regarding disease incidence are presented according to the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision), valid since 1997.

15. According to the Law on Childcare for children younger than 3 years, dated 4 II 2011 (Journal of Laws No. 45, item 235) care can be organized in the form of a **nurseries, children's clubs, provided by day carer and nanny. Before the entry into force of this law nurseries were established based on the Law on Health Care Facilities, dated 30 VIII 1991.**

16. Data concerning family support and foster care are presented according to the Law of Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (Journal of Laws No. 149, item 887 with later amendments).

17. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) **specjalistycznej** — organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprophylaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) **pracy podwórkowej** — realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) **w połączonych formach**, tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

Wspieranie rodziny może być również prowadzone w formie poradnictwa specjalistycznego lub przez pracę asystenta rodziny, udzielającego pomocy rodzinom m.in. w poprawie ich sytuacji życiowej, w rozwiązywaniu problemów społecznych, wychowawczych z dziećmi i w poszukiwaniu pracy zarobkowej.

18. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe — dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) **rodzina zastępcza**:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa),
 - c) zawodowa — umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa), w tym:
 - zawodowa specjalistyczna — umieszcza się w niej w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178 z późn. zm.), małoletnie matki z dziećmi,

17. Day-support centre — supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) **care centre**, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- 2) **specialist centre** — organises sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) **street work** — carries out motivating and sociotherapeutic activities, conducted by a streetworker,
- 4) **in a combination of the forms** i.e. combining tasks of the general care, specialized and street work centres.

Family support shall also be provided as a specialist guidance or through a family assistant, who assists in: improvement of family life situation, resolution of psychological and social issues and problems with upbringing children and searching for a job.

18. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible — efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture and recreation.

The forms of family foster care are the following:

- 1) **foster family**:
 - a) related,
 - b) non-professional — placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings),
 - c) professional — placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings), including:
 - professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (unified text: Journal of Laws 2010 No. 33, item 178 with later amendments), underage mothers with children,

- zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego — przyjmuje dziecko na podstawie orzeczenia sądu w przypadku, gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
 - zawodowa niespokrewniona z dzieckiem, wielodzietna (funkcjonuje nie dłużej niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 31 XII 2014 r.);
- 2) **rodzinny dom dziecka** — w tym samym czasie może w nim przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).
- 19. Instytucjonalna piecza zastępcza** jest sprawowana w formie:
- 1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej**, która jest prowadzona jako placówka typu:
- a) **interwencyjnego** — zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
 - b) **rodzinnego** — wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
 - c) **socjalizacyjnego** — zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
 - d) **specjalistyczno-terapeutycznego** — sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka, zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące
- *professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (Journal of Laws No. 180, item 1493 with later amendments),*
 - *professional not related to the child with many children (operates for not longer than 3 years from the date of entry into force of Law, i.e. until 31 XII 2014);*
- 2) **foster home** — *placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).*
- 19. Institutional foster care** shall be exercised in the form of:
- 1) **care and education centre**, shall be run as:
- a) **an intervention** — *provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,*
 - b) **a family** — *educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant,*
 - c) **a socialization** — *provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible health-care services,*
 - d) **a specialist therapy** — *provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for*

braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;

- 2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** — umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
- 3) **interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego** — umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

20. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).

21. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

Zasilek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasilek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasilek celowy przyznawany jest w celu m.in.: zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children;

- 2) **regional care and therapy centre** — a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time;
- 3) **pre-adoptive intervention centre** — a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster care. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

20. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions for which the founding bodies are: local self-government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons. Types of social welfare homes and facilities are presented according to the Law on Social Assistance, dated 12 III 2004 (unified text: Journal of Laws 2009 No. 175, item 1362 with later amendments).

21. Data on social benefits are presented according to the Law on Social Assistance, dated 12 III 2004.

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to **permanent benefit**.

A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, covering burial costs. It may be given to a person or a family which incurred losses as a result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABL. 1 (167). **PRACOWNICY MEDYCZNI^a W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL^a IN 2012
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Lekarze	14040	Doctors
w tym kobiety	8324	of which women
Lekarze dentyści	1441	Dentists
w tym kobiety	1143	of which women
Farmaceuci	4107	Pharmacists
w tym kobiety	3521	of which women
Pielęgniarki	29544 ^b	Nurses
Położne	3055 ^c	Midwives
Fizjoterapeuci	3305 ^d	Physiotherapists
Diagności laboratoryjni ^e	2044	Laboratory diagnosticians ^e

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 230; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ^{b—d} W tym magistrzy: ^b — pielęgniarstwa — 2283, ^c — położnictwa — 308, ^d — fizjoterapii i rehabilitacji — 1689. ^e Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów — tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes, item 4 on page 230; data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary work-place is university, units of state or local self-government administration and National Health Fund. ^{b—d} Of which masters: ^b — of nursing — 2283, ^c — of midwifery — 308, ^d — of physiotherapy and rehabilitation — 1689. ^e Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior, and regard to pharmacists — only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2 (168). **LEKARZE SPECJALIŚCI^a W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS^a IN 2012
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
LEKARZE	9567	DOCTORS
w tym specjaliści w zakresie:		of which specialists in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	503	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	1350	Surgery ^b
Chorób płuc	186	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	1245	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	148	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii ^c	427	Cardiology ^c
Medycyny rodzinnej	821	General practitioners
Neurologii ^{cd}	440	Neurology ^{cd}
Okulistyki	318	Ophthalmology
Onkologii ^e	113	Oncology ^e
Otolaryngologii ^{cf}	187	Otolaryngology ^{cf}

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 230 oraz notka ^a do tabl. 1 na str. 235. ^b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii, chirurgii naczyniowej i urologii. ^c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. ^{d—f} Także: ^d — neuropatologii, ^e — patologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej, ^f — otorynolaryngologii.

^a See general notes, item 5 on page 230 and footnote ^a to the table 1 on page 235. ^b General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery, vascular surgery and urology. ^c Including children's specialists. ^{d—f} Also: ^d — neuropathology, ^e — oncological pathology, children's oncology and haematology, ^f — otorynolaryngology.

TABL. 2 (168). LEKARZE SPECJALIŚCI^a W 2012 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS^a IN 2012 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Pediatrici	504	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	588	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^c	473	Psychiatry ^c
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^g	399	Radiology and diagnostic imaging ^g
LEKARZE SPECJALIŚCI W % OGÓŁU LEKARZY	68,1	SPECIALISTS IN % OF TOTAL DOCTORS
LEKARZE DENTYŚCI	362	DENTISTS
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:		of which dentists with specialization:
Chirurgii stomatologicznej	67	Dental surgery
Chirurgii szczękowo-twarzowej	16	Maxillo-facial surgery
Ortodoncji	53	Orthodontics
Periodontologii (paradontologii)	32	Periodontology (paradontics)
Protetyki stomatologicznej	89	Dental prosthetics
Stomatologii dziecięcej	30	Children's dentistry
Stomatologii zachowawczej	69	Restorative dentistry
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ W % OGÓŁU LEKARZY DENTYSTÓW	25,1	DENTAL SPECIALISTS IN % OF TOTAL DENTIST

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 230 oraz notka ^a do tabl. 1 na str. 235. ^c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. ^g Także radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 5 on page 230 and footnote ^a to the table 1 on page 235. ^c Including children's specialists. ^g Also oncological radiotherapy and children's radiology.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 3 (169). AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^a W 2012 R.

OUT-PATIENT HEALTH CARE^a IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	2497	Out-patients departments (as of 31 XII)
miasta	1953	urban areas
wieś	544	rural areas
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	397	Medical practices ^b (as of 31 XII)
miasta	235	urban areas
wieś	162	rural areas
Porady udzielone ^c w tys.	43055,2	Consultations provided ^c in thous.
miasta	37079,5	urban areas
wieś	5975,6	rural areas
lekarskie	38356,9	doctors
w tym specjalistyczne	18922,1	of which specialized
stomatologiczne	4698,2	stomatological

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 229. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

^a See general notes, item 2 on page 229. ^b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments. ^c Including consultations paid by patients (non-public funds).

TABL. 4 (170). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a W 2012 R.**
IN-PATIENT HEALTH CARE^a IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
ZAKŁADY — stan w dniu 31 XII <i>FACILITIES — as of 31 XII</i>		
Szpitala ogólne ^b	115	General hospitals ^b
Szpitala psychiatryczne	8	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	2	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	11	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	2	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	46	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	26	Nursing homes ^c
Hospicja	13	Hospices
Lecznictwo uzdrowskowe:		Health resort treatment:
sanatoria	1	sanatoria
szpitale	3	hospitals
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH — stan w dniu 31 XII <i>BEDS IN FACILITIES — as of 31 XII</i>		
Szpitala ogólne ^d	26259	General hospitals ^d
Szpitala psychiatryczne	2818	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	30	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	386	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	100	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	3447	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	1439	Nursing homes ^c
Hospicja	216	Hospices
Lecznictwo uzdrowskowe:		Health resort treatment:
sanatoria	44	sanatoria
szpitale	191	hospitals
LECZENI <i>IN-PATIENTS</i>		
Szpitala ogólne ^e	1237260	General hospitals ^e
Szpitala psychiatryczne	36239	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	508	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	1646	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	142	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	6434	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	2286	Nursing homes ^c
Hospicja	2961	Hospices
Lecznictwo uzdrowskowe — kuracjusze ^f :		Health resort treatment patients ^f :
w sanatoriach	222	in sanatoria
w szpitalach	2096	in hospitals

^a Patrz uwagi ogólne ust. 2 na str. 229. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 230. ^c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. ^d Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^e Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. ^f Ponadto 493 kuracjuszy leczonych było w systemie ambulatoryjnym.

Źródło: w zakresie szpitali ogólnych — dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów opieki długoterminowej — dane Ministerstwa Zdrowia, w zakresie zakładów psychiatrycznych — dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

^a See general notes, item 2 on page 229. ^b See general notes, item 7 on page 230. ^c Including psychiatric types facilities. ^d Including beds and incubators for newborns. ^e Excluding inter-ward patient transfer. ^f Moreover 493 health resort patients were treated as out-patient.

Source: in regard to general hospitals — data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior, in regard to long-term facilities — data of the Ministry of Health; in regard to psychiatric facilities — data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (171). SZPITALA OGÓLNE^a W 2012 R.
GENERAL HOSPITALS^a IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	115	General hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	26259	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	49,5	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:		of which in specified wards:
Chorób wewnętrznych.....	4950	Internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	1634	of which cardiological ^b
Chirurgicznych.....	6552	Surgical
Pediatrycznych.....	1258	Paediatric
Ginekologiczno-położniczych.....	2467	Gynaecological-obstetric
Onkologicznych.....	630	Oncological
Intensywnej terapii.....	506	Intensive therapy
Zakaźnych.....	520	Communicable
Gruźlicy i chorób płuc.....	921	Tubercular and pulmonary
Dermatologicznych.....	232	Dermatological
Neurologicznych.....	1050	Neurological
Psychiatrycznych.....	513	Psychiatric
Leczeni w tys.	1317,0	In-patients in thous.
w tym na oddziałach:		of which in specific wards:
chorób wewnętrznych.....	264,5	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	111,9	of which cardiological ^b
chirurgicznych.....	355,7	surgical
pediatrycznych.....	61,2	paediatric
ginekologiczno-położniczych.....	169,3	gynaecological-obstetric
onkologicznych.....	36,2	oncological
intensywnej terapii.....	13,4	intensive therapy
zakaźnych.....	24,2	communicable
gruźlicy i chorób płuc.....	28,3	tubercular and pulmonary
dermatologicznych.....	8,8	dermatological
neurologicznych.....	41,7	neurological
psychiatrycznych.....	7,2	psychiatric
Wypisani w tys.	1197,3	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	26,1	Deaths in thous.
Leczeni ^c na: 10 tys. ludności	2337	In-patients ^c per: 10 thous. population
1 łóżko ^d	49,6	bed ^d
Przeciętny pobyt chorego w dniach.....	5,3	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach.....	265	Average bed use in days

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 i 9 na str. 230. ^b Łącznie z oddziałami intensywnej opieki kardiologicznej. ^c Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. ^d Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 7 and 9 on page 230. ^b Including intensive cardiological care wards. ^c Excluding inter-ward patient transfer. ^d Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 6 (172). RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a

Stan w dniu 31 XII

EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	125	187	203	210	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe.....	x	89	109	117	basic
specjalistyczne.....	x	98	94	93	specialists
Szpitalne oddziały ratunkowe	15	27	28	28	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^b	8	5	3	8	Admission rooms ^b
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	2	2	2	Medical air rescue ^c

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 231. ^b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. ^c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratownicze.

^a See general notes, item 12 on page 231. ^b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system. ^c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue.

TABL. 6 (172). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :					Calls to the occurrence places ^d :
w tysiącach.....	451,0	416,4	409,9	400,5	in thousands
na 1000 ludności	87,6	79,2	77,7	75,7	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :					Persons who received health care benefits in the place of occurrence ^d :
w tysiącach.....	453,1	419,9	413,3	403,4	in thousands
w tym:					of which
dzieci i młodzież w wieku 0—18 lat ...	30,2	24,6	24,5	22,2	children and youth at the age of 0—18
w wieku 65 lat i więcej.....	.	150,5	172,5	169,1	aged 65 and more
na 1000 ludności	88,0	79,9	78,4	76,2	per 1000 population

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 231. ^d W ciągu roku.^a See general notes, item 12 on page 231. ^d During the year.TABL. 7 (173). **APEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE^a**

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Apteki	1061	1485	1495	1585	Pharmacies
w tym prywatne	1061	1472	1482	1572	of which private
w tym na wsi	195	226	220	237	of which in rural areas
Punkty apteczne	95	149	144	146	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	91	148	143	145	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Population per:
1 aptekę i punkt apteczny	4462	3223	3225	3063	pharmacy and pharmaceutical outlet
w tym na wsi	6362	5043	5214	4972	of which in rural areas
1 aptekę	4861	3547	3536	3345	pharmacy
w tym na wsi	9331	8346	8603	8014	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych.....	2512	3563	3658	3745	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 231.ª See general notes, item 13 on page 231.TABL. 8 (174). **KRWIODAWSTWO^a****BLOOD DONATION^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII).....	2	2	2	2	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	25	19	19	14	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy w tys.	75	76	74	75	Blood donors in thous.
w tym honorowi	74	76	74	75	of which honorary blond donors
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys.	113	131	130	144	Number of collected donations ^b of whole blond in thous.
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^c w tys.	114	134	131	135	Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) ^c in thous.

^a Bez danych resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych. ^b Donacja to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. ^c Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom.

Ź r ó ł o: dane Narodowego Centrum Krwi.

^a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ^b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. ^c One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units.

S o u r c e: data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (175). ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŹNE I ZATRUCIA
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica.....	1355	992	1196	1040	26,3	18,9	22,7	19,6	Tuberculosis
Tęžec.....	1	—	3	2	0,02	—	0,06	0,04	Tetanus
Krzusiec.....	433	156	426	805	8,4	3,0	8,1	15,2	Whooping cough
Odra.....	1	2	10	21	0,02	0,04	0,19	0,4	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby:									Viral hepatitis:
typ A.....	6	37	11	7	0,12	0,7	0,21	0,13	type A
typ B.....	193	282	233	226	3,7	5,4	4,4	4,3	type B
typ C.....	389	322	295	337	7,6	6,1	5,6	6,4	type C
Różyczka.....	1365	297	323	285	26,5	5,7	6,1	5,4	Rubella
AIDS ^a	7	9	17	12	0,14	0,17	0,32	0,23	AIDS ^a
Salmonellozy.....	2316	1794	1896	1874	45,0	34,1	35,9	35,4	Other salmonella infections
Czerwonka bakteryjna.....	3	3	2	3	0,06	0,06	0,04	0,06	Shigellosis
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe.....	199	102	84	31	3,9	1,9	1,6	0,6	Other bacterial foodborne intoxications
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	1908	3683	4517	4430	197,2	296,6	374,6	379,5	Acute diarrhoea in children up to the age of 2 ^b
Szkarlatyna (plonica).....	1527	2485	3153	4385	29,6	47,3	59,8	82,8	Scarlet fever
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu.....	136	109	102	89	2,6	2,1	1,9	1,7	Bacterial meningitis and/or encephalitis
Wirusowe zapalenie opon mózgowych.....	100	156	129	166	1,9	3,0	2,4	3,1	Viral meningitis
Wirusowe zapalenie mózgu.....	41	57	56	47	0,80	1,1	1,1	0,9	Viral encephalitis
Świnka (zapalenie przyusznicy nagminne).....	9353	335	317	316	181,6	6,4	6,0	6,0	Mumps
Włośnica.....	—	2	1	—	—	0,04	0,02	—	Trichinellosis
Grypa ^c	174683	141498	258422	281206	3391,8	2691,8	4899,7	5312,6	Influenza ^c
Choroby weneryczne.....	371	389	457	581	7,2	7,4	8,7	11,0	Veneral diseases
Szczepieni przeciw wściekliznie.....	853	900	996	994	16,6	17,1	18,9	18,8	Rabies vaccinations

^a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. ^b Wskaźnik obliczony na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. ^c Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego — PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

^a Preliminary data because of specific features of the disease. ^b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. ^c Including influenza-like illness.

Source: data of the National Institute of Public Health — NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10 (176). ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE

Stan w dniu 31 XII
NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Żłobki.....	55	68	76	119	Nurseries
w tym publiczne.....	53	61	65	68	of which public
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach.....	5	4	6	5	Nursery wards of nursery schools
Kluby dziecięce.....	—	—	43	45	Children's clubs
w tym publiczne.....	—	—	—	—	of which public
Miejsca w tys.:					Places in thous.:
w żłobkach.....	4,2	5,4	6,0	7,0	in nurseries
w klubach dziecięcych.....	—	—	0,8	0,8	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku) w tys.:					Children staying (during the year) in thous.:
w żłobkach.....	7,9	9,0	9,9	10,9	in nurseries
w klubach dziecięcych.....	—	—	0,6	0,9	in children's clubs
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach.....	.	.	58,4	68,4	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas

^a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci — łącznie z oddziałami żłobkowymi.

^a In 2005 including weekly nurseries; places and children — including nursery wards.

TABL. 10 (176). **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych:					<i>Children staying in nurseries and children's clubs:</i>
na 1000 dzieci w wieku do lat 3.....	.	.	35,6	41,7	<i>per 1000 children up to the age of 3</i>
na 100 miejsc.....	.	.	95,7	95,1	<i>per 100 places</i>

^a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci — łącznie z oddziałami żłobkowymi.

U w a g a. Obok żłobków i klubów dziecięcych w 2012 r. (stan w dniu 31 XII) działały także 62 placówki prowadzące działalność gospodarczą w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3, nie wpisanych do rejestru żłobków i klubów dziecięcych, w których było 1048 miejsc i przebywało w ciągu roku 1292 dzieci.

^a In 2005 including weekly nurseries; places and children — including nursery wards.

N o t e. Besides nurseries and children's clubs in 2012 (as of 31 XII) there were 62 institutions which provide private childcare services for children younger than 3 years, do not register of nurseries and children's clubs, where there were 1048 places and 1292 children were staying during the year.

TABL. 11 (177). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO****DAY-SUPPORT CENTRES**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	placówki (stan w dniu 31 XII) centres (as of 31 XII)				wychowankowie w tys. residents in thous.				
O G Ó Ł E M.....	325	352	344	307	18,1	16,8	16,1	13,1	T O T A L
Opiekuńcze.....	320	318	319	266	17,9	14,2	14,2	11,4	<i>General care</i>
Specjalistyczne.....	5	34	25	24	0,3	2,6	1,9	1,0	<i>Specialized</i>
Praca podwórkowa.....	—	—	—	—	—	—	—	—	<i>Street work</i>
W połączonych formach.....	—	—	—	17	—	—	—	0,7	<i>In a combination of the forms</i>

TABL. 12 (178). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA**

Stan w dniu 31 XII

FAMILY FOSTER CARE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012 ^a	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze.....	4140	4012	3983	4328	Foster families
Spokrewnione z dzieckiem.....	3627	3381	3349	2844	<i>Related foster families</i>
dzieci ^b	4621	4385	4375	3707	<i>children^b</i>
Niezawodowe.....	455	512	503	1325	<i>Non-professional foster families</i>
dzieci ^b	613	673	670	1727	<i>children^b</i>
Zawodowe ^c	58	119	131	159	<i>Professional foster families^c</i>
dzieci ^b	261	465	524	650	<i>children^b</i>
Rodzinne domy dziecka.....	.	.	.	13	Foster homes
Dzieci ^d	67	<i>Children^d</i>

^a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. ^b Do 2011 r. — w wieku do 18 lat, w 2012 r. — w wieku do 25 lat. ^c Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. ^d W wieku do 25 lat.

^a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. ^b Until 2011 — up to the age of 18, in 2012 — up to the age of 25. ^c Until 2011 professional, not related to the child foster families. ^d Up to the age of 25.

TABL. 13 (179). INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a
INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	placówki centres				wychowankowie residents				wolontariusze volunteers				
	stan w dniu 31 XII				as of 31 XII								
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	62	90	91	98	2295	2143	2021	1883 ^b	311	287	244	280	Care and education centres
interwencyjne	5	6	6	5	234	192	162	127	8	9	8	2	intervention
rodzinne	19	43	45	39	191	336	356	311	17	19	18	23	family
socjalizacyjne	30	25	29	45	1313	796	962	1060	185	138	94	136	socialization
specjalistyczno-terapeutyczne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	specialist therapy
łączące zadania placówek ^c	8	16	11	9	557	819	541	385	101	121	124	119	combining tasks of the centres ^c
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne	—	—	—	1	—	—	—	23	—	—	—	—	Pre-adoptive intervention centres

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 19 na str. 233. ^b W tym 163 wychowanków w wieku 0—3 lata i 134 w wieku 4—6 lat oraz 60 sierot i 159 niepełnosprawnych. ^c Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. — placówki wielofunkcyjne.

^a See general notes, item 19 on page 233. ^b Of which 163 residents at age 0—3 and 134 at age 4—6, 60 orphans and 159 disabled. ^c Combining tasks of the intervention, specialization and specialist therapy centres; until 2011 — multi-functional centres.

TABL. 14 (180). POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	175	215	220	224	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b :					Places ^b :
ogółem	13764	14548	14506	14590	total
na 10 tys. ludności	26,7	27,6	27,4	27,5	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b :					Residents ^b :
ogółem	13115	14125	13852	14028	total
w tym kobiety	6825	6773	6767	7081	of which women
w tym do 18 lat	575	309	347	376	of which up to the age of 18
w tym umieszczeni w ciągu roku	6835	4413	3825	4001	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności	25,4	26,8	26,2	26,5	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	1963	908	1954	1973	Persons awaiting a place

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b Including branches.

TABL. 15 (181). PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUP OF RESIDENTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^b	175	215	220	224	Homes and facilities (excluding branches)^b
w których mogą przebywać:					in which may be:
Osoby w podeszłym wieku	59	93	90	95	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorzy	31	34	34	34	Chronically ill with somatic disorders
Dorośli niepełnosprawni intelektualnie	23	24	25	25	Mentally retarded
Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie ..	10	10	10	10	Children and youth mentally retarded
Przewlekłe psychicznie chorzy	11	18	19	21	Chronically mentally ill
Niepełnosprawni fizycznie	1	5	5	5	Physically handicapped
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	10	11	12	11	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomni	30	34	39	36	Homeless
Inne osoby	—	5	8	9	Other persons

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców.

^a Including community self-help homes. ^b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents.

TABL. 15 (181). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUP OF RESIDENTS (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Mieszkańcy w domach i zakładach^c	13115	14125	13852	14028	Residents in homes and facilities^c
dla:					for:
Osób w podeszłym wieku	2356	3647	3338	3561	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorych	3632	2420	2378	2370	Chronically ill with somatic disorders
Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	2248	2012	2174	2190	Mentally retarded
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	1013	787	778	727	Children and youth mentally retarded
Przewlekłe psychicznie chorych	1240	2419	2467	2609	Chronically mentally ill
Niepełnosprawnych fizycznie	50	246	137	136	Physically handicapped
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	610	190	226	196	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych	1966	2371	2278	2062	Homeless
Innych osób	—	33	76	177	Other persons

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. c Łącznie z filiami.
 a Including community self-help homes. c Including branches.

TABL. 16 (182). **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a**
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION	
OGÓŁEM	2005	305154	349814,6	TOTAL
	2010	238600	424132,9	
	2011	231486	411477,5	
	2012	218298	344517,4	
Pomoc pieniężna	161139	231430,3	Monetary assistance	
w tym:			of which:	
Zasilek stały	26400	99161,6	Permanent benefit	
Zasilek okresowy	34159	45545,4	Temporary benefit	
Zasilek celowy	100074	84754,1	Appropriated benefit	
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	222	752,4	Assistance to reach self-dependence and to continue education	
Pomoc niepieniężna	116339	113087,1	Non-monetary assistance	
w tym:			of which:	
Schronienie	775	1883,4	Shelter	
Posiłek	99510	56917,3	Meals	
Ubranie	850	150,6	Clothing	
Sprawienie pogrzebu	959	2301,8	Burial	
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	13911	51713,4	Attendance services and specialized attendance services	
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	299	113,5	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household	

a Patrz uwagi ogólne, ust. 21 na str. 234. b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Źródło: dane Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego.

a See general notes, item 21 on page 234. b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

Source: data of Mazovian Voivodship Office.

DZIAŁ XII

KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** — o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne — fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia na zewnątrz.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów,
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
- działalność sceniczną **zespołów pieśni i tańca**; dane dotyczą Państwowego Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca „Mazowsze” oraz Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego,
- działalność **rozrywkową estradową**.

6. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się: **miniopleksy** — posiadające od 3 do 7 sal i **multipleksy** — posiadające 8 sal i więcej.

Zwraca się uwagę, że do kin na wsi zalicza się również mini- i multipleksy otwierane w centrach handlowych zlokalizowanych na obrzeżach wielkich miast.

CHAPTER XII

CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. A **book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while a **pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

A **borrower** is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.

4. Information concerning **art galleries** includes entities in which exhibiting is the basic type of activity.

5. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, distinguished in terms of their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances,
- the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**,
- the performing activity of **song and dance ensembles**; data include the “Mazowsze” National Song and Dance Folk Ensemble as well as the Representative Artistic Ensemble of the Polish Army,
- **entertainment** activities.

6. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape and digital). Among fixed cinemas one can distinguish **miniplexes** — equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** — equipped with 8 screens and more.

7. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających — na mocy szczególnych przepisów — z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. **Termin turystyka** — zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r. — oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż 1 rok, w dowolnym głównym celu (służbowym lub osobistym, w tym wypoczynkowym) innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy.

2. **Baza noclegowa turystyki** dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych).

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi hotelarskie (np. zajazdy, gościnie),
- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne, ośrodki kolonijne, zakłady uzdrowiskowe).

3. W informacjach o **obiektach i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. **Stopień wykorzystania miejsc noclegowych** lub **pokoi** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. **Placówki gastronomiczne** w obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadalnie itp.; do punktów gastronomicznych — także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Please pay attention that cinemas in rural areas include also mini- and multiplexes opened in shopping centres located on outskirts of large cities.

7. **Data regarding radio and television subscribers** concern persons and institutions which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in their vehicles.

Tourism

1. **Tourism**, in accordance with the Regulation No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council (EU) in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a 1 year, for any main purpose (business or personal purpose, including leisure) other than to be employed by a resident entity in the place visited.

2. **Tourist accommodation establishments** include hotels and similar facilities and other facilities (until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

Within:

- hotels and similar facilities, the group “other hotel facilities” has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns),
- other facilities, the group “miscellaneous facilities” includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, weekend and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres, holiday youth centres as well as health establishments).

3. Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding **facilities and the number of bed places for tourists**.

4. **Occupancy rate of bed places or rooms** is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

5. **Catering establishments** in collective tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Catering facilities also include: cafes, wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours, snack bars, etc.

Sport

1. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnokrajowym zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”, uczniowskie kluby sportowe UKS i wyznaniowe kluby sportowe) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start” — rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

2. W kategorii **ćwiczących** jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia kilka rodzajów sportu. W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

3. W kategorii **trenerów i instruktorów sportowych** jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

4. Informacje o wybranych obiektach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 4 lata.

Sport

1. Data regarding **physical education organizations** include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled “Start”, the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of “Rural Sports Clubs”, student sports clubs UKS and religious sports clubs) and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled “Start” — rehabilitation activity for persons with disabilities.

2. In the category of **persons practising sports**, one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports practised. Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.

3. In the category **coaches and sports instructors** one person may be indicated more than once, depending upon the number of types of sports taught.

4. Information on selected sport facilities has been compiled on the basis of periodic surveys conducted every 4 years.

Kultura Culture

TABL. 1 (183). **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE^a**
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Wydawnictwa naukowe Scientific publications	Podręczniki dla szkół wyższych University textbooks	Wydawnictwa zawodowe Professional publications	Podręczniki szkolne School textbooks	Wydawnictwa popularne Popular science	Literatura piękna Belles-lettres		
							razem total	w tym dla dzieci i młodzieży of which for children and youth	
Tytuly 2005 Titles	8592	2134	649	539	977	2147	2146	588	
2010	11948	3819	746	774	1001	2828	2780	700	
2011	13121	3641	757	802	1285	3355	3281	894	
2012	14014	4542	657	860	983	3493	3479	1114	
Nakład w tys. egz. Number of copies in thous.	2005	57892,4	2686,9	881,1	2016,0	19133,5	12658,4	20516,5	5417,8
2010	57514,5	3603,3	860,2	1743,1	20316,7	11676,8	19314,4	4409,4	
2011	64614,7	3357,7	809,2	1942,9	19935,8	15869,2	22699,9	5635,4	
2012	53877,3	3378,3	666,9	1843,3	13472,6	15432,9	19083,3	7120,5	

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Zakładu Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the Department of Publication Statistics of the National Library.

TABL. 2 (184). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE^a**
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Ukazujące się Published as specified								nieregularnie irregularly	
		w tygodniu weekly		w miesiącu monthly		1 raz once					
		6—2 razy times	1 raz once	3—2 razy times	1 raz once	na 2 miesiące bi-monthly	w kwartale quarterly	w półroczu half-yearly	w roku yearly		
Tytuly 2005 Titles	2494	25	107	96	809	256	574	98	206	323	
2010	2757	15	104	88	861	336	688	137	231	297	
2011	2782	15	113	85	835	321	734	153	240	286	
2012	2732	15	108	85	830	316	759	170	239	210	
Nakład w tys. egz. Number of copies in thous.	2005	2277415,7	1140827,1	742086,4	101026,1	247759,1	12960,3	11332,5	371,1	989,2	20063,9
2010	1703463,6	743778,5	454432,7	169096,0	261017,7	35825,4	10549,3	1124,9	2392,6	25246,5	
2011	1637931,5	699253,3	443424,3	180235,9	240851,5	29731,4	21160,4	948,3	659,7	21666,7	
2012	1510896,9	633992,9	395962,6	181382,0	235765,0	23174,6	15941,4	1165,9	635,6	22876,9	

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Zakładu Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the Department of Publication Statistics of the National Library.

TABL. 3 (185). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII).....	1013	987	986	969	Libraries (as of 31 XII)
w tym na wsi	617	593	589	572	of which in rural areas
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII).....	250	135	132	125	Library service points (as of 31 XII)
w tym na wsi	108	51	47	40	of which in rural areas
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	16712,7	17230,4	17318,0	17326,6	Collection (as of 31 XII) in thous. vol.
w tym na wsi	6349,3	6141,5	6132,6	6063,1	of which in rural areas
Czytelnicy ^a w tys.	922,0	954,8	954,1	963,5	Borrowers ^a in thous.
w tym na wsi	204,9	187,2	185,8	185,9	of which in rural areas
Wypożyczenia ^{ab} :					Loans ^{ab} :
w tysiącach woluminów	16786,8	14872,3	15064,4	15438,9	in thousand volumes
w tym na wsi	3897,0	3475,9	3334,8	3406,7	of which in rural areas
na 1 czytelnika w wol.	18,2	15,6	15,8	16,0	per borrower in vol.
w tym na wsi	19,0	18,6	17,9	18,3	of which in rural areas

^a Łącznie z punktami bibliotecznymi. ^b Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

^a Including library service points. ^b Excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (186). **MUZEUM**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	103	115	116	115	Museums with branches ^a
Muzealia ^a w tys.	2616,7	2834,4	2825,3	2913,0	Museum exhibits ^a in thous.
Wystawy czasowe:					Temporary exhibitions:
własne ^b	465	494	445	423	own ^b
obce ^c	213	159	148	212	exterior ^c
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	2889,2	4685,5	4713,0	6657,9	Museum and exhibition visitors in thous.
w tym młodzież szkolna ^d	877,0	813,2	732,2	827,8	of which primary and secondary school students ^d

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W kraju. ^c Krajowe i z zagranicy. ^d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

^a As of 31 XII. ^b In Poland. ^c Domestic and foreign. ^d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (187). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
				ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector	
Galerie (stan w dniu 31 XII)	31	64	57	56	24	32	Galleries (as of 31 XII)
Wystawy ^a	509	798	807	755	473	282	Exhibitions ^a
w tym z zagranicy	46	40	61	54	39	15	of which foreign
Ekspozycje ^a	544	938	872	782	486	296	Expositions ^a
Zwiedzający w tys.	673,6	1021,8	1068,7	801,6	599,5	202,0	Visitors in thous.

^a W kraju.

^a In Poland.

TABL. 6 (188). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE		Instytucje ^a <i>Institutions^a</i>	Miejsca na widowni w stałej sali ^a <i>Seats in fixed halls^a</i>	Przedstawienia i koncerty ^b <i>Performances and concerts^b</i>	Widzowie i słuchacze ^b w tys. <i>Audience^b in thous.</i>	SPECIFICATION
Teatry i instytucje muzyczne	2005	34	14645	8846	2217,8	Theatres and music institu- tions
	2010	41	18235	10838	2841,6	
	2011	37 *	18503	11926	2927,7	
	2012	35	17942	11522	2788,2	
Teatry	21	10258	7419	1377,7	<i>Theatres</i>	
dramatyczne	18	9687	6284	1222,9	<i>dramatic</i>	
lalkowe	3	571	1135	154,9	<i>puppet</i>	
Teatry muzyczne	7	4418	1590	744,2	<i>Music theatres</i>	
Filharmonie	1	1397	1621	344,4	<i>Philharmonic halls</i>	
Orkiestry symfoniczne i kame- ralne	4	1309	658	192,4	<i>Symphonic and chamber orchestras</i>	
Zespoły pieśni i tańca	2	560	234	129,4	<i>Song and dance ensembles</i>	
Przedsiębiorstwa estradowe	2005	4	x	428	414,3	Entertainment enterprises
	2010	2	x	394	356,1	
	2011	2	x	218	320,3	
	2012	2	x	149	326,2	

a Stan w dniu 31 XII. b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.
a As of 31 XII. b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 7 (189). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**

Stan w dniu 31 XII

CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS AND COMMUNITY CENTRES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2011	2012			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Instytucje	259	256	256	266	143	123	<i>Institutions</i>
domy kultury	68	71	61	61	50	11	<i>cultural establishments</i>
ośrodki kultury	129	127	135	144	66	78	<i>cultural centres</i>
kluby	39	31	33	34	26	8	<i>clubs</i>
świetlice	23	27	27	27	1	26	<i>community centres</i>
Pracownie specjalistyczne	520	572	642	682	490	192	<i>Specialized workshops</i>
Imprezy (w ciągu roku)	21043	23671	16506	17976	13911	4065	<i>Events (during the year)</i>
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	3076,8	3180,1	2850,5	2893,8	2379,3	514,5	<i>Event participants (during the year) in thous.</i>
Kursy (w ciągu roku)	843	971	845	743	542	201	<i>Courses (during the year)</i>
Absolwenci kursów (w ciągu roku) w tym dzieci i młodzież ^a	11067	15263	13340	12007	8675	3332	<i>Course graduates (during the year) of which children and youth^a</i>
Zespoły artystyczne	1605	1658	1212	1299	975	324	<i>Artistic ensembles</i>
Członkowie zespołów artystycznych w tym dzieci i młodzież ^a	31923	28504	20726	22618	17337	5281	<i>Members of artistic ensembles of which children and youth^a</i>
Koła (kluby)	939	1140	1712	1802	1364	438	<i>Groups (clubs)</i>
Członkowie kół (klubów) w tym dzieci i młodzież ^a	26888	35224	41861	45585	36520	9065	<i>Members of groups (clubs) of which children and youth^a</i>

a W wieku poniżej 15 lat.

U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

a Below the age of 15.

N o t e. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 8 (190). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym multi- pleksy <i>of which multi- plexes</i>	
Kina (stan w dniu 31 XII)	64	56	59	60 ^a	9	<i>Cinemas (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	62	55	57	59	8	<i>of which urban areas</i>
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII) ...	189	193	202	203	109	<i>Screens (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	178	183	191	193	99	<i>of which urban areas</i>
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	43051	43274	44174	44699	24185	<i>Seats (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	40903	41277	42050	42705	22191	<i>of which urban areas</i>
Seanse	279807	308931	325897	292789	186194	<i>Screenings</i>
w tym miasta	263800	291671	306101	274114	167570	<i>of which urban areas</i>
na 1 kino	4372	5517	5524	4880	20688	<i>per cinema</i>
Widzowie	6540383	8114081	8674071	8197222	5134710	<i>Audience</i>
w tym miasta	6191423	7684356	8238082	7785867	4725147	<i>of which urban areas</i>
na 1 kino	102193	144894	147018	136620	570523	<i>per cinema</i>
na 1 seans	23	26	27	28	28	<i>per screening</i>

^a W tym 11 minipleksów.
^a Of which 11 miniplexes.

TABL. 9 (191). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	605314	778247	798693	850078	TOTAL
Na 1000 ludności ^a	117	148	151	160	<i>Per 1000 population^a</i>

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 13 na str. 23.
Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.
^a See general notes to the Yearbook, item 13 on page 23.
Source: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 10 (192). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tys. <i>in thous.</i>				Na 1000 ludności ^a <i>per 1000 population^a</i>				
Abonenci radiowi	1205,6	927,3	920,4	924,5	234	176	174	174	<i>Radio subscribers</i>
miasta	878,1	702,5	697,3	701,5	263	208	206	206	<i>urban areas</i>
wieś	327,5	224,8	223,0	223,1	180	119	118	117	<i>rural areas</i>
Abonenci telewizyjni	1160,2	893,2	885,8	888,1	225	170	168	168	<i>Television subscribers</i>
miasta	844,6	674,8	669,2	671,6	253	200	197	197	<i>urban areas</i>
wieś	315,5	218,4	216,6	216,5	173	116	114	114	<i>rural areas</i>

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 13 na str. 23.
Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.
^a See general notes to the Yearbook, item 13 on page 23.
Source: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka

Tourism

TABL. 11 (193). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011 ^a	2012 ^a	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	332^b	405^b	459	466	Facilities (as of 31 VII)
w tym całoroczne	287	372	415	423	of which open all year
Obiekty hotelowe	184	251	259	273	Hotels and similar facilities
hotele	120	156	162	173	hotels
motele	13	14	15	14	motels
pensjonaty	6	4	5	6	boarding houses
inne obiekty hotelowe	45	77	77	80	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	148 ^b	154 ^b	200	193	Other facilities
domy wycieczkowe	5	4	3	2	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	18	11	13	13	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	14	10	12	12	of which school youth hostels
kempingi	4	3	2	1	camping sites
pola biwakowe	5	5	5	5	tent camp sites
ośrodki wczasowe	18	12	11	11	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	23	31	26	25	training-recreational centres
domy pracy twórczej	6	6	6	6	creative arts centres
zespoły domków turystycznych	9	12	12	11	complexes of tourist cottages
hostele	5	7	11	hostels
pokoje gościnne	28	26	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	40	39	agrotourism lodging
inne obiekty	60	65	47	43	miscellaneous facilities
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)...	37040^b	43366^b	43960	45764	Number of beds (as of 31 VII)
w tym całoroczne	32471	39433	39726	41749	of which open all year
Obiekty hotelowe	24948	30198	31193	32099	Hotels and similar facilities
hotele	22805	25834	26437	27389	hotels
motele	366	571	585	517	motels
pensjonaty	170	147	193	246	boarding houses
inne obiekty hotelowe	1607	3646	3978	3947	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	12092 ^b	13168 ^b	12767	13665	Other facilities
domy wycieczkowe	313	295	240	194	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	1302	771	946	940	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1083	695	867	861	of which school youth hostels
kempingi	317	230	151	51	camping sites
pola biwakowe	700	800	800	800	tent camp sites
ośrodki wczasowe	1845	1276	1019	1127	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	2342	3978	3336	3001	training-recreational centres
domy pracy twórczej	273	275	295	321	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	1199	856	801	587	complexes of tourist cottages ^c
hostele	417	524	2048	hostels
pokoje gościnne	546	581	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	633	609	agrotourism lodging
inne obiekty	3801	4270	3476	3406	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 11 (193). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011 ^a	2012 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	2162082^b	3187278^b	3337736	3375976	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni.....	795325	894554	978059	1076866	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe.....	1876469	2760639	2947921	2977304	Hotels and similar facilities
hotele.....	1770611	2544387	2700135	2744649	hotels
motele.....	20489	26659	28233	24801	motels
pensjonaty.....	7476	8739	9463	8940	boarding houses
inne obiekty hotelowe.....	77893	180854	210090	198914	other hotel facilities
Pozostałe obiekty.....	285613 ^b	426639 ^b	389815	398672	Other facilities
domy wycieczkowe.....	9890	12296	8813	6370	excursion hostels
schroniska młodzieżowe.....	51118	51954	54078	45918	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	43441	46041	48450	41079	of which school youth hostels
kempingi.....	2379	1150	662	2186	camping sites
pola biwakowe.....	328	455	320	425	tent camp sites
ośrodki wczasowe.....	24289	20324	9034	9775	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe.....	107664	183384	134267	116644	training-recreational centres
domy pracy twórczej.....	7710	8632	7874	8093	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	6861	11892	10178	7558	complexes of tourist cottages ^c
hostele.....	.	39932	69846	116465	hostels
pokoje gościnne.....	.	.	15749	13521	rooms for rent
kwatery agroturystyczne.....	.	.	10077	8428	agrotourism lodging
inne obiekty.....	75374	96620	68917	63289	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	4280733^b	5572996^b	5701939	5898844	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym.....	1547367	1623229	1746811	1963925	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe.....	3434245	4453412	4727611	4773267	Hotels and similar facilities
hotele.....	3256425	4052321	4296332	4360459	hotels
motele.....	26408	36976	38753	33105	motels
pensjonaty.....	18950	20323	14746	21726	boarding houses
inne obiekty hotelowe.....	132462	343792	377780	357977	other hotel facilities
Pozostałe obiekty.....	846488 ^b	1119584 ^b	974328	1125577	Other facilities
domy wycieczkowe.....	45270	38217	24850	21261	excursion hostels
schroniska młodzieżowe.....	125688	111294	111197	102723	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	106968	100581	101328	92322	of which school youth hostels
kempingi.....	4723	2472	1630	2460	camping sites
pola biwakowe.....	1018	1145	765	1050	tent camp sites
ośrodki wczasowe.....	115701	64445	40326	44558	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe.....	242752	417722	298370	232340	training-recreational centres
domy pracy twórczej.....	28754	32836	31594	30780	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	22206	28527	26100	20759	complexes of tourist cottages ^c
hostele.....	.	60077	96867	377253	hostels
pokoje gościnne.....	.	.	46536	35886	rooms for rent
kwatery agroturystyczne.....	.	.	32422	26732	agrotourism lodging
inne obiekty.....	260376	362849	263671	229775	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 (194). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011 ^a	2012 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	795325^b	894554^b	978059	1076866	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	771522	860589	936092	1023659	Hotels and similar facilities
hotele	758164	840397	907464	999188	hotels
motele	2515	2127	2470	2454	motels
pensjonaty	351	124	367	422	boarding houses
inne obiekty hotelowe	10492	17941	25791	21595	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	23803 ^b	33965 ^b	41967	53207	Other facilities
domy wycieczkowe	760	318	226	220	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	8326	3500	4016	3683	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	5137	2217	3119	3072	of which school youth hostels
kempingi	1809	791	559	1560	camping sites
pola biwakowe	25	9	—	—	tent camp sites
ośrodki wczasowe	318	268	—	116	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1616	677	1064	1365	training-recreational centres
domy pracy twórczej	285	220	182	139	creative arts centres
zespół domków turystycznych ^c	95	421	177	206	complexes of tourist cottages ^c
hostele	20979	31396	41755	hostels
pokoje gościnne	737	769	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	529	168	agrotourism lodging
inne obiekty	10569	6782	3081	3226	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	1547367^b	1623229^b	1746811	1963925	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	1490199	1551378	1660715	1828853	Hotels and similar facilities
hotele	1469626	1517076	1608936	1782524	hotels
motele	3660	2986	3751	2548	motels
pensjonaty	590	163	470	917	boarding houses
inne obiekty hotelowe	16323	31153	47558	42864	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	57168 ^b	71851 ^b	86096	135072	Other facilities
domy wycieczkowe	1553	1014	496	502	excursion hostels
schroniska młodzieżowe	22738	8677	11077	14566	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	11724	5658	8590	11036	of which school youth hostels
kempingi	3602	1763	1418	1728	camping sites
pola biwakowe	25	9	—	—	tent camp sites
ośrodki wczasowe	1972	1109	—	1214	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	5213	2306	3600	6101	training-recreational centres
domy pracy twórczej	2346	1760	1409	1372	creative arts centres
zespół domków turystycznych ^c	154	1559	659	452	complexes of tourist cottages ^c
hostele	35192	50163	98176	hostels
pokoje gościnne	1797	1704	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	4154	367	agrotourism lodging
inne obiekty	19565	18462	11323	8890	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (195). WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a
 OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych occupancy rate of bed places				stopień wykorzystania pokoi occupancy rate of rooms				
Obiekty hotelowe.....	39,3	41,1	41,8	41,0	46,1	52,0	53,8	52,4	Hotels and similar facilities
hotele	41,5	43,5	44,6	43,7	48,1	54,7	57,1	55,6	hotels
motele	19,5	21,0	19,0	17,6	23,9	28,0	28,0	25,8	motels
pensjonaty.....	29,6	33,9	24,2	25,6	17,0	33,3	26,2	27,3	boarding houses
inne obiekty hotelowe	19,3	26,9	26,7	25,6	23,5	32,5	32,7	30,7	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	30,4	32,8	30,4	30,0	x	x	x	x	Other facilities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 245.

^a See general notes, item 4 on page 245.

TABL. 14 (196). PŁACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI
 Stan w dniu 31 VII
 CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
 As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje Restaurants	Bary Bars	Stołówki Canteens	Punkty gastro- nomiczne Food stands	SPECIFICATION	
OGÓŁEM.....	2005	167	122	52	33	TOTAL
	2010	223	169	62	30	
	2011	235	168	66	28	
	2012	246	145	51	21	
Obiekty hotelowe	229	121	11	11	11	Hotels and similar facilities
hotele	177	96	5	7	7	hotels
motele	11	4	—	—	—	motels
pensjonaty.....	4	1	1	—	—	boarding houses
inne obiekty hotelowe	37	20	5	4	4	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	17	24	40	10	10	Other facilities
domy wycieczkowe	—	—	—	—	—	excursion hostels
schroniska młodzieżowe.....	—	2	3	—	—	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	—	1	3	—	—	of which school youth hostels
kempingi.....	—	—	—	—	—	camping sites
pola biwakowe	—	—	—	—	—	tent camp sites
ośrodki wczasowe.....	1	2	6	3	3	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe.....	10	11	13	4	4	training-recreational centres
domy pracy twórczej.....	—	2	5	—	—	creative arts centres
zespoły domków turystycznych.....	1	2	1	—	—	complexes of tourist cottages
hostele.....	—	2	—	—	—	hostels
pokoje gościnne.....	1	—	—	2	2	rooms for rent
kwatery agroturystyczne.....	—	—	4	—	—	agrotourism lodging
inne obiekty.....	4	3	8	1	1	miscellaneous facilities

Sport

Sport

TABL. 15 (197). ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE

Stan w dniu 31 XII

PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2012	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ ^a PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS ^a				
Jednostki organizacyjne	1368	959	966	Organizational entities
Członkowie	98383	73699	74684	Members
Ćwiczący ^b	119765	97482	84940	Persons practising sports ^b
KLUBY SPORTOWE ^c SPORTS CLUBS ^c				
Jednostki organizacyjne	563	469	528	Organizational entities
Członkowie	64024	47962	52151	Members
Ćwiczący	64494	47325	56447	Persons practising sports
w tym juniorzy ^d	33323	27447	30312	of which juniors ^d
mężczyźni	52870	37637	46131	males
kobiety	11624	9688	10316	females
Sekcje sportowe	1074	880	922	Sports sections
Trenerzy	910	820	949	Coaches
klasy M (mistrzowskiej)	67	74	66	M class (champion)
klasy I	167	121	166	I class
klasy II	676	625	717	II class
Instruktorzy sportowi	1562	1360	1426	Sports instructors
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	727	510	565	Other persons conducting sports activities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 246. ^b Dane szacunkowe. ^c Bez uczniowskich klubów sportowych UKS i wyznaniowych klubów sportowych. ^d Dane obejmują młodzieżowców, juniorów i juniorów młodszych.

^a See general notes, item 1 on page 246. ^b Estimated data. ^c Excluding student sports clubs UKS and religious sports clubs. ^d Data include: youths, juniors and younger juniors.

TABL. 16 (198). WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2012

As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU ^b	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS ^b
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Akrobatyka sportowa	3	265	203	248	8	4	Sports acrobatics
Badminton	9	339	118	115	4	3	Badminton
Boks	10	290	33	156	7	17	Boxing
Brydż sportowy	11	249	55	71	1	5	Bridge
Fitness	2	117	117	40	1	1	Fitness

^a Bez uczniowskich klubów sportowych UKS i wyznaniowych klubów sportowych. ^b Do 2009 r. określane jako dyscypliny sportu. ^a Excluding student sports clubs UKS and religious sports clubs. ^b Until 2009 defined as disciplines.

TABL. 16 (198). WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2012 R. (dok.)
 Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2012 (cont.)
 As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU ^b	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruk- torzy sportowi Sports instruc- tors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS ^b
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Gimnastyka artystyczna	6	126	74	126	5	2	Artistic gymnastics
Jeździectwo ^c	38	475	325	137	12	70	Equestrian sport ^c
Judo	13	1017	289	817	29	22	Judo
Kajakarstwo klasyczne	5	163	53	121	7	4	Classic canoeing
Karate ^c	24	1742	406	1392	7	64	Karate ^c
Kick-boxing	17	723	87	434	5	21	Kick-boxing
Kolarstwo ^c	23	267	38	98	9	19	Cycling ^c
Koszykówka	39	1329	321	828	41	29	Basketball
Lekkoatletyka	40	1611	592	977	73	31	Athletics
Łucznicтво	9	235	115	177	4	12	Archery
Łyżwiarstwo ^c	2	143	78	137	3	9	Skating ^c
Narciarstwo alpejskie	7	603	229	350	5	47	Alpine skiing
Orientacja sportowa	4	181	84	98	4	6	Orienteering
Piłka nożna	257	20619	488	14204	394	410	Football
Piłka nożna halowa (futsal)	9	224	32	20	2	2	Indoor football
Piłka ręczna	19	1027	405	708	46	20	Handball
Piłka siatkowa	63	2260	995	1461	55	54	Volleyball
Pływanie	21	1063	464	805	32	21	Swimming
Podnoszenie ciężarów	10	195	52	133	9	6	Weight lifting
Rugby	6	367	—	222	6	13	Rugby
Sport lotniczy ^c	11	231	13	32	2	19	Air sport ^c
Sport motorowodny	5	138	30	15	—	10	Motorboating
Sport motorowy ^c	9	382	34	35	—	10	Motorsport ^c
Strzelectwo sportowe ^c	26	7752	424	201	10	74	Sport shooting ^c
Szachy	21	505	131	275	5	29	Chess
Szermierka	4	395	131	237	21	5	Fencing
Taekwon-do ITF	7	782	221	600	9	13	Taekwon-do ITF
Taekwon-do WTF	4	212	46	173	2	7	Taekwon-do WTF
Taniec sportowy	8	908	790	829	7	15	Dance sport
Tenis	22	2528	971	1539	34	77	Tennis
Tenis stołowy	36	1148	243	637	25	36	Table tennis
Triathlon	3	119	14	4	2	5	Triathlon
Wioślarstwo	7	436	148	331	14	13	Rowing
Wspinaczka sportowa	5	1143	317	25	—	42	Sport climbing
Wspinaczka wysokogórska	1	500	130	—	—	8	Mountaineering
Zapasy w stylu klasycznym	5	128	17	100	10	3	Greco-Roman wrestling
Zapasy w stylu wolnym	5	271	76	232	10	10	Free style wrestling
Żeglarstwo ^c	12	425	134	289	8	26	Sailing ^c

^a Bez uczniowskich klubów sportowych UKS i wyznaniowych klubów sportowych. ^b Do 2009 r. określane jako dyscypliny sportu. ^c Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a Excluding student sports clubs UKS and religious sports clubs. ^b Until 2009 defined as disciplines. ^c A sports field (consists of a number of related kinds of sports).

TABL. 17 (199). WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2010 R.

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FACILITIES^a IN 2010

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych Of which adapted for the disabled	SPECIFICATION
Stadiony ogółem ^b	168	48	Stadiums total ^b
w tym piłkarskie	95	31	of which football
Boiska do gier wielkich	250	92	Fields for big games
w tym piłkarskie	247	92	of which football
Boiska do gier małych:			Fields for small games
koszykówki	44	23	basketball
piłki ręcznej	13	5	handball
piłki siatkowej	69	31	volleyball
Boiska uniwersalne (wielozadaniowe)	210	129	Universal and multipurpose sports fields
Korty tenisowe	193	78	Tennis courts
Hale sportowe o wymiarach 36 m x 19 m i większe	111	78	Sports halls measuring 36 m x 19 m and larger
Sale gimnastyczne ^c	128	51	Gyms ^c
Pływalnie kryte	82	57	Indoor swimming pools
Pływalnie otwarte	17	2	Outdoor swimming pools
Lodowiska sztucznie mrożone	23	10	Artificial skating rinks
Ścieżki rowerowe w km	823,5	568,3	Bicycle paths in km

^a Bez obiektów przyszłolnych. ^b Wielofunkcyjne, piłkarskie, lekkoatletyczne; łącznie z deklarowanymi obiektami nie spełniającymi wymogów przewidzianych dla stadionów, np. widowni. ^c Łącznie z salami pomocniczymi.

^a Excluding schools facilities. ^b Multipurpose, football, athletic; including declared facilities not satisfying the requirement for stadiums, e.g. the seating. ^c Including auxiliary gym.

DZIAŁ XIII

NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

- **badania podstawowe**, tj. prace teoretyczne i eksperymentalne podejmowane przede wszystkim w celu zdobycia lub poszerzenia wiedzy na temat przyczyn zjawisk i faktów, nieukierunkowane w zasadzie na uzyskanie żadnych konkretnych zastosowań praktycznych;
- **badania stosowane** oraz włączone w 2011 r. **badania przemysłowe**, tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy mającej konkretne zastosowania praktyczne. Polegają one bądź na poszukiwaniu możliwych zastosowań praktycznych dla wyników badań podstawowych, bądź na poszukiwaniu nowych rozwiązań pozwalających na osiągnięcie z góry założonych celów praktycznych. Wynikami badań stosowanych są modele próbne wyrobów, procesów czy metod;
- **prace rozwojowe**, tj. prace w szczególności konstrukcyjne, technologiczno-projektowe oraz doświadczalne polegające na zastosowaniu istniejącej już wiedzy, uzyskanej dzięki pracom badawczym lub jako wynik doświadczenia praktycznego do opracowania nowych lub istotnego ulepszenia istniejących materiałów, urządzeń, wyrobów, procesów, systemów czy usług, łącznie z przygotowaniem prototypów oraz instalacji pilotowych.

1. Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek prowadzących tę działalność:

- 1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe**, tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych:
 - a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk; w danych statystycznych do 2009 r. ujmowano również samodzielne zakłady naukowe, które zgodnie z ustawą z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz.U. Nr 96, poz. 619) zostały przekształcone w instytuty naukowe bądź przez nie wchłonięte,
 - b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (Dz.U. Nr 96, poz. 618); do 2009 r. określane jako jednostki badawczo-rozwojowe, które działały na podstawie ustawy z dnia 25 VII 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993 z późn. zm.),
 - c) inne, tj. pozostałe jednostki zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;

CHAPTER XIII

SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

Research and development (R&D) includes:

- **basic research**, i.e. experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any particular application or use in view;
- **applied research** and **industrial research** included in 2011, i.e. also original investigation undertaken in order to acquire new knowledge. It is, however, directed primarily towards a specific practical aim or objective;
- **experimental development**, i.e. systematic work, drawing on existing knowledge gained from research and (or) practical experience, that is directed to producing new materials, products or devices, to installing new processes, systems and services, or to improving substantially those already produced or installed including preparation of prototypes and pilot installations.

1. Information regarding research and development includes the following groups of entities conducting research and development:

- 1) **scientific and research-development units**, i.e. units involved mainly in carrying out scientific research and experimental development:
 - a) scientific institutes of the Polish Academy of Sciences; until 2009 statistical data included independent research departments which were transformed or incorporated into scientific institutes according to the Law on the Polish Academy of Sciences, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws No. 96, item 619),
 - b) research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws No. 96, item 618); until 2009 defined as branch research-development units which operated on the basis of the Law on the Research and Development Units, dated 25 VII 1985 (unified text: Journal of Laws 2008 No. 159, item 993 with later amendments),
 - c) other units classified into NACE Rev. 2 division 72 “Scientific research and development”;

- 2) **pomocnicze jednostki naukowe**, tj. biblioteki naukowe, archiwa naukowe, muzea, pomocnicze jednostki naukowe PAN oraz stowarzyszenia naukowe i fundacje wspierające działalność badawczą i prace rozwojowe; do 2009 r. określane jako jednostki obsługi nauki;
- 3) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”), obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności, prowadzą działalność badawczą i rozwojową; do 2009 r. określane jako jednostki rozwojowe;
- 4) **szkoły wyższe**;
- 5) **pozostałe jednostki** — instytucje prowadzące działalność badawczą i rozwojową obok swojej podstawowej działalności, nieujęte w pozycjach 1)–4), np. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.

2. Do **zatrudnionych** w działalności badawczej i rozwojowej zaliczono:

- 1) w kategorii **pracowników naukowo-badawczych**:
 - a) pracowników naukowych, badawczo-technicznych, inżynierskich i technicznych zatrudnionych w jednostkach naukowych i badawczo-rozwojowych, w pomocniczych jednostkach naukowych oraz w pozostałych jednostkach,
 - b) pracowników naukowych i innych zatrudnionych w działalności badawczej i rozwojowej w podmiotach gospodarczych prowadzących prace badawczo-rozwojowe,
 - c) pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych zatrudnionych w szkołach wyższych,
 - d) uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace badawczo-rozwojowe;
- 2) w kategorii **techników i pracowników równorzędnych** — pracowników, którzy uczestniczą w działalności badawczej i rozwojowej wykonując zadania naukowe i techniczne zazwyczaj pod kierunkiem pracowników naukowo-badawczych;
- 3) w kategorii **pozostały personel** — pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac badawczo-rozwojowych lub bezpośrednio z nimi związanych.

3. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Liczbę zatrudnionych (z wyjątkiem danych w tabl. 2) podano w jednostkach przeliczeniowych, tj. w tzw. **ekwiwalentach pełnego czasu pracy** (osobolatach).

Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

4. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową obejmują:

— **nakłady wewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania; do nakładów wewnętrznych zalicza się

- 2) **auxiliary scientific units**, i.e. scientific libraries, scientific archives, museums, auxiliary scientific units of the Polish Academy of Sciences, associations and foundations supporting research and development; until 2009 defined as science support units;
- 3) **economic entities** (not classified into NACE Rev. 2 division 72 “Scientific research and development”) including mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main principal activity; until 2009 defined as development units;
- 4) **higher education institutions**;
- 5) **other units** — institutions conducting R&D besides their main principal activity, not included in items 1)–4), e.g., hospitals, national parks, botanic gardens, state agencies and institutions.

2. **Employment in R&D** includes:

- 1) **researchers (RSE)**:
 - a) researchers, research and technical assistants, engineering and technical assistants employed in scientific and research-development units, auxiliary scientific units and other units,
 - b) researchers and other staff employed in R&D in economic entities conducting R&D,
 - c) researchers and academics employed in higher education institutions,
 - d) students of doctoral studies conducting R&D;
- 2) **technicians and equivalent staff** are persons who participate in R&D by performing scientific and technical tasks, normally under the supervision of researchers;
- 3) **other supporting staff** include skilled and unskilled craftsmen, secretarial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.

3. Data regarding **employment** in R&D include exclusively persons employed directly on this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 percent of their nominal working time on R&D.

The number of persons (excluding data in table 2) engaged in R&D is expressed in **full-time equivalents (FTE)**.

One FTE equals one person-year spent on R&D.

4. Expenditures on research and development include:

— **internal expenditures**, including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing; internal expenditures include current expenditures borne on basic research, applied research, industrial research and experimental development as well as capital expenditures on fixed assets connected with R&D;

nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane, przemysłowe i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R;

- **nakłady zewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych w danej jednostce nabytych od innych jednostek (krajowych i zagranicznych).

Nakłady inwestycyjne na środki trwałe od 2003 r. podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych.

5. W działalności badawczej i rozwojowej, zgodnie z Klasyfikacją Dziedzin Nauki i Techniki OECD, wyodrębnia się sześć podstawowych dziedzin nauk: nauki przyrodnicze, inżynieryjne i techniczne, medyczne i o zdrowiu, rolnicze, społeczne oraz humanistyczne.

6. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (tabl. 5) opracowano zgodnie z metodologią stosowaną przez EUROSTAT i obejmują następujące **sektory finansujące**, z których pochodzą środki na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej:

- 1) **sektor rządowy** — krajowe jednostki rządowe (m.in. ministerstwa) i samorządowe (w tym jednostki samorządu terytorialnego), jednostki naukowe PAN i instytuty badawcze podlegające ministerstwu, powołane na podstawie ustawy (patrz ust. 1 na str. 258),
- 2) **sektor przedsiębiorstw** — krajowe podmioty gospodarcze,
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** — krajowe szkoły wyższe oraz podległe im instytuty badawcze, stacje doświadczalne i kliniki,
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** — krajowe: fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, stowarzyszeń i stowarzyszeń (zawodowych, naukowych, religijnych itp.) oraz osoby fizyczne,
- 5) **zagranica** — organizacje międzynarodowe, instytucje i przedsiębiorstwa zagraniczne oraz osoby fizyczne.

7. **Działalność innowacyjna** obejmuje szereg działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym, których celem jest opracowanie i wdrożenie innowacji. Prezentowane w dziale dane obejmują działalność innowacyjną w przemyśle i dotyczą opracowywania i wdrażania (wprowadzania na rynek) nowych lub istotnie ulepszonych, w zakresie swoich cech i zastosowań, produktów (wytworzonych, usług) — **innowacja produktowa** oraz zastosowania nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, a także z zakresu logistyki, zaopatrzenia, dystrybucji i wspierających procesy w przedsiębiorstwie — **innowacja procesowa**, przy czym produkty

— **external expenditures**, including the value of research and development works of a given entity purchased from other (national and foreign) entities.

Since 2003, **capital expenditures on fixed assets** comprise expenditures on purchase or manufacture of research equipment, necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in fixed assets until completion of the project.

5. In research and development, according to the OECD Field of Science and Technology Classification there are six main fields of science: natural sciences, engineering and technology, medical and health sciences, agricultural sciences, social sciences as well as humanities.

6. Data regarding expenditures on research and development by source of funds (table 5) were compiled in accordance with the methodology applied by EUROSTAT covering the following **sectors of funding**, from which the funding for research and development comes:

- 1) **government sector** — national government entities (among others, ministries) and local government entities (including local self-government entities), the scientific units of the Polish Academy of Sciences and research institutes operating on the basis of the law (see item 1 on page 258) subject to the ministries,
- 2) **business enterprise sector** — national economic entities,
- 3) **higher education sector** — national higher institutions and subordinated to them research institutes, experiment stations and clinics,
- 4) **private non-profit sector** — national: foundations, political parties, trade unions, consumer associations, societies and associations (professional, scientific, religious, etc.) and natural persons,
- 5) **abroad** — international organizations, foreign institutions and companies and natural persons.

7. **Innovation activity** comprises many different scientific, technological, organizational, financial and commercial actions aimed at developing and implementing innovations. Data presented in the section include innovation activity in industry and concern the development and implementation (introduction on the market) of new or significantly improved products (goods and services) with regard to their features and applications — **product innovation** and applications of new or significantly improved production methods and those in the area of logistics, supply, distribution and methods supporting processes in enterprises — **process innovation** in which this products and processes are novel at least for the enterprise.

te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa.

Nakłady na działalność innowacyjną obejmują nakłady na: badania naukowe i prace rozwojowe (B+R), zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw — patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe przygotowania do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych.

Produkt nowy jest to produkt (wyrób lub usługa), który różni się znacząco swoimi cechami lub przeznaczeniem od produktów dotychczasowych.

Produkt istotnie ulepszony jest to produkt (wyrób lub usługa) już istniejący, który został znacząco udoskonalony poprzez zastosowanie nowych materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie produktu.

8. Wynalazek podlegający opatentowaniu — bez względu na dziedzinę techniki — jest to nowe rozwiązanie, posiadające poziom wynalazczy, tzn. niewynikające dla znawcy w sposób oczywisty ze stanu techniki, nadające się do przemysłowego stosowania.

9. Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

Spółeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o **przedsiębiorstwach** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych, według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), do wybranych sekcji: „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, „Budownictwo”, „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi”, „Informacja i komunikacja”, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”, „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność

Expenditures on innovation activity include expenditures on: R&D, acquisition of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights — patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparations for the implementation of product and process innovations.

A **new product** is a product (good or service) that differs significantly in its characteristics or intended uses from the previous products.

A **significantly improved product** is an existing product (good or service) which has been significantly improved through the use of new materials, components and other characteristics that enhance the performance of this product.

8. A patentable invention — regardless of the field of technology — is any new solution which involves an inventive step, i.e. which for an expert does not obviously result from the state of the art and which is capable of industrial application.

9. An utility model eligible for protection — a new and useful solution of a technical character related to the shape, structure or assembly of an object permanent form.

Information society

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Data on **enterprises** concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the NACE Rev. 2: “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply”, “Water supply; sewerage and waste management and remediation activities”, “Construction”, “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”, “Transportation and storage”, “Accommodation and food service activities”, “Information and communication”, “Real estate activities”, “Professional, scientific and technical activities” (excluding veterinary activities), “Administrative and

wspierająca”, „Pozostała działalność usługowa” (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i sprzętu komunikacyjnego). W 2012 r. w kraju badaniem objęto 17,0 tys. przedsiębiorstw (tj. 18,1% ich ogólnej liczby).

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

4. Pojęcie **handel elektroniczny** (e-handel) odnosi się do sprzedaży i zakupów produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów dokonywanych poprzez sieci komputerowe za pomocą metod zaprojektowanych specjalnie do otrzymywania lub składania zamówień. Podczas, gdy zamówienia powinny być dokonywane za pośrednictwem ww. metod, płatności i dostawy nie muszą być przeprowadzane on-line. Transakcje e-handlu wykluczają zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail) lub faksem.

support service activities”, “Other service activities” (repair of computers and communication equipment). In 2012 the survey in country covered 17,0 thous. enterprises (i.e. 18,1% of total enterprises).

3. **Public authorities** refer to both public services and administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment of commune administrations. Public authorities can be at local, regional or national level.

4. An **e-commerce transaction** is the sale or purchase of goods or services conducted over computer networks by methods specifically designed for the purpose of receiving or placing of orders. The goods or services are ordered by those methods, but the payment and the ultimate delivery of the goods or services do not have to be conducted online. E-commerce transactions exclude orders made by manually typed e-mail messages.

Nauka i technika
Science and technology

TABL. 1 (200). **JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

A. JEDNOSTKI
Stan w dniu 31 XII
UNITS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	322	439	552	693	TOTAL
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	148	169	173	214	Scientific and research-development units
Institute naukowe Polskiej Akademii Nauk	41	41	37	37	Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
Institute badawcze	95	70	67	70	Research institutes
Inne	12	58	69	107	Others
Pomocnicze jednostki naukowe	15	4	8	11	Auxiliary scientific units
Podmioty gospodarcze	122	186	279	366	Economic entities
Szkoły wyższe	29	40	38	45	Higher education institutions
Pozostałe jednostki	8	40	54	57	Other units

B. ZATRUDNIENI^a
EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION	
	ogółem <i>total</i>				pracownicy naukowo-badawczy <i>researchers</i>	technicy i pracownicy równorzędni <i>technicians and equivalent staff</i>		pozostali personel <i>other supporting staff</i>
OGÓŁEM	24939	27078	26485	27483	17986	6679	2819	TOTAL
w tym:								<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	14595	13598	13074	13051	8344	2843	1865	Scientific and research-development units
Institute naukowe Polskiej Akademii Nauk	3408	3356	3140	3227	2328	536	363	Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
Institute badawcze	11021	9805	9534	8960	5323	2204	1433	Research institutes
Inne	166	437	400	865	693	103	69	Others
Podmioty gospodarcze	1957	4822	4976	6153	2601	3096	456	Economic entities
Szkoły wyższe	8170	#	7951	7787	6715	701	371	Higher education institutions

^a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.
^a In full-time equivalents.

TABL. 2 (201). **ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z wykształceniem Education					pozostałym others
		wyższym higher				z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata with tertiary degrees below the PhD level (Master's degree, Bachelor's degree and equivalent)	
		z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of	doktora habilitowa- nego habilitated doctor ^a (HD)	doktora doctor (PhD)		
OGÓŁEM	2005	33744	2602	2593	9102	12325	7122
TOTAL	2010	37432	2645	3051	10362	16149	5225
	2011	37391	2755	2977	10449	16041	5169
	2012	37166	2721	3033	10194	16352	4866
w tym: of which:							
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe	2005	17799	1018	861	3461	7146	5313
Scientific and research-development units	2010	17348	972	926	3706	8050	3694
	2011	17327	953	877	3657	8280	3560
	2012	15943	932	845	3531	7796	2839
W tym instytuty badawcze..... Of which research institutes		11021	432	400	2168	5827	2194
Podmioty gospodarcze	2005	2494	7	6	110	1831	540
Economic entities	2010	5839	6	5	269	4884	675
	2011	5961	8	4	222	4915	812
	2012	7391	7	7	236	5891	1250

^a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 3 (202). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012				
	ogółem grand total				nakłady expenditures			
					bieżące current		inwestycyjne na środki trwałe capital	
	razem total		w tym osobowe of which labour costs		razem total		w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu of which machinery, technical equipment and tools as well as transport equipment	
w mln zł in mln zł								
OGÓŁEM TOTAL	2322,8	4248,7	4675,6	4886,3	3828,8	1983,1	1057,5	789,8
w tym: of which:								
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe Scientific and research-development units	1608,0	2364,8	2519,6	2497,2	1967,2	1079,7	530,0	353,9
Institute naukowe Polskiej Akademii Nauk <i>Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>	384,4	657,3	607,9	717,2	561,4	338,2	155,9	97,4
Institute badawcze..... <i>Research institutes</i>	1201,2	1651,3	1792,1	1583,5	1244,1	652,1	339,4	222,5
Inne..... <i>Others</i>	22,5	56,2	119,6	196,5	161,7	89,4	34,8	34,0
Podmioty gospodarcze Economic entities	311,1	925,4	1081,2	1416,5	1090,8	598,8	325,7	265,9

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 4 (203). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN NAUK**
(ceny bieżące)
**GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD
OF SCIENCE (current prices)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
OGÓŁEM	4248,7	4675,6	4886,3	TOTAL
w dziedzinie nauk:				in the field of:
Przyrodniczych.....	1201,0	1331,3	1280,4	Natural sciences
Inżynierskich i technicznych.....	2052,9	2133,9	2422,6	Engineering and technology
Medycznych i nauk o zdrowiu.....	480,6	#	595,4	Medical and health sciences
Rolniczych.....	186,8	#	191,0	Agricultural sciences
Spolecznych.....	229,4	266,1	253,4	Social sciences
Humanistycznych.....	98,0	126,9	143,6	Humanities

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (204). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT
ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2010	2012	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	4248,7	4675,6	4886,3	100,0	100,0	T O T A L
sektor:						sector:
Rządowy.....	2761,7	2799,8	2640,3	65,0	54,0	Government
Przedsiębiorstw.....	961,0	1241,4	1558,1	22,6	31,9	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego.....	49,6	45,2	39,2	1,2	0,8	Higher education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych.....	10,6	9,7	#	0,2	#	Private non-profit
Zagranica.....	465,9	579,4	#	11,0	#	Abroad

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 260.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets; see general notes, item 6 on page 260.

TABL. 6 (205). **NAKLADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE
OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Badania Research		Prace rozwojowe Experimental development	SPECIFICATION	
		podstawowe basic	stosowane ^b applied ^b			
		w mln zł in mln zł				
O G Ó Ł E M	2005	1943,7	713,7	536,6	693,3	T O T A L
	2010	3459,7	1378,6	829,9	1251,2	
	2011	3710,0	1424,4	1041,5	1244,1	
	2012	3828,8	1418,9	985,2	1424,7	
w tym:						of which:
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe		1967,2	817,6	658,0	491,6	Scientific and research-development units
Institute naukowe Polskiej Akademii Nauk.....		561,4	475,5	52,0	33,9	Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
Institute badawcze.....		1244,1	326,1	547,9	370,1	Research institutes
Inne.....		161,7	16,1	58,1	87,6	Others
Podmioty gospodarcze		1090,8	26,6	#	#	Economic entities
Szkoły wyższe		701,0	532,4	76,3	92,3	Higher education institutions

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. ^b Od 2011 r. łącznie z nakładami na badania przemysłowe.

^a Internal, depreciation of fixed assets. ^b Since 2011 including expenditures on industrial research.

TABL. 7 (206). **STOPIEŃ ŻUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % in %				
O G Ó Ł E M	76,3	78,9	78,3	77,4	T O T A L
w tym:					of which:
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	78,5	80,4	81,6	76,9	Scientific and research-development units
Podmioty gospodarcze.....	73,5	63,0	60,3	65,9	Economic entities
Szkoły wyższe.....	70,4	80,5	77,3	81,6	Higher education institutions

TABL. 8 (207). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSŁE^a W 2012 R.**
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Produkty — w % — wprowadzone na rynek w latach 2010—2012 Products — in % — introduced into the market during 2010—2012			
	ogółem grand total	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone of which new or significantly improved product		w tym eksport ogółem of which export total
		dla rynku to the market	tylko dla przedsiębiorstwa only to the enterprise	
OGÓŁEM TOTAL	5,7	3,9	1,8	3,1
sektor publiczny public sector	1,3	0,8	0,5	0,0
sektor prywatny private sector	6,7	4,6	2,1	3,9
W tym przetwórstwo przemysłowe Of which manufacturing	7,0	4,8	2,2	4,0
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych..... Manufacture of food products	3,6	2,2	1,4	0,5
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji..... Printing and reproduction of recorded media	9,3	6,8	2,4	3,0
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych Manufacture of chemicals and chemical products	16,0	1,6	14,4	8,7
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ Manufacture of pharmaceutical products ^Δ	8,2	5,4	2,8	1,5
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucz- nych..... Manufacture of rubber and plastic products	5,2	3,8	1,5	2,7
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych..... Manufacture of other non-metallic mineral products	2,9	1,8	1,2	0,6
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	12,8	4,9	8,0	9,0
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicz- nych i optycznych..... Manufacture of computer, electronic and optical products	3,4	0,9	2,5	0,3
Produkcja urządzeń elektrycznych..... Manufacture of electrical equipment	33,8	30,6	3,2	30,6
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	45,3	43,8	1,5	32,3
Produkcja pojazdów samochodowych, przy- czep i naczep ^Δ Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	18,3	15,3	2,9	10,8

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta; dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2010—2012.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices; apply to products introduced into the market during 2010—2012.

TABL. 9 (208). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2010—2012**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2010—2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2010—2012 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2010—2012</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>	
OGÓŁEM.....	35,4	25,0	14,9	28,6
TOTAL				
sektor publiczny	35,2	17,6	14,3	34,1
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	35,4	25,7	15,0	28,1
<i>private sector</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Przetwórstwo przemysłowe	36,7	27,5	16,3	29,0
Manufacturing				
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych	27,8	20,6	12,4	22,2
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja napojów	38,9	33,3	27,8	38,9
<i>Manufacture of beverages</i>				
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji.....	42,4	33,3	21,2	39,4
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	57,6	39,0	18,6	50,8
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	81,3	75,0	25,0	56,3
<i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	45,5	31,8	17,0	33,0
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	35,8	30,2	17,0	30,2
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	29,5	20,0	12,6	21,1
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicz- nych i optycznych	64,0	52,0	40,0	52,0
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>				
Produkcja urządzeń elektrycznych	61,3	54,8	38,7	51,6
<i>Manufacture of electrical equipment</i>				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	49,1	40,0	29,1	32,7
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>				
Produkcja pojazdów samochodowych, przy- czep i naczep ^Δ	54,2	45,8	20,8	41,7
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>				
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ..	44,4	13,9	11,1	41,7
Electricity, gas, steam and air conditioning supply				

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (209). NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures				
		na działalność badawczą i rozwojową ^b on research and development activity ^b	na zakup oprogramowania on the acquisition of the software	inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment and tools as well as transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products
		w tys. zł. in thous. zł				
OGÓŁEM 2005	3533896	286282	54248	1564613	8118	125850
TOTAL 2010	6031164	780003	159064	1988568	16889	134472
..... 2011	3808158	432565	58628	1797641	5677	105672
..... 2012	4904717	968781	59272	2143875	8502	104358
w tym: of which:						
Przetwórstwo przemysłowe	4036864	785030	38393	1779786	4072	#
Manufacturing						
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych.....	603981	#	16147	340700	531	18803
Manufacture of food products						
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji.....	41689	16840	863	20679	#	—
Printing and reproduction of recorded media						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	262939	48317	5448	131428	838	#
Manufacture of chemicals and chemical products						
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	197512	168065	618	#	#	14015
Manufacture of pharmaceutical products ^Δ						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	186682	25357	#	141977	251	465
Manufacture of rubber and plastic products						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	128664	34649	1697	73653	63	#
Manufacture of metal products ^Δ						
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych.....	103751	42638	2206	#	114	2061
Manufacture of computer, electronic and optical products						
Produkcja urządzeń elektrycznych	195467	99752	#	#	305	#
Manufacture of electrical equipment						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	183708	#	#	37137	242	#
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.						
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	161696	13526	17528	21339	#	—
Electricity, gas, steam and air conditioning supply						

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. ^c Łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons. ^b Internal and external expenditures. ^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 (210). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z tego środków Of which funds			
		własne own	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) received from abroad (not re-payable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b
w tys. zł in thous. zł					
OGÓŁEM 2005	3533896	3081947	56018	381397	14533
TOTAL 2010	6031164	4884081	620359	144700	382026
..... 2011	3808158	2934885	329791	200911	342572
..... 2012	4904717	4024993	157379	126542	595802
W tym przetwórstwo przemysłowe	4036864	3539163	157379	123282	217040
<i>Of which manufacturing</i>					
<i>w tym:</i>					
<i>of which:</i>					
Produkcja artykułów spożywczych	603981	433594	23216	8178	138993
<i>Manufacture of food products</i>					
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	41689	32803	5365	—	3521
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>					
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	262939	243458	5005	#	5143
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>					
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	197512	184983	#	—	9401
<i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>					
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	186682	88174	21222	74741	2544
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>					
Produkcja metali	9654	7134	#	#	#
<i>Manufacture of basic metals</i>					
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	128664	83014	11214	#	30374
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>					
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	103751	93702	#	#	6098
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>					
Produkcja urządzeń elektrycznych	195467	193582	#	—	#
<i>Manufacture of electrical equipment</i>					
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	183708	#	#	6623	909
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>					

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons. ^b The others consist: budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 12 (211). **WYNAZAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE^a**
DOMESTIC INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Wynalazki:					<i>Inventions:</i>
zgłoszone	431	701	774	975	<i>patent applications</i>
udzielone patenty	285	326	411	388	<i>patents granted</i>
Wzory użytkowe:					<i>Utility models:</i>
zgłoszone	127	158	135	164	<i>utility model application</i>
udzielone prawa ochronne	137	116	100	83	<i>rights of protection granted</i>

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 13 (212). PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE

Stan w styczniu

ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Komputery ^b	92,2	97,0	96,5	96,4	Computers ^b
Dostęp do Internetu	87,7	96,2	95,4	95,4	Internet access
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	49,5	74,5	83,3	87,3	Internet access via broadband connection ^c
w tym mobilne łącze szerokopasmowe	.	30,0	33,8	48,9	of which mobile broadband
Własna strona internetowa	57,3	73,7	72,3	75,1	Own Website

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Stacjonarne i przenośne np. laptopy (notebooki); w latach 2011 i 2012 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych z innymi urządzeniami na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. — urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). ^c Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); in 2011 and 2012 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 — handheld computers (palmtops, PDAs). ^c Since 2010 includes mobile connection via 3G technology.

TABL. 14 (213). CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a

PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną ^b	66,0	94,1	92,1	92,2	Enterprises using the Internet in their contacts with public administration ^b
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	12,6	11,7	15,0	13,9	Enterprises which received orders via computer networks
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	28,7	20,7	24,5	25,1	Enterprises which sent orders via computer networks

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Przedsiębiorstwa wykorzystują Internet głównie w celu: pozyskiwania informacji, pobierania i odsyłania wypełnionych formularzy, obsługi procedur administracyjnych oraz składania ofert dotyczących zamówień publicznych.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Enterprises use the Internet mainly for: obtaining information, downloading and returning filled in forms, treating an administrative procedure, submitting a proposal in a public electronic tender system.

DZIAŁ XIV

CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen ok. 1400—1800 reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

System wag opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

2. Informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie:

- towarów i usług konsumpcyjnych,
- towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

Źródłem informacji o cenach detalicznych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem cen niektórych artykułów, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług — VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych ok. 440 targowiskach na terenie całego kraju, w tym na 46 targowiskach w województwie mazowieckim.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV

PRICES

General notes

1. The basis for compiling the **price indices of consumer goods and services** is price observation of about 1400—1800 representatives of goods and services.

Price indices of consumer goods and services have been calculated applying the system of weights from the year preceding the one under the survey.

The weight system was based on the structure of households' expenditure (excluding own consumption) on purchasing consumer goods and services, derived from the household budgets survey. The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

2. Information about **retail prices** comes from the following price surveys:

- consumer goods and services,
- non-consumer goods and services purchased for production and investment purposes, mainly with agriculture.

The sources of information on retail prices of goods and services are the following quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions.

Annual prices have been computed as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of selected goods, which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

3. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers.

Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax — VAT) and quantity of each agricultural product.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected about 440 marketplaces throughout the country, of which 46 marketplaces in Mazowieckie voivodship.

Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1 (214). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 <i>previous year = 100</i>				
OGÓŁEM	102,1	102,4	103,7	103,5	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Żywność i napoje bezalkoholowe.....	102,6	102,9	104,7	104,1	<i>Food and non-alcoholic beverages</i>
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,7	104,9	104,3	104,3	<i>Alcoholic beverages and tobacco</i>
Odzież i obuwie	97,2	98,2	98,6	95,7	<i>Clothing and footwear</i>
Mieszkanie.....	102,7	102,2	105,1	105,6	<i>Dwelling</i>
Zdrowie.....	102,1	103,0	104,1	103,1	<i>Health</i>
Transport.....	103,7	105,2	106,3	106,2	<i>Transport</i>
Rekreacja i kultura.....	101,5	100,9	100,7	100,8	<i>Recreation and culture</i>
Edukacja.....	104,1	101,6	104,6	105,3	<i>Education</i>

TABL. 2 (215). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł <i>in zł</i>				
Ryż — za 1 kg	3,06	4,73	4,60	4,76	<i>Rice — per kg</i>
Chleb pszenno-żytni — za 0,5 kg	1,37	1,81	2,08	2,15	<i>Wheat-rye bread — per 0,5 kg</i>
Makaron jajeczny — za 400 g	4,06	3,72	3,82	3,90	<i>Egg pasta — per 400 g</i>
Mąka pszenna — za 1 kg.....	1,61	1,95	2,45	2,53	<i>Wheat flour — per kg</i>
Mięso wołowe z kością (rostbef) — za 1 kg	15,79	18,86	20,77	23,45	<i>Beef meat, bone-in (roast beef) — per kg</i>
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) — za 1 kg.....	14,06	14,00	14,72	15,68	<i>Pork meat, bone-in (centre loin) — per kg</i>
Kurczęta patroszone — za 1 kg.....	5,92	6,60	7,49	7,73	<i>Disembowelled chicken — per kg</i>
Szynka wieprzowa gotowana — za 1 kg.....	19,91	22,45	23,70	24,79	<i>Pork ham, boiled — per kg</i>
Kiełbasa wędzona — za 1 kg.....	12,21	14,26	14,56	16,76	<i>Sausage smoked — per kg</i>
Filety z morszczuka mrożone — za 1 kg.....	14,11	18,18	19,40	21,41	<i>Fillets of hake, frozen — per kg</i>
Karp świeży — za 1 kg.....	12,21	13,67	14,42	15,36	<i>Fresh carp — per kg</i>
Śledź solony odgłowiony — za 1 kg.....	8,67	9,27	9,85	12,34	<i>Salted herring, headless — per kg</i>
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3—3,5%, sterylizowane — za 1 l	2,51	2,91	2,97	2,93	<i>Cows' milk, fat content 3—3,5%, sterilized — per l</i>
Śmietana o zawartości tłuszczu 18% — za 200 ml.....	1,42	1,73	1,75	1,74	<i>Sour cream, fat content 18% — per 200 ml</i>
Ser twarogowy półtłusty — za 1 kg.....	9,80	12,23	12,96	13,64	<i>Semi-fat cottage cheese — per kg</i>
Ser dojrzewający — za 1 kg.....	16,55	17,64	19,11	19,30	<i>Ripening cheese — per kg</i>
Jaja kurze świeże — za 1 szt.	0,36	0,50	0,49	0,65	<i>Hen eggs, fresh — per piece</i>
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% — za 200 g.....	3,16	4,31	4,68	4,50	<i>Fresh butter, fat content about 82,5% — per 200 g</i>
Olej rzepakowy produkcji krajowej — za 1 l	4,78	6,01	6,94	7,11	<i>Rape-oil, domestic production — per l</i>
Pomarańcze — za 1 kg.....	5,09	6,29	5,81	5,89	<i>Oranges — per kg</i>
Jabłka ^a — za 1 kg.....	1,98	2,50	3,29	2,80	<i>Apples^a — per kg</i>
Buraki ^a — za 1 kg.....	1,26	1,64	1,66	1,33	<i>Beetroots^a — per kg</i>
Marchew ^a — za 1 kg.....	1,51	1,97	2,01	2,02	<i>Carrots^a — per kg</i>
Ziemniaki ^a — za 1 kg.....	0,93	1,47	1,30	0,84	<i>Potatoes^a — per kg</i>

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

TABL. 2 (215). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Cukier biały kryształ — za 1 kg.....	3,16	2,86	4,18	4,08	White sugar, crystallized — per kg
Kawa naturalna mielona — za 250 g.....	4,69	6,37	6,86	7,63	Natural coffee, ground — per 250 g
Herbata czarna, liściasta — za 100 g.....	2,32	3,70	3,67	3,58	Black tea, leaf — per 100 g
Wódka czysta 40% — za 0,5 l.....	20,09	20,13	20,30	20,40	Vodka pure 40% — per 0,5 l
Papierosy — za 20 szt.	5,21	9,10	10,01	11,35	Cigarettes — per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowej — za 1 kpl.	487,27	489,35	489,07	485,32	Men's suit, polyester staple fibres and wool — per set
Półbuty męskie skórzane, na podszewie nieskórzanej — za 1 parę.....	154,05	165,58	173,11	188,12	Men's low leather shoes with non-leather sole — per pair
Półbuty damskie skórzane, na podszewie nieskórzanej — za 1 parę.....	140,76	167,70	168,84	167,15	Women's low leather shoes with non-leather sole — per pair
Podzelowanie obuwia męskiego — za 1 parę	26,49	32,73	35,27	39,37	Resoling men's shoes — per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej — za 1 m ³	2,16	2,88	3,08	3,34	Cold water by municipal water-system — per 1 m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^b — za 1 kWh	0,42	0,57	0,61	0,65	Electricity for households (all-day tariff) ^b — per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych ^c — za 1 m ³	1,47	2,38	2,53	2,80	Natural net-gas, high-methanated for households ^c — per m ³
Węgiel kamienny — za 1 t.....	480,97	744,73	806,74	847,71	Hard coal — per t
Ciepła woda — za 1 m ³	14,36	19,01	19,68	20,75	Hot water — per 1 m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych — za 1 m ² p u	2,82	2,94	3,01	3,16	Heating of dwellings — per m ² of useful floor area
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 300 l.....	1384 ^d	1330	1089	1083	Fridge-freezer, capacity about 300 l
Pralka automatyczna typu domowego, na 5 kg suchej bielizny.....	1310	1134	1112	1079	Automatic washing machine, dry-linen capacity not exceeding 5 kg
Odkurzacz typu domowego	329,77	380,46	370,80	385,34	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	158,25	176,38	170,80	175,50	Iron with duschsystem
Proszek do prania — za 400 g.....	3,00	4,56	4,53	4,64	Washing powder — per 400 g
Benzyna silnikowa bezolowiowa, 95-oktana — za 1 l.....	4,03	4,63	5,16	5,74	Unleaded 95 octane motor petrol — per l
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,18	2,59	2,86	3,17	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna — za 5 km	13,55	15,15	15,36	15,99	Taxi daily fare — for 5 km distance
Bilet normalny do kina	12,87	16,18	17,52	17,83	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich.....	57,32	74,85	80,18	80,90	Women's cold wave
Ciągnik rolniczy	62383	76354	116019	148377	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa 2-rzędowa, zawieszana	9837	13608	14708	16443	Tractor potato elevator digger 2-row, mounted
Mocznik nawozowy 46% N — za 25 kg.....	23,96	32,39	38,57	43,70	Urea, nutritive content 46% N — per 25 kg
Przemiał pszenicy — za 1 dt.....	16,60	14,00	14,83	17,00	Grinding of wheat — per dt
Badanie kliniczne krowy.....	21,01	28,76	29,29	33,59	Cow's clinical examination

^b, ^c Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi przy zużyciu miesięcznym: ^b — 100 kWh energii elektrycznej, ^c — 18,25 m³ gazu. ^d W 2005 r. — poj. ok. 320 l.

^b, ^c Including standing and variable charges with the monthly use: ^b — of 100 kWh of electricity, ^c — of 18,25 m³ of gas. ^d In 2005 — capacity about 320 l.

TABL. 3 (216). PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych — za 1 dt:					Cereal grain consumer and for feeds — per dt:
pszenicy	38,25	60,86	85,13	90,96	wheat
żyta	25,28	42,41	81,83	73,76	rye
jęczmienia	40,26	50,47	79,34	84,70	barley
owsa i mieszanek zbożowych	34,49	42,15	104,44	67,21	oats and cereal mixed
pszenżyta	31,52	47,45	78,53	81,28	triticale
Ziemniaki — za 1 dt.....	34,21	56,90	61,22	43,90	Potatoes — per dt
w tym jadalne (bez wczesnych).....	45,53	66,19	65,99	45,37	of which edible (excluding early kinds)
Buraki cukrowe — za 1 dt	18,31	11,12	14,04	14,29	Sugar beets — per dt
Rzepak i rzepik przemysłowy — za 1 dt ...	74,88	133,58	172,53	199,19	Industrial rape and turnip rape — per dt
Liście tytoniu — za 1 dt	160,56	635,46	741,07	679,49	Raw tobacco — per dt
Chmiel surowy — za 1 dt	774,02	1528	722,16	—	Raw hop — per dt
Żywiec rzeźny — za 1 kg:					Animals for slaughter — per kg:
bydło (bez cieląt).....	4,15	4,35	5,25	6,06	cattle (excluding calves)
cielęta	10,23	8,66	8,40	10,22	calves
trzoda chlewna.....	3,86	3,92	4,57	5,41	pigs
drób	2,93	3,21	3,78	3,88	poultry
Mleko krowie — za 1 l	0,90	1,06	1,21	1,20	Cows' milk — per l
Jaja kurze konsumpcyjne — za 1 szt.	0,21	0,19	0,16	0,32	Consumer hen eggs — per piece

TABL. 4 (217). PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż — za 1 dt:					Cereal grain — per dt:
pszenicy	43,84	63,54	95,36	93,67	wheat
żyta	29,36	41,09	74,18	73,64	rye
jęczmienia	43,27	55,69	88,78	88,43	barley
owsa	33,06	44,18	71,53	70,28	oats
pszenżyta	37,56	48,68	81,73	80,76	triticale
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) — za 1 dt.....	52,61	97,76	100,63*	60,73	Potatoes (excluding edible early kinds) — per dt
Zwierzęta gospodarskie — za 1 szt.:					Livestock — per head:
krowa dojna.....	2124	2356	2359	2646	dairy cow
jałówka 1-rocznna	1262	1428	1652	1836	one-year heifer
prosię na chów	132,15	123,15	106,31	159,19	piglet
koń roboczy.....	3347	2265	2376	2263	farm horse
Żywiec rzeźny — za 1 kg:					Animals for slaughter — per kg:
cielęta	6,86	8,15	8,90	9,38	calves
trzoda chlewna.....	3,80	3,76	4,71	5,34	pigs
Jaja kurze — za 1 szt.	0,42	0,55	0,58	0,70	Hen eggs — per piece

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działy specjalne produkcji rolnej lub produkcję o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali: drzew owocowych, krzewów owocowych, szkółek sadowniczych i ozdobnych, warzyw i truskawek gruntowych, chmielu, tytoniu, kóz oraz dzikich zwierząt (np. dziki, sarny, daniele) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, świń, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniele) i pszczół, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, prezentowane dane za 2012 r. o liczbie gospodarstw rolnych i powierzchni użytków rolnych nie obejmują posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

Dane za lata 2010 i 2011 zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika i podano w warunkach porównywalnych z danymi za 2012 r.

4. **Powierzchnia użytków rolnych** obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej i użytków rolnych pozostałych.

General notes

Agriculture

1. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the branch of the NACE Rev. 2 in which they are included.

2. An **agricultural holding** is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

A **natural person's agricultural holding** is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Natural person's agricultural holdings include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting special branches of agricultural activities or the production of significant (determined by the appropriate thresholds) scale: fruit trees plantations, fruit shrubs plantations, ornamental plants and orchard nurseries, field vegetable and strawberry, hops, tobacco, goats and wild animals (such as wild boar, roe deer, fallow deer) kept for slaughter.

An **agricultural activity** includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. According to the definitions in item 2, the presented data for 2012 on the number of agricultural holdings and the area of agricultural land does not include owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

Data for 2010 and 2011 was revised in relation to data published in previous edition of the Yearbook and is given in comparable to 2012 conditions.

4. The **agricultural land area** including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej — utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz.U. Nr 39, poz. 211 z późn. zm.) — prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze rolnej.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczanych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (sady), szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Do **sadów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego — stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego — stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Agricultural land in a good agricultural condition — maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211 with later amendments) — is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which since 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens as well as area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Orchards are understood as land planted with fruit-bearing trees, bushes and tree nurseries not smaller than 0,1 ha.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

5. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (harvests for a given year);
- 2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock — the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock — the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu oraz na targowiskach.

6. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej — ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji — średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2012 r. — z lat 2011 i 2012.

7. Dane o **produkcji, plonach i skupie** zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta — jeśli nie zaznaczono inaczej — nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszka, mieszanki strączkowe).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i len oleisty), włókniстых (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykoria). Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na pasze.

8. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

9. **Skup produktów rolnych** (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

10. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2011/12 oznacza okres od 1 VII 2011 r. do 30 VI 2012 r.).

11. Do przeliczeń wyników i czynników produkcji na jednostkę powierzchni przyjęto użytki rolne rozliczane według siedziby użytkownika gospodarstwa — stan w czerwcu.

12. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

13. Dane za 2010 r. w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników, zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego. Powszechny Spis Rolny przeprowadzony został we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

14. Dane prezentuje się według siedziby użytkownika gospodarstwa.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.

6. The average national current prices for the year preceding the surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales — prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production — average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices for two consecutive years, i.e., the year preceding the surveyed year and the survey year, e.g. for 2012 — the prices from 2011 and 2012, are assumed.

7. Data regarding the **production, yields and procurement** of pulses and oilseeds plants as well as cereals concerns grain. Data concerning **cereals** include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding **basic cereals**, i.e., wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise stated, do not include cereal mixed.

Pulses for grain include: edible pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory). **Feed plants** include: pulses, legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for feeds.

8. Data regarding **agricultural tractors** concern 4-wheeled and tracked tractors.

9. **Procurement of agricultural products** includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

10. **Farming years** cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2011/12 farming year covers the period from 1 VII 2011 to 30 VI 2012).

11. **Agricultural land** calculated by the registered location of the farm was assumed for calculating results and production factors per area unit — as of June.

12. Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

13. Data for 2010 in terms of land use, sown area, livestock, tractors, consumption of mineral or chemical and lime fertilizers were compiled on the basis of the results of the Agricultural Census. The Agricultural Census was conducted in September 2010 — as of 30 VI.

14. **Data are presented by the official residence of the land user.**

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:
 - 1) **lasów publicznych** stanowiących własność:
 - a) Skarbu Państwa — zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczysto przez:
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”), nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych,
 - b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu);
 - 2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:
 - a) osób fizycznych,
 - b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
 - c) spółdzielni produkcji rolniczej,
 - d) innych osób prawnych.
2. **Powierzchnia gruntów leśnych** obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

 - pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
 - przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, plazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz polętka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestru zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. — 2 lat) i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat (do 2008 r. — 2 lata) oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1—20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie — 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Plazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21—40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przesłorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odno-

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:
 - 1) **public forests** owned by:
 - a) the State Treasury — managed and utilized temporarily or perpetually by:
 - State Forests National Forest Holding (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of the Environment,
 - nature protection units (national parks),
 - organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency,
 - b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status since 1999);
 - 2) **private forests** owned by:
 - a) natural persons,
 - b) land held in common by all or part of the residents of a village,
 - c) agricultural production cooperatives,
 - d) other legal persons.
2. **Forest land** includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

 - covered by forest vegetation (wooded area),
 - temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 — 2 years) and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years (until 2008 — 2 years) as well as crops and greenwoods in age category I (1—20 years), with plantings at less than 0,5 (full planting at 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in age category II (21—40 years) with plantings of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in age category III or higher (41 years or more) with plantings of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the renewal and to be renewed classes.

Tree stands in the renewal class are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested

wione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlorębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnie warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerebowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni komunalnej w miastach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik **lesistości** (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. — zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz.U. Nr 38, poz. 454) — do powierzchni lądowej kraju zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane o **pozyskaniu drewna** w podziale według sortymentów drzewnych opracowano na podstawie klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands to be renewed include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with throughfell construction are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) *artificial renewals* are tree crops established through planting or sowing;
- 2) *natural renewals* are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. The **forest cover** indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.

Share of forest land in land area of the voivodship is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454) — since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

4. Data on **removals** in the rows according to wood assortments were compiled on the quality-size classification defined by Polish Norms.

Rolnictwo
Agriculture

TABL. 1 (218). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE

A. OGÓŁEM
TOTAL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006— —2010 ^a	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^b w %:					Share in total sown area (as of June) ^b in %:
zbóż podstawowych.....	56,5	57,5	55,0	52,8	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	56,6	57,8	55,2	53,0	of which private farms
ziemniaków	5,9	4,5	4,4	3,5	of potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	6,0	4,5	4,4	3,5	of which private farms
roślin przemysłowych.....	3,7	5,3	5,4	4,2	of industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne	3,4	5,0	5,2	4,0	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zbóż podstawowych.....	25,7	27,4	25,8	28,6	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	25,4	27,2	25,5	28,4	of which private farms
ziemniaków	178	219	210	222	of potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	177	219	210	220	of which private farms
rzepaku i rzepiku.....	24,7	18,7	22,2	25,2	of rape and turnip rape
w tym gospodarstwa indywidualne	23,8	18,0	22,9	24,7	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bc}	1119875	1112401	1051201	1027516	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bc}
w tym gospodarstwa indywidualne.....	1106051	1097779	1040235	1019156	of which private farms
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %.....	54,8	51,3	51,8	49,0	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne.....	54,8	51,3	51,9	49,1	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu lipca) ^b w %.....	9,7	9,3	7,9	9,0	Share of sows in pig stocks (as of the end of July) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne.....	9,5	9,0	7,5	8,5	of which private farms
Produkcja mleka krowiego na 1 krowę w l	4464	5216	5008	5166	Production of cows' milk per cow in l
w tym gospodarstwa indywidualne.....	4460	5217	5006	5157	of which private farms

^a Przeciętne roczne. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 291; trzoda chlewna — stan w końcu lipca.

^a Annual averages. ^b In 2010 data of the Agricultural Census. ^c See note to the table 11 on page 291; pigs — as of the end of July.

TABL. 1 (218). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE (dok.)**
*TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE (cont.)***B. W PRZELICZENIU NA UŻYTKI ROLNE^d**
IN TERMS OF AGRICULTURAL LAND^d

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010		2011	2012	SPECIFICATION
		A	B			
Gospodarstwa rolne (stan w czerwcu) ^b w tys.	347,5	277,5	228,8	.	234,5	<i>Agricultural holdings (as of June)^b in thous.</i>
w tym gospodarstwa indywidualne.....	347,2	277,2	228,5	.	234,3	<i>of which private farms</i>
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	2135,7	2016,8	1935,7	2045,2	2011,6	<i>Agricultural land area (as of June)^b in thous. ha</i>
w tym gospodarstwa indywidualne.....	2069,8	1952,9	1895,6	1982,5	1961,6	<i>of which private farms</i>
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bc} na 100 ha użytków rolnych.....	52,9	55,2	57,5	51,4	51,1	<i>Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June)^{bc} per 100 ha of agricultural land</i>
w tym gospodarstwa indywidualne.....	54,1	56,2	57,9	52,5	52,0	<i>of which private farms</i>
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podro- bami) ^e na 1 ha użytków rolnych w kg ...	212,7	265,4	276,5	264,2	305,2	<i>Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)^e per 1 ha of agricultural land in kg</i>
Produkcja mleka krowiego na 1 ha użytków rolnych w l.....	1026	1375	1433	1296	1323	<i>Production of cows' milk per 1 ha of agricultural land in l</i>
w tym gospodarstwa indywidualne.....	1052	1412	1455	1329	1349	<i>of which private farms</i>
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych w szt.	9,7	10,6	11,0	.	.	<i>Agricultural tractors (as of June)^b per 100 ha of agricultural land in units</i>
w tym gospodarstwa indywidualne.....	10,0	10,9	11,2	.	.	<i>of which private farms</i>
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładni- kowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{bf} na 1 ha użytków rolnych w kg	78,7	96,7	100,8	100,9	106,9	<i>Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient^{bf} per 1 ha of agricultural land in kg</i>
w tym gospodarstwa indywidualne.....	77,9	97,1	100,0	101,7	107,3	<i>of which private farms</i>

^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 291; trzoda chlewna — stan w końcu lipca. ^d Dane dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. porównywalnie z 2005 r. (wariant A) i porównywalnie z latami 2011 i 2012 (wariant B); patrz uwagi ogólne, ust. 2 i 3 na str. 276. ^e Dotyczy mięsa (łącznie z tłuszczami i podrobami): wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej. ^f Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2010/11, 2011/12.

^b In 2010 data of the Agricultural Census. ^c See note to the table 11 on page 291; pigs — as of the end of July. ^d Data in 2010 given in two approaches, i.e. according to 2005 (variant A) and according to 2011 and 2012 (variant B); see general notes, item 2 and 3 on page 276. ^e Concerns meat (including fats and pluck): beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. ^f Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2010/11, 2011/12 farming years.

TABL. 2 (219). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW^a**

Stan w czerwcu
AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE^a
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	W tym gospodarstwa	SPECIFICATION
		Total	indywidualne	
		w ha	in ha	
OGÓŁEM	2010 ^b	1935680	1895596	TOTAL
	2011	2045164	1982522	
	2012	2011554	1961581	
W dobrej kulturze rolnej		1957050	1924788	In good agricultural condition
Pod zasiewami.....		1269515	1245805	Sown area
Grunty ugorowane		73482	72181	Fallow land
Uprawy trwałe		114981	114771	Permanent crops
w tym sady		108579	108476	of which orchards
Ogrody przydomowe		4574	4533	Kitchen gardens
Łąki trwałe.....		398479	393285	Permanent meadows
Pastwiska trwałe.....		96020	94213	Permanent pastures
Pozostałe		54504	36794	Other

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 276. ^b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

^a See general notes, item 3 on page 276. ^b Data of the Agricultural Census.

TABL. 3 (220). **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH^a**

Stan w czerwcu
FARMS BY AREA GROUPS^a
 As of June

LATA YEARS	Gospodarstwa Farms									Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha Average total farm area in ha	
	w tys. in thous.	o powierzchni użytków rolnych — w odsetkach with agricultural land area of — in percent								ogółem total	w tym użytki rolne of which agricul- tural land
		do 1,00 ha up to	1,01— —1,99	2,00— —4,99	5,00— —9,99	10,00— —14,99	15,00— —19,99	20,00— —49,99	50,00 ha i więcej and more		
2010 ^b	228,8	1,3	14,0	30,5	29,0	12,7	5,6	6,1	0,8	9,99	8,46
2012	234,5	1,1	14,9	30,6	28,7	12,2	5,0	6,4	1,0	9,98	8,58

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 276. ^b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

^a See general notes, item 3 on page 276. ^b Data of the Agricultural Census.

TABL. 4 (221). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	2011	2005	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>				
	rok poprzedni = 100				<i>previous year = 100</i>				
Produkcja globalna.....	97,5	95,6	101,2	103,2	96,7	95,2	101,3	103,3	Gross output
roślinna.....	86,5	90,3	90,4	111,2	86,0	89,7	90,4	111,6	crop
zwierzęca.....	109,3	102,1	112,4	95,5	108,3	102,2	112,8	95,3	animal
Produkcja końcowa.....	99,6	94,5	102,2	103,8	98,6	93,9	102,4	103,8	Final output
roślinna.....	85,9	85,5	91,5	111,4	85,0	84,5	91,6	111,7	crop
zwierzęca.....	110,3	103,1	110,5	98,0	109,3	103,1	110,8	97,8	animal
Produkcja towarowa.....	102,0	95,4	99,9	105,9	101,1	94,6	99,8	106,1	Market output
roślinna.....	91,6	87,6	92,1	113,0	90,4	86,1	92,0	113,8	crop
zwierzęca.....	110,4	103,4	106,5	99,7	109,7	103,3	106,4	99,5	animal

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 278.

^a See general notes, item 6 on page 278.

TABL. 5 (222). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA GROSS OUTPUT					
OGÓŁEM.....	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna.....	46,1	52,2	45,5	52,8	Crop output
Zboża.....	12,6	14,8	9,0	8,2	Cereals
w tym zboża podstawowe.....	9,5	11,8	6,8	6,1	of which basic cereals
w tym: pszenica.....	2,5	2,7	1,8	1,5	of which: wheat
żyto.....	2,8	3,0	1,4	1,3	rye
jęczmień.....	0,9	1,0	0,6	0,6	barley
Ziemniaki.....	4,5	6,7	6,8	6,5	Potatoes
Przemysłowe.....	2,5	1,7	1,5	1,7	Industrial
w tym buraki cukrowe.....	1,9	0,6	0,5	0,4	of which sugar beets
Warzywa.....	8,1	8,7	9,2	10,2	Vegetables
Owoce.....	11,0	10,8	9,0	16,0	Fruit
Siano łąkowe.....	3,1	3,2	3,3	3,8	Meadow hay
Pozostałe.....	4,3	6,3	6,7	6,5	Others

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 278.

^a See general notes, item 6 on page 278.

TABL. 5 (222). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (dok.)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	w odsetkach in percent				
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.) GROSS OUTPUT (cont.)					
Produkcja zwierzęca	53,9	47,8	54,5	47,2	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	25,4	21,1	26,3	21,2	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	3,3	4,1	4,7	3,3	cattle (excluding calves)
cielęta	1,0	0,9	1,2	0,9	calves
trzoda chlewna	12,9	7,0	9,8	7,5	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	7,7	8,5	10,2	9,1	poultry
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	0,7	-0,2	0,2	-0,4	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie	20,9	21,0	20,9	21,0	Cows' milk
Jaja kurze	4,9	4,1	5,4	3,4	Hen eggs
Obornik	1,9	1,6	1,4	1,5	Manure
Pozostałe	0,2	0,2	0,2	0,4	Others
PRODUKCJA TOWAROWA MARKET OUTPUT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	40,0	46,2	41,9	49,5	Crop output
Zboża	8,6	10,9	7,3	6,8	Cereals
w tym zboża podstawowe	7,8	10,2	6,4	5,8	of which basic cereals
w tym: pszenica	2,9	2,7	2,2	2,0	of which: wheat
żyto	1,7	2,0	1,0	0,9	rye
jęczmień	0,7	0,8	0,6	0,5	barley
Ziemniaki	3,0	6,2	6,4	6,1	Potatoes
Przemysłowe	3,3	2,1	2,0	1,4	Industrial
w tym buraki cukrowe	2,6	0,8	0,7	0,6	of which sugar beets
Warzywa	9,5	10,5	10,7	12,2	Vegetables
Owoce	13,6	14,1	11,5	19,3	Fruit
Pozostałe	2,1	2,4	4,1	3,6	Others
Produkcja zwierzęca	60,0	53,8	58,1	50,5	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	31,8	27,4	33,5	26,5	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	4,4	5,5	6,3	4,4	cattle (excluding calves)
cielęta	1,3	1,2	1,5	1,1	calves
trzoda chlewna	15,1	8,5	11,5	8,6	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	10,4	11,5	13,6	11,9	poultry
Mleko krowie	23,1	21,8	18,9	20,1	Cows' milk
Jaja kurze	4,9	4,3	5,6	3,4	Hen eggs
Pozostałe	0,2	0,3	0,2	0,5	Others

^b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

^b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 (223). POWIERZCHNIA ZASIEWÓW^a

Stan w czerwcu
SOWN AREA^a
As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2011	2012		CROPS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
w ha in ha						
OGÓŁEM.....	1349660	1208803	1189667	1269515	1245805	TOTAL
Zboża.....	1013642	924552	888478	960680	946571	Cereals
zboża podstawowe.....	756260	695428	654111	670763	660407	basic cereals
pszenica.....	135477	127116	105529	149851	144759	wheat
żyto.....	309713	199125	206598	189257	187857	rye
jęczmień.....	59346	58555	58497	61577	59941	barley
owies.....	100887	110163	96767	86247	85464	oats
pszenżyto.....	150837	200468	186719	183831	182386	triticale
mieszanki zbożowe.....	228152	185603	201596	245146	244827	cereal mixed
gryka, proso i pozostałe zbożowe.....	4787	9357	5993	10402	10146	buckwheat, millet and other cereals
kukurydza na ziarno....	24443	34166	26778	34370	31191	maize for grain
Strączkowe.....	11866	18786	15368	20332	19903	Pulses
konsumpcyjne.....	1461	1989	1954	1218	1011	edible
pastewne ^b	10405	16797	13414	19114	18892	feed ^b
Ziemniaki.....	78920	54206	51771*	44845	44088	Potatoes
Przemysłowe.....	47535	64421	64699	53818	49873	Industrial
w tym:						of which:
buraki cukrowe.....	22187	11762	12596	10924	10098	sugar beets
oleiste.....	24931	52284	51710	42708	39589	oilseeds
w tym rzepak i rzepik.....	23339	47528	50667	42122	39019	of which rape and turnip rape
Pastewne.....	117858	100194	120028	139964	137945	Feed
w tym:						of which:
okopowe.....	1645	934	823	907	904	root plants
kukurydza na pasze....	51550	61475	69445	88308	87237	maize for feeds
Pozostałe uprawy ^c	79839	46644	49323*	49876	47425	Other crops ^c

^a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. ^c Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

^a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. ^b Including cereal and pulse mixed for grain. ^c Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7 (224). ZBIORY I PŁONY WYBRANYCH ZIEMIOPLÓDÓW
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPLÓDY	2006–2010 ^a	2010	2011	2012		CROPS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
Zboża	2672284	2618008	2390069	2823581	2752697	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	1978941	1907716	1685800	1921042	1874462	basic cereals
pszenica	445968	439229	339840	527820	500775	wheat
żyto	578040	453588	413615	426885	422678	rye
jęczmień	181526	169930	165275	191865	184929	barley
owies	224824	258276	212941	218276	216224	oats
pszenżyto	548583	586693	554128	556196	549856	triticale
mieszanki zbożowe	556639	498016	527054	666685	665710	cereal mixed
Ziemniaki	1436512	1189098	1088570	993569	969936	Potatoes
Buraki cukrowe	759920	528134	504250	631937	585322	Sugar beets
Rzepak i rzepik	74970	89108	112259	106076	96468	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	2121899	2350113	2753365	2443095	2432579	Meadow hay
PŁONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Zboża	26,2	28,3	26,9	29,4	29,1	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	25,7	27,4	25,8	28,6	28,4	basic cereals
pszenica	32,9	34,6	32,2	35,2	34,6	wheat
żyto	21,0	22,8	20,0	22,6	22,5	rye
jęczmień	26,9	29,0	28,3	31,2	30,9	barley
owies	21,6	23,4	22,0	25,3	25,3	oats
pszenżyto	29,4	29,3	29,7	30,3	30,1	triticale
mieszanki zbożowe	24,9	26,8	26,1	27,2	27,2	cereal mixed
Ziemniaki	178	219	210	222	220	Potatoes
Buraki cukrowe	433	449	400	578	580	Sugar beets
Rzepak i rzepik	24,7	18,7	22,2	25,2	24,7	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	53,4	54,9	55,7	61,3	61,9	Meadow hay

^a Przeciętne roczne.
^a Annual averages.

TABL. 8 (225). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WARZYWA	2006—2010 ^b	2010	2011	2012		VEGETABLES
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
POWIERZCHNIA ^c w ha — stan w czerwcu AREA ^c in ha — as of June						
OGÓŁEM.....	28443	21204	22173	23392	22760	TOTAL
Kapusta.....	4614	2909	3702	4116	4114	Cabbages
Kalafiory.....	1664	1643	1649	1518	1518	Cauliflowers
Cebula.....	4414	2890	3173	2757	2625	Onions
Marchew jadalna.....	4409	2929	3172	2671	2610	Carrots
Buraki ćwikłowe.....	1935	951	1490	1811	1810	Beetroots
Ogórki.....	3303	2092	2517	2368	2366	Cucumbers
Pomidory.....	1626	539	1271	1418	1403	Tomatoes
Pozostale ^d	6479	7251	5199	6732	6315	Others ^d
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
OGÓŁEM.....	661095	638442	770761	628475	617468	TOTAL
Kapusta.....	177363	156862	214679	204082	204052	Cabbages
Kalafiory.....	32400	37680	44337	31112	31109	Cauliflowers
Cebula.....	91209	85469	92437	79261	76124	Onions
Marchew jadalna.....	124745	120032	141954	84479	80905	Carrots
Buraki ćwikłowe.....	49222	37139	61022	48890	48861	Beetroots
Ogórki.....	51240	50121	62648	48518	48494	Cucumbers
Pomidory.....	29883	14643	31655	23227	23150	Tomatoes
Pozostale ^d	105034	136496	122029	108905	104773	Others ^d
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Kapusta.....	384	539	580	496	496	Cabbages
Kalafiory.....	195	229	269	205	205	Cauliflowers
Cebula.....	207	296	291	287	290	Onions
Marchew jadalna.....	283	410	448	316	310	Carrots
Buraki ćwikłowe.....	254	390	410	270	270	Beetroots
Ogórki.....	155	240	249	205	205	Cucumbers
Pomidory.....	184	272	249	164	165	Tomatoes
Pozostale ^d	162	188	235	162	166	Others ^d

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9 (226). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z DRZEW^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF TREE FRUIT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006–2010 ^b	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
POWIERZCHNIA ^c w ha — stan w czerwcu AREA ^c in ha — as of June						
OGÓŁEM	94370	92593	99658	103173	103093	TOTAL
Jablonie.....	70885	69621	76638	81544	81483	Apples
Grusze.....	4192	2591	4266	4183	4181	Pears
Śliwy.....	4440	3409	4370	4147	4146	Plums
Wiśnie.....	10412	10602	9575	9848	9837	Cherries
Czereśnie.....	2992	3881	2785	2756	2750	Sweet cherries
Pozostałe ^d	1448	2489	2024	695	695	Others ^d
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
OGÓŁEM	1032839	900105	1322205	1303866	1302686	TOTAL
Jablka.....	917535	787761	1188618	1200030	1198889	Apples
Gruszki.....	20994	15294	25344	21122	21111	Pears
Śliwki.....	22888	20250	27360	24875	24871	Plums
Wiśnie.....	58535	59335	67133	47912	47901	Cherries
Czereśnie.....	10956	15085	11917	8814	8803	Sweet cherries
Pozostałe ^d	1931	2381	1834	1112	1111	Others ^d
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Jablka.....	129	113	155	147	147	Apples
Gruszki.....	50	59	59	50	50	Pears
Śliwki.....	52	59	63	60	60	Plums
Wiśnie.....	56	56	70	49	49	Cherries
Czereśnie.....	37	39	43	32	32	Sweet cherries
Pozostałe ^d	13	10	9	16	16	Others ^d

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Peaches, apricots, walnuts.

TABL. 10 (227). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF BERRY FRUIT^a

O W O C E	2006—2010 ^b	2010	2011	2012		F R U I T
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
POWIERZCHNIA ^c w ha — stan w czerwcu AREA ^c in ha — as of June						
O G Ó Ł E M.....	24659	27899	25739	23927	23900	T O T A L
Truskawki ^d	15176	13321	18033	15537	15534	Strawberries ^d
Maliny ^e	2223	2891	2038	1610	1610	Raspberries ^e
Porzeczki.....	5538	8314	4083	5330	5321	Currants
Agrest.....	301	514	430	211	211	Gooseberries
Pozostałe ^f	1420	2859	1156	1240	1225	Others ^f
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
O G Ó Ł E M.....	88930	88366	83776	67918	67875	T O T A L
Truskawki ^d	47219	38305	52293	38843	38835	Strawberries ^d
Maliny ^e	5214	6253	6416	3693	3693	Raspberries ^e
Porzeczki.....	24771	26158	11621	13057	13039	Currants
Agrest.....	1127	1617	1891	925	925	Gooseberries
Pozostałe ^f	10598	16033	11554	11400	11383	Others ^f
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Truskawki ^d	31	29	29	25	25	Strawberries ^d
Maliny ^e	23	22	31	23	23	Raspberries ^e
Porzeczki.....	45	31	28	24	25	Currants
Agrest.....	37	31	44	44	44	Gooseberries
Pozostałe ^f	75	56	100	92	93	Others ^f

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. ^e Łącznie z jeżyną bezkolcową. ^f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item "others". ^e Including thornless blackberry. ^f Chokeberry, northern highbush blueberry, vine, filbert and others.

TABL. 11 (228). BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE

Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a	2011	2012	2005	2010 ^a	2011	2012	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
W SZTUKACH IN HEADS									
Bydło	954298	1059455	1016724	1050575	950268	1051651	1009404	1045308	Cattle
w tym krowy	560652	543431	527158	515144	558770	539951	523965	512790	of which cows
Trzoda chlewna ^b	2026635	1440159	1299726	999356	1995296	1388278	1268548	974333	Pigs ^b
w tym lochy	199337	134298	102382	89824	193538	124529	95764	83054	of which sows
Owce	10054	9321	6490	7190	9819	9021	6359	7154	Sheep
w tym maciorki	5187	6722	4474	4504	5010	6535	4423	4482	of which ewes
Konie ^c	61170	48067	42344	36578	60357	47494	41921	36188	Horses ^c
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	1129408	1112401	1051201	1027516	1120651	1097779	1040235	1019156	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w szt. PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in heads									
Bydło	54,7	49,7	52,2	.	55,5	50,9	53,3	Cattle
w tym krowy	28,1	25,8	25,6	.	28,5	26,4	26,1	of which cows
Trzoda chlewna ^b	74,4	63,6	49,7	.	73,2	64,0	49,7	Pigs ^b
w tym lochy	6,9	5,0	4,5	.	6,6	4,8	4,2	of which sows
Owce	0,5	0,3	0,4	.	0,5	0,3	0,4	Sheep
w tym maciorki	0,3	0,2	0,2	.	0,3	0,2	0,2	of which ewes
Konie ^c	2,5	2,1	1,8	.	2,5	2,1	1,8	Horses ^c
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	57,5	51,4	51,1	.	57,9	52,5	52,0	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b, ^c W latach 2005, 2011 i 2012: ^b — stan w końcu lipca, ^c — dane szacunkowe. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 276.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła — 0,8, dla trzody chlewnej — 0,15, dla owiec — 0,08, dla koni — 1,0.

^a Data of the Agricultural Census. ^b, ^c In years 2005, 2011 and 2012: ^b — as of the end of July, ^c — estimated data. ^d See general notes, item 3 on page 276.

Note. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle — 0,8, for pigs — 0,15, for sheep — 0,08, for horses — 1,0.

TABL. 12 (229). **DRÓB**^a
 Stan w końcu roku
POULTRY^a
 End of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Kury w tys. szt.	17215,3	18788,2	23271,3	23480,5	21365,5	Hens in thous. heads
w tym nioski	7100,1	7401,3	7443,8	7954,0	7536,4	of which laying hens
Gęsi w tys. szt.	50,2	23,6	17,0	98,7	98,7	Geese in thous. heads
Indyki w tys. szt.	327,8	503,1	442,8	1097,7	1097,7	Turkeys in thous. heads
Kaczki ^b w tys. szt.	320,2	187,2	195,9	221,8	221,8	Ducks ^b in thous. heads
Kury na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	971	1138	1167	1089	Hens per 100 ha of agricul- tural land ^c in heads
w tym nioski	382	364	395	384	of which laying hens

^a W wieku powyżej 2 tygodni. ^b Łącznie z drobiem pozostałym. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 276.

^a More than 2 weeks old. ^b Including other poultry. ^c See general notes, item 3 on page 276.

TABL. 13 (230). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO**^a
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

W TYSIĄCACH SZTUK
 IN THOUSAND HEADS

Bydło (bez cieląt)	171,7	226,2	192,5	233,3	232,1	Cattle (excluding calves)
Cielęta.....	200,3	232,9	162,1	100,5	99,9	Calves
Trzoda chlewna	2530,1	2038,2	2062,5	1916,9	1897,7	Pigs
Owce.....	4,3	2,2	3,9	2,2	2,2	Sheep
Konie.....	16,9	13,4	15,7	10,3	10,3	Horses

W TYSIĄCACH TON ŻYWEJ WAGI
 IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT

Bydło (bez cieląt)	89,1	122,2	97,0	122,7	122,0	Cattle (excluding calves)
Cielęta.....	14,6	16,2	13,4	7,4	7,4	Calves
Trzoda chlewna	283,3	252,4	257,4	248,8	246,4	Pigs
Owce.....	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	Sheep
Konie.....	7,4	7,8	9,1	5,9	5,9	Horses
Drób	212,1	326,4	352,0	447,6	423,8	Poultry
Kozy i króliki.....	0,5	0,4	0,5	0,4	0,4	Goats and rabbits

^a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

^a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 (231). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	454,3	535,2	540,4	614,0	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze.....	429,9	504,2	510,6	579,1	meat and fats
wołowe.....	46,6	64,3	49,5	63,2	beef
cielęce.....	8,8	9,7	8,0	4,5	veal
wieprzowe.....	221,1	196,8	200,8	194,0	pork
baranie.....	0,1	0,1	0,1	0,1	mutton
końskie.....	4,1	4,1	4,8	3,1	horseflesh
drobiowe.....	148,4	228,5	246,4	313,3	poultry
kozy i królicze ^b	0,8	0,7	1,0	0,9	goat and rabbit ^b
podroby.....	24,4	31,0	29,8	34,9	pluck
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^c w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^c in kg					
OGÓŁEM.....	.	276,5	264,2	305,2	TOTAL

^a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Łącznie z dziczyzną. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 276.

^a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. ^b Including game. ^c See general notes, item 3 on page 276.

TABL. 15 (232). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gos- podarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka:						Milk production:
w milionach litrów	2190,3	2772,9	2650,3	2662,1	2645,5	in million litres
na 100 ha użytków rol- nych ^a w tys. l.....	.	143,3	129,6	132,3	134,9	per 100 ha agricultural land ^a in thous. l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l.....	3888	5216	5008	5166	5157	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj w mln szt.	1559,9	1608,0	1440,3	1449,8	1374,8	Egg production in mln units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nosiaki w szt.	221	211	193	192	192	Average annual number of eggs per laying hen in units

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 276.

^a See general notes, item 3 on page 276.

TABL. 16 (233). CIĄGNIKI ROLNICZE

Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	SPECIFICATION
W sztukach	2005	207561	206756	In units
	2010 ^a	213232	212224	
Powierzchnia użytków rolnych ^b na 1 ciągnik w ha	2005	.	.	Agricultural land area ^b per tractor in ha
	2010 ^a	9,08	8,93	

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 276.

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

^a Data of the Agricultural Census. ^b See general notes, item 3 on page 276.

N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17 (234). ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH
W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS IN TERMS
OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10 ^a	2010/11	2011/12		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

W TONACH
IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	168175	195058*	206401	215059	210418	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe	79446	113357*	115411	118111	115455	nitrogenous
fosforowe	39759	39344*	43602	46837	45961	phosphatic
potasowe	48970	42358*	47387	50111	49002	potassic
Nawozy wapniowe ^c	116594	45918*	49191	30685	28448	Lime fertilizers ^c

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^d w kg
PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND^d in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	100,8	100,9	106,9	107,3	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe	58,6	56,4	58,7	58,9	nitrogenous
fosforowe	20,3	21,3	23,3	23,4	phosphatic
potasowe	21,9	23,2	24,9	25,0	potassic
Nawozy wapniowe ^c	23,7	24,1	15,3	14,5	Lime fertilizers ^c

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^b Łącznie z wieloskładnikowymi. ^c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 276.

^a Data of the Agricultural Census 2010. ^b Including mixed fertilizers. ^c Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime. ^d See general notes, item 3 on page 276.

TABL. 18 (235). WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)
 VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2011	2012		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUSAND ZLOTYS						
OGÓŁEM	4391181,0	6053518,9	7464845,4	8912608,3	8698647,7	TOTAL
Produkty roślinne	935743,0	1611243,5	2160640,1	2728330,3	2631435,1	Crop products
w tym:						of which:
Zboża	167205,6	314886,4	495116,9	619477,1	589317,8	Cereals
w tym zboża podstawowe	138678,3	256022,9	390889,1	450418,1	426707,2	of which basic cereals
pszenica	114236,7	183758,6	273648,6	336477,4	321631,5	wheat
żyto	14577,0	30671,1	57074,0	54966,3	53565,6	rye
jęczmień	4023,0	15280,3	20757,2	20924,9	15235,3	barley
owies i mieszanki zbożowe	426,3	796,5	5797,3	1570,8	1560,1	oats and cereal mixed
pszenżyto	5415,3	25516,3	33612,0	36478,7	34714,7	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	163948,9	313898,3	492460,2	615489,3	587873,2	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	138068,4	255053,3	388235,0	447691,8	425267,7	of which basic cereals
pszenica	113975,5	183391,6	271879,1	335515,2	321072,4	wheat
żyto	14523,5	30618,9	56939,0	54670,0	53495,7	rye
jęczmień	3929,3	15036,1	20474,8	20244,9	14893,6	barley
owies i mieszanki zbożowe	328,4	746,5	5624,2	1521,1	1521,1	oats and cereal mixed
pszenżyto	5311,7	25260,2	33317,9	35740,6	34284,9	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^b	447,1	506,2	26,2	37,7	37,7	Edible pulses ^b
Ziemniaki	21772,1	31326,2	37921,7	18359,0	13235,2	Potatoes
Buraki cukrowe	166096,3	55434,6	72690,4	82891,8	76351,7	Sugar beets
Rzepak i rzepik	32908,1	119024,9	90836,7	129869,0	115592,4	Rape and turnip rape
Warzywa	81501,3	218909,5	219375,7	238741,2	226075,2	Vegetables
Owoce	398107,0	655585,9	1000497,7	1399343,6	1399139,7	Fruit
Produkty zwierzęce	3455438,1	4442275,4	5304205,3	6184278,0	6067212,6	Animal products
w tym:						of which:
Żywiec rzeźny ^c	1812753,6	2314681,2	2813483,5	3400480,2	3308146,7	Animals for slaughter ^c
bydło (bez cieląt)	317967,4	430677,7	429544,9	520672,0	519198,7	cattle (excluding calves)
cielęta	43593,0	37512,7	32486,5	30637,6	30637,6	calves
trzoda chlewna	818704,9	821785,6	1014149,4	1131388,1	1122472,2	pigs
owce	123,4	411,3	369,9	312,7	312,7	sheep
konie	31352,6	23353,5	29516,0	23627,4	23627,4	horses
drób	601012,2	1000940,5	1307416,8	1693842,4	1611898,2	poultry
Mleko krowie	1571428,1	1874334,2	2232377,7	2388028,7	2371846,7	Cows' milk
Jaja kurze konsumpcyjne	1206,8	57622,6	86064,1	185352,2	185092,7	Consumer hen eggs
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w zł PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in zł						
OGÓŁEM	3127	3650	4431	4435	TOTAL
Produkty: roślinne	832	1056	1356	1341	Products: crop
zwierzęce	2295	2594	3074	3093	animal

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. b Bez materiału siewnego. c W wadze żywej. d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 276.
 a Paid to suppliers; excluding VAT. b Excluding sowing. c In live weight. d See general notes, item 3 on page 276.

TABL. 19 (236). SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2011	2012		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Zboża w t.....	452655	554521	605083	729914	697551	Cereals in t
w tym zboża podstawowe	384516	459962	465858	515744	490161	of which basic cereals
pszenica.....	298506	301818	321511	369708	354228	wheat
żyto.....	57623	72304	69754	74431	72692	rye
jęczmień.....	9956	30237	26175	24564	18323	barley
owies i mieszanki zbożowe.....	1236	1918	5623	2327	2322	oats and cereal mixed
pszenżyto.....	17195	53685	42795	44714	42596	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe.....	450903	552864	601800	726854	696146	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	382955	458325	462577	513130	488759	of which basic cereals
pszenica.....	297943	301324	319379	368875	353740	wheat
żyto.....	57448	72202	69581	74115	72637	rye
jęczmień.....	9759	29792	25805	23903	17932	barley
owies i mieszanki zbożowe.....	952	1771	5385	2263	2263	oats and cereal mixed
pszenżyto.....	16853	53236	42427	43974	42187	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^a w t	148	150	19	25	25	Edible pulses ^a in t
Ziemniaki w t.....	63640	55054	61942	41818	31727	Potatoes in t
Buraki cukrowe w t.....	907093	498452	517870	579967	533352	Sugar beets in t
Rzepak i rzepik w t.....	43934	89109	50141	65199	58009	Rape and turnip rape in t
Warzywa w t.....	107311	175066	143868	163964	154226	Vegetables in t
Owoce w t.....	543658	693168	792662	1278081	1278009	Fruit in t
Żywiec rzeźny ^b w t.....	502773	628093	658173	737160	711435	Animals for slaughter ^b in t
bydło (bez cieląt).....	76557	99083	81803	85861	85547	cattle (excluding calves)
cielęta.....	4262	4333	3866	2998	2998	calves
trzoda chlewna.....	211919	209373	221734	208942	207289	pigs
owce.....	28	57	46	48	48	sheep
konie.....	4736	3690	4436	3007	3007	horses
drób.....	205271	311557	346288	436304	412546	poultry
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w t.....	354402	438407	461831	516045	497966	Animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^c in t
Mleko krowie w tys. l.....	1741058	1770083	1847594	1995580	1982570	Cows' milk in thous. l
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.....	5660	300681	548806	584895	583802	Consumer hen eggs in thous. units

^a Bez materiału siewnego. ^b W wadze żywej. ^c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.
^a Excluding sowing. ^b In live weight. ^c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (237). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

LATA YEARS	Z certyfikatem <i>Certified</i>		W okresie przestawiania <i>Under conversion</i>	
	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>
2005	237	2921	612	12932
2010	1232	25026	703	21203
2011	1409	31102	731	18998
2012	1655	39212	718	16592

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo *Hunting*

TABL. 21 (238). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a**

Stan w dniu 10 III
MAJOR GAME SPECIES^a
As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005	2010	2011	2012	GAME SPECIES
W SZTUKACH <i>IN HEADS</i>					
Łosie.....	627	1411	1713	2085	<i>Moose</i>
Daniele.....	176	222	289	644	<i>Fallow deer</i>
W TYSIĄCACH SZTUK <i>IN THOUSAND HEADS</i>					
Jelenie.....	2,7	4,4	5,2	6,2	<i>Deer</i>
Sarny.....	37,0	48,4	52,6	57,0	<i>Roe deer</i>
Dziki	8,4	14,6	16,6	16,5	<i>Wild boars</i>
Lisy.....	19,1	19,9	21,6	22,4	<i>Foxes</i>
Zajęce	88,7	90,3	99,6	101,5	<i>Hares</i>
Bażanty.....	45,1	59,7	65,1	69,6	<i>Pheasants</i>
Kuropatwy.....	71,7	67,0	56,9	49,9	<i>Partridges</i>

^a Dane szacunkowe; do 2011 r. nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Estimated data; until 2011 excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (239). **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT^a OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2011/12	2012/13	GAME SPECIES
Jelenie.....	542	922	1140	1422	Deer
Daniele.....	20	27	69	98	Fallow deer
Sarny.....	5434	7029	8074	9360	Roe deer
Dziki.....	4089	11017	9218	12671	Wild boars
Lisy.....	14105	13334	13306	14018	Foxes
Zajęce.....	7999	4648	2439	4024	Hares
Bażanty.....	11627	12317	17253	17512	Pheasants
Kuropatwy.....	3772	895	769	655	Partridges

^a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych (do roku łowieckiego 2011/12), Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Agricultural Property Agency (until the hunting year 2011/12), the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (240). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**
Stan w dniu 10 III
CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS
As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^a	365	351	351 ^b	360	number ^a
członkowie ^c	13415	13880	13902	14171	members ^c
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba.....	610	598	596	596	number
powierzchnia w tys. ha.....	3039,2	3009,2	3005,6	3012,5	area in thous. ha
w tym na gruntach leśnych.....	711,3	712,3	711,2	711,0	of which on forest land

^a Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. ^b 2010 r. ^c Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Źródło: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data grouped according to the seat of hunting club. ^b 2010. ^c Data grouped according to the seat of member of hunting club.

Source: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo
Forestry

TABL. 24 (241). POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH

Stan w dniu 31 XII
FOREST LAND
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM w ha.....	798467	820663	822311	826933	TOTAL in ha
Lasy.....	787013	808772	810216	814964	Forests
Publiczne	454104	455370	455465	455816	Public
zalesione	448993	449675	449579	449518	wooded
niezalesione.....	5112	5694	5886	6298	non-wooded
własność Skarbu Państwa.....	451867	453105	453117	453582	owned by the State Treasury
zalesione	446809	447467	447294	447343	wooded
niezalesione	5058	5638	5824	6239	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych	415605	417303	417490	417904	managed by the State Forests
zalesione.....	412108	412948	412859	412787	wooded
niezalesione.....	3496	4355	4631	5117	non-wooded
parki narodowe.....	26842	26906	26915	26936	national parks
zalesione.....	26073	26138	26146	26167	wooded
niezalesione.....	769	769	769	769	non-wooded
własność gmin ^a	2237	2265	2348	2234	gmina ^a owned
zalesione	2183	2208	2286	2176	wooded
niezalesione.....	54	57	62	59	non-wooded
Prywatne.....	332909	353402	354751	359148	Private
zalesione	326536	346584	348166	351639	wooded
niezalesione	6373	6818	6585	7509	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną ...	11454	11892	12094	11970	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	22,1	22,7	22,8	22,9	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI LĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA w %...	22,7	23,3	23,4	23,5	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP in %

^a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a It is also concerning gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25 i 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2008–2012 przez Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej; dane nie są w pełni porównywalne z danymi publikowanymi w poprzednich edycjach rocznika.

Note to tables 25 and 26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2008–2012 by the Bureau for Forest Management and Geodesy; data are not strictly comparable with the data published in the previous editions of the Yearbook.

TABL. 25 (242). POWIERZCHNIA LASÓW
FOREST AREAS

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	W tym — w % ogółem — powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area							
		razem total	drzewostany tree stands					VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)	w klasie odnowie- nia ^a i o budowie przerę- bowej in renewal class ^a with a throughfell construction
			w klasie wieku in age group						
			I (1—20 lat years)	II (21—40)	III (41—60)	IV (61—80)	V (81—100)		
OGÓŁEM..... TOTAL	810216	95,4	10,2	17,8	30,7	20,1	11,6	4,3	0,7
w tym: of which:									
W zarządzie Lasów Państwowych..... Managed by the State Forests	417490	98,0	10,9	13,1	24,4	24,9	18,0	5,7	1,0
Lasy prywatne..... Private forests	354751	92,8	10,3	23,2	39,2	14,4	4,0	1,2	0,5

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem Total		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	lasy prywatne private forests	
	w ha in ha	w odsetkach in percent			
OGÓŁEM.....	810216	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste.....	605357	74,7	78,4	71,3	Coniferous trees
w tym: sosna.....	590471	72,9	75,4	70,6	of which: pine
świerk.....	7632	0,9	1,3	0,6	spruce
jodla.....	4954	0,6	1,2	—	fir
Drzewa liściaste.....	204857	25,3	21,6	28,7	Broadleaved trees
w tym: buk.....	3730	0,5	0,9	—	of which: beech
dąb.....	59623	7,4	8,5	5,6	oak
grab.....	5857	0,7	0,7	0,8	hornbeam
brzoza.....	64911	8,0	5,8	10,6	birch
olsza.....	52442	6,5	4,3	8,6	alder
osika.....	11709	1,4	0,6	2,5	aspen

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Including regeneration class.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (243). ZASOBY DRZEWNE NA PNIU
GROWING STOCK OF STANDING WOOD

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w dam ³ Gross ^a grand total timber in dam ³	W tym — w % ogółem — na powierzchni zalesionej Of which wooded area in % of grand total area								
		razem total	drzewostany tree stands						w klasie odnowienia ^c i o budowie przerobowej in renewal class ^c with a throughfell construction	przestoje ^b hold-over trees ^b
			w klasie wieku in age group					VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)		
		I (1—20 lat years)	II (21—40)	III (41—60)	IV (61—80)	V (81—100)				
OGÓŁEM..... TOTAL	191385,7	99,6	0,9	12,7	33,5	26,5	17,7	7,1	0,7	0,5
w tym: of which:										
W zarządzie Lasów Państwowych..... Managed by the State Forests	107551,1	99,9	0,7	8,4	23,9	30,5	25,7	9,1	1,1	0,5
Lasy prywatne..... Private forests	73887,1	99,3	1,4	19,2	49,2	20,6	6,4	1,7	0,2	0,6

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross ^a total timber		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	lasy prywatne private forests	
	w dam ³ in dam ³	w odsetkach in percent			
OGÓŁEM.....	191385,7	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste.....	149902,7	78,2	82,6	73,1	Coniferous trees
w tym: sosna.....	146723,2	76,6	79,9	72,7	of which: pine
świerk.....	1204,9	0,6	0,9	0,4	spruce
jodla.....	1358,6	0,7	1,3	—	fir
Drzewa liściaste.....	41483,0	21,8	17,4	26,9	Broadleaved trees
w tym: buk.....	674,9	0,4	0,6	—	of which: beech
dąb.....	10297,3	5,4	6,2	4,0	oak
grab.....	1158,5	0,6	0,5	0,8	hornbeam
brzoza.....	11414,8	6,0	4,4	8,1	birch
olsza.....	13757,1	7,2	4,2	10,9	alder
osika.....	2791,8	1,5	0,7	2,8	aspen

^a W korze. ^b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębnością. ^c Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Overbark. ^b Trees not felled in the assumed throughfell order. ^c Including regeneration class.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (244). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012				SPECIFICATION
				ogółem grand total	lasy publiczne public forests		lasy prywatne ^a private forests ^a	
					razem total	w tym wła- sność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury		
w ha in ha								
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII).....	228	201	175	168	168	168	—	Production area of forest nurseries (as of 31 XII)
Odnowienia i zalesienia	3776	3150	3774	3566	2735	2734	831	Renewals and afforestations
odnowienia	2866	2434	3011	2865	2719	2719	146	renewals
sztuczne	2778	2289	2472	2553	2434	2434	119	artificial
zrębów ^b	2670	2252	2408	2466	2393	2393	73	felling sites ^b
halizn i plazowin	108	37	65	87	41	41	46	blanks and irregularly stocked open stands
naturalne	88	145	538	312	285	285	27	natural
zalesienia ^c	910	716	764	701	16	15	685	afforestations ^c
Poprawki i uzupełnienia ^d ...	452	337	362	475	339	339	136	Corrections and supplements ^d
Pielęgnowanie ^e	18557	16661	19110	20065	18078	18058	1987	Tending ^e
w tym:								of which:
upraw	13444	13313	15077	15748	13761	13747	1987	crops
młodników	4560	3178	3901	4228	4228	4228	—	greenwoods
wprowadzanie podszytów ^f	428	159	132	83	83	83	—	introduction of undergrowth ^f
Melioracje	2944	3055	3293	3687	3687	3687	—	Drainage

^a Dane szacunkowe. ^b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. ^c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. ^d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. ^e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. ^f Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

^a Estimated data. ^b Including renewals protected by tree stands. ^c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. ^d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. ^e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. ^f Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 (245). **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION	
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>			lasy prywatne <i>private forests</i>
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury		
O G Ó Ł E M w dam³ ...	1857,2	1932,9	2145,2	2199,9	2027,6	2025,9	172,4	TOTAL in dam³
Grubizna	1795,4	1867,6	2058,9	2110,8	1938,4	1936,8	172,4	Timber
Grubizna iglasta.....	1331,7	1443,2	1582,1	1595,1	1471,0	1470,3	124,1	Coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe	568,6	636,5	657,2	651,8	581,7	581,3	70,1	large-size wood
średniowymiarowe do przerobu przemys- łowego.....	644,0	672,5	771,2	787,8	755,8	755,6	32,0	medium-size wood for industrial uses
Grubizna liściasta	463,7	424,4	476,8	515,7	467,4	466,4	48,3	Non-coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe	132,0	104,3	113,1	111,7	95,0	94,5	16,7	large-size wood
średniowymiarowe do przerobu przemys- łowego.....	239,2	226,3	242,6	263,3	249,5	249,3	13,8	medium-size wood for industrial uses
Drewno małowymiario- we.....	61,8	65,3	86,3	89,1	89,1	89,1	.	Slash
Do przerobu przemyslo- wego.....	5,7	3,5	3,7	3,3	3,3	3,3	.	Slash for industrial uses
Opałowe.....	56,0	61,9	82,6	85,8	85,8	85,8	.	Slash for fuel
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³	228,1	230,9	254,1	259,0	425,3	427,0	48,0	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m³

^a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień, patrz tabl. 29.

U w a g a. Dla prezentowanych lat nie pozyskano karpiny.

^a Excluding logging (large timber) from plantings, see table 29.

N o t e. For presented years the stump wood wasn't gained.

TABL. 29 (246). ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIŃ
TREES AND SHRUBS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym na gruntach prywat- nych of which on private land	
Powierzchnia produkcyjna szkłok zadrzewieniowych ^a w ha.....	1	2	2	4	—	Production area of nurseries ^a in ha
Sadzenie w szt.: drzew	54189	28860	44352	87541	9704	Plantings in units of: trees
krzewów	142532	61296	102732	455204	6909	bushes
Pozyskanie drewna (grubizny) ^b w m ³	72535	132947	150511	183944	95074	Removals (timber) ^b in m ³
grubizna iglasta	5849	52880	61386	87673	24337	coniferous
w tym drewno wielkowymi- owe ogólnego przeznaczenia	3136	28889	9704	14445	13385	of which large-size general pur- pose wood
grubizna liściasta	66686	80067	89125	96271	70737	non-coniferous
w tym drewno wielkowymi- owe ogólnego przeznaczenia	21052	29711	29846	32550	24758	of which large-size general pur- pose wood

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).

^a As of 31 XII. ^b Estimated data; excluded from data on total removals (timber).

TABL. 30 (247). POŻARY W LASACH^a
FOREST FIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Pożary.....	3540	1058	1613	2007	Number of fires
w tym: podpalenia	2105	506	768	922	of which: arsons
nieostrożność dorosłych ...	1055	283	384	497	negligence of adults
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha.....	1679,50	281,31	411,03	1358,85	Area of forest burned in ha
w tym: podpalenia	965,51	112,98	181,33	683,49	of which: arsons
nieostrożność dorosłych ...	477,05	64,96	94,75	258,64	negligence of adults
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha	0,47	0,27	0,25	0,68	Average forest areas burned by fire in ha

^a Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej i Instytutu Badawczego Leśnictwa.

^a Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.

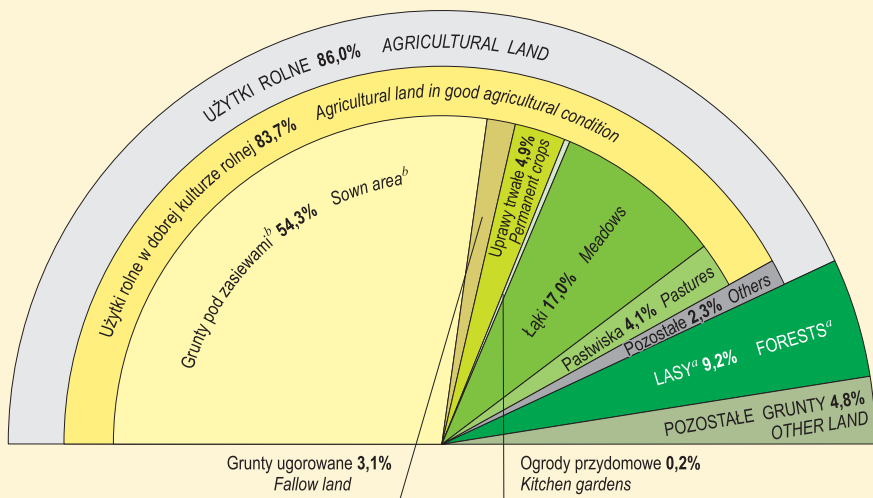
Source: data of the Main Office of the State Fire Service and the Forest Research Institute.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2012 R.

Stan w czerwcu

LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2012

As of June

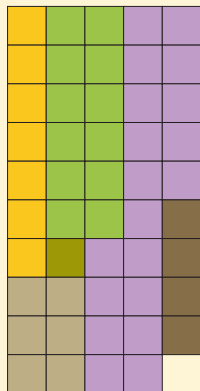
^a Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną. ^b Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).
^a Including land connected with silviculture. ^b Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers).

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2011 R. (ceny stałe 2010 r.)

STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2011 (constant prices 2010)

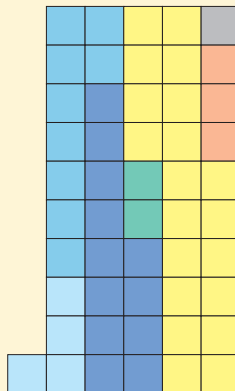
PRODUKCJA ROŚLINNA — 49%

CROP OUTPUT

PRODUKCJA ZWIERZĘCA — 51%

ANIMAL OUTPUT

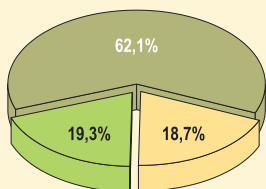
^a Cielęta, owoce, konie, kozy i króliki.

^a Calves, sheep, horses, goats and rabbits.

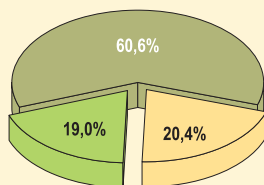
STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ^a (ceny bieżące)
STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW BY DIVISIONS

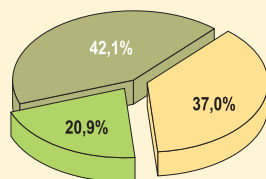
2005

2010

2012

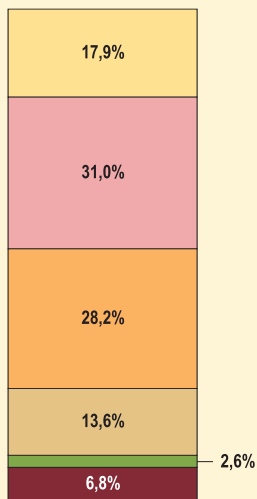
Budowa budynków^Δ
Construction of buildings

Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej^Δ
Civil engineering

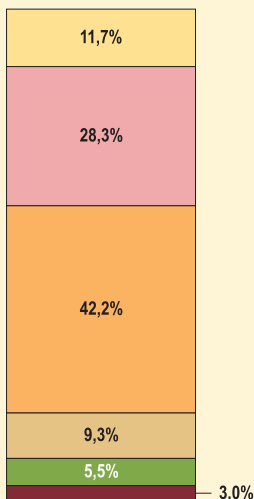
Roboty budowlane specjalistyczne
Specialised construction activities

WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH
BY TYPE OF CONSTRUCTIONS

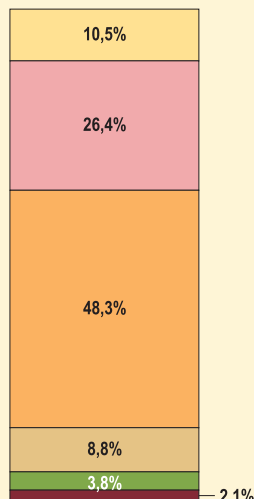
2005

2010

2012

Budynki mieszkalne
Residential buildings

Budynki niemieszkalne
Non-residential buildings

Infrastruktura transportu
Transport infrastructures

Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne
Pipelines, communication and electricity lines

Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych
Complex constructions on industrial sites

Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe
Other civil engineering works

^a Wykonanej przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa mazowieckiego, siłami własnymi bez podwykonawców.
^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Mazowieckie voivodship without subcontractors participation.

DZIAŁ XVI

PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych, według PKD 2007, do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Ponadto w tabl. 3 dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 21.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług — PKWiU 2008 i Listą PRODCOM, rekomendowaną przez EUROSTAT do badań produktowych w krajach członkowskich UE.

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań, stanowiących:

- sumę niektórych pozycji PKWiU, PRODCOM-u lub ich części,
- pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o kryteria inne niż występujące w PKWiU i PRODCOM-ie.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

Wprowadzenie nowej klasyfikacji PKWiU 2008, w miejsce PKWiU obowiązującej do 31 XII 2008 r., nie wpływa na dotąd publikowane dane.

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;

CHAPTER XVI

INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply", as well as "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities", as an additional grouping.

Moreover, data in table 3 show industrial products manufactured by entities, irrespective of their kind-of-activity as classified according to NACE Rev. 2.

2. Data were compiled using the **enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 21.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Products and Services — PKWiU 2008 and PRODCOM List, recommended by the EUROSTAT for product surveys in EU member states.

In some cases products are presented according to additional groupings, comprising:

- the sum of some PKWiU, PRODCOM positions or the sum of their parts,
- collective item based on other criteria than the ones which are in PKWiU and PRODCOM.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

Introduction of new classification PKWiU 2008, instead of PKWiU binding until 31 XII 2008, does not influence the data published up to now.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production.

Sold production of industry includes:

- 1) the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;

- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 10 na str. 22.

Jako **cenę stałą** w 2012 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne — na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) — czynności polegających na wytworzeniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności — PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Podmioty gospodarcze zwie się dalej podmiotami budowlanymi.

2. Dane według działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 21.

3. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów — wykonane siłami własnymi systemem zleceń (tj. na rzecz obcych zlecających) przez podmioty budowlane.

- 2) *the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;*
- 3) *lump sum agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) *the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) *products designated for increasing the value of own fixed assets.*

*Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 10 on page 22.*

*As **constant prices** in 2012 were adopted 2010 constant prices (2010 average current prices).*

5. In data concerning production, the value of outwork is included.

***Outwork** in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.*

*6. Data regarding **average employment and average monthly gross wages and salaries** concerns hired employees, i.e. persons employed on the basis of a work agreement and includes full-time and part-time paid employees in terms of full-time employees.*

Construction

1. Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2 in the section “Construction”. Economic entities are referred to hereafter as construction entities.

2. Data according to NACE Rev. 2 divisions were compiled using the **enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 21.

3. **Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration — conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system (i.e. for outside clients).

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Informacje o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów):

- w zakresie liczby budynków obejmują tylko budynki nowo wybudowane,
- w zakresie kubatury budynków obejmują budynki nowo wybudowane i rozbudowane (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych — na terenie kraju — w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

4. *The division of construction and assembly production by type of constructions as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Types of Constructions (PKOB).*

5. *Information regarding buildings completed (by all investors):*

- *within the scope of the number of buildings includes only newly built buildings,*
- *within the scope of the cubic volume of buildings includes newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).*

6. *Data regarding average employment and average monthly gross wages and salaries concerns hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contract, appointment, promotion or selection) and include full-time and part-time paid employees, within the country, in terms of full-time employees.*

Przemysł Industry

TABL. 1 (248). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012		2011 = 100 (ceny stałe) (constant prices)
	w mln zł in mln zł				w odset- kach in percent	
	ceny bieżące current prices					
OGÓŁEM..... TOTAL	126249,0	185470,3	215284,6	228549,3	100,0	101,1
sektor publiczny..... public sector	23279,7	36308,4	37300,3	41433,7	18,1	x
sektor prywatny..... private sector	102969,3	149161,9	177984,3	187115,6	81,9	x
Górnictwo i wydobywanie..... Mining and quarrying	215,9	1060,8	1592,5	913,3	0,4	54,7
Przetwórstwo przemysłowe..... Manufacturing	96647,2	144448,0	172082,4	181756,0	79,5	101,1
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych..... Manufacture of food products	24105,3	32451,3	36408,2	40321,6	17,6	107,3
Produkcja napojów..... Manufacture of beverages	4612,4	5166,9	5670,8	5237,7	2,3	85,8
Produkcja wyrobów tekstylnych..... Manufacture of textiles	218,7	309,1	288,6	323,3	0,1	111,7
Produkcja odzieży..... Manufacture of wearing apparel	972,9	870,4	960,5	986,9	0,4	102,9
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ Manufacture of leather and related products	327,2	348,9	388,0	330,7	0,1	84,1
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ .. Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	546,7	803,6	819,9	787,7	0,3	95,3
Produkcja papieru i wyrobów z papieru..... Manufacture of paper and paper products	4002,5	4009,7	4523,3	4624,7	2,0	102,0
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji Printing and reproduction of recorded media	1528,5	1908,6	2339,3	2858,5	1,3	119,3
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych..... Manufacture of chemicals and chemical products	8001,1	12359,3	14363,1	15643,1	6,8	106,6
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ Manufacture of pharmaceutical products ^Δ	2228,8	2701,2	2900,3	2886,7	1,3	98,7
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych..... Manufacture of rubber and plastic products	4171,5	6148,9	7681,9	7870,9	3,4	96,7

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (248). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012		2011 = 100 (ceny stałe) (constant prices)
	w mln zł in mln zł				w odset- kach in percent	
	ceny bieżące current prices					
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2957,1	6353,7	8193,9	7646,5	3,3	94,8
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>						
Produkcja metali	1175,0	1909,0	3694,8	3863,8	1,7	107,9
<i>Manufacture of basic metals</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	3658,4	5354,7	7017,1	7179,8	3,1	101,1
<i>Manufacture of metal products ^Δ</i>						
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i op- tycznych	6736,4	9151,2	7496,1	7257,3	3,2	97,7
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>						
Produkcja urządzeń elektrycznych	3978,2	7909,9	8600,4	8657,9	3,8	105,8
<i>Manufacture of electrical equipment</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	4794,8	5542,4	5427,1	5083,9	2,2	88,9
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	2384,7	1954,9	3288,2	3147,0	1,4	91,4
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>						
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	441,7	446,2	630,3	868,9	0,4	128,7
<i>Manufacture of other transport equipment</i>						
Produkcja mebli	1303,9	984,6	1315,3	1345,5	0,6	100,5
<i>Manufacture of furniture</i>						
Pozostała produkcja wyrobów	436,8	879,1	987,3	943,0	0,4	86,4
<i>Other manufacturing</i>						
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	1248,8	3505,0	3740,6	3162,7	1,4	87,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	27663,9	36055,3	37489,5	41579,3	18,2	102,6
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>						
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	1722,0	3906,2	4120,2	4300,7	1,9	103,9
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>						
w tym: of which:						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	63,3	307,5	303,4	324,5	0,1	100,8
<i>Water collection, treatment and supply</i>						
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	711,8	2168,8	2273,2	2257,7	1,0	98,6
<i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (249). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
O G Ó Ł E M.....	126249,0	185470,3	215284,6	228549,3	TOTAL
podmioty o liczbie zatrudnionych:					entities with following number of paid employees:
49 osób i mniej	10961,7	13364,5	16633,8	16321,0	49 persons and less
50—249	25419,7	27595,3	32925,0	35086,3	50—249
250—499	15574,8	18922,1	20974,0	22658,9	250—499
500—999	17628,0	23885,7	28859,9	29564,7	500—999
1000 osób i więcej.....	56664,8	101702,7	115891,9	124918,4	1000 persons and more

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (250). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a

WYROBY	2005	2010	2011	2012		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Produkty uboju ^b wliczane do wydajności poubojowej w tys. t:						Slaughter products ^b included in slaughter capacity in thous. t:
bydła i cieląt	44,4	66,1	71,3	67,4	29,2	cattle and calves
trzody chlewnej	173,3	217,0	244,8	236,1	27,6	pigs
Mięso drobiowe w tys. t.....	173,1	271,9	263,5	354,2	18,4	Poultry meat in thous. t
Wędliny ^c w tys. t.....	142,2	154,6	170,1	155,5	20,4	Cured meat products ^c in thous. t
Soki z owoców i warzyw w tys. hl....	3627,6	3480,7	3242,9	3275,5	43,3	Fruit and vegetable juice in thous. hl

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Obejmują mięso, tłuszcz, podroby oraz części niejadalne (odpadki); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. ^c Bez drobiowych; w 2005 r. bez końskich, z dziczyzny i królików.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. ^c Excluding cured poultry meat; in 2005 excluding horseflesh, game and rabbit.

TABL. 3 (250). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a (dok.)**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a (cont.)

WYROBY	2005	2010	2011	2012		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Mleko płynne przetworzone ^d w tys. hl	4207,5	5605,8	5434,0	6164,5	22,9	Processed liquid milk ^d in thous. hl
Masło i pozostałe tłuszcze do smarowania ^e w tys. t	32,9	19,5	18,4*	18,0	10,5	Butter and dairy spreads in thous. t
Sery i twarogi w tys. t.....	168,2	202,8	210,2	227,7	28,7	Cheese and curd in thous. t
Mąka pszenna w tys. t.....	162,3	406,8	420,0	393,8	17,8	Wheat flour in thous. t
Mąka żytnia w tys. t.....	26,2	47,8	47,5	49,9	22,8	Rye flour in thous. t
Makaron w tys. t.....	32,5	45,3	46,5	34,6	19,7	Pasta in thous. t
Piwo otrzymywane ze słodu ^f w tys. hl	342,7	10150,9	11160,0	11862,4	30,0	Beer from malt ^f in thous. hl
Okrycia i ubiory z tkanin w tys. szt.:						Clothes and garments in thous. units:
garsonki i zestawy odzieżowe damskie lub dziewczęce	237	254	180	158	19,3	women's or girls' suits and en- sembles
żakiety damskie lub dziewczęce...	482	288	295	218	12,1	women's or girls' jackets
Blezery, pulowery, swetry, kamizelki i podobne wyroby dziane w tys. szt.	2054	935	620	754	15,5	Jerseys, pullovers, cardigans, waistcoats and similar articles, knitted or crocheted in thous. units
Obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry ^g w tys. par	1948	1467	1726	1255	10,9	Footwear with leather uppers ^g in thous. pairs
Tarcica w dam ³	90,9	166,2*	197,3	144,0	3,4	Sawnwood in dam ³
w tym iglasta	71,0	153,8	181,2	124,8	3,3	of which coniferous sawnwood
Cegła w mln ceg.....	78,5	114,6	166,2	156,8	33,2	Bricks in mln bricks

^a Notka patrz na str. 310. ^d Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji. ^e Otrzymywane z mleka. ^f O objętościowej mocy alkoholu powyżej 0,5%. ^g Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwiami ze spodem z drewna.

^a See footnote on page 310. ^d Including milk for further processing. ^e Of an alcoholic strength more than 0,5%. ^g Excluding sports footwear, footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with a wooden outer soles.

TABL. 4 (251). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a
 AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012
O G Ó Ł E M..... T O T A L	300447	327469	332139	331657
sektor publiczny <i>public sector</i>	47674	51035	49771*	46995
sektor prywatny <i>private sector</i>	252773	276434	282368	284662
Górnictwo i wydobywanie..... <i>Mining and quarrying</i>	1056	1921	2279	2147
Przetwórstwo przemysłowe..... <i>Manufacturing</i>	261337	274261	278976*	278596
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	68606	74704	75406	76722
Produkcja napojów <i>Manufacture of beverages</i>	10724	9024	9745	7766
Produkcja wyrobów tekstylnych <i>Manufacture of textiles</i>	1786	1606	1502	1549
Produkcja odzieży <i>Manufacture of wearing apparel</i>	14928	10926	10198	9625
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ <i>Manufacture of leather and related products</i>	3833	2631	2647	2308
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ</i>	4547	4676	4163	4014
Produkcja papieru i wyrobów z papieru <i>Manufacture of paper and paper products</i>	8426	10141	9878	9397
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji <i>Printing and reproduction of recorded media</i>	6663	7318	8068	9873
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	17599	18452	19641	19989
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharmaceutical products ^Δ</i>	7659	8106	8094	8230
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	15838	17512	18135	17746

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4 (251). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych..... <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	11697	14249	15271	15159
Produkcja metali..... <i>Manufacture of basic metals</i>	2301	3159	4196	4271
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products ^Δ</i>	15896	19816	21739	21817
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	13298	10946	9490	9014
Produkcja urządzeń elektrycznych..... <i>Manufacture of electrical equipment</i>	9146	12945	13768	14054
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	14353	13635	13258	13137
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	8291	7415	6783	6327
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego..... <i>Manufacture of other transport equipment</i>	2726	2354	2478	2018
Produkcja mebli..... <i>Manufacture of furniture</i>	6331	5210	5621	5847
Pozostała produkcja wyrobów..... <i>Other manufacturing</i>	3377	3830	3854	3613
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń..... <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	6484	9740	9098	10107
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ..... <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	24201	32939	32163	31548
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ..... <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	13853	18348*	18721	19366
w tym: of which:				
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody..... <i>Water collection, treatment and supply</i>	1770	3101	3120	3070
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	5838	8890	9336	10268

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (252). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a
 AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012
	w zł in zł			
O G Ó Ł E M..... T O T A L	2857,69	3867,06	4102,15	4220,75
sektor publiczny <i>public sector</i>	3270,83	4594,33	4942,35	5112,71
sektor prywatny <i>private sector</i>	2779,77	3732,79	3954,04	4073,49
Górnictwo i wydobywanie..... <i>Mining and quarrying</i>	3059,37	5134,89	5777,05	5946,39
Przetwórstwo przemysłowe..... <i>Manufacturing</i>	2753,10	3709,69	3931,27	4051,56
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	2590,32	3339,54	3527,79	3684,84
Produkcja napojów <i>Manufacture of beverages</i>	3600,91	4757,41	5126,51	5275,49
Produkcja wyrobów tekstylnych <i>Manufacture of textiles</i>	1294,35	2103,77	2218,92	2290,90
Produkcja odzieży <i>Manufacture of wearing apparel</i>	1371,71	1919,20	2034,69	2163,36
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ <i>Manufacture of leather and related products</i>	1291,24	1761,28	1758,99	1732,09
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>	1500,32	2202,65	2535,83	2107,52
Produkcja papieru i wyrobów z papieru <i>Manufacture of paper and paper products</i>	3440,13	3946,43	4108,22	4372,14
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji <i>Printing and reproduction of recorded media</i>	3252,59	4167,76	4327,65	4292,11
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	3091,99	4484,30	4503,07	4601,31
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>	4151,95	5656,77	6265,02	5933,26
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	2255,57	3112,49	3282,75	3331,56

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 (252). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012
	w zł		in zł	
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych..... <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	2445,22	3643,29	3782,68	3827,94
Produkcja metali..... <i>Manufacture of basic metals</i>	2596,58	3138,08	3490,69	3741,62
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products ^Δ</i>	2284,05	3059,84	3326,98	3494,03
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	3386,80	4551,53	4328,83	4329,92
Produkcja urządzeń elektrycznych..... <i>Manufacture of electrical equipment</i>	3207,90	4314,71	4433,33	4666,64
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	3221,29	4454,74	4690,85	4840,20
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	2459,26	3265,91	3996,91	3934,22
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego..... <i>Manufacture of other transport equipment</i>	2161,26	3169,36	3577,33	3512,22
Produkcja mebli..... <i>Manufacture of furniture</i>	1739,92	2415,27	2572,60	2650,84
Pozostała produkcja wyrobów..... <i>Other manufacturing</i>	2191,01	3452,27	3522,06	4184,06
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń..... <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	3342,16	4259,98	5242,69	5500,75
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ..... <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	4041,35	5194,54	5617,57	5818,21
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ..... <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	2747,50	3703,72	3840,98	3861,15
w tym: <i>of which:</i>				
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody..... <i>Water collection, treatment and supply</i>	2346,81	3381,19	3419,88	3508,63
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	2375,77	3464,00	3570,60	3546,54

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

Budownictwo

Construction

TABL. 6 (253). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł					
OGÓŁEM	18854,1	41349,4	41353,6	43530,8	100,0	TOTAL
W tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób	10734,3	21130,7	26361,9	23836,9	54,8	Of which entities employing more than 9 persons
budowa budynków ^Δ	6664,0	12811,6	12595,3	10039,1	23,1	construction of buildings
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2003,9	4300,5	8948,4	8827,0	20,3	civil engineering
roboty budowlane specjalistyczne...	2066,4	4018,6	4818,2	4970,8	11,4	specialised construction activities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa mazowieckiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).
^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Mazowieckie voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7 (254). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
		Total	Works with an investment character	Works with a renovation (restoration) character	
		w mln zł in mln zł			
OGÓŁEM	2005	10734,3	7837,4	2896,9	TOTAL
	2010	21130,7	13677,8	7452,9	
	2011	26361,9	18553,3	7808,6	
	2012	23836,9	20343,5	3493,4	
Budynki		8803,9	7315,9	1488,0	Buildings
Budynki mieszkalne.....		2505,7	1946,4	559,3	Residential buildings
budynki mieszkalne jednorodzinne		143,9	59,3	84,5	one-dwelling buildings
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe		1898,3	1544,3	354,1	two- and more dwelling buildings
budynki zbiorowego zamieszkania.....		463,5	342,8	120,7	residences for communities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa mazowieckiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Mazowieckie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (254). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Roboty o charakterze inwestycyjnym Works with an investment character	Roboty o charakterze remontowym Works with a renovation (restoration) character	SPECIFICATION
		w mln zł	in mln zł	
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
Budynki niemieszkalne	6298,2	5369,5	928,7	Non-residential buildings
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego.....	127,8	102,4	25,3	hotels and similar buildings
budynki biurowe	1544,5	1312,4	232,0	office buildings
budynki handlowo-usługowe	880,4	703,4	177,0	wholesale and retail trade buildings
budynki transportu i łączności	245,9	219,7	26,2	traffic and communication buildings
budynki przemysłowe i magazynowe	1382,6	1230,7	151,8	industrial buildings and warehouses
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej.....	1865,4	1608,5	257,0	public entertainment, education, hospital or institutional care buildings
pozostałe budynki niemieszkalne	251,7	192,3	59,4	other non-residential buildings
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej.....	15032,9	13027,6	2005,4	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	11514,7	10170,9	1343,8	Transport infrastructures
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	8766,6	7867,2	899,4	highways, streets and roads
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	645,0	417,6	227,4	railways, suspension and elevated railways
drogi lotniskowe	151,9	129,9	22,0	airfield runways
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne....	1832,4	1645,7	186,8	bridges, elevated highways, tunnels and subways
budowle wodne	118,8	110,6	8,3	harbours, waterways, dams and other water works
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne.....	2103,7	1638,1	465,5	Pipelines, communication and electricity lines
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	844,6	568,3	276,3	long-distance pipelines, communication and electricity power lines
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	1259,1	1069,8	189,2	local pipelines and cables
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych.....	907,2	748,4	158,8	Complex constructions on industrial sites
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	507,4	470,2	37,2	Other civil engineering works

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa mazowieckiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Mazowieckie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (255). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA ^a
BUILDINGS COMPLETED ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Budynki ^b	12781	14258	14163	14726	Buildings ^b
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	10083	11616	11271	11810	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
miasta	5906	5288	5273	5253	urban areas
wieś	6875	8970	8890	9473	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	11581	12269	12347	12891	Of which private buildings ^d
miasta	4942	4091	4051	3939	urban areas
wieś	6639	8178	8296	8952	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c ..	9306	10193	10075	10527	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	1963	1692	1980	2057	non-residential
w tym gospodarstw rolnych	613	622	774	821	of which farm buildings
Kubatura ^e w dam³	22975,7	26490,8	26299,1	28450,2	Cubic volume ^e in dam³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	13660,3	14314,8	12764,9	14715,2	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
miasta	13824,9	15779,3	14898,3	16416,2	urban areas
wieś	9150,7	10711,5	11400,8	12034,0	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	10626,1	11786,0	13424,6	14179,8	Of which private buildings ^d
miasta	4747,0	4266,6	5041,1	5026,5	urban areas
wieś	5879,1	7519,4	8383,5	9153,3	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c ..	7464,1	7883,0	8033,2	8181,8	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	3058,4	3706,8	5267,0	5875,3	non-residential
w tym gospodarstw rolnych	1097,7	1413,5	2151,3	2219,3	of which farm buildings

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 307. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). ^d Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. ^e Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 307. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). ^d Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. ^e Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (256). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
BUDYNKI^b BUILDINGS^b					
Budynki mieszkalne	10400	12004	11567	12128	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	10083	11616	11271	11810	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	9461	10850	10550	10961	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	5	11	5	15	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	2381	2254	2596	2598	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	48	31	42	49	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	76	86	79	106	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	544	404	456	458	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	1	4	1	2	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	511	595	686	592	Garage buildings
Budynki przemysłowe	111	100	109	119	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	274	241	279	245	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	15	22	9	13	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	36	24	34	48	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	19	21	22	27	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	22	45	31	43	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	625	655	809	863	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	4	5	21	15	Buildings used as places of worship and for religious activities
KUBATURA^d w dam³ CUBIC VOLUME^d in dam³					
Budynki mieszkalne	13795,6	14552,4	12917,9	14912,3	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	13660,3	14314,8	12764,9	14715,2	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	7321,9	8111,6	7904,5	8197,2	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	32,6	89,0	41,9	85,2	Residences for communities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 307. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). ^d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 307. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). ^d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (256). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
KUBATURA ^d w dam ³ (dok.) CUBIC VOLUME ^d in dam ³ (cont.)					
Budynki niemieszkalne	9180,1	11938,5	13381,2	13537,9	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego.....	79,8	163,0	259,7	557,3	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe.....	692,8	992,5	1227,5	2373,5	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe.....	1871,7	3020,3	2387,9	2174,0	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali....	0,1	36,4	266,3	120,1	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży.....	131,0	174,1	196,9	282,0	Garage buildings
Budynki przemysłowe.....	1033,0	1546,6	1276,9	1462,9	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe....	3401,1	2937,5	2938,5	2854,5	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek.....	88,4	272,0	79,4	51,1	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych.....	404,4	244,5	440,5	499,8	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej.....	59,8	246,2	222,5	183,4	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej.....	175,0	558,2	1369,1	287,0	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych.....	1186,9	1631,2	2512,4	2618,4	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	15,6	77,2	168,3	59,6	Buildings used as places of worship and for religious activities

a, d Notki patrz na str. 319.

a, d See footnotes on page 319.

TABL. 10 (257). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
W BUDOWNICTWIE^a**
**AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES
IN CONSTRUCTION^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	82925	91306	103172	101144	Average paid employment
sektor publiczny.....	17459	2836	2412	4873	public sector
sektor prywatny.....	65466	88470	100760	96271	private sector
Budowa budynków ^Δ	39042	47090	50406	47511	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	17011	19725	25992	26053	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne.....	26872	24491	26774	27580	Specialised construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	2771,83	4489,95	4597,04	4615,93	Average monthly gross wages and salaries in zł
sektor publiczny.....	2472,17	4196,10	4073,82	4225,22	public sector
sektor prywatny.....	2851,74	4499,37	4609,56	4635,71	private sector
Budowa budynków ^Δ	3081,56	5023,10	4893,66	4831,18	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2645,80	4101,94	4873,75	5044,31	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne.....	2401,60	3774,92	3769,78	3840,64	Specialised construction activities

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII

TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. **Drogi publiczne** ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 III 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115 z późn. zm.) na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i towarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wcześniej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

CHAPTER XVII

TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 XII were established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and large gauge railway lines (data concerning the length of these lines are given in terms of standard gauge lines) operating on that day. The **railway line** is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. On account of functions in a road network **public roads** are divided, according to the Law on Public Roads dated 21 III 1985 (unified text: Journal of Laws 2007 No. 19, item 115 with later amendments), into following categories: national, regional, district and communal roads.

National roads include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the state road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Regional roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among state roads.

District roads include roads other than those mentioned earlier, which link district capital cities with commune capital cities and commune capital cities with other such cities.

Communal roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Urban roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-urban roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. W latach 2002—2008 informacje o **pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych** prezentowane są według ewidencji prowadzonej przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych; do 17 XI 2011 r. — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Do 2010 r. dane nie obejmują pojazdów posiadających pozwolenia czasowe wydane w końcu danego roku.

4. **Linia autobusowa** jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od liczby kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. **Transport samochodowy zarobkowy**, zarówno w zakresie przewozu ładunków, jak i pasażerów, obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność gospodarczą; ponadto w zakresie przewozu pasażerów obejmuje również usługi wykonywane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy.

6. Dane dotyczące **transportu lotniczego** obejmują przewoźników transportu lotniczego rozkładowego (transport pasażerów lub ładunków na stałych trasach i według stałych rozkładów lotów). Informacje o przewozach ładunków transportem lotniczym obejmują przewozy przesyłek towarowych, pocztowych oraz bagażu płatnego.

7. Dane o **wypadkach drogowych** obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Łączność

1. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą poczty publicznej oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej — sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

3. In 2002—2008 information on **registered vehicles and tractors** has been presented according to the evidence conducted by starosts, presidents of cities and mayors, since 2009 according to central vehicle register maintained by the Ministry of Interior; until 17 XI 2011 — the Ministry of Interior and Administrations. Until 2010 data does not include vehicles having temporary permission given by the ending of reference year.

4. A **bus line** is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses regularly travelling between these locations according to a defined schedule.

The **length of a bus line** is the length of the route in km between the two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.

5. **Road transport for hire or reward** in regard to transport of goods as well as transport of passengers includes services for remuneration carried out by entities, for which road transport services are the basic economic activity; moreover, in regard to transport of passengers includes also services for remuneration carried out by entities with basic economic other than road transport.

6. Data concerning **air transport** include carriers of scheduled air transport (the transport of passengers or freight on permanent routes and according to established flight schedules). Information regarding transports of freight by air transport includes transports of cargo, mail and paid baggage.

7. Data regarding **road traffic accidents** cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

A **road traffic accident fatality** is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A **road traffic accident injury** is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Communications

1. Information regarding communications, in tangible terms, concerns the public post office as well as operators of the public telecommunication network, i.e., the network used for rendering telecommunications services (excluding internal networks — networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).

2. Usługi łączności obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują przesyłki (np. listy, kartki pocztowe z wyłączeniem paczek pocztowych) opatrzone adresem, przedłożone do przyjęcia przez operatora pocztowego w celu przemieszczenia i doręczenia adresatowi.

3. **Placówkę dla usług pocztowych** stanowi jednostka organizacyjna operatora publicznego lub jego agenta (placówka pocztowa), w której nadawca może zawrzeć umowę o świadczenie usług pocztowych lub która doręcza adresatom przesyłki lub kwoty pieniężne określone w przekazach pocztowych.

4. **Telefoniczne łącza główne** obejmują standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej) oraz łącza w dostęпах ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

2. *Communication services include services paid for, free of charge and official.*

Data on letter mail include mail (e.g. letters, postcards, excluding packages) containing an address for the purpose of being delivered to the addressee.

3. **Postal service office** represents an organizational unit of the public operator or its agent (post office), in which the sender can conclude a contract for the provision of postal services or who delivers to the addresses of the consignment or the amount of money specified in the postal transfers.

4. **Telephone main line** includes standard main line (fixed line telephone subscribers) and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

Transport

Transport

TABL. 1 (258). LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE^a

Stan w dniu 31 XII

RAILWAY LINES OPERATED^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w km		in km		
O G Ó Ł E M^b	1777	1683	1709	1712	TOTAL^b
Normalnotorowe	1710	1683	1709	1712	Standard gauge
w tym zelektryfikowane	1396	1412	1412	1418	of which electrified
jednotorowe	694	667	696	699	single track
dwu- i więcej torowe	1016	1016	1013	1013	double and more tracks
Wąskotorowe	67	—	—	—	Narrow gauge
Na 100 km² powierzchni ogólnej	5,0	4,7	4,8	4,8	Per 100 km² of total area

^a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami infrastruktury kolejowej. ^b Nie wystąpiły linie kolejowe szerokotorowe.

^a Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP) as well as other entities which are administrators of railway infrastructure.
^b Broad gauge lines have not existed.

TABL. 2 (259). DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI

Stan w dniu 31 XII

HARD SURFACE PUBLIC ROADS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym o nawierzchni ulepszonej of which improved	
w km in km						
O G Ó Ł E M	29567	33700	34588	35023	33156	TOTAL
miejskie	6056	6576	6699	6840	6591	urban
zamiejskie	23511	27123	27890	28184	26565	non-urban
Krajowe	2364	2361	2371	2439	2439	National
miejskie	480	471	476	475	475	urban
zamiejskie	1885	1890	1895	1964	1964	non-urban
Wojewódzkie	2970	2985	2985	2984	2983	Regional
miejskie	507	523	522	522	522	urban
zamiejskie	2463	2462	2463	2462	2461	non-urban
Powiatowe	13143	13590	13682	13722	13453	District
miejskie	1420	1339	1342	1354	1344	urban
zamiejskie	11723	12251	12340	12368	12109	non-urban
Gminne	11089	14764	15551	15878	14281	Communal
miejskie	3650	4243	4359	4488	4251	urban
zamiejskie	7440	10521	11192	11389	10031	non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

TABL. 3 (260). **POJAZDY SAMOCHODOWE^a I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED ROAD VEHICLES^a AND TRACTORS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2630702	3541034	3701588^b	3819533^b	T O T A L
w tym:					of which:
Samochody osobowe	1903977	2619414	2737901	2838854	Passenger cars
Autobusy	11514	14410	14891	15085	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^c	454330	547585	571015	579004	Lorries and road tractors ^c
Ciągniki balastowe i rolnicze	163642	215108	222287	223768	Ballast and agricultural tractors
Motocykle.....	83442	122946	131703	138001	Motorcycles

^a Bez trolejbusów. ^b Łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. ^c Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

^a Excluding trolleybuses. ^b Including road vehicles having temporary permission given at the end of the year. ^c Including vans.

TABL. 4 (261). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**

Stan w dniu 31 XII

REGULAR BUS TRANSPORT LINES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Krajowe: liczba.....	2782	2540	2456	2521	National: number
długość w km	141301	140568	134912	144176	length in km
dalekobieżne: liczba.....	133	129	129	140	long distance: number
długość w km	35476	44331	43592	48091	length in km
regionalne: liczba	457	431	396	402	regional: number
długość w km	38450	34734	33331	33116	length in km
podmiejskie: liczba	2152	1976	1915	1964	suburban: number
długość w km	66757	61425	57761	62764	length in km
miejskie: liczba	40	4	16	15	urban: number
długość w km	618	78	228	205	length in km
Międzynarodowe: liczba	111	16	16	18	International: number
długość w km	233625	19797	16603	20316	length in km

^a Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

^a Enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5 (262). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a**
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					National communication
Przewozy ładunków w tys. t.....	8366,1	24389,9	27113,7	25972,0	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km.....	196,4	198,8	190,5	187,5	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób.....	96369,8	62171,1	60001,6	61380,1	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km.....	42,8	48,4	48,5	51,8	Average transport distance per passenger in km
Komunikacja międzynarodowa					International communication
Przewozy ładunków w tys. t.....	7358,2	10513,8	11291,4	13905,4	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km.....	1227,5	1053,9	1011,6	1004,0	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób.....	650,5	324,4	344,3	417,9	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km.....	2088,5	1249,8	894,9	976,2	Average transport distance per passenger in km

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. ^b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).
^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6 (263). **RUCH PASAŻERÓW^a W PORCIE LOTNICZYM IM. FRYDERYKA CHOPINA W WARSZAWIE**
(WARSZAWA-OKĘCIE)
PASSENGER TRAFFIC^a AT FRYDERYK CHOPIN AIRPORT IN WARSZAWA (WARSZAWA-OKĘCIE)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tys. in thous.				
Pasażerowie przybyli ^b z portów:					Passenger arrivals ^b from airports:
krajowych.....	424,9	455,2	538,6	762,9	domestic
zagranicznych.....	3089,1	3865,9	4114,5	4039,6	foreign
Pasażerowie odprawieni ^c do portów:					Passenger departures ^c to airports:
krajowych.....	429,8	464,2	532,9	755,2	domestic
zagranicznych.....	3128,1	3904,4	4138,7	4030,1	foreign

^a Dane nie obejmują dzieci do 2 lat. ^b, ^c Pasażerowie, dla których port Chopina jest: ^b — portem zakończenia podróży rozpoczętej w porcie krajowym lub zagranicznym, ^c — portem rozpoczęcia podróży kończącej się w porcie krajowym lub zagranicznym.

^a Data not include children below the age of 2. ^b, ^c Passengers for whom Chopin airport is a place: ^b — the final destination of journey begun at a domestic or foreign airport, ^c — the point of departure for a journey terminating at domestic or foreign airport.

TABL. 7 (264). **PRZEŁADUNEK^a ŁADUNKÓW W PORCIE LOTNICZYM IM. FRYDERYKA CHOPINA W WARSZAWIE (WARSZAWA-OKĘCIE)**
FREIGHT LOADED AND UNLOADED^a AT FRYDERYK CHOPIN AIRPORT IN WARSZAWA (WARSZAWA-OKĘCIE)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tonach		in tonnes		
Ładunki przybyłe z portów:					<i>Freight arrivals from airports:</i>
krajowych	3366	3234	3242	3167	<i>domestic</i>
w tym poczta.....	7	3086	2995	2957	<i>of which by post</i>
zagranicznych	27446	28928	30303	31584	<i>foreign</i>
Ładunki odprawione do portów:					<i>Freight departures to airports:</i>
krajowych	1337	3502	3438	3312	<i>domestic</i>
w tym poczta.....	2	3076	2945	2869	<i>of which by post</i>
zagranicznych	19563	21451	23642	24458	<i>foreign</i>

a W lotach komunikacyjnych.
a *In transport flights.*

TABL. 8 (265). **WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARY**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Wypadki	6452	5190	5128*	4490	Accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	24,5	14,7	13,9	11,8	<i>Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors^b</i>
Ofiary wypadków					Road traffic casualties
Śmiertelne.....	885	655	714*	587	<i>Fatalities</i>
na 100 tys. ludności	17,2	12,5	13,5	11,1	<i>per 100 thous. population</i>
Ranni.....	7985	6339	6160*	5354	<i>Injured</i>
na 100 tys. ludności	155,0	120,6	116,8	101,1	<i>per 100 thous. population</i>

a Zarejestrowane przez Policję. *b* Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. *b* Vehicles as of 31 XII; since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 9 (266). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYN I RODZAJÓW POJAZDÓW**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	SPECIFICATION
Wypadki	5128 *	4490	Accidents
Z winy kierujących pojazdami	4159	3727	<i>Guilt of drivers</i>
w tym:			<i>of which:</i>
nieostosowanie prędkości do warunków ruchu	1219	1096	<i>inappropriate speed for road conditions</i>
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	1166	974	<i>non-compliance with vehicle right of way</i>
nieprawidłowe wyprzedzanie.....	267	249	<i>incorrectly overtaking</i>
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	644	574	<i>incorrectly behaviour towards the pedestrian</i>
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	139	128	<i>not keeping a safe distance between vehicles</i>
Z winy pieszych	619	498	<i>Guilt of pedestrians</i>
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	363	280	<i>of which carelessly entering to the roadway</i>
Pozostałe ^b	350	265	<i>Other^b</i>
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	4159	3727	Vehicles of drivers being accident culprits
Samochody osobowe.....	3167	2800	<i>Passenger cars</i>
Motocykle.....	157	116	<i>Motorcycles</i>
Rowery.....	241	236	<i>Bicycles</i>
Motorowery.....	124	73	<i>Motor-bicycles</i>
Samochody ciężarowe	320	318	<i>Lorries</i>
Inne pojazdy ^c	150	184	<i>Other vehicles^c</i>
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	597	489	Accidents involving intoxicated road users
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			<i>of which caused by intoxicated:</i>
Kierujących	339	261	<i>Drivers</i>
samochodami osobowymi	269	195	<i>of passenger cars</i>
motocyklami	11	10	<i>of motorcycles</i>
rowerami	28	24	<i>of bicycles</i>
motorowerami	18	9	<i>of motor-bicycles</i>
samochodami ciężarowymi	9	13	<i>of lorries</i>
innymi pojazdami	4	10	<i>of other vehicles</i>
Pieszych	129	126	<i>Pedestrians</i>

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. ^c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. ^c Including unidentified vehicles.

Source: data of the National Police Headquarters.

Łączność Communications

TABL. 10 (267). **PODSTAWOWE USŁUGI POCZTOWE^a**
BASIC POSTAL SERVICES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Placówki dla usług pocztowych (stan w dniu 31 XII)	865	893	926	942	Postal service offices (as of 31 XII)
miasta	414	431	459	480	urban areas
wieś	451	462	467	462	rural areas
Nadane:					Mailed:
przesyłki listowe polecone ^{bc} w tys.	72531,6	89559,7	92284,3	96837,8	registered letters ^{bc} in thous.
paczki ^b w tys.	4974,0	3401,5	3192,5	3114,5	packages ^b in thous.
Przekazy pocztowe zrealizowane ^b w tys.	12943,9	6891,1	2941,6	7689,4	Postal transfers paid ^b in thous.
Wpłaty na rachunki bankowe w tys.	39942,0	32489,0	29135,0	26354,2	Payments to bank accounts in thous.

^a Dane dotyczą poczty publicznej (operator publiczny). ^b W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX. ^c Od 2010 r. łącznie z przesyłkami listowymi z zadeklarowaną wartością.

^a Data concern the public post office (public operator). ^b In overtum within Poland and from Poland abroad; registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system. ^c Since 2010 including insured letters.

TABL. 11 (268). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE^a**

Stan w dniu 31 XII

TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys.	1878,3	1652,0	1295,9	1214,8	Telephone main line in thous.
w tym abonenci prywatni ^b	1294,5	1072,3	829,4	758,0	of which private subscribers ^b
miasta	1592,0	1435,3	1100,9	1053,8	urban areas
w tym abonenci prywatni ^b	1045,3	894,0	670,0	629,0	of which private subscribers ^b
wieś	286,3	216,7	194,9	161,0	rural areas
w tym abonenci prywatni ^b	249,2	178,3	159,4	129,0	of which private subscribers ^b
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	1658,1	1337,2	1060,4	980,4	of which standard main line (fixed line telephone subscribers)
miasta	1386,9	1133,9	877,5	830,6	urban areas
wieś	271,2	203,3	182,9	149,9	rural areas
Aparaty telefoniczne publiczne samoinkasujące	11458	6060	4379	3117	Public pay telephones
miasta	9048	4104	3261	2557	urban areas
wieś	2410	1956	1118	560	rural areas

^a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

^a Data concern operators of public telecommunication network. ^b Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII

HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale — jeśli nie zaznaczono inaczej — dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważającym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana według PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:

- punktach sprzedaży detalicznej, tj. w sklepach (łącznie z aptekami ogólnodostępnymi), składach, składnicach, stacjach paliw, punktach sprzedaży drobnodetalicznej (straganach i ruchomych punktach sprzedaży, punktach aptecznych),
- hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;

2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędami, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej w zakresie sprzedaży towarów konsumpcyjnych prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP). W odróżnieniu od grupowań występujących w klasyfikacji COICOP wyodrębnia się „towary nieżywnościowe”.

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

CHAPTER XVIII

TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter — unless otherwise indicated — concerns all entities of the national economy conducting trade activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE Rev. 2 in the section “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data concerning **retail sales** include:

1) sales of consumer and non-consumer goods in:

- retail sales outlets, i.e. in: shops (including public pharmacies), warehouses, repositories, petrol stations and small retail sales outlets (stalls and mobile sales outlets, pharmaceutical outlets),
- wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;

2) sales of trade commodities (consumer goods) as well as catering production in catering establishments.

Sales of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nursery schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales within the scope of consumer goods sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). As opposed to groupings in the COICOP classification “non-foodstuff goods” are presented separately.

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods was made on the following basis, non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeds, plant protection products, artificial fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food, alcoholic beverages and non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe — 2000 m² i więcej, domy handlowe — od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do pozostałych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

7. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

4. Data regarding the **wholesale of commodities** include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sales realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sales realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of **stores by organizational form** was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, primarily non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are stores with a sales area 2500 m² and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales area up to 119 m².

6. Shops include public pharmacies.

7. **Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

9. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek.

Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest powtarzana w kolejnych sezonach.

8. Trade warehouses (wholesale and retail distribution) are organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing commodities, occupying separate storage area, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering amount and the changes in stocks.

9. Data regarding trade activity, of which information about shops and petrol stations are compiled on the basis of reporting. Data for entities employing up to 9 persons have been generalized on the basis of the result of a sample survey conducted on a 5% sample of these entities.

Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.

10. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (269). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM w mln zł	123774,3	185504,2	200046,0	214796,4	TOTAL in mln zł
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					Of which in trade enterprises ^a :
w milionach złotych	61334,8	95367,2	102599,4	107052,2	in million zlotys
w %	49,6	51,4	51,3	49,8	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	24033	35290	37929	40580	PER CAPITA in zł

^a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (270). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP^a (ceny bieżące)**
RETAIL SALES BY GROUPS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
OGÓŁEM	92974,6	148738,9	163689,3	173142,4	TOTAL
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Towary konsumpcyjne	64,4	66,1	63,0	61,5	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	15,9	15,4	12,6	13,1	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	3,3	3,1	2,6	1,9	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	45,2	47,6	47,8	46,5	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	35,6	33,9	37,0	38,5	Non-consumer goods

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (271). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a (ceny bieżące)**
WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
OGÓŁEM	158012,7	228596,5	263343,9	276690,1	TOTAL
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Żywność i napoje bezalkoholowe	10,5	11,7	11,0	8,5	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	4,7	3,0	3,4	3,3	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	84,8	85,3	85,6	88,2	Non-foodstuff goods ^b

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (272). SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW^a

Stan w dniu 31 XII

SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sklepy	54274	49281	46125	47298	Shops
Domy towarowe.....	20	12	12	10	Department stores
Domy handlowe.....	89	57	50	46	Trade stores
Supermarkety	278	502	559	608	Supermarkets
Hipermarkety	60	72	71	73	Hypermarkets
Sklepy powszechne.....	863	778	728	694	Grocery stores
Sklepy wyspecjalizowane.....	2200	3743	3851	4004	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^b	50764	44117	40854	41863	Other shops ^b
Stacje paliw	1459	1592	1403	1363	Petrol stations

^a Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. ^b Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

^a According to location of shop/petrol station. ^b Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 (273). GASTRONOMIA^a
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII).....	3251	3992	4025	4771	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje.....	635	913	938	1120	of which restaurants
Przychody z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	2678397	4470169	4678674	5092579	Revenues from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej.....	2248883	3759818	3979760	4415858	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	281948	362168	347795	392467	from the sale of alcoholic beverages and tobacco

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (274). **MAGAZYNY HANDLOWE^a**
 Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				Secured warehouses:
liczba	5759	4930	4752	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	3912,8	4426,4	5538,8	storage area in thous. m ²
Magazyny zadaszone:				Roofed warehouses:
liczba	622	523	792	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	298,8	265,5	946,1	storage area in thous. m ²
Place składowe:				Storage sites:
liczba	697	507	589	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	1941,6	1160,9	1961,3	storage area in thous. m ²
Silosy i zbiorniki:				Silos and reservoirs:
liczba	3205	1981	1394	number
pojemność w dam ³	1628,5	1582,9	2657,0	capacity in dam ³

^a Hurtu i rozdzielnice detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

^a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (275). **TARGOWISKA**
 Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					Permanent marketplaces:
liczba	310	311	312	320	number
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	283	266	269	298	of which with predominance of small-retail sales
powierzchnia w tys. m ²	3385,0	3105,3	3148,9	3130,1	area in thous. m ²
w tym sprzedażowa	2014,7	2005,5	2031,0	2006,7	of which sales area
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	18691	16366	17693	17789	permanent small-retail sales outlets
w tym na targowiskach czynnych codziennie	12648	8234	8666	8594	of which at marketplaces opened daily
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	253	872	734	727	Seasonal marketplaces ^a (during the year)
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	44741,3	36204,2	38246,4	38041,9	Annual receipts from marketplace fees in thous. zł

^a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

^a Number of marketplaces or places located on streets and squares opened periodically.

DZIAŁ XIX

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wytrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

CHAPTER XIX

FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. The financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (unified text: Journal of Laws 2009 No. 152, item 1223 with later amendments).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, insurance companies, brokerage houses and brokerage offices, investment and pension societies, national investment funds, cooperative savings and credit unions, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net revenues from sale of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenues from social activities, revenues from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży, z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a do 2009 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) *the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;*
- 2) *the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;*
- 3) *other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;*
- 4) *financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.*

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices, taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Extraordinary profits and losses are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.

7. The gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

8. Obligatory encumbrances on gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as until 2009 also other payments resulting from separate regulations.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanego ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczonej, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego, przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego, czy jednostka osiągnie zysk czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej:**
 - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmują się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, udziały (akcje) własne, kapitał (fundusz) zapasowy,

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:

- the current part, i.e., the tax presented in the tax declaration for a given reporting period,
- the deferred part, i.e., a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period. The reserve is created irrespective of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.

10. The **net financial result** (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate:**
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of:**
 - **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,
 - **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,
 - **third degree** as the relation of current assets (stocks, short-term dues, short-term investments and short-term inter-period settlements) to short-term liabilities excluding special funds.

12. Current assets include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), share capital not paid up, entity's shares (stock), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from

kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych — kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych — fundusz założycielski,
- w spółdzielniach — fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych — kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe — gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe — gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year. Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- *initial capital — in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,*
- *founders' capital — in state owned enterprises,*
- *participation fund — in cooperatives,*
- *owners' capital — in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.*

Share capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from credits and loans and are divided into: long-term liabilities — when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities — when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

15. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1 (276). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł <i>in mln zł</i>				
Przychody z całokształtu działalności..	568932,5	861183,9	970185,4	1005425,2	Revenues from total activity
sektor publiczny	98275,9	124163,0	129140,3	133384,9	<i>public sector</i>
sektor prywatny	470656,6	737020,9	841045,1	872040,3	<i>private sector</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wytrobów i usług)	302882,4	446696,0	497546,5	512245,0	<i>Net revenues from sale of products (goods and services)</i>
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	239106,8	373615,4	414320,0	442029,3	<i>Net revenues from sale of goods and materials</i>
Przychody finansowe	12999,1	20236,4	33709,1	26462,9	<i>Financial revenues</i>
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	539165,4	813574,7	933573,2	961865,6	Costs of obtaining revenues from total activity
sektor publiczny	94418,9	113230,1	116002,1	124712,0	<i>public sector</i>
sektor prywatny	444746,5	700344,5	817571,1	837153,6	<i>private sector</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Koszt własny sprzedanych produktów (wytrobów i usług)	309645,7	463837,8	522345,1	543828,1	<i>Cost of products sold (goods and services)</i>
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	201735,4	315712,4	347902,1	375365,3	<i>Value of goods and materials sold</i>
Koszty finansowe	14034,8	15305,8	43321,6	20905,1	<i>Financial costs</i>
Wynik finansowy na działalność gospodarczą	29767,1	47609,3	36612,2	43559,6	Financial result on economic activity
Sektor publiczny	3856,9	10932,9	13138,2	8672,9	<i>Public sector</i>
Sektor prywatny	25910,1	36676,4	23474,0	34886,7	<i>Private sector</i>
Zyski nadzwyczajne	248,3	49,2	50,1	116,3	Extraordinary profits
Sektor publiczny	132,9	10,4	7,4	5,6	<i>Public sector</i>
Sektor prywatny	115,3	38,7	42,6	110,7	<i>Private sector</i>
Straty nadzwyczajne	40,6	38,2	30,6	72,4	Extraordinary losses
Sektor publiczny	4,4	9,8	7,8	3,4	<i>Public sector</i>
Sektor prywatny	36,2	28,5	22,7	69,0	<i>Private sector</i>
Wynik finansowy brutto	29974,7	47620,2	36631,7	43603,6	Gross financial result
sektor publiczny	3985,5	10933,5	13137,8	8675,1	<i>public sector</i>
sektor prywatny	25989,2	36686,7	23493,9	34928,5	<i>private sector</i>
Zysk brutto	36374,8	55318,6	59520,1	57067,8	<i>Gross profit</i>
Strata brutto	6400,0	7698,4	22888,4	13464,2	<i>Gross loss</i>
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	6821,3	7757,8	7960,4	6071,4	Obligatory encumbrances on gross financial result
Sektor publiczny	1572,9	1409,6	1489,1	1750,6	<i>Public sector</i>
Sektor prywatny	5248,4	6348,1	6471,3	4320,8	<i>Private sector</i>
Wynik finansowy netto	23153,5	39862,4	28671,3	37532,2	Net financial result
sektor publiczny	2412,6	9523,9	11648,7	6924,5	<i>public sector</i>
sektor prywatny	20740,9	30338,6	17022,6	30607,7	<i>private sector</i>
Zysk netto	29559,5	47291,5	51159,5	50695,6	<i>Net profit</i>
Strata netto	6406,1	7429,1	22488,2	13163,5	<i>Net loss</i>

TABL. 2 (277). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encumbrances on gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
OGÓŁEM 2005	568932,5	539165,4	29974,7	6821,3	23153,5
TOTAL					
2010	861183,9	813574,7	47620,2	7757,8	39862,4
2011	970185,4	933573,2	36631,7	7960,4	28671,3
2012	1005425,2	961865,6	43603,6	6071,4	37532,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	12304,5	10797,0	1508,7	165,5	1343,2
Przemysł <i>Industry</i>	347784,2	332144,6	15647,6	2906,8	12740,8
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	1289,9	1461,1	-171,2	-1,0	-170,2
przetwórstwo przemysłowe..... <i>manufacturing</i>	263598,3	253735,8	9868,2	1846,9	8021,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	77533,3	72048,7	5484,6	948,8	4535,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	5362,9	4899,1	466,0	112,2	353,8
Budownictwo..... <i>Construction</i>	54818,5	54902,6	-38,6	165,8	-204,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>	334263,1	328289,6	5968,1	1376,0	4592,1
Transport i gospodarka magazynowa..... <i>Transportation and storage</i>	62086,9	59716,0	2370,6	596,3	1774,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering ^Δ</i>	5683,8	5095,5	588,4	70,7	517,8
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communication</i>	80019,7	73698,4	6313,2	458,4	5854,8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... <i>Financial and insurance activities</i>	22773,4	18843,4	3930,1	-649,4	4579,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	11424,5	10944,6	479,7	253,2	226,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna .. <i>Professional, scientific and technical activities</i>	41233,4	35590,3	5646,5	422,0	5224,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	15972,0	15300,9	670,7	181,3	489,4
Edukacja..... <i>Education</i>	767,7	702,5	65,2	10,5	54,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	3965,0	3963,6	1,4	19,1	-17,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	10446,1	10050,7	395,4	88,6	306,9
Pozostała działalność usługowa..... <i>Other service activities</i>	1882,4	1826,0	56,3	6,8	49,5

TABL. 3 (278). PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH
ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba przedsiębiorstw Number of enterprises	Z wynikiem finansowym brutto With gross financial result			Z wynikiem finansowym netto With net financial result			
		dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)	dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)	
		w % ogółu przedsiębiorstw			in % of total of enterprises			
OGÓŁEM.....	2005	7577	77,5	21,1	1,4	76,2	21,7	2,1
TOTAL	2010	9558	77,7	22,3	0,1	77,2	22,7	0,1
	2011	9849	76,1	23,7	0,2	75,5	24,2	0,3
	2012	9991	75,2	24,7	0,1	74,4	25,4	0,2
sektor publiczny..... public sector		439	74,3	25,5	0,2	73,3	26,4	0,2
sektor prywatny..... private sector		9552	75,2	24,7	0,1	74,5	25,3	0,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing		62	74,2	25,8	—	72,6	25,8	1,6
Przemysł..... Industry		2052	76,9	23,0	0,1	76,4	23,5	0,1
górnictwo i wydobywanie..... mining and quarrying		23	56,5	43,5	—	56,5	43,5	—
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing		1817	77,2	22,8	0,1	76,6	23,2	0,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply		74	74,3	24,3	1,4	75,7	24,3	—
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities		138	77,5	21,7	0,7	76,8	23,2	—
Budownictwo..... Construction		917	76,7	23,2	0,1	76,4	23,4	0,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		3189	77,1	22,8	0,1	76,3	23,6	0,1
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage		540	75,6	24,4	—	74,8	25,0	0,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		235	59,6	40,4	—	59,1	40,9	—
Informacja i komunikacja..... Information and communication		632	66,8	33,2	—	66,6	33,4	—
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities		224	68,8	30,8	0,4	66,1	33,0	0,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		383	84,6	15,4	—	82,0	16,2	1,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.. Professional, scientific and technical activities		985	77,1	22,8	0,1	76,4	23,5	0,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		422	70,6	28,4	0,9	69,4	29,9	0,7
Edukacja..... Education		72	63,9	36,1	—	62,5	37,5	—
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities		164	64,0	36,0	—	62,8	37,2	—
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation		58	56,9	43,1	—	56,9	43,1	—
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities		56	64,3	35,7	—	62,5	37,5	—

TABL. 4 (279). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	Wskaźnik rentowności obrotu Turnover profitability rate		Wskaźnik płynności finansowej Financial liquidity ratio of the		
		brutto gross	netto net	I stopnia first degree	II stopnia second degree	III stopnia third degree
OGÓŁEM 2005	94,8	5,3	4,1	39,3	108,8	141,8
TOTAL 2010	94,5	5,5	4,6	52,4	116,8	151,0
..... 2011	96,2	3,8	3,0	46,9	108,0	142,2
..... 2012	95,7	4,3	3,7	49,1	113,5	149,0
sektor publiczny public sector	93,5	6,5	5,2	111,4	184,2	211,6
sektor prywatny private sector	96,0	4,0	3,5	40,7	104,0	140,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing	87,7	12,3	10,9	173,4	391,3	410,0
Przemysł Industry	95,5	4,5	3,7	34,9	99,6	148,4
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	113,3	-13,3	-13,2	19,5	39,7	46,3
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing	96,3	3,7	3,0	28,6	95,6	153,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	92,9	7,1	5,9	52,0	114,8	143,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	91,4	8,7	6,6	73,1	130,3	146,9
Budownictwo..... Construction	100,2	-0,1	-0,4	53,0	106,1	155,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	98,2	1,8	1,4	26,1	89,2	135,5
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage	96,2	3,8	2,9	62,2	119,7	129,5
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	89,6	10,4	9,1	48,0	83,8	94,0
Informacja i komunikacja..... Information and communication	92,1	7,9	7,3	50,8	116,4	135,3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	82,7	17,3	20,1	100,5	165,8	168,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	95,8	4,2	2,0	108,2	154,2	211,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna .. Professional, scientific and technical activities	86,3	13,7	12,7	69,0	147,8	173,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	95,8	4,2	3,1	39,9	104,1	116,3
Edukacja Education	91,5	8,5	7,1	69,7	121,0	136,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	100,0	0,0	-0,4	30,7	83,7	95,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	96,2	3,8	2,9	148,9	188,2	196,1
Pozostała działalność usługowa Other service activities	97,0	3,0	2,6	97,5	188,3	209,3

TABL. 5 (280). AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES

As of 31 XII

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Zapasy		
			razem total	w tym	
				materiały materials	półprodukty i produkty w toku semi-finished products and work in progress
w mln zł					
1	OGÓŁEM 2005	196721,5	39332,1	9853,0	4568,3
2	TOTAL 2010	327387,6	63181,2	13931,4	8496,8
3 2011	353700,3	74447,8	19384,0	10226,2
4	2012	355395,4	74461,2	18475,9	9298,0
5	sektor publiczny <i>public sector</i>	59695,9	6955,7	4104,9	1069,0
6	sektor prywatny <i>private sector</i>	295699,5	67505,5	14371,0	8229,0
7	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	8857,1	312,2	58,0	20,6
8	Przemysł <i>Industry</i>	98036,2	30745,2	15373,8	3317,8
9	górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	717,0	89,6	20,0	5,2
10	przetwórstwo przemysłowe..... <i>manufacturing</i>	72600,5	26121,9	11794,6	3212,8
11	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	22745,3	4427,7	3495,8	98,3
12	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	1973,5	106,1	63,5	1,5
13	Budownictwo..... <i>Construction</i>	30856,8	6078,4	696,1	3229,4
14	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>	88967,0	29465,4	830,2	317,9
15	Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	20613,8	1125,5	743,5	4,1
16	Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering ^Δ</i>	1321,0	75,6	36,2	2,2
17	Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	26322,5	2401,5	348,1	389,7
18	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	45170,1	277,9	9,3	1,1
19	Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	8647,7	1903,5	20,1	772,1
20	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	18425,4	1612,4	228,8	1210,4
21	Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	5254,8	344,2	62,1	24,8
22	Edukacja <i>Education</i>	268,0	7,0	2,4	0,2
23	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	817,7	39,0	31,2	0,2
24	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	1323,6	35,5	21,4	0,9
25	Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	513,6	38,0	14,9	6,4

Stocks		Należności krótkoterminowe		Inwestycje krótkoterminowe Short-term investments	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe Short-term inter-period settlements	Lp. No.
of which		Short-term dues				
produkty gotowe finished products	towary goods	razem total	w tym z tytułu dostaw i usług of which from deliveries and services			
<i>in mln zł</i>						
4707,1	19386,7	96461,3	76820,4	54528,0	6400,2	1
8882,9	30665,8	139503,2	114227,1	113726,6	10976,7	2
9625,2	33696,4	152096,5	123643,3	116512,4	10643,5	3
11006,5	34275,5	153552,3	125333,7	117007,9	10374,0	4
505,2	1106,6	20552,0	15538,7	31421,3	766,8	5
10501,3	33168,9	133000,3	109795,0	85586,5	9607,1	6
190,0	43,3	4707,2	4471,2	3746,2	91,5	7
8182,8	3570,4	42758,5	37311,9	23069,9	1462,7	8
38,3	23,3	312,7	272,4	301,5	13,3	9
8077,0	2756,6	31738,6	27578,6	13561,8	1178,1	10
64,5	756,3	9938,0	8852,9	8224,5	155,1	11
3,1	34,3	769,1	607,9	982,0	116,3	12
1150,2	755,0	10529,0	8882,4	10494,3	3755,1	13
457,5	27252,7	41423,5	34966,4	17121,7	956,5	14
0,5	328,8	9163,4	6863,1	9893,9	431,0	15
0,7	35,3	503,4	297,0	674,5	67,5	16
674,3	945,8	12770,4	10993,8	9879,9	1270,7	17
—	184,4	17481,1	10599,2	26905,8	505,3	18
305,8	797,6	1885,1	1383,8	4435,9	423,3	19
28,8	99,7	8386,3	6520,4	7337,1	1089,5	20
13,8	227,0	2898,8	2310,4	1803,2	208,7	21
0,1	4,0	101,0	61,5	137,1	22,9	22
0,0	7,2	456,8	411,1	263,9	58,1	23
0,2	10,2	265,1	125,7	1005,2	17,9	24
1,7	13,9	222,8	135,7	239,2	13,5	25

TABL. 6 (281). KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII
 SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym		Of which		
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplementary capital (fund)	niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year	
		w mln zł		in mln zł		
O G Ó Ł E M	2005	261462,2	152310,0	78470,1	-28882,8	23125,3
TOTAL	2010	411644,0	225768,3	125739,2	-11420,0	39621,5
	2011	420080,8	236971,4	142719,9	-20745,9	28570,8
	2012	453181,9	250649,3	159701,3	-33279,1	37257,5
sektor publiczny		177122,7	133563,4	39654,5	-8365,7	6923,8
public sector						
sektor prywatny		276059,2	117085,8	120046,8	-24913,5	30333,8
private sector						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		21084,2	19075,7	153,2	-17,2	1343,2
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł		169884,7	80098,6	65727,1	1808,4	12572,8
Industry						
górnictwo i wydobywanie		538,2	496,3	593,4	-662,7	-170,0
mining and quarrying						
przetwórstwo przemysłowe		78299,8	27126,8	37850,4	-1781,1	7853,4
manufacturing						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		84619,3	47336,6	26307,4	4253,1	4535,8
electricity, gas, steam and air conditioning supply						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		6427,5	5138,9	975,9	-1,0	353,7
water supply; sewerage, waste management and remediation activities						
Budownictwo		13177,2	5301,9	8652,4	-2790,7	-189,1
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		53224,6	29158,3	22294,2	-7741,4	4271,3
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa		37380,9	32736,2	8960,2	-9910,3	1795,5
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		5040,1	2908,5	1136,9	-91,5	476,5
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja		49615,1	18267,3	23416,4	-3691,6	6096,6
Information and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		35137,3	17982,8	5971,9	-308,0	4573,4
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		33040,5	20858,3	10549,4	-212,6	228,7
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..		28207,0	20716,9	9262,2	-8698,2	5208,3
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		4273,7	1578,1	1846,1	-332,4	480,9
Administrative and support service activities						
Edukacja		219,9	95,6	68,0	-10,6	66,2
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		548,1	492,7	580,3	-652,6	-19,2
Human health and social work activities						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		1138,3	393,5	716,1	-399,0	306,9
Arts, entertainment and recreation						
Pozostała działalność usługowa		1210,3	984,9	366,9	-231,4	45,4
Other service activities						

TABL. 7 (282). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓLEK^a**
Stan w dniu 31 XII
SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie Of which estate			
		Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób prawnych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagra- nicznych of foreign persons
		w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM 2005	110768,6	29169,3	5647,3	5070,0	44327,8
TOTAL 2010	178451,7	65519,5	8739,8	6917,3	57527,3
..... 2011	183455,6	65680,5	9755,9	6939,1	57650,4
..... 2012	194701,3	67020,1	9967,8	7991,1	58527,2
sektor publiczny public sector	95542,9	66731,4	9589,0	141,5	14,6
sektor prywatny private sector	99158,4	288,8	378,8	7849,5	58512,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing	120,0	49,0	—	25,8	26,8
Przemysł Industry	77808,4	28388,7	2371,5	3301,8	21989,8
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	485,2	—	0,1	76,6	188,8
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing	24887,7	471,4	430,6	2747,2	15090,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	47336,6	27917,3	1930,6	430,3	6376,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	5098,8	—	10,2	47,8	334,4
Budownictwo..... Construction	4299,4	86,4	730,7	638,8	2065,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	27409,7	1857,3	301,4	2059,1	17418,8
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	31530,0	19579,9	5510,5	282,3	853,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	2879,7	544,3	203,7	385,7	790,8
Informacja i komunikacja..... Information and communication	18231,8	1153,0	344,8	244,3	8449,6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	7911,4	4891,7	74,4	90,2	1460,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	4573,3	146,9	87,3	429,4	1908,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna .. Professional, scientific and technical activities	17415,8	10184,0	328,2	353,2	2396,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	1512,1	1,5	0,2	64,0	861,8
Edukacja Education	73,7	15,5	5,3	7,3	37,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	460,6	0,4	5,6	42,7	173,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	362,1	121,7	3,7	33,5	66,7
Pozostała działalność usługowa Other service activities	113,4	—	0,4	33,1	27,5

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

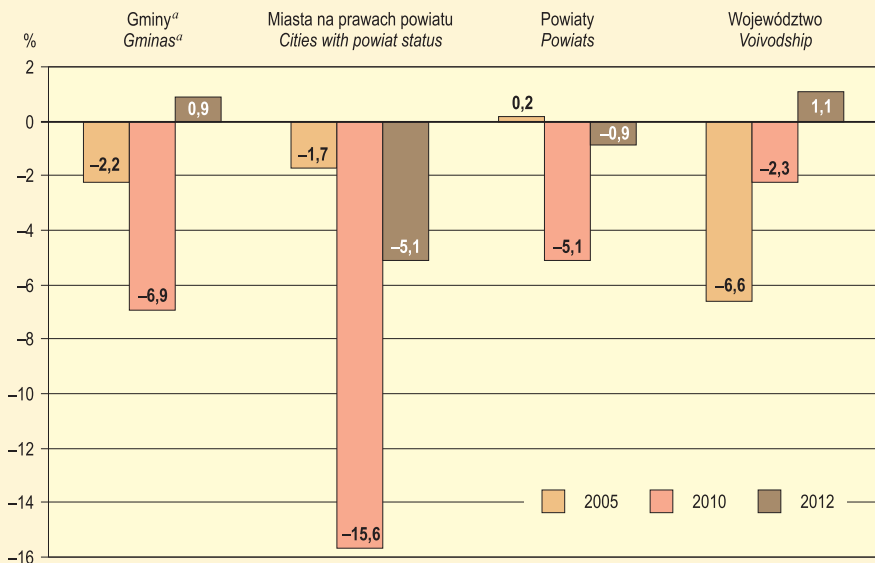
^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 (283). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII
LIABILITIES OF ENTERPRISES
As of 31 XII

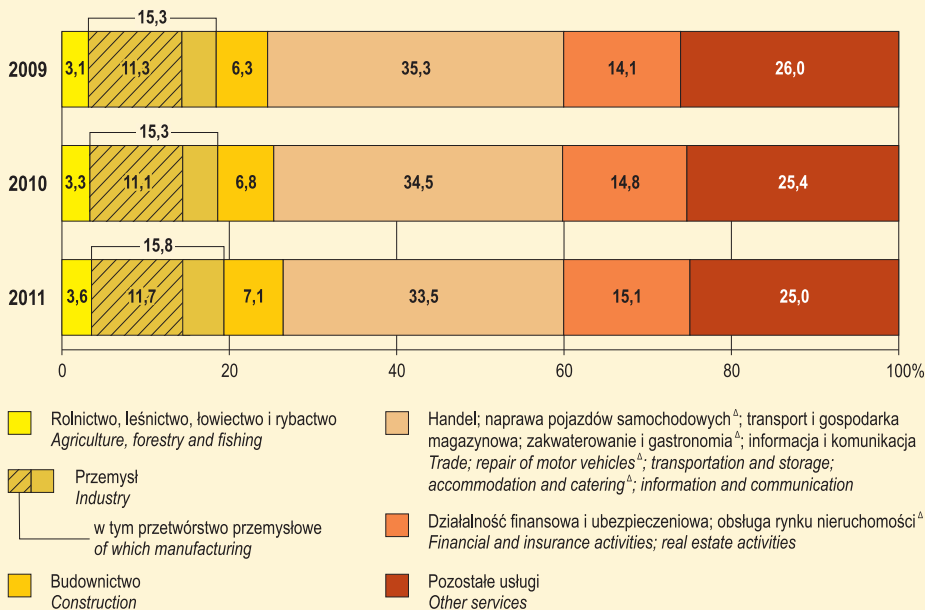
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term			
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which		
					kredyty i pożyczki credits and loans	z tytułu do- staw i usług from deliveries and services	
		w mln zł		in mln zł			
OGÓŁEM.....	2005	219670,9	79067,4	46956,5	140603,5	31761,9	69868,3
TOTAL	2010	336305,8	117457,3	80542,0	218848,5	48115,9	105947,2
	2011	382751,7	132076,5	92242,3	250675,2	58695,9	117661,3
	2012	370831,6	130314,5	88328,3	240517,2	61538,3	111790,3
sektor publiczny		54200,3	25202,3	10636,6	28998,0	2630,9	7686,8
public sector							
sektor prywatny		316631,3	105112,2	77691,7	211519,2	58907,4	104103,5
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		2411,3	195,4	178,7	2215,9	52,6	523,9
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		99601,2	33235,2	26467,9	66366,0	14061,3	31260,9
Industry							
górnictwo i wydobywanie		2014,2	465,5	420,6	1548,7	374,8	519,0
mining and quarrying							
przetwórstwo przemysłowe		68413,0	20816,7	17373,3	47596,4	11042,3	25919,0
manufacturing							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		25924,0	10062,1	7453,4	15861,9	2208,7	4466,8
electricity, gas, steam and air conditioning supply							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		3250,1	1891,0	1220,6	1359,1	435,4	356,1
water supply; sewerage, waste management and remediation activities							
Budownictwo		26877,9	6934,8	4684,7	19943,2	2737,6	12213,6
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		77014,1	11171,9	7459,7	65842,2	11940,6	42395,1
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		33953,2	17626,8	7054,5	16326,5	1718,5	5969,2
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		3370,9	1936,5	1661,7	1434,4	553,4	486,5
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		42588,1	23015,6	11822,3	19572,5	4468,4	9137,9
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		45900,6	19053,2	16934,6	26847,4	20777,6	1358,0
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		10248,2	5682,6	4147,7	4565,6	1044,1	1138,4
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..		17525,6	6675,8	4758,2	10849,8	2422,6	4642,8
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		7001,4	2453,7	1628,4	4547,6	1156,9	1927,5
Administrative and support service activities							
Edukacja		242,8	44,8	41,7	198,0	32,2	74,9
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		2516,8	1644,9	1113,5	871,9	367,7	350,7
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		1280,5	595,8	332,2	684,7	167,8	166,9
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		298,9	47,4	42,4	251,6	36,9	144,2
Other service activities							

RELACJA WYNIKÓW BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO DO DOCHODÓW OGÓŁEM RELATION OF RESULTS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS TO TOTAL REVENUE

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące) STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KINDS OF ACTIVITIES (current prices)

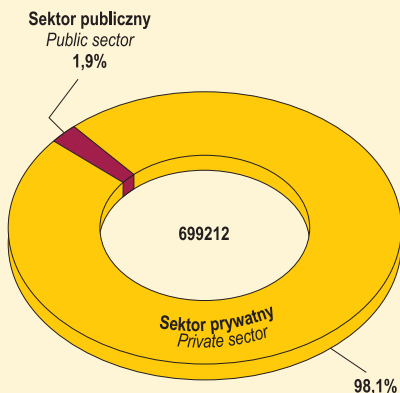
STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

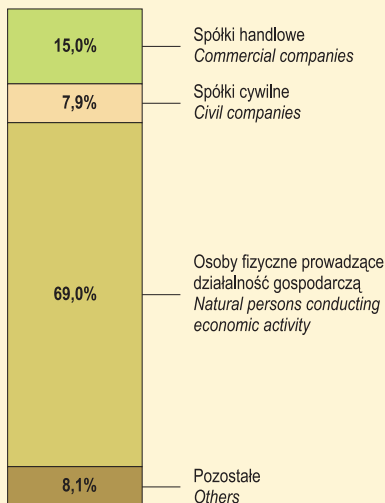
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2012

As of 31 XII

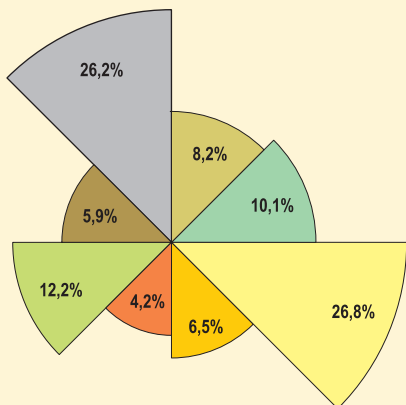
WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
BY OWNERSHIP SECTORS

WEDŁUG FORM PRAWNYCH
BY LEGAL STATUS

WEDŁUG SEKCJI BY SECTIONS

- Przetwórstwo przemysłowe
Manufacturing
- Budownictwo
Construction
- Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ
Trade; repair of motor vehicles^Δ
- Transport i gospodarka magazynowa
Transportation and storage
- Obsługa rynku nieruchomości^Δ
Real estate activities^Δ
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Professional, scientific and technical activities
- Pozostała działalność usługowa
Other service activities
- Pozostałe sekcje
Other sections

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

DZIAŁ XX

FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Podstawę prawną określającą te procesy stanowiła: dla 2005 r. — ustawa z dnia 26 XI 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.), a w latach 2010—2012 — ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240 i 1241 z późn. zm.). W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego również ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r., poz. 594—596) oraz ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm.).

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące dochodów i wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych.

3. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określane w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje równocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej. Powyższa uwaga dotyczy również samorządowych zakładów budżetowych.

CHAPTER XX

PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finance include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local self-government entities (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), incurring liabilities involving public funds, managing public funds and public dept, as well as settlements with the European Union budget.

The legal basis defining the above mentioned processes was provided: for 2005 — the Law on Public Finances, dated 26 XI 1998 (unified text: Journal of Laws 2003 No. 15, item 148 with later amendments), and in 2010—2012 — the Law on Public Finances, dated 27 VIII 2009, and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws No. 157, item 1240 and 1241 with later amendments). With respect to the financial management of local self-government entities, the legal basis is additionally provided by the Law on Gmina Self-government, dated 8 III 1990, the Law on Powiat Self-government, dated 5 VI 1998, the Law on Voivodship Self-government, dated 5 VI 1998 (unified text: Journal of Laws 2013, items 594—596) as well as the Law on Incomes of Local Self-government Entities, dated 13 XI 2003 (unified text: Journal of Laws 2010 No. 80, item 526 with later amendments).

2. The presented data include information regarding revenue and expenditure of local self-government entities budgets as well as revenue and costs of self-government budgetary establishments.

3. Revenue and expenditure of the budgets of local self-government entities are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law of Public Finances.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables revenue and expenditure of gminas are given without data for cities with powiat status, while revenue and expenditure of cities with powiat status are given jointly with gmina and powiat part of revenue and expenditure. Above note concerns also self-government budgetary establishment.

4. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy — określające rodzaj działalności oraz paragrafy — określające rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku. Prezentowane dane opracowano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. Nr 38, poz. 207 z późn. zm.).

5. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową,
 - c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,
 - d) środki z innych źródeł na dofinansowanie zadań własnych;
- 2) dotacje:
 - a) celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200 i 620 według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych),
 - c) otrzymane z funduszy celowych (od 2011 r. są tylko państwowe fundusze celowe),
 - d) pozostałe dotacje, w tym dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

6. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzieli się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m. in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu publicznego, w tym wypłaty z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

4. Revenue and expenditure of the budgets of local self-government entities are grouped in accordance with the provisions set forth in the Law on Public Finances, i.e. they are grouped into divisions — defining types of activity, and into paragraphs — defining types of revenue, income or expenditure. The presented data were compiled in accordance with the decree of the Minister of Finance, dated 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws No. 38, item 207 with later amendments).

5. Budget revenue of local self-government entities comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, of which the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, treasury fee,
 - c) revenue from property, e.g., revenue from renting and leasing as well as agreements with a similar character,
 - d) funds from other sources for the additional financing of own tasks;
- 2) allocations:
 - a) appropriated allocations from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, and tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies,
 - b) provided under programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable and payments from the European funds budget (paragraphs 200 and 620 according to the detailed classification of incomes, expenses, revenues and expenditures, and funds from foreign sources),
 - c) received from appropriated funds (since 2011 state appropriated funds),
 - d) other allocations, of which appropriated allocations for tasks realized on the basis of agreements between local self-government entities;
- 3) general subsidy from the state budget, comprising: equalisation, educational, compensating, balancing and regional parts.

6. Expenditure of local self-government entities budgets are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- expenditure on wages and salaries (including derivatives),
- expenditure on the purchase of materials and services,
- allocations, among others, for organizational and legal units operating within local self-government entities budgets,
- expenditure on public debt servicing, of which payments related to granting endorsements and guarantees.

7. Od 2010 r. w sektorze finansów publicznych funkcjonują **samorządowe zakłady budżetowe**, które odpłatnie wykonują zadania i pokrywają koszty swojej działalności z przychodów własnych oraz ewentualnych dotacji przedmiotowych, a także z dotacji celowych na zadania bieżące i z dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, otrzymanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

8. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

7. Since 2010 in the sector of public finance are functioning **self-government budgetary establishments** which perform tasks for a fee, and cover the costs related to their activity from own revenues and from possible objective allocations, as well as from appropriated allocations for current tasks and appropriated allocations for financing or co-financing of the investment-related costs, obtained from the budgets of local self-government entities.

8. Information concerning local self-government entities budgets is compiled in the Central Statistical Office on the basis of the Ministry of Finance reports.

TABL. 1 (284). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM.....	2005	17292664,6	5394154,5	8722355,1	1584065,4	1592089,6
TOTAL	2010	26225971,5	8719001,2	12405737,3	2648303,9	2452929,2
	2011	27720135,5	9247752,0	13302900,5	2711810,8	2457672,1
	2012	29036520,3	9652690,6	14224208,1	2670282,7	2489338,8
Dochody własne		17421707,1	4752264,4	10029987,4	907436,1	1732019,2
Own revenue						
w tym: of which:						
Udziały w podatku dochodowym..... Share in income tax		8785421,0	2078488,6	4575424,2	565054,0	1566454,2
od osób prawnych..... corporate income tax		2092202,0	96624,7	627332,3	19855,3	1348389,7
od osób fizycznych		6693219,0	1981863,9	3948091,9	545198,7	218064,5
personal income tax						
Podatek od nieruchomości		2530052,9	1183914,2	1346138,7	x	x
Tax on real estate						
Podatek rolny.....		146147,5	143676,1	2471,4	x	x
Agricultural tax						
Podatek od środków transportowych..... Tax on means of transport		176164,7	131270,7	44894,0	x	x
Podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej		20575,4	8628,4	11946,9	x	x
Receipts from lump sum taxation						
Podatek od spadków i darowizn		76513,7	25170,1	51343,5	x	x
Tax on inheritances and donations						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		365484,6	115759,6	249725,0	x	x
Tax on civil law transactions						
Oplata skarbowa		131845,5	25895,7	105949,9	x	x
Treasury fee						
Oplata targowa		32469,6	23950,4	8519,2	x	x
Market place fee						
Dochody z majątku..... Revenue from property		1356805,4	310106,6	1000387,1	25295,6	21016,1
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze		761234,6	113710,9	624899,5	11681,6	10942,7
of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character						

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (284). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
Dochody własne (dok.) Own revenue (cont.)					
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł <i>Funds for additional financing of own tasks from other sources</i>	106134,2	67991,8	28469,8	3421,7	6251,0
Dotacje ogółem Total allocations	5247292,7	1931412,8	2084648,1	617397,9	613833,9
Dotacje celowe <i>Appropriated allocations</i>	2828467,5	1268441,8	813425,5	510989,1	235611,2
z budżetu państwa <i>from the state budget</i>	2522154,7	1180013,7	729508,7	419725,4	192906,9
na zadania: for tasks:					
z zakresu administracji rządowej <i>for government administration tasks</i>	1967570,9	937806,0	562810,8	290039,4	176914,7
własne <i>for own tasks</i>	548611,0	239487,3	164181,6	128950,1	15992,1
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej <i>realized on the basis of agreements with government administration bodies</i>	5972,7	2720,4	2516,3	735,9	—
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego <i>for tasks realized on the basis of agreements between local self-government entities</i>	159266,8	47597,8	67822,9	35748,9	8097,2
otrzymane z państwowych funduszy celowych <i>received from state appropriated funds</i>	63684,8	15460,2	15169,4	6555,3	26500,0
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednost- kami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań <i>for financial assistance between local self-government entities for additional financing of own tasks</i>	83361,2	25370,2	924,4	48959,5	8107,1
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b <i>Allocations from paragraphs 200 and 620^b</i>	2418825,1	662970,9	1271222,6	106408,9	378222,7
Subwencja ogólna z budżetu państwa General subsidy from the state budget	6367520,5	2969013,4	2109572,6	1145448,8	143485,8
W tym część oświatowa <i>Of which educational part</i>	5157851,2	2237872,5	1916851,4	896773,1	106354,2

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. *b* Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.
a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. *b* Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 (285). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW
W 2012 R.
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISION IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
OGÓŁEM..... TOTAL	29036520,3	9652690,6	14224208,1	2670282,7	2489338,8
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo <i>Agriculture and hunting</i>	397586,6	278524,7	119,9	3754,1	115187,9
Przetwórstwo przemysłowe <i>Manufacturing</i>	10071,3	2761,8	2358,8	536,8	4414,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę..... <i>Electricity, gas and water supply</i>	34421,6	34165,0	24,1	232,5	—
Transport i łączność <i>Transport and communication</i>	2704079,3	140531,6	2328408,3	102808,5	132330,9
Gospodarka mieszkaniowa <i>Dwelling economy</i>	2253201,6	300275,4	1884034,6	51804,1	17087,5
Działalność usługowa..... <i>Service activity</i>	87087,7	14329,7	20428,0	47436,6	4893,3
Administracja publiczna <i>Public administration</i>	244961,0	109571,2	50566,7	52750,8	32072,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa <i>Public safety and fire care</i>	303784,2	29702,5	143113,7	130967,9	—
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej <i>Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal personality</i>	12672282,8	3853350,1	6617426,0	621426,3	1580080,3
Różne rozliczenia <i>Miscellaneous settlements</i>	6971988,6	3029459,3	2259174,5	1150084,4	533270,4
Oświata i wychowanie <i>Education</i>	452722,8	261106,8	129022,9	58688,2	3904,9
Ochrona zdrowia <i>Health care</i>	176366,3	2281,2	42250,2	119791,4	12043,5
Pomoc społeczna <i>Social assistance</i>	1725774,7	1003819,3	479649,3	236028,8	6277,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej..... <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	141873,8	27305,7	56918,3	51967,7	5682,1
Edukacyjna opieka wychowawcza..... <i>Educational care</i>	51383,2	29515,5	16130,4	5486,1	251,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska <i>Municipal economy and environmental protection</i>	510653,0	403047,5	75909,0	16529,4	15167,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego..... <i>Culture and national heritage</i>	98919,2	34562,7	53182,1	6513,8	4660,7
Kultura fizyczna <i>Physical education</i>	128333,4	75861,6	47120,6	5351,0	0,2

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (286). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship	
						w tys. zł
OGÓŁEM 2005	17664893,2	5515297,2	8871384,2	1580863,3	1697348,5	
TOTAL						
	2010	28959461,0	9321045,7	14346774,9	2783080,3	2508560,2
	2011	29333349,4	9568901,1	14404097,4	2764960,5	2595390,4
	2012	29669336,3	9564774,4	14948337,0	2693354,4	2462870,5
Wydatki bieżące	24470161,4	7795105,8	12405270,4	2341586,1	1928199,1	
Current expenditure						
w tym: of which:						
Dotacje.....	2208778,3	541888,9	948159,8	166405,6	552324,1	
Allocations						
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych.....	65196,3	32648,9	32547,3	—	—	
of which for self-government budgetary establishments						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych.....	1820408,5	1174258,8	551536,7	85193,2	9419,8	
Benefits for natural persons						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych.....	18013386,3	5832293,3	9622670,3	1938041,7	620381,0	
Current expenditure of budgetary entities						
w tym: of which:						
wynagrodzenia.....	8351709,9	3228813,8	3682249,5	1169111,9	271534,7	
wages and salaries						
w tym osobowe.....	7539998,0	2897940,4	3351095,8	1047740,7	243221,1	
of which personal						
pochodne od wynagrodzeń ^b	1480729,2	602728,8	639639,7	191851,4	46509,4	
derivatives from wages and salaries ^b						
zakup materiałów i usług.....	6676219,6	1607015,4	4438470,1	379402,7	251331,3	
purchase of materials and services						
Obsługa długu publicznego.....	690999,7	159466,2	409130,2	38348,9	84054,4	
Public debt servicing						
w tym wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń.....	29211,8	378,4	11851,4	2374,6	14607,4	
of which payments related to guarantees and endorsements						
Wydatki majątkowe	5199174,9	1769668,6	2543066,7	351768,2	534671,4	
Property expenditure						
W tym inwestycyjne ^c	5094598,2	1743881,8	2464750,9	351635,2	534330,3	
Of which investment expenditure ^c						

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. ^c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. ^c Including allocations for financing investment tasks of self-government budgetary establishments.

TABL. 4 (287). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW
W 2012 R.

EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISION IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM..... TOTAL	29669336,3	9564774,4	14948337,0	2693354,4	2462870,5
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo <i>Agriculture and hunting</i>	464420,5	327674,3	313,6	3036,6	133396,0
Przetwórstwo przemysłowe <i>Manufacturing</i>	117665,2	3892,8	3543,8	2634,1	107594,4
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę..... <i>Electricity, gas and water supply</i>	41559,7	29636,3	11923,4	—	—
Transport i łączność <i>Transport and communication</i>	6589481,1	748279,5	4831244,5	349763,1	660194,0
Gospodarka mieszkaniowa <i>Dwelling economy</i>	1647567,1	261692,9	1341131,1	25057,7	19685,4
Działalność usługowa..... <i>Service activity</i>	176717,5	34955,1	58704,7	32625,3	50432,4
Administracja publiczna <i>Public administration</i>	2586330,2	1041696,4	1034282,0	323401,6	186950,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa <i>Public safety and fire care</i>	598585,1	140073,7	319197,7	133986,7	5327,0
Obsługa długu publicznego..... <i>Public debt servicing</i>	691523,4	159652,7	409444,1	38372,3	84054,4
Różne rozliczenia <i>Miscellaneous settlements</i>	1706993,5	69568,3	862201,1	109109,5	666114,6
Oświata i wychowanie..... <i>Education</i>	8055738,4	3839246,8	3264427,1	821112,5	130952,0
Ochrona zdrowia <i>Health care</i>	545762,1	61212,0	232117,1	137377,3	115055,7
Pomoc społeczna <i>Social assistance</i>	2645690,7	1281217,2	981008,4	364237,6	19227,6
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej..... <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	334704,3	37916,9	147050,0	110320,4	39417,0
Edukacyjna opieka wychowawcza..... <i>Educational care</i>	695466,1	112917,1	381341,5	182742,0	18465,5
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska <i>Municipal economy and environmental protection</i>	1202023,2	826288,2	346641,8	13368,8	15724,4
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego..... <i>Culture and national heritage</i>	936498,1	295108,4	443798,3	19321,6	178269,9
Kultura fizyczna <i>Physical education</i>	495887,1	252780,6	214447,9	13160,3	15498,3

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 5 (288). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH**
REVENUE AND COSTS OF SELF-GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
Przychody 2011	592820,3	327582,1	245634,4	666,8	18937,0
Revenue 2012	648887,2	349204,5	282153,0	1539,7	15990,0
w tym: of which:					
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątko- wych i usług.....	471968,8	247855,2	207015,2	1539,7	15558,7
Revenue from sale of products, asset components and services					
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego ^b Allocations from local self-government entities budgets ^b	63936,7	31650,2	32286,6	—	—
Koszty 2011	602980,3	339194,8	243901,8	652,0	19231,7
Costs 2012	652621,1	353300,5	281574,6	1538,9	16207,1
w tym: of which:					
Materiały i usługi.....	272964,1	146476,0	120104,7	808,8	5574,5
Materials and services					
Podatek dochodowy od osób prawnych	3538,5	2335,6	1202,9	—	—
Corporate income tax					
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samorządu terytorialnego	1945,1	1270,3	674,8	—	—
Surplus payments to local self-government entities budgets					

^a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

^a Excluding revenue and costs of self-government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. ^b Including allocations from the state budget as well as payments within European funds budget.

ZIAŁ XXI

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Informacje o nakładach inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995)”.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zaszczepienia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji, z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

W przypadku ujemnych różnic kursowych walut suma nakładów na poszczególne grupy rodzajowe może być większa od nakładów na środki trwałe ogółem.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne — jeśli nie zaznaczono inaczej — zaliczono do odpowiednich sekcji PKD 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

CHAPTER XXI

INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Information regarding investment outlays was compiled according to the principles of the system of national accounts, according to recommendations of “European System of National and Regional Accounts (ESA 1995)”.

Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, among others, construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets as well as livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization, except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005.

In case of foreign exchange losses of currencies, the sum of outlays on particular groups of assets may exceed the total value of outlays on fixed assets.

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays — unless otherwise indicated — are included into the appropriate sections of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) z liczbą pracujących powyżej 9 osób — opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne — ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz.U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.).

2. **Wartość brutto środków trwałych** jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w bieżących cenach ewidencyjnych według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. — wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. — wartość w cenach bieżących nabywania lub wytworzenia;
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. — również wycenę według wartości godziwej.

3. *The value of investment outlays incurred by:*

- *legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., do not include the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. **Fixed assets** include asset components and other objects completed and ready for usage with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land, livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise and cooperative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed assets, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land, regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with Accounting Act, dated 29 IX 1994 (unified text: Journal of Laws 2009 No. 152, item 1223 with later amendments).

2. **The gross value of fixed assets** is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

The gross value of fixed assets at current book-keeping prices is understood, as of 31 XII:

- *within the scope of fixed assets designated for exploitation:*
 - *before 1 I 1995 — the value at replacement prices of September 1994,*
 - *after 1 I 1995 — the purchase or manufacturing value at current prices;*
- *in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 — also revaluation according to fair value.*

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz.U. Nr 7, poz. 34).

3. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) z liczbą pracujących powyżej 9 osób — opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych — ustalono szacunkowo.

4. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

- 1) budynki i budowle:
 - a) budynki i lokale, od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
 - b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
- 2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
 - a) kotły i maszyny energetyczne,
 - b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
 - c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
 - d) urządzenia techniczne,
 - e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
- 3) środki transportu;
- 4) pozostałe środki trwałe, tj.: zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

The gross value at replacement prices was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Ministry of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).

3. The gross value of fixed assets:

- of legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,
- of legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures, was estimated.

4. The value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. The grouping includes:

- 1) buildings and structures:
 - a) buildings and places, since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise as well as cooperative right to non-residential (utilitarian) premise,
 - b) civil engineering works (excluding detailed meliorations);
- 2) machinery, technical equipment and tools:
 - a) boilers and power industry machinery,
 - b) general usage machinery, equipment and apparatus,
 - c) special use machinery, equipment and apparatus,
 - d) technical equipment,
 - e) tools, instruments, moveables and endowments;
- 3) transport equipment;
- 4) other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).

Inwestycje

Investments

TABL. 1 (289). NAKŁADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM TOTAL	43333,3	45781,4	46481,7
sektor publiczny <i>public sector</i>	14392,2	14778,4	16267,9
sektor prywatny <i>private sector</i>	28941,1	31003,0	30213,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	603,4	823,8	789,3
Przemysł <i>Industry</i>	9783,5	9507,3	9443,6
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	75,5	295,9	339,3
przetwórstwo przemysłowe..... <i>manufacturing</i>	4802,7	5279,0	5452,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	2205,3	2101,6	1868,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	2700,1	1830,9	1782,6
Budownictwo..... <i>Construction</i>	1423,2	2266,9	1605,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	3791,8	4186,9	5068,9
Transport i gospodarka magazynowa ^b <i>Transportation and storage^b</i>	5911,0	6959,2	9304,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	403,0	594,3	893,4
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communication</i>	5556,2	4961,5	4124,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... <i>Financial and insurance activities</i>	2153,3	2305,0	2289,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	5929,2	5161,0	5159,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1090,8	1407,9	1441,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	1231,1	1793,9	1460,4
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	1226,4	2155,9	1482,6
Edukacja..... <i>Education</i>	1100,9	1137,9	1041,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	1628,6	1271,1	1188,9
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... <i>Arts, entertainment and recreation</i>	1319,3	1044,4	1001,1
Pozostała działalność usługowa..... <i>Other service activities</i>	181,5	204,2	187,3

^a Według lokalizacji inwestycji. ^b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.

^a According to investment location. ^b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 (290). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)
 INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł		in mln zł
O G Ó Ł E M	28261,9	29687,0	27823,6
T O T A L			
sektor publiczny..... <i>public sector</i>	7538,9	7722,4	7413,6
sektor prywatny..... <i>private sector</i>	20723,0	21964,6	20410,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	62,1	110,8	114,1
Przemysł..... <i>Industry</i>	8842,8	8407,0	8227,7
górnictwo i wydobywanie..... <i>mining and quarrying</i>	60,5	61,9	214,2
przetwórstwo przemysłowe..... <i>manufacturing</i>	4545,1	5095,9	5081,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	2141,9	2052,8	1830,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	2095,4	1196,3	1102,0
Budownictwo..... <i>Construction</i>	1046,8	1550,6	999,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	3242,9	3666,9	3703,1
Transport i gospodarka magazynowa..... <i>Transportation and storage</i>	3178,8	4442,5	4246,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	257,0	371,0	365,9
Informacja i komunikacja..... <i>Information and communication</i>	5393,8	4576,2	3891,7
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... <i>Financial and insurance activities</i>	1850,3	1956,5	2075,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	722,7	651,5	619,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	698,6	907,3	1106,9
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	1158,6	1711,7	1287,8
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	0,9	1,8	0,5
Edukacja..... <i>Education</i>	77,3	39,1	59,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	1442,0	1003,7	891,2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... <i>Arts, entertainment and recreation</i>	238,8	236,7	180,8
Pozostała działalność usługowa..... <i>Other service activities</i>	48,6	53,9	53,2

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3 (291). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)
 INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which		
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządze- nia techniczne i narzędzia machinery, technical equip- ment and tools	środki transportu transport equipment
		w mln zł	in mln zł	
OGÓŁEM 2010	37584,8	16691,3	15050,5	5515,7
TOTAL 2011	40946,0	17737,1	16148,9	6621,6
..... 2012	39770,8	17128,4	15626,1	6525,4
w tym: of which:				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... Agriculture, forestry and fishing	138,7	101,2	28,0	5,8
Przemysł..... Industry	12588,9	5432,4	6196,3	407,7
górnictwo i wydobywanie..... mining and quarrying	365,9	204,9	90,1	62,3
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing	7030,3	1965,9	4758,5	264,1
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektrycz- ną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	4046,3	2496,5	1034,2	37,1
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpa- dami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	1146,3	765,1	313,4	44,2
Budownictwo..... Construction	1133,8	670,2	380,9	81,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	4432,7	1758,5	1923,2	747,3
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage	8720,4	5269,5	597,0	2946,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	551,9	318,8	228,8	4,0
Informacja i komunikacja..... Information and communication	4781,4	900,8	3777,4	96,6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	2564,3	425,0	1095,4	1041,8
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	681,3	614,1	52,5	14,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	1841,7	1008,3	708,7	124,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	1278,0	76,1	171,1	1021,7
Edukacja..... Education	50,9	35,4	13,5	1,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	725,1	382,9	317,3	21,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	231,7	122,9	101,4	7,3

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 (292). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł		in mln zł
O G Ó Ł E M	550436,3	586354,8	609035,0
T O T A L			
sektor publiczny.....	204905,1	220465,1	232327,4
public sector			
sektor prywatny.....	345531,2	365889,7	376707,6
private sector			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	17258,0	17888,1	18577,5
Agriculture, forestry and fishing			
Przemysł.....	120507,2	130071,2	132756,9
Industry			
górnictwo i wydobywanie.....	532,3	808,5	688,4
mining and quarrying			
przetwórstwo przemysłowe.....	62016,1	66432,7	67397,6
manufacturing			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	42379,3	44665,8	44872,0
electricity, gas, steam and air conditioning supply			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	15579,6	18164,2	19799,0
water supply; sewerage, waste management and remediation activities			
Budownictwo.....	12892,9	14444,6	13207,4
Construction			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	41587,1	42970,2	46632,5
Trade; repair of motor vehicles ^Δ			
Transport i gospodarka magazynowa ^b	98497,8	107075,6	110201,9
Transportation and storage ^b			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	5415,8	5719,5	6151,1
Accommodation and catering ^Δ			
Informacja i komunikacja.....	57331,8	59362,7	57559,0
Information and communication			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	21927,8	22043,4	22855,1
Financial and insurance activities			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	98591,8	102613,3	107800,2
Real estate activities			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....	15267,5	16369,9	17542,4
Professional, scientific and technical activities			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	8736,7	10328,1	12016,7
Administrative and support service activities			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	19789,4	21417,3	22503,9
Public administration and defence; compulsory social security			
Edukacja.....	14190,3	15225,6	16615,0
Education			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	9717,3	10547,5	11460,8
Human health and social work activities			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	5883,4	6982,0	9641,9
Arts, entertainment and recreation			
Pozostała działalność usługowa.....	2841,3	3295,9	3512,6
Other service activities			

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. ^b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

^a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. ^b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5 (293). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	355165,2	376356,4	382910,2
TOTAL			
sektor publiczny	117480,5	126407,6	130891,4
public sector			
sektor prywatny	237684,7	249948,8	252018,9
private sector			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	834,1	939,4	1037,6
Agriculture, forestry and fishing			
Przemysł	110117,4	118394,1	120334,0
Industry			
górnictwo i wydobywanie	423,8	627,2	486,6
mining and quarrying			
przetwórstwo przemysłowe.....	58833,8	62666,2	63489,6
manufacturing			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	41006,0	43196,0	42990,4
electricity, gas, steam and air conditioning supply			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	9853,8	11904,8	13367,5
water supply; sewerage, waste management and remediation activities			
Budownictwo.....	9270,4	10086,8	8418,0
Construction			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	35213,1	36077,9	39072,8
Trade; repair of motor vehicles ^Δ			
Transport i gospodarka magazynowa	57038,4	63229,4	64232,1
Transportation and storage			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	4379,0	4585,7	4872,3
Accommodation and catering ^Δ			
Informacja i komunikacja	55660,7	57437,2	55381,1
Information and communication			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	20406,4	20402,1	21178,2
Financial and insurance activities			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	30020,9	29813,1	29683,2
Real estate activities			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	12184,4	12972,6	13537,7
Professional, scientific and technical activities			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	7850,1	9296,8	10914,8
Administrative and support service activities			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9,4	9,2	4,1
Public administration and defence; compulsory social security			
Edukacja	1279,6	1332,1	1391,0
Education			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7544,8	7847,1	8528,1
Human health and social work activities			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2681,5	2974,0	3262,9
Arts, entertainment and recreation			
Pozostała działalność usługowa	675,1	959,0	1062,4
Other service activities			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

Uwagi ogólne

1. **Rachunki regionalne** opracowano zgodnie z zasadami Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995). W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

2. **Produkt krajowy brutto (PKB)** przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

3. **Wartość dodana brutto (WDB)** mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

4. **Produkcja globalna** obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

5. **Zużycie pośrednie** obejmuje wartość wyrobów i usług zużytych jako nakłady w procesie produkcji, z wyjątkiem środków trwałych, których zużycie jest rejestrowane jako amortyzacja środków trwałych. Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

6. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

7. **Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych** składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem ponoszone przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i inne koszty związane z

General notes

1. **Regional accounts** were compiled according to the principles of the European System of National and Regional Accounts (ESA 1995). The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

2. **Gross domestic product (GDP)** presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

In calculations of gross domestic product volume indices current prices from the year preceding reference year were adopted as constant prices.

3. **Gross value added (GVA)** measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

4. **Gross output** includes the value of goods and services produced by all national institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

5. **Intermediate consumption** includes the value of goods and services consumed as outlays in the production process, excluding fixed assets, the consumption of which is registered as depreciation of fixed assets. Intermediate consumption is presented at purchasers' prices.

6. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

7. **Gross primary income in the households sector** is comprised of gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees borne by all national institutional units, i.e., wages and salaries jointly with contributions to compulsory social security and health security paid by employees, contributions to compulsory social security paid by employers and

zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

8. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

9. Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

10. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe);
- 2) sektor instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz działalnością ubezpieczeniową;
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa oraz przedsiębiorstwa publiczne, które zgodnie z metodologią ESA 1995 spełniają kryteria zaliczania do sektora;
- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł;
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

8. Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by current taxes on income, wealth, etc., social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, social assistance benefits in cash) and other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

9. *Data grouping by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the local kind-of-activity unit method, i.e., by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.*

10. *Criteria of rating a given unit of the national economy among institutional sectors are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:*

- 1) *non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services);*
- 2) *financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as in insurance activity;*
- 3) *general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance as well as entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget, as well as public enterprises which accordingly to the ESA 1995 methodology fulfill criteria of including in the sector;*
- 4) *households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources;*
- 5) *non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.*

11. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki” w zakresie produkcji ukrytej dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od szczególnej formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej (głównie w działalności usługowej).

12. Dane z rachunków regionalnych za lata 2009 i 2010 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych z tytułu zastosowania w obliczeniach liczby ludności opracowanej na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

Ponadto zrewidowane zostały dane dotyczące dochodów w sektorze gospodarstw domowych za 2010 r. ze względu na zmiany wprowadzone przez Narodowy Bank Polski w bilansie płatniczym w zakresie wynagrodzeń i dochodów z tytułu własności.

13. Dane na 1 mieszkańca za lata 2009–2011 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

14. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto — Rachunki regionalne w 2011 r.”.

11. The estimation of the “hidden economy” is included in the regional accounts in the field of the concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (independently of the specific legal form), employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work (primarily within the service activity).

12. Data from the regional accounts for the years 2009 and 2010 were changed in relation to previously published data on account of applying in calculations number of population which was compiled on the basis of Population and Housing Census 2011 results.

Moreover, data concerning income in the households sector for 2010 were revised due to changes introduced by the National Bank of Poland in the balance of payments in the range of wages and salaries as well as property income.

13. Data per capita for the years 2009–2011 were calculated on the basis of the number of population which included the results of the Population and Housing Census 2011.

14. Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) were placed in the publication “Gross Domestic Product — Regional Accounts in 2011”.

TABL. 1 (294). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009	2010	2011	2009	2010	2011
	w mln zł	in mln zł		w odsetkach	in percent	
OGÓŁEM TOTAL	293917	315792	341720	x	x	x
W tym wartość dodana brutto Of which gross value added	261197	278133	300184	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: of which sector:						
przedsiębiorstw non-financial corporations	138053	148032	158010	52,9	53,2	52,6
instytucji rządowych i samorządowych general government	31863	32928	34008	12,2	11,8	11,3
gospodarstw domowych..... households	63034	64933	73108	24,1	23,3	24,4
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	8135	9134	10731	3,1	3,3	3,6
Przemysł Industry	39922	42448	47300	15,3	15,3	15,8
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	29479	30746	35251	11,3	11,1	11,7
Budownictwo..... Construction	16340	18786	21212	6,3	6,8	7,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwatero- wanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja.. Trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; informa- tion and communication	92175	95890	100653	35,3	34,5	33,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ Financial and insurance activities; real estate activities	36757	41244	45363	14,1	14,8	15,1
Pozostałe usługi..... Other services	67868	70631	74926	26,0	25,4	25,0
NA 1 MIESZKAŃCA ^a PER CAPITA ^a	56119	60075	64790	x	x	x

^a W złotych.

^a In zlotys.

TABL. 2 (295). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
Produkcja globalna	604186	650735	723613	Gross output
Zużycie pośrednie.....	342989	372603	423428	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	261197	278133	300184	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	110053	116115	122993	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	147164	157552	172435	Gross operating surplus

TABL. 3 (296). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w milionach złotych	177043	184911	198390	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	33804	35177	37615	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w milionach złotych	151781	160340	172110	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	28980	30503	32632	per capita in zł

DZIAŁ XXIII

PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Prywatyzacja

1. **Proces prywatyzacji** przedsiębiorstw państwowych prowadzony jest na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji — Dz.U. Nr 118, poz. 561 z późn. zm. (zastąpiła ustawę z dnia 13 VII 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych) oraz:

- ustawy z dnia 25 IX 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 30 IV 1993 r. o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji (Dz.U. Nr 44, poz. 202 z późn. zm.).

Na podstawie wymienionych aktów prawnych stosuje się trzy zasadnicze metody postępowania z przedsiębiorstwami państwowymi:

- 1) **komercjalizację**, tj. przekształcenie przedsiębiorstwa:
 - a) w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa w celu:
 - prywatyzacji pośredniej (kapitałowej) poprzez sprzedaż akcji lub udziałów,
 - prywatyzacji poprzez obejmowanie akcji w podwyższonym kapitale zakładowym (od 2004 r.) polegającej na zbywaniu akcji w drodze subskrypcji prywatnej lub otwartej,
 - wniesienia akcji lub udziałów do narodowych funduszy inwestycyjnych (NFI),
 - innym,
 - b) do 30 IV 2004 r. w spółkę z udziałem wierzycieli powstałą w wyniku konwersji wierzytelności na udziały;
- 2) **prywatyzację bezpośrednią** polegającą na rozporządzeniu przez organ założycielski wszystkimi składnikami materialnymi i niematerialnymi majątku przedsiębiorstwa (sprzedaż, wniesienie do spółki, oddanie do odpłatnego korzystania);
- 3) **likwidację** przedsiębiorstwa **ze względów ekonomicznych**.

2. Informacje o stanie prawno-organizacyjnym przedsiębiorstw państwowych i jego zmianach przygotowujących do prywatyzacji pozyskiwane są z państwowych jednostek organizacyjnych pełniących funkcje założycielskie dla tych przedsiębiorstw.

CHAPTER XXIII

PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

Privatization

1. **The process of privatizing** state owned enterprises is conducted on the basis of the Law on the Commercialization and Privatization, dated 30 VIII 1996 — Journal of Laws No. 118, item 561 with later amendments (it replaced the Law on the Privatizing of State Owned Enterprises, dated 13 VII 1990) as well as:

- the Law on State Owned Enterprises, dated 25 IX 1981 (Journal of Laws 1991 No. 18, item 80 with later amendments),
- the Law on National Investment Funds and Their Privatization, dated 30 IV 1993 (Journal of Laws No. 44, item 202 with later amendments).

On the basis of the legal acts mentioned above three basic methods are used relatively to state owned enterprises:

- 1) **commercialization** i.e., the transformation of an enterprise:
 - a) into a sole-shareholder company of the State Treasury for the purpose of:
 - indirect (capital) privatization through the sale of shares or holdings,
 - privatization by the taking up shares in higher founder's capital (since 2004) based on the disposal of shares on the way of private subscription or open,
 - the transfer of shares or holdings to the national investment funds (NIF),
 - other,
 - b) until 30 IV 2004 into a company with creditors' participation established as a result of debt conversion on holdings;
- 2) **direct privatization** based on the disposition, by the founding body, of all tangible and intangible asset components of an enterprise (sale, transfer to a company, leasing);
- 3) the **liquidation** of an enterprise **due to economic reasons**.

2. Information on the legal and organizational status of state owned enterprises and its changes preparing for privatization are obtained for state organizational entities acting as founding bodies for these enterprises.

3. Prezentowane dane nie obejmują byłych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej, których majątek włączony do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP) podlega — w myśl ustawy z dnia 19 X 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (tekst jednolity: Dz.U. z 2004 r. Nr 208, poz. 2128 z późn. zm.) — odrębnym procesom.

Podmioty gospodarki narodowej

Prezentowane dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 r. poz. 591 z późn. zm.) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 VII 1999 r. (Dz.U. Nr 69, poz. 763 z późn. zm.) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń oraz szczególnych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi rejestry i systemy informatyczne administracji publicznej.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest aktualizowany na podstawie wniosków zgłaszanych przez podmioty, na których ciąży prawny obowiązek dokonywania zgłoszeń do rejestru, dotyczących wpisu, skreślenia oraz zmian cech objętych wpisem. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku.

W 2011 r. do aktualizacji rejestru REGON po raz pierwszy wykorzystano informacje dotyczące zgonów osób fizycznych pochodzące z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), co wpłynęło istotnie na zmianę (zmniejszenie) w stosunku do 2010 r. liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

3. Data presented do not include former state farms of which assets being incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury (APSST) — according to the Law on the Management of Agricultural Real Estate of the State Treasury, dated 19 X 1991 as well as changes in some laws (unified text: Journal of Laws 2004 No. 208, item 2128 with later amendments) — and is subject of separate processes.

Entities of the national economy

Presented data concern entities of the national economy recorded in the REGON register and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.

The National Official Business Register, herein-after referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VI 1995 (unified text: Journal of Laws 2012 item 591 with later amendments) and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 27 VII 1999 (Journal of Laws No. 69, item 763 with later amendments) on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnaire and certificate specimens and detailed conditions and mode of cooperation of official statistics services with other bodies running official registers and information systems in public administration.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on the basis of applications submitted by entities legally obliged to apply for entries in and deletions from the register, and also for updating their entries in terms of their description. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation.

In 2011 the information on death of natural persons obtained from General Electronic System of Population Register (PESEL) was first used to update the REGON register, which substantially changed (reduced) the number of natural persons conducting economic activity, compared to 2010.

Prywatyzacja

Privatization

TABL. 1 (297). PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE OBJĘTE PROCESEM PRYWATYZACJI W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.
STATE OWNED ENTERPRISES INCLUDED IN THE PRIVATIZATION PROCESS FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM	727	100,0	TOTAL
Skomercjalizowane.....	199	27,4	<i>Commercialized</i>
Objęte prywatyzacją bezpośrednią.....	292	40,2	<i>Included in direct privatization</i>
w tym sprywatyzowane.....	263	36,2	<i>of which privatized</i>
Poddane likwidacji.....	236	32,4	<i>Subject to liquidation</i>
w tym zlikwidowane.....	137	18,8	<i>of which liquidated</i>

Źródło: dane Ministerstwa Skarbu Państwa.
Source: data of the Ministry of Treasury.

TABL. 2 (298). PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE SPRYWATYZOWANE METODĄ BEZPOŚREDNIA I ZLIKwidOWANE W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.
STATE OWNED ENTERPRISES PRIVATIZED BY THE DIRECT METHOD AND LIQUIDATED FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Sprywatyzowane Privatized					Zlikwidowane Liquidated
	razem <i>total</i>	w wyniku as a result of				
		sprzedaży majątku <i>sale of assets</i>	wniesienia majątku do spółki <i>transfer of assets to a company</i>	oddania majątku do odpłatnego korzystania <i>leasing</i>	zastosowania mieszanych sposobów zbycia majątku <i>use of combined methods for disposal of assets</i>	
OGÓŁEM	263	73	23	159	8	137
TOTAL						
w tym: <i>of which:</i>						
Przetwórstwo przemysłowe..... <i>Manufacturing</i>	92	29	13	49	1	46
Budownictwo..... <i>Construction</i>	51	11	3	36	1	14
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	28	9	1	17	1	17
Transport i gospodarka magazynowa..... <i>Transportation and storage</i>	16	7	2	7	—	16
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	57	15	2	37	3	25

Źródło: dane Ministerstwa Skarbu Państwa.
Source: data of the Ministry of Treasury.

TABL. 3 (299). **SPÓŁKI POWSTAŁE W WYNIKU KOMERCJALIZACJI PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH I ICH PRYWATYZACJA W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.**
COMPANIES ESTABLISHED AS A RESULT OF THE COMMERCIALIZATION OF STATE OWNED ENTERPRISES AND THEIR PRIVATIZATION FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
OGÓŁEM	230	TOTAL
powstałe w celu:		established for the purpose of:
prywatyzacji ^a	217	privatization ^a
innym.....	13	other
W tym sprywatyzowane pośrednio (kapitałowo)	94	Of which indirectly (capital) privatized
w tym z udziałem kapitału zagranicznego.....	27	of which with foreign capital participation

^a Pośredniej (kapitałowej), poprzez obejmowanie akcji oraz wniesienia do NFI.
 Źródło: dane Ministerstwa Skarbu Państwa.

^a Indirect (capital) privatization, by the taking up shares and transfer to NIF.

Source: data of the Ministry of Treasury.

TABL. 4 (300). **SPÓŁKI POWSTAŁE NA BAZIE MAJĄTKU SPRYWATYZOWANYCH BEZPOŚREDNIO I ZLIKwidOWANYCH PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.**
COMPANIES ESTABLISHED ON THE BASIS OF THE ASSETS OF DIRECTLY PRIVATIZED AND LIQUIDATED STATE OWNED ENTERPRISES FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
OGÓŁEM	215	TOTAL
Spółki pracownicze ^a	190	Employee companies ^a
Spółki z udziałem Skarbu Państwa powstałe z wniesienia majątku przedsiębiorstw państwowych.....	25	Companies with State Treasury participation established from the transfer of assets of state owned enterprises
w tym z udziałem kapitału zagranicznego.....	6	of which with foreign capital participation

^a Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcyjne użytkujące odpłatnie majątek sprywatyzowanych bezpośrednio i zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych, do których przystąpiła większość pracowników tych przedsiębiorstw.

Źródło: dane Ministerstwa Skarbu Państwa.

^a Limited liability and joint stock companies leasing the assets of directly privatized and liquidated state owned enterprises in which the majority of employees of those state owned enterprises participated.

Source: data of the Ministry of Treasury.

TABL. 5 (301). **PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE WEDŁUG STANU PRAWNO-ORGANIZACYJNEGO^a**
W 2012 R.
 Stan w dniu 31 XII
STATE OWNED ENTERPRISES BY LEGAL AND ORGANIZATIONAL STATUS^a IN 2012
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
OGÓŁEM	19	TOTAL
w tym:		of which:
W prywatyzacji bezpośredniej.....	—	In direct privatization
W likwidacji.....	7	In liquidation
W upadłości.....	4	In bankruptcy
W postępowaniu naprawczym.....	—	In sanitation procedure
Pod zarządem.....	—	Under management
Bez zmian prawno-organizacyjnych.....	6	Without legal and organizational changes

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 371.

^a See general notes, item 2 on page 371.

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

TABL. 6 (302). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON**
 Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	601721	681012	675099	699212	TOTAL
sektor publiczny.....	14057	12830	12804	12945	public sector
sektor prywatny.....	587664	668182	662295	686267	private sector
w tym:					of which:
Przedsiębiorstwa państwowe.....	203	93	74	70	State owned enterprises
Spółki.....	115544	143033	150721	160518	Companies
w tym:					of which:
handlowe.....	63588	89319	95912	104836	commercial
cywilne.....	51750	53469	54541	55391	civil
Spółdzielnie.....	3275	3151	3115	3110	Cooperatives
Fundacje.....	3305	4641	4994	5531	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne....	10022	12749	13261	13871	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.....	442480	486952	472147	482381	Natural persons conducting economic activity

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 7 (303). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity		
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which						spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives
				spółki handlowe commercial companies			spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives			
				razem total	w tym of which						
			jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury		z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation						
OGÓŁEM.....	2005	601721	159241	203	63588	107	19104	51750	3275	442480	
TOTAL	2010	681012	194060	93	89319	117	25594	53469	3151	486952	
	2011	675099	202952	74	95912	114	26920	54541	3115	472147	
	2012	699212	216831	70	104836	103	28770	55391	3110	482381	
w tym: of which:											
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		12294	1856	2	724	4	137	234	296	10438	
Przemysł Industry		61518	19916	20	12358	27	3182	6921	241	41602	
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		57178	17276	19	10114	24	2563	6687	238	39902	
Budownictwo Construction		70725	15981	12	10930	2	2446	4429	438	54744	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		187125	56567	6	32037	11	12061	23612	374	130558	
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		45375	5283	3	2904	13	727	2249	23	40092	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		17258	5474	—	2692	2	737	2699	9	11784	
Informacja i komunikacja Information and communication		33054	11391	3	9095	12	1526	2132	61	21663	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 7 (303). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which						spółdzielnie cooperatives
				razem total	spółki handlowe commercial companies			spółki cywilne civil law partnerships		
					razem total	jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	23707	5174	—	3725	4	754	551	117	18533	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ... Real estate activities	29374	21523	6	6286	7	2142	1122	1350	7851	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	85312	23110	16	15898	14	3460	5799	90	62202	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	23259	5597	1	3849	3	885	1623	46	17662	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... Public administration and defence; compulsory social security	3494	3476	—	10	—	2	2	—	18	
Edukacja..... Education	24314	10756	—	1323	—	183	919	15	13558	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	30298	3391	—	1268	—	162	1077	20	26907	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation	10701	5054	—	968	4	195	688	7	5647	
Pozostała działalność usługowa Other service activities	41255	22136	1	769	—	171	1329	23	19119	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 8 (304). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe Partnerships		
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością limited liability	razem total	w tym of which	
						jawne unlimited	koman- dytowe limited
OGÓŁEM 2005	63588	58425	2518	55907	5163	4588	451
TOTAL 2010	89319	80243	3059	77184	9076	6226	2231
..... 2011	95912	86136	3290	82846	9776	6213	2732
..... 2012	104836	93754	3500	90254	11082^a	6385	3363
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo... Agriculture, forestry and fishing	724	601	20	581	123	102	7
Przemysł..... Industry	12358	11129	591	10538	1229	894	260
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	10114	9020	459	8561	1094	844	195
Budownictwo..... Construction	10930	9679	316	9363	1251	518	560
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	32037	28803	619	28184	3234	2569	584
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage	2904	2559	82	2477	345	300	40
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	2692	2398	42	2356	294	201	87
Informacja i komunikacja..... Information and communication	9095	8557	429	8128	538	307	202
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.... Financial and insurance activities	3725	3345	576	2769	380	112	126
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	6286	5449	160	5289	837	219	340
Działalność profesjonalna, naukowa i tech- niczna..... Professional, scientific and technical activities	15898	14007	455	13552	1891	600	875
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	3849	3481	92	3389	368	206	125
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.. Public administration and defence; compul- sory social security	10	9	2	7	1	—	—
Edukacja..... Education	1323	1147	26	1121	176	—	108
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	1268	1004	24	980	264	150	46
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation	968	911	48	863	57	32	23
Pozostała działalność usługowa..... Other service activities	769	675	18	657	94	67	24

^a W tym 276 spółek partnerskich i 1058 spółek komandytowo-akcyjnych.

^a Of which 276 professional partnerships and 1058 limited joint-stock partnerships.

TABLE 9 (305). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a NOWO ZAREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
NEWLY REGISTERED ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies					cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives	
		w tym of which			razem total	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability			
		handlowe commercial		akcyjne joint stock					
		razem total	razem total						
OGÓŁEM 2005	40541	5894	3943	40	3504	1938	11	31987	
TOTAL									
2010	66405	9227	7301	172	6181	1917	20	54761	
2011	57402	9577	7801	231	6582	1753	19	45901	
2012	60786	11228	9631	191	8058	1574	28	45083	
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	555	143	128	2	106	7	1	410	
Przemysł Industry	3916	1132	1015	35	859	116	4	2755	
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	3328	727	624	24	510	103	3	2584	
Budownictwo Construction	5645	906	816	16	656	83	3	4725	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	14432	2401	1861	21	1578	540	8	11995	
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	2537	275	229	1	199	46	—	2257	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	2103	472	296	2	261	176	—	1622	
Informacja i komunikacja Information and communication	3996	1053	984	18	880	69	—	2937	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 9 (305). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a NOWO ZAREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
NEWLY REGISTERED ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity	
		spółki companies					cywilne civil law partnerships		spółdzielnie cooperatives
		w tym of which				z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability			
		handlowe commercial			akcyjne joint stock				
		razem total	razem total	razem total					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	2417	495	467	38	364	28	1	1796	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ... Real estate activities	1834	791	749	4	592	35	3	644	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... Professional, scientific and technical activities	8830	2367	2199	39	1839	168	2	6435	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	3069	492	421	7	361	71	2	2569	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... Public administration and defence; compulsory social security	10	—	—	—	—	—	—	1	
Edukacja..... Education	4338	229	158	1	123	71	1	1670	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... Human health and social work activities	2534	201	131	1	88	70	3	2276	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... Arts, entertainment and recreation	1006	108	80	5	68	28	—	740	
Pozostała działalność usługowa Other service activities	3563	163	97	1	84	66	—	2251	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 10 (306). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WYREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
LIQUIDATED ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies					cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives	
		w tym of which			razem total	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability			
		handlowe commercial		akcyjne joint stock					
		razem total	razem total						
OGÓŁEM 2005	24535	2553	1010	52	896	1543	29	21492	
TOTAL									
2010	33516	1538	882	42	653	656	27	31586	
2011	64008	2257	1628	86	1125	629	61	61029	
2012	37976	1668	1040	42	723	628	32	35910	
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	240	14	9	—	4	5	3	223	
Przemysł Industry	2967	196	128	8	91	68	2	2759	
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	2826	166	102	7	71	64	2	2655	
Budownictwo Construction	4933	149	101	4	71	48	6	4777	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	12043	450	228	9	165	222	5	11583	
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	2635	58	28	—	22	30	—	2575	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	1363	71	23	—	14	48	2	1289	
Informacja i komunikacja Information and communication	1441	114	96	6	70	18	1	1322	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 10 (306). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WYREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
LIQUIDATED ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity	
		spółki companies					cywilne civil law partnerships		spółdzielnie cooperatives
		w tym of which				z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability			
		handlowe commercial			akcyjne joint stock				
		razem total	razem total	razem total					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... <i>Financial and insurance activities</i>	1803	73	58	7	42	15	—	1708	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ... <i>Real estate activities</i>	657	119	110	2	80	9	9	521	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna..... <i>Professional, scientific and technical activities</i>	3546	231	176	5	107	55	2	3287	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	1729	63	43	1	33	20	2	1663	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne..... <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	16	—	—	—	—	—	—	1	
Edukacja..... <i>Education</i>	1131	45	16	—	12	29	—	996	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... <i>Human health and social work activities</i>	1023	38	15	—	5	23	—	952	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... <i>Arts, entertainment and recreation</i>	522	16	5	—	4	11	—	483	
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	1926	31	4	—	3	27	—	1771	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

**Publikacje Urzędu Statystycznego w Warszawie
przewidziane do wydania w 2014 r.**

**Publications of Statistical Office in Warszawa
expected to issue in 2014**

ROCZNIKI STATYSTYCZNE STATISTICAL YEARBOOKS

Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2014
Statistical Yearbook of Mazowieckie Voivodship 2014
Województwo Mazowieckie 2014 — Podregiony, Powiaty, Gminy
Mazowieckie Voivodship 2014 — Subregions, Powiats, Gminas
Rocznik Statystyczny Warszawy 2014
Statistical Yearbook of Warsaw 2014

INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE STATISTICAL INFORMATION AND ELABORATIONS

Biuletyn Statystyczny Województwa Mazowieckiego (*kwartalnik, Internet*)
Statistical Bulletin of Mazowieckie Voivodship (quarterly, Internet)
Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego w 2013 r.
Report on the socio-economic situation of mazowieckie voivodship in 2013
Przegląd Statystyczny Warszawy (*kwartalnik*)
Statistical Review of Warsaw (quarterly)
Panorama dzielnic Warszawy w 2013 r.
Panorama of Warsaw districts in 2013
Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie mazowieckim w 2013 r.
Population, vital statistics and migration in mazowieckie voivodship in 2013
Rynek pracy w województwie mazowieckim w 2013 r.
Labour market in mazowieckie voivodship in 2013
Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie mazowieckim w 2013 r. (CD)
Structural changes of groups of entities of national economy in the REGON register in mazowieckie voivodship in 2013 (CD)
Portret województwa mazowieckiego 2010—2013
Portrait of mazowieckie voivodship 2010—2013
Statystyka gmin i powiatów województwa mazowieckiego w latach 2010 i 2012 (CD)
Statistics of gminas and powiats in mazowieckie voivodship in 2010 and 2012 (CD)
Dzieci w województwie mazowieckim w latach 2008—2012
Children in mazowieckie voivodship in 2008—2012
Statystyczny portret Ciechanowa w latach 2005—2012
Statistical portrait of Ciechanów in 2005—2012
Statystyczny portret Ostrołęki w latach 2005—2012
Statistical portrait of Ostrołęka in 2005—2012
Statystyczny portret Płocka w latach 2005—2012
Statistical portrait of Plock in 2005—2012
Statystyczny portret Radomia w latach 2005—2012
Statistical portrait of Radom in 2005—2012
Statystyczny portret Siedlec w latach 2005—2012
Statistical portrait of Siedlce in 2005—2012
Rolnictwo województwa mazowieckiego na tle kraju i pozostałych województw w 2013 r.
Agriculture in mazowieckie voivodship on the background of country and other voivodships in 2013

**Informacje na temat publikacji wydawanych
przez urząd można uzyskać pod adresem:**

**Urząd Statystyczny w Warszawie
Centrala 22 464 20 00**

1 Sierpnia 21, 02-134 WARSZAWA

Centrum Informacji Statystycznej, pok. 18, parter
tel./faks 22 846 78 32
tel. 22 464 20 85
e-mail: InformatoriumUSWAW@stat.gov.pl

oraz w Centrach Informacji Statystycznej w:

Oddziały w (*Branch in*) **Ciechanowie**
06-400 Ciechanów, ul. Nadrzeczna 1
tel. 23 672 53 12

Oddziały w (*Branch in*) **Płocku**
09-407 Płock, ul. Ołolińska 21
tel. 24 366 50 37

Oddziały w (*Branch in*) **Siedlcach**
08-110 Siedlce, ul. Pułaskiego 19/21
tel. 25 632 57 67

**Information concerning publications issued
by office can be obtained at:**

**Statistical Office in Warszawa
Tel. exchange (+48) 22 464 20 00**

Centre of Statistical Information, room 18, ground floor
tel./fax (+48) 22 846 78 32
tel. (+48) 22 464 20 85

as well as Centres of Statistical Information at:

Oddziały w (*Branch in*) **Ostrołęce**
07-410 Ostrołęka, ul. Insurekcyjna 3
tel. 29 760 78 50

Oddziały w (*Branch in*) **Radomiu**
26-600 Radom, ul. Planty 39/45
tel. 48 363 06 07

SPRZEDAŻ DETALICZNĄ WYDAWNICTW US PROWADZĄ:

- US w Warszawie, Centrum Informacji Statystycznej, parter, pok. 18
- Punkt sprzedaży Zakładu Wydawnictw Statystycznych 00-925 Warszawa, al. Niepodległości 208 (parter) tel. bezp. 22 608 34 27

RETAIL SALES OF SO PUBLICATIONS IS CONDUCTED AT:

- SO in Warszawa, Centre of Statistical Information, ground floor, room 18
- Sales point of Statistical Publishing Establishment 00-925 Warszawa, Niepodległości 208 (ground floor) direct tel. (+48) 22 608 34 27

U w a g a. Zamówienia na prenumeratę publikacji można składać pisemnie, faksem lub e-mailem na adres Urzędu Statystycznego w Warszawie, podając pełny adres odbiorcy z kodem pocztowym oraz numerem identyfikacyjnym płatnika VAT (NIP).

N o t e. Orders on publication subscriptions should be sent by post, fax or email at Statistical Office in Warszawa address with full address of recipient including ZIP code and tax identification number (NIP).